

Doelen nader gedefinieerd

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Bestuur en organisatie	7
Veiligheid	18
Economie en toerisme	29
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	43
Werk en Inkomen	76
Onderwijs	90
Bereikbaarheid	100
Wonen en stedelijke ontwikkeling	114
Openbare ruimte	125
Cultuur en Cultureel Erfgoed	149
Sport	160
Financiën	167

Inleiding

Voor de stadsbegroting 2026-2029 hebben we gewerkt aan een overzicht om de begroting in bredere zin transparant te maken en om meer zicht te bieden op keuzemogelijkheden om financiële ruimte te creëren. We beogen hiermee de kaderstellende rol van uw raad beter te faciliteren.

Voor het transparanter maken van de begroting werken we langs de structuur van de doelenboom. Per programma hebben we per doel de volgende onderdelen in beeld gebracht:

1. Toelichting per doel
2. Overzicht van het budget dat is gekoppeld aan het doel
3. Activiteiten per doel
4. Of er sprake is van wettelijke taken
5. Wat de mate van beleidsvrijheid is (1 is weinig beleidsvrijheid, 10 is volledige beleidsvrijheid, volgens ROB onderzoek 'Beleidsvrijheid Geduid')
6. Op welke termijn budgetten beïnvloedbaar zijn
Beïnvloedbaar op korte termijn haalbaar (binnen een jaar)
Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar
Beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar
7. Kwaliteitsniveau en benchmark
8. Aan welke knoppen gedraaid kan worden om financiële ruimte te creëren

1. *Toelichting per doel*

Per doel is de toelichting opgenomen uit de doelenboom.

2. *Overzicht van het budget dat is gekoppeld aan het doel*

Per doel is het gesaldeerde budget voor de jaren 2026 t/m 2029 opgenomen. We splitsen dit, indien hiervan sprake is, in programmamiddelen en uitvoeringskosten.

3. *Activiteiten per doel*

Bij ieder doel zijn de activiteiten opgenomen uit de doelenboom.

4. *Wettelijke taken*

Gemeenten hebben wettelijke en niet-wettelijke taken. Wettelijke taken zijn gebaseerd op landelijke wet- en regelgeving. Bij niet-wettelijke taken gaat het om het recht om zelf beleidsdoelen te formuleren en uit te voeren. Per doel is aangegeven of het gaat om een wettelijk of niet-wettelijke taak.

5. *Mate van beleidsvrijheid*

In het rapport "Beleidsvrijheid geduid" heeft de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)¹ onderzocht wat de mate van beleidsvrijheid is die decentrale overheden, zoals gemeenten, hebben bij het uitvoeren van hun taken.

Belangrijkste bevindingen uit het ROB onderzoek:

Het onderzoek maakt inzichtelijk welke factoren de mate van beleidsvrijheid bepalen en de mate waarin de gemeente vrij is om zelf de beleidsdoelen te bepalen. Het ROB stelt dat dit kan worden afgeleid uit wat in wet- en regelgeving is bepaald over de taak en de beleidsdoelen. De mate waarin nauwkeuriger is bepaald hoe de taak moet worden uitgevoerd, of aan welke eisen de besluitvorming moet voldoen of en hoe er al dan niet moet worden samengewerkt, geven een indicatie in welke mate de gemeente vrij is zelf de uitkomst van het beleid te bepalen. Op basis van deze factoren heeft het ROB de taken van gemeenten gescoord, volgens de

¹Raad voor het Openbaar Bestuur (2019, maart). Beleidsvrijheid geduid. Beleidsvrijheid bij decentrale taken: een nadere uitwerking ten behoeve van de vormgeving van de financiële verhoudingen.

landelijk gedefinieerde taakvelden. Per taakveld geeft het ROB op een schaal van 1-10 een indicatie voor de beleidsvrijheid. Een score 1 betekent geen beleidsvrijheid, een score 10 volledige beleidsvrijheid. Deze bandbreedte is gebaseerd op bestaande wet- en regelgeving.

Voor onze begroting hebben we een vertaling van deze indicatieve scores gemaakt naar de doelen. We geven per doel aan of er sprake is van wettelijke taken (ja/nee/deels) en in welke mate er beleidsvrijheid is bij de uitvoering van taken. De indicatieve scores van het ROB gebruiken we hiervoor als handvat. In de bijlage zijn de scores per taakveld van het ROB opgenomen. Bij beleidsvrijheid binnen wettelijke taken gaat het om eigen beleidskeuzes en afwegingen te maken binnen de bestaande wettelijke opdracht.

6. *Beïnvloedbaarheid van budgetten*

De beïnvloedbaarheid van budgetten is afhankelijk van de mate van beleidsvrijheid en laat zich niet makkelijk uniform en objectief duiden. Verschillende factoren spelen daarbij een rol, zoals de veelheid aan kostensoorten, financiële verplichtingen gekoppeld aan (contractuele) afspraken en subsidies, afhankelijkheid van externe partijen en de termijn waarop beïnvloedbaarheid effect kan hebben. We geven per doel inzicht in de beïnvloedbare budgetten.

Op doelniveau geven we de mate van beïnvloedbaarheid van het budget aan in drie categorieën:

Beïnvloedbaar op korte termijn haalbaar (binnen een jaar)

Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar

Beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar

Onder het overzicht is een korte onderbouwing gegeven van de beïnvloedbaarheid van het budget. Voor een uniforme duiding hanteren we hierbij de volgende uitgangspunten:

- Subsidies (meerjarig, dit betekent 3 jaar achtereenvolgens of langer) zijn ondergebracht in de oranje categorie 'Enigszins beïnvloedbaar'
Bij een afbouw van meerjarige subsidies dient, volgens de Algemene wet bestuursrecht, rekening te worden gehouden met een redelijke termijn, die kan variëren van 0 tot 12 maanden. Voorafgaand aan de ingangsdatum van de vermindering dient een tijdige aankondiging van de vermindering in de vorm van een beschikking te worden gedaan. Hiervoor geldt de eerdergenoemde redelijke termijn. Om conflicten en bezwaarschriften te voorkomen, moet dit proces op een zorgvuldige wijze verlopen. Hiervoor is een juridisch kader opgesteld.
- Uitvoeringskosten en overhead worden ondergebracht in de rode categorie 'Beperkt beïnvloedbaar'
Deze kosten zijn niet direct beïnvloedbaar en hangen samen met de uitvoering van de gemeentelijke taken. Bijstelling van deze taken kan leiden tot aanpassing van de uitvoeringskosten en overhead, maar ook tot frictiekosten. Dit dient dan nader per taak te worden onderzocht.
- Budgetten die niet beïnvloedbaar zijn, worden tekstueel toegelicht.

7. *Kwaliteitsniveau en benchmark*

Alle gemeenten in Nederland maken keuzes. Sommige gemeenten investeren bijvoorbeeld meer in het onderhoud van gebouwen of wegen, anderen focussen meer op armoedebestrijding. Op doelniveau schetsen we een beeld van hoe de Nijmeegse keuzes zich verhouden tot andere gemeenten in Nederland. Waar mogelijk relateren we dat aan benchmark- of onderzoeksgegevens die iets vertellen over het kwaliteitsniveau van deze specifieke Nijmeegse doelstelling.

8. *Knoppen*

Bij dit onderdeel geven we een beschrijving van de knop waaraan gedraaid kan worden om financiële ruimte te creëren. We geven daarbij aan waarop de knop betrekking heeft en wat de gevolgen kunnen zijn.

Bestuur en organisatie

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

1 We zijn een betrouwbare en omgevingsbewuste omgeving

1.1 Besluiten zijn democratisch en zorgvuldig genomen en integraal afgewogen

De gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen besluiten waarmee het publieke belang gediend wordt. We zorgen voor een zorgvuldige en integrale voorbereiding en afweging van die besluiten. We luisteren actief naar de Nijmegenaar zodat deze zich gehoord en gezien voelt in de voorbereiding van de besluitvorming.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0101	Kwaliteit en verantwoording	Programma	1.078	1.078	1.078	1.078
	Kwaliteit en verantwoording	Uitvoering	5.404	5.404	5.404	5.404
	Samenwerkingsverbanden	Programma	940	940	940	940
Totaal			7.423	7.423	7.423	7.423

Activiteiten

- Wij organiseren een themabijeenkomst voor de gemeenteraad over algoritmes en kunstmatige intelligentie
- We werken samen met de stad
- We stellen college en raad jaarlijks in staat om tijdens de planning en control cyclus een eigen integrale afweging te kunnen maken van beschikbare middelen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	1-2	€ 1.078		
uitvoeringskosten				€ 5.404

De budgetten bij deze doelstelling hebben betrekking op de lidmaatschappen voor VNG, GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering), G40 en Vereniging voor Gelderse gemeenten.

De gemeente Nijmegen kan besluiten om (een deel van) deze lidmaatschappen te beëindigen; daarmee plaatst de gemeente zich buiten belangrijke netwerken en samenwerkingen, waarin kennis en ervaring is opgebouwd en wordt gedeeld.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Alle gemeenten zijn lid van de VNG / GGU.

Het G40 netwerk is voor de (41) middelgrote steden in het land; de steden vinden elkaar in de stedelijke vraagstukken waar de leden voor staan.

Vereniging voor Gelderse gemeenten (afdeling Gelderland van de VNG): één van de twaalf provinciale afdelingen van de VNG. Leden zijn gemeenten en samenwerkingsverbanden in de provincie Gelderland.

Knoppen

- De gemeente Nijmegen kan besluiten om (een deel van) de lidmaatschappen voor VNG, GGU (Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering) beëindigen. Daarmee plaatst de gemeente zich buiten belangrijke netwerken en samenwerkingen, waarin kennis en ervaring is opgebouwd en wordt gedeeld.

1.2 De Nijmegenaren worden betrokken bij het werk aan onze stad, om daarbij gebruik te maken van hun kennis, expertise en initiatief

We willen dat Nijmegenaren invloed hebben op onze plannen en besluiten. We maken mogelijk dat Nijmegenaren met hun kennis, expertise en ervaringsdeskundigheid bijdragen aan een sterke gemeenschap van stad en gemeente. Hiervoor gaan we werken met nieuwe vormen van de inwonersparticipatie: burgerinitiatief, referenda, inwonersberaad, burgerkamer, uitdaagrecht en een burgerbegroting.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0102	Openbare optredens en Onderscheidingen	Programma	217	217	217	217
Totaal			217	217	217	217

Activiteiten

- We verbeteren en versterken initiatiefkracht en samenwerking met het project Stadsmaken

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
nee	1-2	€ 217 €

Alle representatie-activiteiten zijn hier ondergebracht; het gaat om vieringen (22-2, 4-5, 20-9) evenementen, zoals nieuwjaarsreceptie, activiteiten voor de 4-daagse en veteranenlunch. Daarnaast gaat het om decoraties en onderscheidingen (Waalbrugspeld, Lintjesregen). Ook het project "Stadmaken" valt onder deze doelstelling; hiervoor is echter geen programmabudget opgenomen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De representatie-activiteiten zijn van groot belang voor de verbinding met en saamhorigheid tussen inwoners, ook dragen de activiteiten bij aan de cultuur van de gemeente Nijmegen. Met de evenementen geven we verder waardering vanuit het bestuur voor prestaties en betrokkenheid van inwoners.

Knoppen

- Evenementen en vieringen representatie-activiteiten
Alle representatie-activiteiten zijn hier ondergebracht. Het gaat om vieringen (22 februari, 4-5 mei, 20 september). En om evenementen, zoals nieuwjaarsreceptie, activiteiten voor de 4-daagse en veteranenlunch. Daarnaast gaat het om decoraties en onderscheidingen (Waalbrugspeld, Lintjesregen). De gemeente kan besluiten om vieringen en evenementen te versoberen of te beëindigen.

1.3 Ons werk wordt slagvaardig en zorgvuldig uitgevoerd en we maken af waar we aan begonnen zijn

We werken vanuit een wendbare en moderne netwerkorganisatie en zetten onze uitvoeringskracht efficiënt en effectief in. We zorgen voor continuïteit en afhandeling van bedrijfs- en dienstverleningsprocessen en waarborgen de kwaliteit ervan. We houden zicht op een samenhangende, tijdige en volledige uitvoering en grijpen in wanneer dit in gevaar komt.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0103	Overhead organisatie	Programma	1.108	1.108	1.108	1.108
	Overhead organisatie	Uitvoering	72.183	71.689	71.478	71.826
Totaal			73.290	72.796	72.586	72.934

Activiteiten

- We ontwikkelen onze interne digitale werkomgeving verder door
- We ontwikkelen portfoliomanagement voor en vanuit ons werk in het fysieke en ICT-domein
- We zetten in op het in de organisatie uitdragen en borgen van het beleid op veilige publieke dienstverlening en maken op uitvoering gerichte protocollen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
deels	1-2	€	€ 72.934

Overhead en uitvoeringskosten

Deze kosten zijn niet direct beïnvloedbaar, deze kosten hangen samen met de uitvoering van de gemeentelijke taken. Bijstelling van deze taken kan leiden tot aanpassing van de uitvoeringskosten en effecten op de ondersteuning en daarmee resultaten van de uitvoeringsorganisatie. Dit dient dan nader per specifieke taak te worden onderzocht.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend die structureel specifiek inzicht geeft in de kwaliteit van de geformuleerde doelstelling i.r.t. andere gemeenten.

Knoppen

- **Ondersteunende bedrijfsvoering**
Vermindering materiële kosten applicaties bij Geo-informatie
Door applicaties minder beschikbaar te stellen voor gebruik buiten het bureau kunnen de materiële kosten verminderd worden met € 20.000. Risico is dat andere gebruikers naar duurdere alternatieven gaan zoeken.
- *Versoberen budget Onderzoek en Statistiek*
Een mogelijkheid is om het budget van Onderzoek en Statistiek te verlagen. Er kunnen dan minder onderzoeken worden uitgevoerd ten behoeve van de Gemeente Nijmegen.
- *Vermindering formatie Personeel Advies en Beleid*
Vermindering van de formatie is mogelijk maar zal zeker bij een groeiende organisatie effecten hebben voor de verwachte ondersteuning van de organisatie en ook een beperking beteken voor de uitvoeringsagenda van P&O.
- *Versoberen catering, dienstverlening in de avonden en sluiting kantoorgebouw op vrijdag*
Door sluiting van een gebouw is er minder bezetting vanuit Facilitair nodig. Naast versobering op de dienstverlening in de avond en meer selfservice is versobering op catering in het algemeen een besparingsmogelijkheid. In totaal kan dit ingeschat tot € 40.000 besparing leiden.
- **Faciliteiten voor de Nijmegenaar**
Niet meer publiceren in de Brug
Voor publicatie in de Brug staat een bedrag van ruim € 90.000 gebudgetteerd. Er zou voor gekozen kunnen worden om hier mee te stoppen. Een gevolg zou kunnen zijn dat een deel van de bewoners gemeente Nijmegen niet meer bereikt wordt.

- *Afschaffen Nieuwjaarsreceptie*
De Nieuwjaarsreceptie zou afgeschaft kunnen worden. Dit levert een jaarlijkse besparing van € 47.000 op .
Gevolg minder verbondenheid met de stad.
- *Versoberen activiteiten Vierdaagse*
Er is een budget van € 70.000 beschikbaar voor activiteiten Vierdaagse. Dit zou gehalveerd kunnen worden.
Budget is vooral bedoeld om de banden met externe relaties te versterken, versobering zou betekenen dat dit gevolgen heeft voor de representatie van de gemeente Nijmegen.
- *Stoppen bewerken semi-statische archieven, vermindering educatie en stoppen met beiaardier*
Versoberen van de dienstverlening kan tot € 180.000 ombuigingsmogelijkheden leiden.
Vermindering educatie betekent een beperking van de externe taak van het Regionaal Archief Nijmegen.
Stoppen met bewerking van de semi-statische archieven leidt tot minder toegankelijkheid voor gebruik. De beiaardier is geen kerntaak van de gemeente maar wel immaterieel erfgoed.
- *Afbouw ondersteuning door sociaal raadslieden*
Risico hiervan is dat het moeilijk wordt om te voorkomen dat kwetsbare burgers verder in de problemen komen.

1.4 Ons handelen is ethisch en in lijn met wet- en regelgeving

We houden ons in al ons handelen aan de wettelijke voorschriften en aan onze eigen regels en afspraken. We houden rekening met ethische waarden en normen, zoals geformuleerd in de Code voorgoed (digitaal) openbaar bestuur. We gaan rechtmatig en integer om met middelen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, daarbij rekening houdend met de belangen en behoeften van alle betrokkenen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0104	Overhead organisatie	Programma	816	816	816	816
	Overhead organisatie	Uitvoering				
Totaal			816	816	816	816

Activiteiten

- We geven aandacht aan het evenredigheidsbeginsel
- We geven aandacht aan ethisch handelen, ook bij reguliere werkzaamheden\
- We ontwikkelen maatwerk in bezwaarprocedures door

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	1-2	€	€ 38

De budgetten hebben betrekking op de verrekening van de BTW en zijn niet beïnvloedbaar. Het uitgangspunt is dat de btw die aan de gemeente in rekening wordt gebracht kan worden gecompenseerd bij het BTW-compensatiefonds, indien de btw drukt op kosten die betrekking hebben op de overheidstaken. Het bedrag van € 38.000 heeft betrekking op de Nationale ombudsman en is enigszins beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente (of ander publiekrechtelijk lichaam/ regionaal openbaar lichaam) heeft niet altijd recht op een bijdrage uit het BTW-compensatiefonds: de btw is niet te declareren bij het BTW-compensatiefonds als de btw drukt op leveringen/diensten (kosten) die door de gemeente worden gebruikt voor de belaste of vrijgestelde btw-

ondernemersprestaties van de gemeente. Kortom: de ingekochte goederen en diensten moeten voor andere activiteiten dan activiteiten, in het kader van de btw-onderneming worden gebruikt.

Jaarlijks blijft een bepaald bedrag aan btw voor rekening van de gemeente komen, dat niet te declareren is via het BTW-compensatiefonds, omdat het betrekking heeft op het uitvoeren van niet-overheidstaken. Het bedrag komen ten laste van dit budget.

Knoppen

- Terugdraaien van de eigen ombudsfunctie:
De ingezette ontwikkeling naar een eigen ombudsfunctie kan worden teruggedraaid. Er moet dan wel weer aangesloten worden bij de landelijke ombudsfunctionaris.

1.5 De belangrijkste risico's bij ons handelen zijn in beeld en worden beheerst

Het beheersen van risico's speelt in ons handelen een belangrijke rol. We brengen daarbij onzekerheden, kansen en risico's die een rol spelen bij het realiseren van doelen en opgaven systematisch in kaart. We nemen passende maatregelen om deze te beperken.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0105	Kwaliteit en verantwoording	Programma	586	586	586	586
Totaal			586	586	586	586

Activiteiten

- IT-Veiligheidsroadmap en actualiseren informatiebeveiligingsbeleid
- We beveiligen onze digitale werkomgeving beter

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	1-2	€	€ 334

Onder kwaliteit en verantwoording vallen de accountantskosten.

De accountantscontrole van de jaarrekening is een wettelijke verplichting (artikel 197 en 213 lid 2 gemeentewet)

Op basis van artikel 2 verordening "controle financiële beheer en financiële organisatie 2023" heeft de raad Deloitte accountants opdracht gegeven tot het uitvoeren van de accountantscontrole van de jaarrekening.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Deze opdracht is vastgelegd in een overeenkomst voortvloeiende uit Europese aanbesteding

Accountantsdiensten. De overeenkomst heeft een looptijd van drie jaar, ingegaan op 1 juni 2024 en eindigend van rechtswege na afronding van de werkzaamheden voor boekjaar 2026. Gemeente kan besluiten tot verlenging van de overeenkomst met eenmaal drie jaar en eenmaal twee jaar. In geval van maximale verlenging eindigt de overeenkomst van rechtswege na afronding van de werkzaamheden voor boekjaar 2031.

Kosten van de accountantscontrole zijn onderdeel van de overeenkomst en liggen daarmee vast.

Knoppen

Geen

De accountantscontrole van de jaarrekening is een wettelijke verplichting (artikel 197 en 213 lid 2 gemeentewet)

1.6 Ons werk is toekomstgericht en er wordt geleerd van het handelen om prestaties te verbeteren

Ons werk is gericht op het behalen van doelen en opgaven in de toekomst. We vernieuwen steeds zodat we makkelijker om kunnen gaan met veranderende doelen en opgaven. Zowel rond ons beleid als de planning en control monitoren we de uitvoering van onze plannen en evalueren we deze op behaalde resultaten en effecten. We verwelkomen feedback over ons handelen. Al deze informatie zetten we in om ons beleid en uitvoering te verbeteren.

Budget

Geen

Activiteiten

- We maken onze organisatie toekomstgericht en toekomstbestendig via drie ontwikkellijnen
- We verwoorden goed werkgeverschap in een HR visie die de basis vormt voor het P&O beleid
- We vergroten het ambtelijk vakmanschap van onze medewerkers
- We ontwikkelen een uitvoeringsplan diversiteit en inclusie waarmee we ons huidige beleid aanscherpen
- We stellen ambities en kaders op voor het gebruik van algoritmes en kunstmatige intelligentie
- We stellen het belang van inwoners en de samenleving centraal in de communicatie
- We bereiden de bestuursperiode 2026-2030 voor
- We dragen actief bij aan de samenwerking en belangenbehartiging in de stad en in de regio
- We vergroten de kennis, houding (mindset) en vaardigheden (skillset) van leidinggevendenden op het gebied van digitalisering
- We ontwikkelen regionaal een cloudstrategie
- We ontwikkelen een visie op de digitale samenleving
- We dragen actief bij aan de samenwerking en belangenbehartiging in de stad en in de regio

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels	1-2	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

Voor deze doelstelling met zeer diverse activiteiten zijn geen specifieke kwaliteitsniveaus of bruikbare benchmarks beschikbaar. De activiteiten dragen m.n. bij aan goed en modern werkgeverschap wat de basis vormt voor een moderne efficiënte en effectieve organisatie.

Knoppen

Geen. Deze doelstelling kent geen eigen budget.

1.7 Ons handelen is transparant en controleerbaar en er wordt verantwoording afgelegd

We handelen open en voorspelbaar. We verstrekken informatie die juist, volledig en duidelijk is. We doen dat als de Nijmegenaar daarom vraagt, maar ook uit onszelf. We leggen ons handelen en onze besluiten duidelijk uit aan de Nijmegenaar. We zijn controleerbaar en zorgen dat het inzichtelijk is waarvoor we gemeenschapsgeld inzetten. Om dit te kunnen doen dient onze informatiehuishouding op orde te zijn.

Budget

Geen

Activiteiten

- We publiceren gegevens over impactvol gebruik van algoritmes in het landelijk algoritmeregister
- We nemen maatregelen om onze informatiehuishouding te verbeteren
- We voeren de Wet open overheid in

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels	1-2	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

Buiten de specifieke toetsen vanuit wet- en regelgeving op onderdelen zijn er geen algemene dekkende benchmarks die het kwaliteitsniveau op de brede doelstelling in beeld brengen. In het lopende jaar is er wel geïnvesteerd (personele kwaliteit en kwantiteit) in het op orde brengen van de informatiehuishouding om de doelstelling te kunnen verbeteren.

Knoppen

Geen. Deze doelstelling kent geen eigen budget.

2 Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening

2.1 De Nijmegenaar kan gebruik maken van diens democratische rechten

De Nijmegenaar heeft een aantal democratische rechten die we moeten beschermen en faciliteren, zoals het recht om een stem uit te brengen. Hiervoor organiseren we verkiezingen en referenda. Daarom informeren we proactief via diverse kanalen, beantwoorden we vragen en ondersteunen we bij het contact met andere instanties.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0201	Verkiezingen en referenda	Programma	651	739	822	822
Totaal			651	739	822	822

Activiteiten

- We organiseren, en verbeteren de organisatie van, verkiezingen en referenda
- We realiseren een informatiepunt voor arbeidsmigranten
- We voeren de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer in
- We werken aan goede afstemming van procedures voor de inwoners

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	1-2	€	€	€

Het gehele budget van €822.000 is niet beïnvloedbaar.

Het organiseren van de verkiezingen is een wettelijke verplichting:

- Algemene grondslag - Artikel 4 Grondwet: "Iedere Nederlander heeft gelijkelijk het recht om te stemmen en verkozen te worden bij de leden van de algemeen vertegenwoordigende organen."
- Concrete (organisatorische) verplichtingen voor gemeenten:
 - Artikel B1 Kieswet: "De burgemeester is belast met de leiding van de stemming binnen de gemeente."
 - Artikel E1 Kieswet: "De burgemeester regelt de plaatsing van de stembureaus en wijst de stemlokalen aan."
 - Artikel J1 e.v. Kieswet: Hierin staan regels over het stemproces, waaruit blijkt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor onder andere:
 - Inrichting van de stembureaus
 - Aanstelling van stembureauleden
 - Telling van stemmen
 - Verslaglegging

Het budget voor het organiseren van verkiezingen en referenda is dus niet beïnvloedbaar, we hebben geen keuze om het niet te doen. Daarnaast hebben we het organiseren van de verkiezingen al minimalistisch ingericht (zie onderstaande benchmark), dus nemen we het gehele budget op als niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Verkiezingen: Uit een recent onderzoek (2024) van de VNG blijkt dat wij de verkiezingen met een relatief laag budget organiseren in de gemeente Nijmegen. Wij besteden gemiddeld €3.10 per kiesgerechtigde. Vergelijkbare gemeenten zitten gemiddeld op €4.50 per kiesgerechtigde.

Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV): Er is geen geoormerkt budget voor deze wettelijke verplichting (invoering WMEBV), buiten de 0,2 FTE die terug te vinden is in de uitvoeringskosten BRP (zie budget onder doel 2.3). Vergelijkbare gemeenten werken met een fulltime projectleider WMEBV.

Knoppen

Er zijn geen knoppen om aan te draaien, omdat het gehele budget minimaal noodzakelijk is voor de uitvoering van wettelijke taken.

2.2 De Nijmegenaar ervaart passende, eenduidige, toegankelijke dienstverlening

We werken aan de kwaliteit, eenduidigheid en meetbaarheid van onze gemeentebrede dienstverlening. We verzamelen gegevens en vertalen deze om producten en werkprocessen te verbeteren, met als doel de dienstverlening passender, veiliger, gebruiksvriendelijker en toegankelijker te maken.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0202	Dienstverlening Stadswinkel en steunpunt	Programma	42	42	42	42
Totaal			42	42	42	42

Activiteiten

- We verbeteren en verbreden onze dienstverlening voor Nijmegenaren met een internationale relatie
- We werken verder aan onze toekomstbestendigheid door het volgen van een opleidingsprogramma bij de afdeling Publiekszaken
- We zijn bereikbaar op een passende manier voor iedereen, en verbeteren waar nodig onze dienstverlening
- We ontwikkelen ons klant contact systeem verder door
- We actualiseren de visie op dienstverlening en we voeren het gesprek hierover binnen onze gemeentelijke organisatie
- We werken verder aan transparante en proactieve dienstverlening met Mijn Nijmegen
- We gebruiken feedback van Nijmegenaren om onze dienstverlening verder te ontwikkelen
- We ontwikkelen de communicatie en informatie op de website Nijmegen.nl door

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
deels	1-2	€ 42 €

We zijn verplicht als gemeente om een digitaal kanaal aan te bieden voor formeel bestuurlijk verkeer (aanvraag, melding, klacht, bezwaar, beroep). Bovendien hebben we een morele verplichting naar de Nijmegenaar om passende, eenduidige en toegankelijke dienstverlening aan te bieden.

Het budget van €42.000 is enigszins beïnvloedbaar (1-3 jaar), en wordt volledig ingezet voor de gemeentelijke website. De doorontwikkeling van onze dienstverlening is dus deels verplicht, maar er zijn keuzes te maken met de mate van investering in onder andere de website Nijmegen.nl.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Gemeentelijke website en gemeentebrede dienstverlening

Naast het beschikbare budget van €42.000 voor dienstverlening via de website Nijmegen.nl, beschikt de gemeente Nijmegen op dit moment niet over een structureel budget voor de bredere doorontwikkeling van de gemeentebrede dienstverlening. De uitvoering rust grotendeels op een beperkte formatie van 2,8 FTE, die bovendien deels wordt bekostigd uit a-structurele middelen (zie budget onder doel 2.3).

Op basis van de benchmark van de Topkring Dienstverlening Gemeenten zou voor een gemeente als Nijmegen, gezien haar schaal en takenpakket, een formatie van circa 7,5 FTE passend zijn voor de uitvoering en doorontwikkeling van de dienstverlening. Dit is ook in lijn met de inzet in vergelijkbare gemeenten en de aanbevelingen uit landelijke benchmarks.

Klant Contact Centrum (KCC)

Wat betreft onze telefonische dienstverlening geldt dat wij als gemeente Nijmegen momenteel een interne norm hanteren van 80% beantwoording binnen 60 seconden (80/60). Zoals ook is geconstateerd door de Rekenkamer, is deze norm al minder ambitieus en dienstverlenend dan de landelijk geaccepteerde NEN-norm van 80% binnen 15 seconden (80/15). De personele en organisatorische kosten die gemoeid zijn met het behalen van onze telefonische bereikbaarheid zitten eveneens besloten in de uitvoeringskosten (zie wederom budget onder doel 2.3).

Knoppen

Er zijn geen knoppen om aan te draaien, omdat het geringe budget grotendeels noodzakelijk is voor de verplichtingen die we als gemeente hebben voor een digitaal kanaal.

2.3 De identiteit van de Nijmegenaar is geregistreerd en beschermd

De Nijmegenaar heeft het recht op een correcte registratie en bescherming van diens formele identiteit. We beheren een correcte basisregistratie personen en register van de burgerlijke stand. We bieden de Nijmegenaar grip op eigen gegevens door geen onnodige gegevens te vragen. We bewaken wie toegang heeft tot deze gegevens.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0203	Basisregistratie personen (BRP)	Programma	-260	-261	-262	-263
	Basisregistratie personen (BRP)	Uitvoering	6.212	6.274	6.219	6.207
	Dienstverlening Stadswinkel en steunpunt	Programma	-1.676	-1.676	-1.676	-1.676
Totaal			4.277	4.337	4.282	4.269

Activiteiten

- We versterken onze poortwachtersrol nog verder ten behoeve van de kwaliteit van onze Basisregistratie Personen (BRP) en de toenemende frauderisico's
- We organiseren onze dienstverlening zo dat de Nijmegenaar, ook tijdens de paspoortpiek, binnen redelijke termijn en betrouwbaar een reisdocument kan aanvragen
- We zorgen voor verdere professionalisering bij het verstrekken van briefadressen
- We bereiden ons voor op nieuwe wetgeving voor digitale identiteiten en wallets
- We verkennen aanvullende vormen van dienstverlening met digitale identiteiten en wallets

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	1-2	€ 75	€ 195	€ 1.305

Een gedeelte van de uitvoeringskosten (€ 1.305.000) is beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar, omdat dit geen wettelijk verplichte werkzaamheden betreft. Het betreft de volgende teams: een gedeelte van Team Online (content), het KCC en bijbehorende overheadkosten.

€ 195.000 is enigszins beïnvloedbaar (zie ook onderstaand knoppen waaraan gedraaid kan worden). Hiervoor zou de keuze gemaakt moeten worden om het servicelevel van het Klant Contact Centrum (KCC) verder te verlagen. € 75.000 is op korte termijn beïnvloedbaar (zie ook onderstaand knoppen waaraan gedraaid kan worden). Hiervoor zou de keuze gemaakt moeten worden voor langere wachttijden voor diensten waar geen wettelijke termijn op zit.

Het overige budget van € 2.694.000 is niet beïnvloedbaar.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om zowel een correcte Basisregistratie Personen als een register van de burgerlijke stand te beheren. Deze verplichtingen zijn vastgelegd in de Wet BRP en het Burgerlijk Wetboek. Het geormerkte budget binnen dit doel is noodzakelijk om te voldoen aan deze verplichtingen, en specifiek aan de bijbehorende gestelde eisen aan de juistheid, actualiteit en betrouwbaarheid van de geregistreerde gegevens, en aan de communicatie met andere overheidsorganisaties over de gegevensverwerking. Inmiddels voldoen wij als gemeente volledig aan de minimale gestelde verplichtingen/eisen op dit gebied. Om dit niveau te waarborgen in de toekomst is reeds geormerkt budget nodig (gebleken). Dit resulteert in een niet beïnvloedbaar bedrag van €2.694.000.

Voor het beschikbaar maken van de digitale identiteitswallet Yivi (ook wel ID-wallet genoemd) is een a-structurele subsidie uit het innovatiebudget Digitale overheid van het ministerie van BZK toegekend. Voor dit budget zijn afspraken gemaakt over de inzet en de resultaten. Hierbinnen is dus geen budget beïnvloedbaar, omdat het verminderen van de inzet op dit project, ook vermindering van het budget betekent.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Burgerzaken

Op het gebied van het beheer van Basisregistratie Personen (BRP) en het register van de burgerlijke stand is het uitvoeren van een uniforme, landelijke benchmark beperkt mogelijk. Dit komt doordat gemeenten aan identieke wettelijke eisen en termijnen moeten voldoen, waardoor de beleidsruimte en differentiatie in uitvoering zeer gering is.

ID-wallets

De gemeente Nijmegen pakt op het gebied van ID-wallets haar voortrekkersrol en draagt zo bij aan een veilige, toegankelijke en toekomstgerichte digitale overheid. Dit doen wij in samenwerking met andere overheden en partners binnen het landelijke programma Samen Organiseren van de VNG. Binnen dit programma worden kennis en ervaringen uitgewisseld, en werken gemeenten samen aan oplossingen die breed toepasbaar zijn. Onze bevindingen uit de praktijk - zowel uit de proeftuin als uit de test met de NL-wallet - geven we actief terug aan landelijke partners, waaronder het ministerie van BZK en de VNG. Daarmee helpen we niet alleen om de ID-wallet te verbeteren, maar maken we onze aanpak ook schaalbaar voor andere gemeenten.

Knoppen

- Langere wachttijden voor diensten waar geen wettelijke termijn op zit
Er kan worden gekozen om de wachttijd voor bepaalde gemeentelijke diensten te verlengen, specifiek voor producten en diensten waarvoor geen wettelijke termijn geldt.
Deze maatregel heeft directe gevolgen voor de dienstverlening aan de Nijmegenaar, doordat zij langer moeten wachten op afhandeling of reactie. De verwachte besparing is beperkt, en bedraagt naar verwachting circa €75.000 (1 FTE schaal 8).
- Verder verlagen servicelevel Klant Contact Centrum (KCC)
Een mogelijke besparing kan worden gerealiseerd door het verlagen van het servicelevel bij het KCC, bijvoorbeeld door het vertragen van de beantwoordingstijd van inkomende telefoongesprekken. Dit houdt in dat inwoners van Nijmegen langer in de wacht staan voordat zij een medewerker spreken.

Het huidige servicelevel is dat 80% van de gesprekken wordt beantwoord binnen 60 seconden (80/60). Verlaging naar bijvoorbeeld 80/80 of 80/100 levert naar schatting een besparing op van €195.000 (3 FTE schaal 6). De opbrengst is relatief beperkt, terwijl de impact op de bereikbaarheid en klanttevredenheid direct merkbaar zal zijn. Daarnaast zullen vragen vaker via andere kanalen binnenkomen, wat elders voor extra belasting kan zorgen. De huidige NEN-norm (telefonische bereikbaarheid van (overheids)organisaties) wordt met het bestaande servicelevel al niet gehaald, en deze maatregel betekent een verdere afwijking van die norm.

Veiligheid

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

3 We zijn een veilige en weerbare stad voor iedereen waar we overlast en criminaliteit voorkomen en tegengaan

3.1 We voorkomen en gaan problemen van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit tegen

We streven naar veilige wijken waar inwoners, ondernemers en bezoekers zelfredzaam en betrokken zijn bij het voorkomen en aanpakken van overlast en criminaliteit. We werken samen met politie, toezichthouders en handhavers en andere (veiligheids)partners aan schone, hele en veilige wijken.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0301	Veiligheid	Programma	270	239	239	239
	Veiligheid	Uitvoering	798	798	798	798
Totaal			1.068	1.037	1.037	1.037

Activiteiten

- Per stadsdeel is er een Veiliger Wijkteam (VWT) dat een veiligheidsaanpak gericht op de publieke ruimte programmeert en uitvoert. Vanuit het VWT bevordert de gemeentelijke regisseur Veiligheid de integrale samenwerking tussen interne en externe (veiligheids)partners, zoals wijkagenten, toezichthouders, woningcorporaties en jongerenwerk.
- We werken in het VWT risicogeoriënteerd en informatiegestuurd, zodat we gezamenlijk prioriteiten kunnen stellen en gericht op effectieve maatregelen kunnen sturen die overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit voorkomen en tegengaan.
- De gemeentelijke regisseur Veiligheid signaleert overlast en criminaliteit in de openbare ruimte en zorgt indien nodig voor een goede overdracht van casuïstiek (achter de voordeur) naar de regieteams en het zorg- en veiligheidshuis.
- We betrekken bewoners en ondernemers bij de aanpak en het voorkomen van overlast en criminaliteit. We zijn hiertoe zichtbaar aanwezig en aanspreekbaar in de wijk. Ook organiseren we bewonersbijeenkomsten.
- We bevorderen de zelfredzaamheid van burgers door in te zetten op risicobewustzijn en handelingsperspectief te bieden. We leggen daarbij uit wat we vanuit de gemeente en (veiligheids)partners kunnen doen en wat we niet kunnen doen en leggen uit wat we van bewoners en ondernemers verwachten om de kans op slachtofferschap van overlast en criminaliteit zo klein mogelijk te maken.
- De gemeentelijke regisseur veiligheid werkt samen met de regisseurs uit het sociale en fysieke domein voor schone, hele en veilige wijken.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
nee	3-5	€ 239 € 708

Algemeen voor alle doelen van programma Veiligheid

Vergelijking van de capaciteit op doelniveau met andere steden is moeilijk te maken op basis van bestaande onderzoeks- en benchmarkgegevens. Gegevens hierover zijn moeilijk met elkaar te vergelijken. Dit heeft te maken

met de lokale problematiek. Daarnaast is de wijze waarop de ambtelijke organisatie bij 100.000+ gemeenten is ingericht van invloed op de vergelijking. In de OOV-monitor van Pro Facto worden deze gemeenten om deze reden bij de capacitaire vergelijking buiten beschouwing gelaten.

Daarom is een korte scan gedaan van verschillende Integrale Veiligheidsplannen van andere vergelijkbare gemeenten. Deze scan laat zien dat deze gemeenten inzetten op dezelfde thema's als Nijmegen. Zij het dat de thema's soms onder een andere noemer worden geplaatst of anders zijn geclusterd. Het Integraal Veiligheidsplan van Nijmegen valt op doordat het expliciet als thema 'discriminatie' heeft opgenomen. Dit zien we in de meeste andere veiligheidsplannen niet terug. Dat wil overigens niet zeggen dat ze in deze gemeenten niet worden aangepakt. Veelal valt de aanpak onder andere programma's, zoals ook in Nijmegen voor een groot deel het geval is.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De aanpak van overlast en criminaliteit pakken we in Nijmegen gebiedsgericht aan. We richten ons hierbij op de regiefunctie van de gemeente met de inzet van regisseurs veiligheid in ieder stadsdeel. Een vergelijking met Integrale Veiligheidsplannen van andere (vergelijkbare) gemeenten laat zien dat de meeste gemeenten ook een aanpak hebben gericht op de openbare ruimte in de wijken. Daarbij wordt ingezet op preventie van overlast, veelvoorkomende criminaliteit en high impact criminaliteit.

Knoppen

- Veilige wijken

Binnen de veilige wijken kan worden besloten te stoppen met de regisseurs Veiligheid. Verwacht wordt dat hierdoor overlast, criminaliteit en maatschappelijke onrust zullen toenemen of minder vroeg kunnen worden gesignaleerd en aangepakt. We verliezen dan ook de regie op samenwerking met (interne en externe) veiligheidspartners en de verbinding met de stad. De afstand tussen gemeente en de stad (bewoners, ondernemers, partners) zal hierdoor toenemen.

3.2 We vergroten de weerbaarheid van de samenleving en de (gemeente)organisatie tegen (invloeden van) ondermijnende criminaliteit

Ondermijning tast de rechtsstaat aan, heeft ontwrichtende effecten op vitale overheidsstructuren en -diensten en gaat ten koste van de vrijheid, veiligheid en zelfbeschikking van de burger. Drugscriminaliteit, zorgfraude, mensenhandel, zoals arbeidsuitbuiting vormen hierbij bijzondere risico's. Die willen we voorkomen en tegengaan.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0302	Veiligheid	Programma	139	139	139	139
	Veiligheid	Uitvoering	608	608	608	608
Totaal			747	747	747	747

Activiteiten

- We zetten bestuursrechtelijke bevoegdheden in op het terrein van ondermijning, rekening houdend met de jurisprudentie en zorgen voor evenredige besluiten, zodat burgers niet onnodig belast worden. Ook zetten we waar mogelijk nieuwe instrumenten in of experimenteren hiermee. Hierbij werken we samen met de partners in de strafrechtketen en ook andere overheidsdiensten en partijen in de private sector.
- We maken gebruik van de Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) en zetten die zo breed mogelijk in, passend bij de organisatie.
- We pakken concrete casuïstiek aan door onze primaire toezichtstaken op alle domeinen adequaat in te zetten, zeker in de kwetsbare domeinen en daarnaast om te komen tot een domeinoverstijgende integrale aanpak, waaronder preventieve activiteiten.

- We zetten in op bewustwording van en meldingsbereidheid bij (signalen van) ondermijnende criminaliteit bij inwoners, ondernemers, bestuurders, ambtenaren en volksvertegenwoordigers door middel van voorlichting. We voorzien hen hierin van handelingsperspectief.
- We werken informatiegestuurd en signaalgericht zodat we vroegtijdig kunnen interveniëren. We geven daarbij extra aandacht aan kwetsbare gebieden.
- We stimuleren bewustwording onder onze professionals van kwetsbaarheden in processen en in functies waarbij risico's ontstaan voor ondermijnende criminaliteit en jagen aan dat hier passende maatregelen worden getroffen om deze risico's te voorkomen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	3-5	€ 139 €	€ 608

Kwaliteitsniveau en benchmark

Ook het doel om ondermijning aan te pakken zien we in de Integrale Veiligheidsplannen van andere gemeenten terug. Daarbij zijn er wel verschillen te zien in de mate waarin wordt gericht op een preventieve aanpak of repressieve aanpak. Nijmegen richt zich overwegend op de preventieve aanpak. Het weerbaar maken van de samenleving tegen ondermijnende invloeden zien we in de verschillende plannen terug.

Op dit thema maken we ook gebruik van bestuursrechtelijke bevoegdheden zoals de last onder dwangsom kennelijk dealen. Uit de OOV-monitor van Pro Facto blijkt dat ruim 40% van de gemeenten deze bevoegdheid inzet.

Knoppen

- **Ondermijning**
Op het thema ondermijning kunnen keuzes gemaakt worden ten aanzien van de reguliere/signaal aanpak van ondermijning, en de inzet van Bibob. Gevolgen van keuzes op dit thema zijn dat de georganiseerde criminaliteit en daarmee de onveiligheid in de stad kunnen toenemen, publiek geld kan worden misbruikt en het vertrouwen in de overheid wordt ondermijnd.

3.3 We vergroten de weerbaarheid van jongeren, ouderen en ondernemers tegen digitale criminaliteit

We willen eraan bijdragen dat inwoners en ondernemers zich online veilig kunnen bewegen, dat zij zich bewust zijn van de online risico's en handelingsperspectief hebben om te voorkomen dat zij slachtoffer worden.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0303	Veiligheid	Programma	21	21	21	21
	Veiligheid	Uitvoering	38	38	38	38
Totaal			59	59	59	59

Activiteiten

- We lichten jongeren, ouderen en ondernemers voor over de online risico's en bieden daarbij handelingsperspectief.
- We bevorderen samenwerking met relevante partners en bedrijven gericht op het voorkomen van digitale criminaliteit en het bevorderen van de weerbaarheid tegen digitale criminaliteit.
- Inwoners die kwetsbaar zijn om in de (digitale) criminaliteit terecht te komen worden voorgelicht over de risico's en gevolgen en over waar zij gepaste hulp kunnen vragen. stellen zich verantwoordelijk en zelfredzaam op.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	3-5	€ 21 €	€38

Kwaliteitsniveau en benchmark

Op het thema digitale criminaliteit richten gemeenten zich doorgaans op dezelfde drie doelgroepen als in Nijmegen. Sommige gemeenten voegen daar nog expliciet andere groepen aan toe, zoals 'werkkenden' of 'ouders'. Het gaat daarbij, zoals ook in Nijmegen, om het vergroten van de weerbaarheid van deze doelgroepen. Er wordt zowel ingezet op het voorkomen van slachtofferschap als daderschap.

Knoppen

- Digitale criminaliteit
De beschikbare middelen voor de aanpak van digitale criminaliteit zijn beperkt. Als we hiermee helemaal stoppen doen we niets meer aan bewustwording en bieden van handelingsperspectief voor onze doelgroepen jongeren, ouderen en MKB. De afgelopen jaren (lange termijn trend) is de digitale criminaliteit fors toegenomen. De verwachting is dat dit komende jaren nog verder zal groeien. We doen daar dan niets aan.

4 We zijn een veilige en zorgzame stad voor iedereen waarin we (ernstige) overlast, crimineel en gevaarzettend gedrag van personen of groepen, met (multi)problematiek, tegengaan en voorkomen

4.1 We voorkomen en gaan tegen dat jongeren in de criminaliteit belanden.

We spannen ons in om de aanwas van jeugdigen (27-) in de criminaliteit te voorkomen en tegen te gaan door hen perspectief te bieden. We leggen een stevige basis voor de aanpak van jeugdcriminaliteit in de stad. Een succesvolle aanpak vraagt om een gezamenlijke aanpak van gemeenten, zorg en welzijn partners en justitiepartners en andere professionals.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0401	Veiligheid	Uitvoering	1.259	1.259	1.259	1.259
Totaal			1.259	1.259	1.259	1.259

Activiteiten

- We leveren procesregie binnen de verschillende aanpakken en problematieken.
- We corrigeren kwetsbare en risicojeugdigen op hun gedrag.
- We zetten jeugdcoaches in die jongeren afkomstig uit de straatcultuur corrigeren op gedrag en tegelijkertijd helpen door perspectief te bieden.
- We begeleiden en stimuleren kwetsbare en risicojeugdigen naar school en werk.
- We werken samen met de betreffende jeugdige en eventueel ouders en professionals en maken een integraal plan van aanpak.
- We werken samen met professionals om te komen tot een integrale groepsaanpak voor groepen jeugdigen.
- We analyseren de aard en omvang van de doelgroepen jonge aanwas, risicojeugd en doorgroeiers en maken de beschermende en risicofactoren inzichtelijk.
- We brengen de informatie-uitwisseling op orde in overeenstemming met de (privacy)wetgeving.
- We versterken de online weerbaarheid van (risico)jeugd en gezin.
- We stimuleren de samenwerking met partners bij het vroegtijdig ondersteunen van jeugdigen op de diverse leefgebieden en verbinden thuis, school en straat, daar waar nodig.
- We bevorderen de inzet van practice based én evidence based interventies.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	3-5	€	€ 1.259

Kwaliteitsniveau en benchmark

We zien in vergelijkbare gemeenten ongeveer hetzelfde beeld als het gaat over de positie en kansen van jongeren en criminaliteit. Het is belangrijk dat jongeren zowel perspectief geboden wordt als ook dat grenzen gesteld worden. We zetten in op preventie maar zullen ook op repressie inzet leveren. We blijven investeren in de samenwerking met de partners op het jeugd domein en doen dit met name ook vanuit Preventie Met Gezag. De visie op het jeugd en jongerenwerk, die we met elkaar formuleren, is helpend om ook met elkaar richting en doelen te bepalen. Vervolgens is een gezamenlijke en domeinverbindende aanpak noodzakelijk om resultaten te behalen. De ontwikkeling van een groepsaankpak voor jeugdigen zodat we risicojeugdigen vroegtijdig in beeld hebben en vroegtijdige interventie blijft in de komende periode een belangrijke inzet.

Knoppen

Het budget dat hier staat bestaat volledig uit uitvoeringskosten.

4.2 We beperken en voorkomen (ernstige) overlast en criminaliteit door personen, huishoudens en groepen waarbij spraak is van (multi)problematiek

In onze stad wonen en leven mensen die (ernstig) risicogedrag voor zichzelf en/of anderen vertonen en een opeenstapeling van problemen ondervinden. Passende zorg is nodig om hen volwaardig te laten deelnemen aan de maatschappij. In sommige situaties gaat het over een combinatie van zorg en verbetering van de maatschappelijke positie en soms in combinatie met strafvervolgning. Dit alles omdat niet iedereen in onze maatschappij mee kan komen of persoonlijke belasting heeft waardoor dit (tijdelijk) niet lukt of om welke reden ook. We ondersteunen op de vijf belangrijkste leefgebieden, waardoor een zo evenwichtig mogelijke thuisomgeving ontstaat.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0402	Zorg en Veiligheid	Programma	104	104	104	104
	Veiligheid	Programma	450	450	450	450
	Veiligheid	Uitvoering	2.905	2.905	2.905	2.905
Totaal			3.459	3.459	3.459	3.459

Activiteiten

- We werken samen met ketenpartners om ernstige woonoverlast te bestrijden.
- We werken samen met de ketenpartners aan ondersteuning en zorg voor dak- en thuislozen.
- In het kader van de persoonsgerichte aanpak zetten wij eventueel bestuursrechtelijke instrumenten in, zoals een gebiedsverbod, groepsverbod of een last onder dwangsom.
- Per stadsdeel leveren we procesregie via de Regieteams op de aanpak van woonoverlast en multiprobleemhuishoudens en bevorderen integrale samenwerking met woningcorporaties, politie, GGZ en jeugdzorg.
- Wij leveren casusregie voor de ex-gedetineerden en leveren integrale inzet op de ondersteuning van deze doelgroep waarbij de inzet is op het voorkomen/beperken van recidive.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
deels	3-5	€	€2.905

Kwaliteitsniveau en benchmark

Net als in Nijmegen komen we bij alle gemeenten waar we de veiligheidsplannen gescand hebben, zorg voor mensen die maatschappelijke problemen en/of onrust veroorzaken tegen. We hebben het over mensen die verward zijn maar ook dak- en thuisloze mensen en mensen die uit detentie komen waarbij het soms ook een combinatie is van gedragsproblematiek en/of een verslaving. Inhoudelijk hebben veel van deze mensen te maken

met problematieken die ook op het sociale of fysieke domein betrekking hebben. Vandaar dan ook dat we domeinverbindend samenwerken om de situatie van deze mensen, maar zeker ook van de omgeving en op straat te verbeteren en zetten daarmee in op het bevorderen van maatschappelijke veiligheid. We blijven complexe problematiek aanpakken door het inzetten van de regieteams multiprobleemhuishoudens, en het Zorg- en Veiligheidshuis in op een persoonsgerichte aanpak. Verder blijven we investeren in bestaanszekerheid middels de doorbraakmethode. We werken aan duurzame oplossingen om zo mensen perspectief te bieden in de stad.

Knoppen

- **Zorg & Veiligheid**

Hier valt het beheersmatig faciliteren van het Zorg en Veiligheidshuis (ZVHH) onder voor het Rijk van Nijmegen, de regieteams multiprobleemhuishoudens, aanpak jongerenoverlast, verwarde personen, dak- en thuisloze mensen, nazorg ex-gedetineerden, uitvoering geven aan de doorbraakaanpak en beleid zorg en veiligheid. Een deel hiervan betreft wettelijke taken en deels regionale samenwerking. Voor het overige kunnen keuzes worden gemaakt in het korten of anders inzetten van de personele inzet. Het gaat om een ombuigingsmogelijkheid op fte's. Gevolg is dat er geen of minder persoonsgerichte aanpak is, waardoor er meer overlast, onrust en criminaliteit in de stad zal zijn. Risico is ook dat mensen verder afglijden waardoor uiteindelijk meer kosten worden gemaakt voor zorg. Bovendien staan de regionale en lokale samenwerking op het spel.

4.3 We voorkomen veiligheidsproblemen die kunnen ontstaan door discriminatie, extremisme, radicalisering, polarisatie en maatschappelijke onrust

De stad is een plek voor iedereen waar we met elkaar wonen en leven in een zo veilig mogelijke omgeving. We zetten in op ruimte en veiligheid voor eenieder, zonder dat dit de ruimte en veiligheid van een ander beperkt. We gaan uit van gelijkwaardigheid en gelijkheid met het oog op veiligheid. In onze stad zijn we alert op en maken we extremisme en radicalisering bespreekbaar.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0403	Openbare Orde	Programma				
	Veiligheid	Programma	88	88	88	88
Totaal			88	88	88	88

Activiteiten

- Jeugdcoaches hebben aandacht voor thema's als polarisatie en discriminatie in hun contacten met jeugdigen en professionals, signaleren en gaan het gesprek hierover aan.

Discriminatie:

- Wij faciliteren dat inwoners die discriminatie ervaren dit kunnen melden bij een onafhankelijke antidiscriminatievoorziening (ADV).

Radicalisering:

- We maken een plan om radicalisering inzichtelijk te krijgen en daardoor ook te signaleren, te herkennen en de ontwikkeling te volgen. We vragen vanuit onze centrumgemeente rol deze gelden aan.
- We werken aan inzicht en daarmee de mogelijkheid om vanuit preventie de contacten te leggen en dialogen te voeren.
- We verstrekken subsidies aan initiatieven die zich inzetten op dit onderwerp.
- We gaan het gesprek aan met de mensen in de stad om te begrijpen wat speelt. We volgen nauwlettend signalen in de stad in de gaten en zetten hierop in.
- We faciliteren in het Zorg- en Veiligheidshuis een casustafel voor de regio Gelderland Zuid.
- We zetten in op doorontwikkeling van expertise van collega's en ketenpartners die zich bezighouden met het onderwerp radicalisering (middels opleidingen van het ROR).

Polarisatie:

- We zetten in op ons netwerk en daarbuiten en luisteren en stellen vragen en voeren de dialoog met zoveel mogelijk sleutelfiguren en bondgenoten.

Het onderwerp polarisatie hangt nauw samen met discriminatie en radicalisering, van hieruit worden acties uitgezet waardoor ook een positieve invloed uitgaat m.b.t. polarisatie.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-5	€	€	€ 88

Kwaliteitsniveau en benchmark

Net als in andere steden zien we de kwetsbaarheid op deze onderwerpen. Met name de verharding van de maatschappij en veranderingen in tolerantie zien we landelijk en ook in onze stad. We zien een toename in demonstraties en die zien we veelal als uitingen van maatschappelijke onrust en ontevredenheid. Vandaar dan ook dat het inzetten op het gesprek mét en in de stad belangrijk is en we dit ook vanuit meerdere domeinen gaan oppakken in de komende tijd. We willen meer aan de “voorkant” komen van ontwikkelingen die mensen doormaken om zo het gesprek meer vanuit preventie aan te kunnen gaan. Oprecht en geïnteresseerd het gesprek met elkaar voeren.

Net als ook bij jongeren is perspectief bieden maar zeker ook grenzen stellen bij deze onderwerpen belangrijk en dat zullen we doen. Ervaringen van discriminatie kunnen gemeld blijven worden bij een onafhankelijke antidiscriminatievoorziening en in de komende periode wordt de discriminatie agenda geformuleerd. Evenzo krijgt radicalisering en extremisme aandacht om deze onderwerpen ook goed op de agenda te houden en ook hierop een aanpak te organiseren.

Knoppen

- Polarisatie en maatschappelijke onrust
Dit betreft een belangrijk maatschappelijk thema. Indien we dit thema schrappen dan weten we nog minder wat er speelt in de maatschappij, lukt het minder goed om informatie snel te duiden en in de kiem te smoren. Het gaat hier om een ombuigingsmogelijkheid op fte's. Dit zou betekenen dat er geen beleidsmedewerker meer werkzaam is op dit veiligheidsthema.

4.4 We voorkomen en gaan onveilige situaties als gevolg van (seksuele/straat)intimidatie tegen

De stad is een veilige plek voor iedereen en geeft een veilig gevoel. We voorkomen en/of beperken zoveel als mogelijk elke vorm van straat-, seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0404	Veiligheid	Programma	31	31	31	31
Totaal			31	31	31	31

Activiteiten

- We voeren voorlichtingscampagnes uit en vragen aandacht voor het voorkomen en bestrijden van straatintimidatie, seksuele intimidatie, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en seksuele misdrijven.
- We richten ons daarbij op het versterken van handelingsperspectief bij seksuele intimidatie.
- We zetten in op bewustwording en normering rondom de thema's straatintimidatie, seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag.
- We zorgen voor een goede informatievoorziening over straatintimidatie, seksuele intimidatie, grensoverschrijdend gedrag en seksuele misdrijven voor inwoners, slachtoffers en omstanders via de gemeentelijke kanalen.

- We bevorderen de betrokkenheid en verbinding van inwoners en netwerkpartners op het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- We verzorgen trainingen voor ondernemers en andere professionals werkzaam in de publieke ruimte/horeca gericht op bewustwording, signalering en het bieden van handelingsperspectief bij seksuele intimidatie en grensoverschrijdend gedrag.
- We ontwikkelen onderzoek voor het in beeld brengen van ervaringen van Nijmeegse inwoners op dit thema.
- We organiseren panels over sociale veiligheid met bezoekers van de horeca.
- We sluiten ons aan bij het programma Veilige Steden.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-5	€	€	€ 31

Het gaat hier om rijksgelden.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Bij een globale scan van andere veiligheidsplannen staat dit onderwerp ten dele opgenomen. Daar waar het gaat over onveiligheid in de buitenruimte en/of bijv. in het uitgaansleven is het terug te vinden. We lopen hierin aardig gelijk met andere steden waar we ons richten op het verbeteren van de veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte en horeca in Nijmegen. Evenzo waar het gaat om het verstevigen van de beweging die is gericht op het voorkomen en aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Daar waar het gaat over Huislijk geweld/ kindermishandeling en femicide verschilt dit per veiligheidsplan. Natuurlijk is dit ook een domein waar we in gezamenlijkheid vanuit de verschillende domeinen aandacht aan besteden en ook op regionaal niveau optrekken. Dit onderwerp vraagt in de komende tijd meer aandacht om het bespreekbaar te maken, het taboe te verminderen. We zetten in op het voorkomen van deze vormen van geweld en overschrijdend gedrag.

Knoppen

- Aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag
Het gaat hier om rijksgelden. We richten ons o.a. op het verbeteren van de veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte en horeca in Nijmegen.

5 We zijn een stad waarin de openbare orde en fysieke veiligheid zijn geborgd. Veiligheidsmaatregelen zijn altijd redelijk, billijk en evenwichtig

5.1 We bevorderen en bewaren de openbare orde

In een veilige en weerbare stad dragen openbare-ordebevoegdheden van de burgemeester en de handhaving daarvan bij aan de veiligheid en leefbaarheid in de publieke ruimte, zodat problemen worden voorkomen of zoveel mogelijk beperkt. Demonstraties kunnen veilig en vreedzaam plaatsvinden en supportersgeweld rondom wedstrijden in het betaalde voetbal wordt voorkomen. We respecteren de vrijheden en autonomie van burgers, maar treden op als wet- en regelgeving ons daartoe verplichten of als de vrijheid en zelfbeschikking van anderen in het gedrang komt.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0501	Openbare Orde	Programma	113	113	118	118
	Openbare Orde	Uitvoering	532	532	532	532
Totaal			645	645	650	650

Activiteiten

- We faciliteren het demonstratierecht en stellen inwoners binnen de normen van de wet in de mogelijkheid om gebruik te maken van hun demonstratierecht met zo min mogelijk onveiligheid voor de stad.
- We voorkomen supportersgeweld en spannen ons in om samen met de politie, het OM en de betaald voetbalclub excessen rondom het voetbal te voorkomen.
- We monitoren de algehele openbare orde en veiligheid in de stad en zetten waar nodig onze openbare orde bevoegdheden in.
- We zorgen voor een veilig en ordentelijk verloop van de jaarwisseling.
- We behandelen juridische procedures in het kader van de handhaving van de openbare orde.
- We passen bestuurlijke bevoegdheden toe op het terrein van openbare orde en handhaven de wetgeving op dat terrein. Tevens onderzoeken we of en hoe nieuwe bevoegdheden of instrumenten kunnen worden ingezet.
- We bevorderen de uitvoering van het experiment gesloten coffeeshopketen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
deels	3-5	€ 113 € €532

Kwaliteitsniveau en benchmark

Dit doel hoort tot de kerndoelen van het veiligheidsbeleid. Het gaat hierbij onder meer om de inzet van wettelijke taken en bevoegdheden. De inzet op dit thema hangt in belangrijke mate af van de lokale omstandigheden en problematiek en incidenten die plaatsvinden. Bijvoorbeeld relevant is de vraag of een betaald voetbalorganisatie in de gemeente aanwezig is of niet. Daarnaast speelt het lokale ambitieniveau een rol.

Knoppen

- Openbare orde

Groot deel van de taken binnen Openbare Orde betreffen wettelijke taken. Op onderdelen kunnen keuzes gemaakt worden. Bijvoorbeeld de inzet van cameratoezicht. Dit betreft echter een gemeenschappelijke regeling (RTC), wat gevolgen heeft voor de samenwerking in de regio. Daarnaast zou bespaard kunnen worden op de huur van het pand van de tippelzone indien deze zou worden beëindigd. Er is dan geen locatie meer voor sekswerk.

5.2 We vergroten de veiligheid van evenementen, horeca en markten risicogestuurd waarbij we ondernemers, organisatoren en inwoners stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid

Voor veilige evenementen, horeca en markten hebben we kwalitatief hoogwaardige vergunningverlening en toezicht en handhaving. We werken risicogestuurd, wat betekent dat we ons bewust zijn van het feit dat er risico's worden genomen, maar dat we deze weloverwogen nemen. Inwoners, ondernemers en organisatoren zijn verantwoordelijk voor het naleven van de regels en nemen verantwoordelijkheid voor de veiligheid.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0502	Veilige evenementen en Horeca	Programma	-324	-324	-324	-324
	Veilige evenementen en Horeca	Uitvoering	1.368	1.368	1.368	1.368
Totaal			1.044	1.044	1.044	1.044

Activiteiten

- We brengen een transparante, eenduidige, toegankelijke en begrijpelijke informatievoorziening en communicatie voor organisatoren en ondernemers tot stand en houden die op peil.
- We stemmen (interne) processen goed op elkaar af en maken procesafspraken met alle betrokkenen.

- We optimaliseren onze werkprocessen en versterken zowel onze interne als externe informatiepositie.
- We waarborgen de continuïteit van processen en borgen vergaarde kennis door deze vast te leggen.
- We vergemakkelijken vergunningsaanvragen, bevorderen de voorbereiding en warme fase van evenementen en de naleving van regels en afspraken in de horeca en bij evenementen. We hebben hiervoor onder andere een Evenementen Actie Team en Horeca Actie Team.
- We bereiden grote C evenementen (Vierdaagse en Mojo-concerten) voor en voeren de regie op het veiligheidsoverleg bij grote evenementen.
- We bevorderen risicogestuurd werken, zowel intern (bij onze diensten en adviseurs) als bij ondernemers en organisatoren.
- We stimuleren dat ondernemers en organisatoren verantwoordelijkheid nemen voor de veiligheid in hun onderneming of het evenement en daartoe zelf veiligheidsmaatregelen treffen.
- We sturen op toezicht en handhaving van vergunningsvoorschriften en andere relevante regelgeving (zoals de alcoholwet).

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-5	€	€	
uitvoeringskosten				€ 1.368

Het budget voor veilige evenementen en horeca betreft een te realiseren baat door het innen van leges.

Kwaliteitsniveau en benchmark

In Nijmegen worden ondernemers en organisatoren ondersteund en begeleid bij de aanvraag van een vergunning. We werken zo veel mogelijk risicogestuurd. Daarbij stimuleren we dat inwoners, ondernemers en organisatoren zelf verantwoordelijkheid nemen voor de veiligheid. Ook dit doel zien we bij andere (vergelijkbare) gemeenten terug in de integrale veiligheidsplannen.

Knoppen

- Verhogen kostendekkendheid (max. 100%)
Het budget is een te realiseren baat door het innen van leges. Het betreft hier leges voor verstrekte vergunningen evenementen en horeca. Leges mogen maximaal kostendekkend zijn.

5.3 We voorkomen en gaan branden, ongevallen, rampen, crises en sociale en fysieke gevolgen die daarmee samenhangen tegen

We streven naar een veilige fysieke leefomgeving in de stad waar inwoners, ondernemers en organisatoren zelfredzaam zijn. We voorkomen en bestrijden rampen en crises. Waar nodig ondersteunen we bij rampen en crises en beperken de sociale en fysieke gevolgen daarvan.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0503	Brandweezorg	Programma	18.766	18.766	19.149	19.176
	Veilige fysieke leefomgeving	Programma	6	6	6	6
	Veilige fysieke leefomgeving	Uitvoering	114	114	114	114
Totaal			18.886	18.886	19.269	19.296

Activiteiten

- We zorgen voor een robuuste gemeentelijke ramp- en crisisorganisatie en zorgen voor goede afspraken voor onze bevolkingszorgtaken.
- We ondersteunen bij de bestrijding van rampen en crises (warme fase) en in de nafase van een ramp of crisis.
- Zorgen voor de veiligheid op het gebied van brandgevaar door middel van brandpreventie.
- Bevorderen de zelfredzaamheid van onze inwoners ten tijde van rampen en crisis.

- We stimuleren risico- en informatiegestuurd werken en stimuleren de eigen verantwoordelijkheid van eigenaren, gebruikers en organisatoren om de brandveiligheid en constructieve veiligheid van bouwwerken en activiteiten zoveel mogelijk te waarborgen.
- We stimuleren de samenwerking tussen partners uit het fysieke en openbare domein.
- We controleren, werken samen met en leveren een bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid met het oog op het voorkomen en bestrijden van rampen en crises.
- We zorgen voor een veilige detectie, benadering en ruiming van ontplofbare oorlogsresten.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	3-4	€	€ 19.296

Kwaliteitsniveau en benchmark

Bij dit doel gaat het ook voor een deel om wettelijke taken en treffen we zodoende in de integrale veiligheidsplannen van andere gemeenten aan. Hierbij kunnen wat accentverschillen zijn in wat ook onder de noemer van veilige fysieke leefomgeving wordt geschoven en wat niet. Bijvoorbeeld het doel bevorderen van verkeersveiligheid zien we in andere plannen terug, terwijl dat in Nijmegen niet onder het programma Veiligheid valt.

Knoppen

- Crisisbeheersing en brandweer
Dit betreft een gemeenschappelijke regeling. Besparingsmogelijkheden lopen ieder jaar via de begroting van de VRGZ. Directe sturingsmogelijkheden hierop vanuit het programma Veiligheid zijn zeer beperkt.

Economie en toerisme

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

6 We dragen bij aan het creëren en behouden van meer en passende banen en zijn als stad aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers

6.1 We stimuleren de start en groei van bedrijven in een sterk economisch ecosysteem, met name in de kansrijke Nijmeegse sectoren

De komende tijd blijven we intensief in gesprek met de stad, op zoek naar nieuwe kansen om de lokale economie te versterken en de werkgelegenheid op peil te houden. Op basis van de aanpak uit de economische visie kunnen we flexibel meebewegen met de behoeften van ondernemers. Voor startende bedrijven is StartUp Nijmegen al een succesvol concept. Voor bedrijven die hun product of dienst snel opschalen en daardoor snel groeien hebben we een scale up programma ontwikkeld waar maatwerk ten aanzien van opgaven rondom ruimte, talent, financiering en professionalisering centraal staat. Zodat het voor groeiende bedrijven aantrekkelijk is om in Nijmegen gevestigd te blijven. We leggen hierbij de nadruk met name op structuurbepalende bedrijven en het MKB in de kansrijke sectoren voor Nijmegen: health & high tech, logistiek, zakelijke dienstverlening en ICT. Ook zien we veel kansen in de toeristische sector. Deze kansen willen we benutten.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0601	Versterking kansrijke sector	Programma	952	589	589	589
	Versterking kansrijke sector	Uitvoering	48	48	48	48
Totaal			1.000	637	637	637

Activiteiten

- We versterken onze speerpunten en zorgen voor een scherpere positionering door samen met onze partners actieplannen te ontwikkelen en uit te voeren.
- We zijn lid van The Economic Board (TEB) en dragen bestuurlijk en ambtelijk bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van de agenda van TEB.
- We werken samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen om de doelstellingen op het gebied van health en high tech aan te laten sluiten bij de regionale economische ambities.
- We stimuleren ondernemerschap en dragen bij aan het aantrekken van bedrijven door financieel en inzet van FTE's bij te dragen aan Briskr.
- We investeren met partners in de kwaliteit en groei van onze campussen als cruciale plek voor bedrijvigheid en innovatie binnen de clusters health en high tech. Dit doen we onder andere door door een Gebiedsvisie voor Campus Heijendaal op te stellen en uitvoering te geven aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg.
- We stimuleren open innovatie door financieel bij te dragen aan het Chip Integration Technology Center (CITC).
- We dragen bij aan projecten die als doel hebben te zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt binnen de sectoren health en hightech.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	9-10	€ 438	€ 130 €
Uitvoeringskosten			€ 48

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Het gaat om het uitvoeringsprogramma van 5 jaar, vastgesteld door de raad. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Uitgangspunt bij Economische Visie zijn de beschikbaar gestelde middelen in de Stadsbegroting. Dit houdt in dat vanaf 2026 een keuze moet worden gemaakt wat betreft de doorgang van meerjarige projecten en we dus niet alle ambities van alle actielijnen kunnen verwezenlijken. Daarnaast blijft er nauwelijks ruimte over voor nieuwe projecten. De aanpak is succesvol gebleken. Met beperkte middelen realiseren we grote effecten op het vestigingsklimaat, de banen in de stad en de brede welvaart. Het actieprogramma bevat onder andere meerjarensubsidies zoals: Ondernemersfonds, StartupNijmegen etc.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden. De aanpak uit de Economische Visie is uniek. Het uitvoeringsprogramma voor de Economische Visie is in 2025 unaniem vastgesteld door de raad. Met een relatief klein budget wordt een groot effect bereikt. Er is eerder sprake van een tekort aan middelen, dan een overschot. Met de acties uit het uitvoeringsprogramma wordt het vestigingsklimaat in de stad verbeterd, wat direct van invloed is op de werkgelegenheid in de stad. Het Uitvoeringsprogramma maakt het mogelijk om de ambities waar te maken en de Nijmeegse economie via een breed palet aan projecten te verstevigen. Dit doen we door zowel meerjarige projecten als nieuwe projecten vanuit de actielijnen uit te zetten met partners en samenwerkingspartijen uit de stad en regio. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

Knoppen

- Uitvoeringsprogramma Economische visie
De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op "geel". Wel worden er structurele subsidies uitgegeven, die niet zonder gevolg kunnen worden stopgezet. Het gaat hierbij om Rvn@ en Logistics Valley.

6.2 We versterken de bedrijvigheid en innovatiekracht van de clusters health & high tech

De clusters health en high tech zijn belangrijke dragers van de economie in de stad en regio. We blijven daarom inzetten op de ontwikkeling van beide clusters. Hiermee geven we uitvoering aan de economische visie en het actieplan 'Health en Hightech'. Er zijn verschillende organisaties en samenwerkingsverbanden actief om de beide clusters te ondersteunen. Als lid van The Economic Board zetten we in op economische groei en de profilering van de regionale sterkten. En vanuit het samenwerkingsverband Briskr stimuleren we ondernemerschap en werken we aan het aantrekken van bedrijven. De ontwikkeling van het Chip Integration Technology Center (CITC) ondersteunen we samen met de provincie Gelderland en andere partners. Tenslotte is het van groot belang dat we blijven investeren in de kwaliteit en ruimte voor economische groei. Door uitvoering te geven aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg en de gebiedsvisie Heijendaal (in ontwikkeling) bieden we ruimte aan nieuwe bedrijvigheid in health & high tech. Daarnaast hebben we als gemeente een verbindende en aanjagende rol als het gaat om de verbinding tussen de campussen met elkaar en de stad onder de noemer 'campus Nijmegen'. Dit doen we samen met de kennisinstellingen, de campusorganisaties en regionale partners als OostNL en de provincie Gelderland zodat het juiste bedrijf op de juiste plek kan landen, de health en hightech 'community' verder wordt versterkt en de Nijmeegse campussen (inter)nationaal op de kaart te zetten.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0602	Health & high tech	Programma	695	695	695	695
Totaal			695	695	695	695

Activiteiten

- We versterken onze speerpunten en zorgen voor een scherpere positionering door samen met onze partners actieplannen te ontwikkelen en uit te voeren.
- We zijn lid van The Economic Board (TEB) en dragen bestuurlijk en ambtelijk bij aan het ontwikkelen en uitvoeren van de agenda van TEB.
- We werken samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen om de doelstellingen op het gebied van health en high tech aan te laten sluiten bij de regionale economische ambities.
- We stimuleren ondernemerschap en dragen bij aan het aantrekken van bedrijven door financieel en inzet van FTE's bij te dragen aan Briskr.
- We investeren met partners in de kwaliteit en groei van onze campussen als cruciale plek voor bedrijvigheid en innovatie binnen de clusters health en high tech. Dit doen we onder andere door door een Gebiedsvisie voor Campus Heijendaal op te stellen en uitvoering te geven aan de Ontwikkelvisie Winkelsteeg.
- We stimuleren open innovatie door financieel bij te dragen aan het Chip Integration Technology Center (CITC).
- We dragen bij aan projecten die als doel hebben te zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt binnen de sectoren health en hightech

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	9-10	€	€ 188 €

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. Acties en projecten komen met name terug in de Actielijn Excelleren. De sectoren Health & Hightech zijn van groot belang voor de regionale en lokale economie. De Nijmeegse semicon-sector speelt zelfs een belangrijke rol in de wereldwijde semicon-industrie en levert innovatieve oplossingen voor sectoren zoals o.a. automotive, telecom, defensie en gezondheidszorg. Dit vraagt om substantiële structurele investeringen in het organiserend vermogen en het aanjagen van nieuwe programma's en samenwerkingen. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart. Er wordt deels gewerkt met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijn Excelleren. Meerjarensubsidies gekoppeld aan dit doel zijn onder andere: Digital Health Challenge Lab en Briskr.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark voor de sectoren Health en Hightech specifiek. Er is wel een benchmark beschikbaar voor de ontwikkeling van campussen. Ministerie EZ voert circa één keer per vier jaar het Nationale Campus Onderzoek uit die de ontwikkeling van Campussen in heel Nederland monitort.

Knoppen

- Uitvoeringsprogramma Economische visie
De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op "geel". Wel is er een meerjarige verplichting (subsidie) aangegaan. Het gaat hierbij om het project Briskr: 150.000 t/m 2028.

De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle

projecten kunnen op “geel”. Wel is er een meerjarige verplichting (subsidie) aangegaan. Het gaat hierbij om het project Briskr: 150.000 t/m 2028.

6.3 We dragen bij aan de kwalitatieve match tussen de Nijmeegse beroepsbevolking en banen

Een economisch veerkrachtige stad vraagt om een goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op alle niveaus. In alle sectoren zien we dat de vraag naar personeel op dit moment ongekend hoog is. We willen ondernemers helpen in hun zoektocht naar personeel. De ondernemersvraag staat hierbij centraal. Tegelijkertijd zien we dat er nog veel mensen zijn die (meer) willen werken, maar die om verschillende redenen hun plek op de arbeidsmarkt nog niet hebben gevonden. Vanwege de diversiteit van deze doelgroepen, is er niet één oplossing om deze mismatch op de arbeidsmarkt te verkleinen. We blijven daarom steeds nieuwe initiatieven uitproberen om meer beweging op de arbeidsmarkt te krijgen. We werken hierbij intensief samen met ondernemers en organisaties in stad en regio, zoals Werkbedrijf, UWV, universiteit, HAN en ROC. We zien dat een kruisbestuiving tussen de verschillende domeinen hierbij van belang is en willen dit bevorderen door onze bijdrage aan onder andere de Regionale Tafel Arbeidsmarkt en het Regionaal Mobiliteitsteam. De geleerde lessen uit de recent afgeronde pilot Honk1 implementeren we samen met het programma Werk en Inkomen in de verdere ontwikkeling van het Regionaal Werkcentrum. Daarnaast investeren we nu € 450.000 in VIA-T, hét centrum voor vakmanschap en innovatie, als de transitieversneller naar circulair en biobased bouwen. Het resterende bedrag van ruim 5 ton blijft gereserveerd voor deze transitieversneller en wordt toegekend afhankelijk van de marktontwikkelingen. Hier werken ondernemers en onderwijs samen op het gebied van circulariteit en duurzaamheid in de bouw-, installatie en elektrotechniek. Op regionaal niveau werken we tenslotte aan het uitwerken van een concrete human capital agenda. En dit gaan we ook op stadsniveau doen waardoor nog meer concrete inzet geleverd wordt om de economie in de stad en de regio te versterken.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0603	Human capital	Programma	409	409	306	306
	Human capital	Uitvoering				
Totaal			409	409	306	306

Activiteiten

- We ondersteunen de initiatiefnemers van Via-T in het ontwikkelen van hét kenniscentrum voor circulaire en duurzame bouw en techniek.
- We verkennen en ondersteunen nieuwe initiatieven als deze kansrijk zijn om beweging te krijgen op de arbeidsmarkt.
- We dragen bij aan programma's om de positie van techniek en ICT in het onderwijs te bevorderen.
- We starten met het opzetten van een traineeprogramma en het verbeteren van de huisvesting voor expats.
- We dragen bij de samenwerking met Werkbedrijf, UWV, universiteit, HAN en ROC en proberen zo een kruisbestuiving te realiseren tussen de verschillende domeinen.
- We gaan het gesprek aan om majeure (ruimtelijke) projecten, die onze stad gaat uitvoeren, te versterken op Human Capital.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	9-10	€	€ 295 €

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Eén van de actielijnen is Human Capital. De aanpak is succesvol gebleken. Met beperkte middelen groot effect op het vestigingsklimaat,

banen en brede welvaart. De lokale economie vraagt om blijvend investeren. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden. De aanpak uit de Economische Visie is uniek. Het uitvoeringsprogramma voor de Economische Visie is in 2025 unaniem vastgesteld door de raad. Met een relatief klein budget wordt een groot effect bereikt. Er is eerder sprake van een tekort aan middelen, dan een overschot. Met de acties uit het uitvoeringsprogramma wordt het vestigingsklimaat in de stad verbeterd, wat direct van invloed is op de werkgelegenheid in de stad. Het Uitvoeringsprogramma maakt het mogelijk om de ambities waar te maken en de Nijmeegse economie via een breed palet aan projecten te verstevigen. Dit doen we door zowel meerjarige projecten als nieuwe projecten vanuit de actielijnen uit te zetten met partners en samenwerkingspartijen uit de stad en regio. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

Knoppen

- **Uitvoeringsprogramma Economische Visie**
De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op “geel”. Wel is er een meerjarige verplichting (subsidie) aangegaan, die niet kan worden stopgezet. Het gaat hier om de projecten Digital Health Challenge Lab (t/m 2027) en Impact 024 (t/m 2026) en de Provinciale Enquête Werk De gelegenheid. Deze twee projecten staan op oranje.

6.4 We ondersteunen ondernemers en bedrijven, waarbij we kansen benutten om ondernemerschap en innovatie te stimuleren

Om de lokale economie te stimuleren blijven we uiteraard inzetten op het stimuleren van ondernemerschap en innovatie. We kunnen deze ambities niet realiseren zonder intensieve samenwerking met ondernemers en organisaties in stad en regio. Samen met de accountmanagers investeren we in het relatiemanagement. Het OndernemersPunt zorgt voor laagdrempelige dienstverlening aan ondernemers in de stad. Zo blijven we aantrekkelijk voor werkgevers en werknemers.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0604	Stimulering ondernemerschap innovatie	Programma	179	179	179	179
Totaal			179	179	179	179

Activiteiten

- We bezoeken actief bedrijven en investeren in het relatiemanagement.
- We verzorgen de dienstverlening via het OndernemersPunt.
- We ondersteunen Start Up Nijmegen als stichting en bij diverse projecten, zoals het buddynetwerk en ‘Word je eigen baas’
- We ondersteunen projecten van ondernemers die bijdragen aan het versterken van ondernemerschap en innovatie.
- We ondersteunen bedrijven die het hardste groeien bij hun toekomstperspectieven.
- We onderzoeken de mogelijkheden om het aanvragen van vergunningen door bedrijven te vergemakkelijken.
- Voor de stad zijn de bedrijven belangrijk, maar dit geldt ook voor de kennisinstellingen. We investeren in een duurzame relatie met deze instellingen.
- We stimuleren ondernemerschap, vooral projecten die door ondernemers zelf zijn aan gedragen, en kijken daarbij met nadruk ook naar sociaal ondernemerschap en projecten in de creatieve sector.

- We zetten ondernemers aan meer duurzaam te ondernemen en mogelijkheden voor circulair ondernemen te benutten.
- We beheren onroerend goed dat bijdraagt aan de doelen van dit programma (vaste standplaatsen/kiosken).

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	9-10	€	€ 173 €

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Het gaat om het uitvoeringsprogramma van 5 jaar, vastgesteld door de raad. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Uitgangspunt bij Economische Visie zijn de beschikbaar gestelde middelen in de Stadsbegroting. Dit houdt in dat vanaf 2026 een keuze moet worden gemaakt wat betreft de doorgang van meerjarige projecten en we dus niet alle ambities van alle actielijnen kunnen verwezenlijken. Daarnaast blijft er nauwelijks ruimte over voor nieuwe projecten. De aanpak is succesvol gebleken. Met beperkte middelen groot effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart. Het actieprogramma bevat onder andere meerjarensubsidies zoals: Ondernemersfonds, StartupNijmegen etc.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden. De aanpak uit de Economische Visie is uniek. Het uitvoeringsprogramma voor de Economische Visie is in 2025 unaniem vastgesteld door de raad. Met een relatief klein budget wordt een groot effect bereikt. Er is eerder sprake van een tekort aan middelen, dan een overschot. Met de acties uit het uitvoeringsprogramma wordt het vestigingsklimaat in de stad verbeterd, wat direct van invloed is op de werkgelegenheid in de stad. Het Uitvoeringsprogramma maakt het mogelijk om de ambities waar te maken en de Nijmeegse economie via een breed palet aan projecten te verstevigen. Dit doen we door zowel meerjarige projecten als nieuwe projecten vanuit de actielijnen uit te zetten met partners en samenwerkingspartijen uit de stad en regio. Niet stimuleren leidt tot stilstand en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

Knoppen

- Uitvoeringsprogramma Economische Visie
De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op "geel". Wel is er een meerjarige verplichting (subsidie) aangegaan, die niet kan worden stopgezet. Het gaat hierbij om het StartUp Nijmegen en Logistics Valley. Deze projecten staan op "oranje".

6.5 We zorgen voor goede en duurzame werklocaties

Een aantrekkelijk en toekomstbestendig vestigingsklimaat en een professioneel werklocatiemanagement zijn cruciale randvoorwaarden voor een sterke economie. Nijmegen heeft een divers palet aan werklocaties: traditionele werklocaties zoals bedrijventerreinen, kantoorlocaties en winkelgebieden, maar ook een haven met watergebonden kavels en moderne vestigingsmilieus zoals campussen, creatieve broedplaatsen, bedrijfsverzamelgebouwen en gemengde woon-werkmilieus. Om Nijmegen aantrekkelijk te houden voor bedrijven investeren we in een kwalitatief en kwantitatief goed aanbod van werklocaties. Tegelijkertijd zien we de noodzaak om meer woningen te realiseren in de stad, bijvoorbeeld in het gebied Winkelsteeg. We zoeken daarbij steeds naar een goede balans tussen wonen en bedrijvigheid.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0605	Kiosken	Programma	-86	-86	-86	-86
	Kwaliteit werklocaties	Programma	628	628	628	628
	Markten	Programma	-199	-199	-199	-199
	Markten	Uitvoering	170	170	170	170
	Verduurzamen economie	Programma	107	159	159	159
	Verduurzamen economie	Uitvoering	2.481	2.481	2.481	2.481
Totaal			3.101	3.153	3.153	3.153

Activiteiten

- Het Ondernemersfonds voorziet in de financiering van het werklocatiemanagement. We ondersteunen initiatieven om het werklocatiemanagement te professionaliseren.
- We monitoren de aantrekkelijkheid van ons vestigingsklimaat en benutten kansen om de werklocaties te verbeteren.
- We laten een scan maken van het huidige aanbod aan kantoorruimte en geven op basis hiervan invulling aan een toekomstig kantoorprogramma
- We versterken de economische positie door te investeren in de toegankelijkheid van de haven.
- We dragen bij aan de uitwerking van de gebieds- en ontwikkelvisies in bestemmingsplannen van onder andere Winkelsteeg, Engieterrein, Stationsomgeving en De Grift. Ook geven we Winkelcentrum Dukenburg een impuls. We zorgen daarbij voor een goede en duurzame inbedding van de economische functies.
- We stemmen in regionaal verband, vraag en aanbod van werklocaties op elkaar af.
- We investeren € 3,8 miljoen in een duurzaam bedrijvenpark De Grift/Rietgraaf met een aantrekkelijke groene ruimte. Zo zorgen we voor een aantrekkelijke vestigingslocatie voor grote logistieke dienstverleners die passen bij ons lokale en regionale DNA. Daarnaast biedt de Grift ruimte voor vestiging/uitbreiding van lokale bedrijven.
- Op basis van de in 2021 uitgevoerde quickscans verduurzaming bedrijventerreinen kunnen we ondernemers handvatten bieden bij het verduurzamen van de bedrijventerreinen TPN-West, Winkelsteeg, de Grift en Bijsterhuizen.
- We ondersteunen duurzame en circulaire projecten en initiatieven van bedrijven en instellingen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee (Kwaliteit werklocaties, verduurzamen economie ST)	9-10	€124	€ 589	€ *
Ja/nee/deels (kiosken VSA)	9-10	€ *	€ *	€ *
Ja/nee/deels (Markten SB)	9-10	€ *	€ *	€ *
Uitvoeringskosten				€ 2.651

Dit budget bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. De Economische Visie is geen blauwdruk, maar een actieagenda waarbij werken met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio. Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijnen die we vastgesteld hebben. Het gaat om het uitvoeringsprogramma van 5 jaar, vastgesteld door de raad. Acties en projecten zijn gekoppeld aan twee thema's en 6 actielijnen. Uitgangspunt bij Economische Visie zijn de beschikbaar gestelde middelen in de Stadsbegroting. Dit houdt in dat vanaf 2026 een keuze moet worden gemaakt wat betreft de doorgang van meerjarige projecten en we dus niet alle ambities van alle actielijnen kunnen verwezenlijken. Daarnaast blijft er nauwelijks ruimte over voor nieuwe projecten. De aanpak is succesvol gebleken. Met beperkte middelen groot effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart. Het actieprogramma bevat onder andere meerjarensubsidies zoals: Ondernemersfonds, StartupNijmegen etc.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden. De aanpak uit de Economische Visie is uniek. Het uitvoeringsprogramma voor de Economische Visie is in 2025 unaniem vastgesteld door de raad. Met een relatief klein budget wordt een groot effect bereikt. Er is eerder sprake van een tekort aan middelen, dan een overschot. Met de acties uit het uitvoeringsprogramma wordt het vestigingsklimaat in de stad verbeterd, wat direct van invloed is op de werkgelegenheid in de stad. Het Uitvoeringsprogramma maakt het mogelijk om de ambities waar te maken en de Nijmeegse economie via een breed palet aan projecten te verstevigen. Dit doen we door zowel meerjarige projecten als nieuwe projecten vanuit de actielijnen uit te zetten met partners en samenwerkingspartijen uit de stad en regio. Niet stimuleren leidt tot stilstaan en dus achteruitgaan. Dit heeft effect op het vestigingsklimaat, banen en brede welvaart.

Knoppen

- Uitvoeringsprogramma Economische Visie
De beschikbare middelen maken onderdeel uit van het Uitvoeringsprogramma Economische Visie voor de periode 2025-2030. Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op “geel”. Wel is er een meerjarige verplichting (subsidie) aangegaan. Het gaat hierbij om het werklocatiemanagement (Ondernemersfonds) (gehele periode (€588.960)

6.6 We investeren in onze aantrekkelijke en gastvrije binnenstad

De binnenstad levert een belangrijke bijdrage aan onze lokale economie en werkgelegenheid en is ons visitekaartje voor bezoekers en voor het bedrijfsleven. Nijmegen heeft een sterk en divers aanbod aan winkels, horeca en cultuur en dit willen we graag zo houden. We willen dat de binnenstad het kloppend hart van de stad blijft en hebben daarom samen met inwoners, ondernemers en andere partners een actieplan voor de binnenstad opgesteld. De activiteiten uit dit actieplan ‘Hartje Nijmegen’ maken de binnenstad aantrekkelijker en versterken de economie. Daarom zetten we dit actieplan voort. Daarnaast gaan we € 15 miljoen extra investeren in de binnenstad. Met als uitdaging om de binnenstad te vergroenen en om zowel de levendigheid als de leefbaarheid te versterken. Dat doen we door diverse locaties beter in te richten en groener, veiliger en toegankelijker te maken. Ten slotte is onze ambitie om de binnenstad in de toekomst autoluw te maken.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0606	Binnenstad	Programma	679	679	679	679
Totaal			679	679	679	679

Activiteiten

- We bereiden grote ingrepen in de openbare ruimte voor, zoals de herinrichting van de Burchtstraat-Augustijnenstraat-Plein 1944, het Joris Ivensplein, het Vlaams Kwartier en de ringstraten. Vergroening, klimaatadaptatie en kwaliteitsverbetering staan hierbij voorop. We gaan dit gefaseerd doen en beginnen met de Burchtstraat.
- We hebben een agenda voor de Binnenstad opgesteld, die de koers beschrijft voor de langere termijn en voeren een breed palet aan acties uit op het gebied van ondernemerschap, groen, bereikbaarheid, levendigheid en een schone en prettige binnenstad. Deze Koers voor de Binnenstad loopt tot 2035.
- Een groene binnenstad draagt bij aan leefbare binnenstad. We willen de binnenstad aanzienlijk vergroenen en doen dit zelf (met gemeentelijk groen en bomen) én met bewoners en ondernemers via een stimuleringsprogramma.
- We steunen het Huis voor de Binnenstad om tot een nog betere samenwerking te komen met ondernemers, vastgoedeigenaren en anderen in de binnenstad.
- We innen reclamebelasting ten gunste van het binnenstadsfonds.
- Waar nodig pakken we leegstand aan. Gebieden waar grote leegstand ontstaat transformeren we naar andere functies. We geven initiatieven in leegstaande panden een kans.

- Voor een schone en prettige binnenstad is een prettig verblijfsklimaat een belangrijke vereiste. Dit vraagt om kleine ingrepen als bankjes, toiletten en verlichting.
- We brengen het vastgoedeigendom in de binnenstad in kaart. We kijken naar belemmeringen en kansen, ook van het huidige bestemmingsplan. Tegelijkertijd gaan we voorzichtig om met het toevoegen van nieuwe winkelmeters. We zetten in op betere samenwerking met vastgoedpartijen.
- Voor bezoekers is het belangrijk om snel op de plek van bestemming te komen. Dit vraagt om een “logische binnenstad”. We investeren in duidelijke bewegwijzering en routes en verbeteren deze, daar waar dat nodig is. We investeren in goede fietsstallingsmogelijkheden op straat en zorgen voor goede handhaving. We stellen de bewaakte fietsenstallingen ruimer open en voeren publieksacties uit om mensen hier beter op te wijzen.
- We starten de voorbereidingen om de binnenstad in de toekomst autoluw te maken, waarbij we onder andere op zoek gaan naar mogelijkheden voor minder parkeervoorzieningen, voor goede transferia met een overstap naar frequent OV. Ook bekijken we de mogelijkheden voor het inzetten van zogenaamde hop on-hop off busjes.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
nee	9-10	€ 446
		€ 209

Actieplan Binnenstad en Transformatiebudget

De middelen van de binnenstad zijn niet gekoppeld aan een wettelijke taak. Wel gekoppeld aan eigen vastgesteld beleid. Middelen worden ingezet voor onderzoeken en projecten voortkomend uit de Koers voor de Binnenstad, aanpak leegstand of transformatieprojecten in de binnenstad en de mobiliteitstransitie. Er is sprake van enkele meerjarige verplichtingen en toezeggingen, zoals een Citydeal en het actieplan. Projecten kunnen binnen een korte periode worden stop gezet, maar dit is niet wenselijk mede omdat er verwachtingen zijn geschapen naar externe partijen (ondernemers, instellingen, bewoners en bezoekers) door de inzet tot nu toe. Met de Inzet van middelen willen we de leegstand aanpakken en de werkgelegenheid in de binnenstad behouden. De binnenstad is bovendien meer dan alleen belangrijk als werklocatie. Met het budget voor “Hartje” worden projecten gericht op “placemaking” uitgevoerd en worden via participatie-activiteiten bewoners en ondernemers bij transformatieprojecten in de binnenstad betrokken. Projecten in de binnenstad hebben invloed op bezoekers, ondernemers, bewoners en werkenden.

Binnenstadsfonds

De middelen van de binnenstad zijn niet gekoppeld aan een wettelijke taak. Wel gekoppeld aan eigen vastgesteld beleid en daarnaast opgenomen in de belastingverordening. Er wordt reclamebelasting bij ondernemers door de gemeente geheven. Deze reclamebelasting wordt doorgesluisd naar een fonds voor ondernemers. Hiermee is de structuur beperkt beïnvloedbaar. Op het moment dat een ombuiging plaats vindt heeft dit directe gevolgen voor de liquiditeitspositie van het Huis voor de Binnenstad, uitvoerder van de regeling. Hiermee zou het Huis voor de Binnenstad mogelijk niet meer in huidige vorm verder kunnen.

Het Binnenstadsfonds is op verzoek van de binnenstadsondernemers tot stand gekomen; een overtuigende meerderheid van de ondernemers heeft voor een heffing gekozen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Actieplan Binnenstad en Transformatiebudget

We voeren tweejaarlijks de stadscentrummonitor uit en vergelijken de uitkomsten met andere steden (bijvoorbeeld Arnhem). In deze vergelijkingen komen we er goed uit. Citydeal Binnensteden is ook een vergelijking met andere steden.

Binnenstadsfonds

Er is geen benchmark. Op regelmatige basis vindt wel een evaluatie van de regeling plaats.

Knoppen

- Actieplan Binnenstad en Transformatiebudget

Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op “geel”. Wel zijn er een meerjarige verplichtingen (subsidie) aangegaan. Het gaat hierbij om de projecten binnen Hartje Nijmegen en de Citydeal Binnensteden.

De binnenstad is de tweede werklocatie van de stad, projecten zijn nodig om leegstand op frictieniveau te houden en de uitvoering van de Koers via onderzoeken en projecten te ondersteunen. Er is een relatief klein budget. Op het moment dat er actuele ontwikkelingen zijn, kan hierop worden ingespeeld.

- Binnenstadsfonds

Het gaat hier om een belasting. De gemeente zorgt voor het innen van deze middelen bij ondernemers en zet deze vervolgens direct door naar het Huis voor de Binnenstad. Er is niet sprake van een grote mate van beleidsvrijheid. Dit project staat op “rood”. De baten en lasten zijn direct met elkaar verbonden. Hiermee vervalt de mogelijkheid om middelen om te buigen.

7 We dragen de stad met trots uit en hebben een krachtig (inter)nationaal profiel

7.1 We profileren de unieke kracht van health & high tech

Met de activiteiten uit de economische visie en de uitvoeringsagenda citymarketing willen we de unieke kracht van de clusters health en high tech nationaal en internationaal profileren. Beide clusters zijn belangrijke dragers van de Nijmeegse economie.

Budget

Geen

Activiteiten

- Met de Newsroom Health & High Tech zorgen we samen met de partners in de stad dat onze clusters health en high tech meer in het nieuws komen.
- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van de clusters, zoals het Parkinson op Maat event, het Health Valley event en de RF-conferentie.
- We vergroten de zichtbaarheid van Nijmegen als health & high tech stad voor bewoners en bezoekers aan de (binnen)stad. Fysiek doen we dit bijvoorbeeld via de POP HUB store: een tijdelijke winkel waar startende ondernemers en namen uit het gevestigde bedrijfsleven hun lokaal ontwikkelde innovaties onder de aandacht kunnen brengen bij een breed publiek. Online doen we dit via een health & high tech spoor op IntoNijmegen.com. Gezocht wordt naar de verbinding met bedrijvigheid en kennisinstellingen en ook fieldlabs meer in verbinding brengen hiermee.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	9-10	€	€	€

Dit doel bestaat uit projecten die zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie 2.0. Het is geen wettelijke taak en heeft een grote mate van beleidsvrijheid. Acties en projecten komen met name terug in de Actielijn Excelleren. De sectoren Health & Hightech zijn van groot belang voor de regionale en lokale economie. De Nijmeegse semicon-sector speelt zelfs een belangrijke rol in de wereldwijde semicon-industrie en levert innovatieve oplossingen voor sectoren zoals o.a. automotive, telecom, defensie en gezondheidszorg. Dit vraagt om substantiële structurele investeringen in organiserend vermogen, Het versterken van de profilering en positionering van deze sectoren is daarom van groot belang. Onbekend maakt immers onbemind. Er wordt deels gewerkt met meerjarige projecten die we ophalen uit het veld en bij samenwerkende partijen in de regio.

Uitgangspunt is dat deze altijd passen binnen de actielijn Excelleren. Meerjarensubsidies gekoppeld aan dit doel zijn onder andere: Digital Health Challenge Lab en Briskr.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen benchmark bekend met vergelijkbare steden. De aanpak uit de Economische Visie is uniek. Wel is in 2022 een nulmeting op het imago gedaan, waarbij ook de herkenbaarheid van Nijmegen als Health & Hightech stad is meegenomen. In 2026 zullen we deze meting herhalen.

Knoppen

Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op “geel”. Ook zijn er geen meerjarige verplichtingen (subsidie) aangegaan, die niet kunnen worden stopgezet.

Een sterkere profilering en positionering van de sectoren is noodzakelijk. We werken met minimale budgetten en slimme samenwerkingen met bedrijven en kennisinstellingen met de insteek dat één en één samen drie is. We zetten in op triple helix samenwerkingen rond events, rond IntoNijmegen en bijvoorbeeld persreizen. Dit doen we door zowel meerjarige projecten als incidentele projecten vanuit de actielijn Excelleren uit te zetten, samen met partners en samenwerkingspartijen uit de stad en regio.

7.2 We profileren Nijmegen als oudste stad van Nederland met een jong en bruisend karakter

Afgelopen jaren hebben we de basis van citymarketing met Old City, Young Vibe gelegd. Het is van belang dat we dit vasthouden en hierop voortbouwen. Naast de nodige campagnes, richten we ons minder op de uitvoering, maar borduren voort op uitvoeringsprojecten die elders zijn belegd zoals bijvoorbeeld in de Agenda Vrijtijdseconomie en richten ons op strategische samenwerkingen die bijdragen aan een sterkere profilering, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal. Zo dragen we bij aan de profilering van Nijmegen als Oudste & Bruisende stad en Health & High Tech stad. Hiermee behouden en trekken we niet alleen talent en bedrijven maar leggen voor deze doelgroepen ook de koppeling met het aantrekkelijke vestigingsklimaat. Het aantrekkelijke vestigingsklimaat promoten we met het speerpunt Oudste & Bruisende stad. Daarnaast bouwen we verder aan de bekendheid en zichtbaarheid van het overkoepelende merk Old City, Young Vibe.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0702	Citymarketing	Programma	386	386	386	386
	Citymarketing	Uitvoering	13	13	13	13
	Toerisme	Programma	-626	-626	-626	-626
	Toerisme	Uitvoering	10	10	10	10
Totaal			-217	-217	-217	-217

Activiteiten

- We ondersteunen evenementen die bijdragen aan de profilering van Nijmegen als oudste en jonge bruisende stad.
- We werken samen met Arnhem en omliggende gemeenten aan diverse projecten om de vrijetijdseconomie te versterken, onder andere op het gebied van duurzaamheid. We doen dit steeds op drie schaalniveaus: Arnhem-Nijmegen, Rijk van Nijmegen en Nijmegen.
- We zorgen dat Nijmegen als oudste en jonge bruisende stad de nodige publiciteit krijgt.
- We geven via Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen invulling aan regionale toeristische promotie voor het Rijk van Nijmegen. Hierbij zorgen wij ervoor dat deze toeristische promotie aansluit bij de onze Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030.
- In de binnenstad realiseren we een nieuwe brandstore, waar de bezoeker uit stad en regio terecht kan voor informatie en inspiratie over het toeristisch aanbod rond het thema Old City, Young Vibe.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee (citymarketing)	9-10	€	€ 373
nee (toerisme)	9-10	€	€ 263
Uitvoeringskosten			€ 23

De middelen zijn niet gekoppeld aan een wettelijke taak. Wel gekoppeld aan eigen vastgesteld beleid. De citymarketingaanpak rond “Old City, Young Vibe” is een uitvoeringsprogramma die loopt tot 2030. Uitgangspunt zijn de beschikbaar gestelde middelen in de Stadsbegroting. De Citymarketing-aanpak is succesvol gebleken. Met onze citymarketing-aanpak zorgen we dat we samen met de stad het verhaal van de stad en het merk “Old City, Young Vibe” uitdragen. Met de citymarketing aanpak richten we ons op bezoekers van buiten, en ook op de eigen inwoners en bedrijven. Met citymarketing profileren en positioneren we onze stad, op alle niveaus van lokaal, regio tot landelijk. Door de aantrekkelijkheid van onze stad te etaleren versterken we het vestigingsklimaat. Dit heeft weer direct impact op de bedrijven in onze stad, zoals bedrijven in de sterke sectoren Health & Hightech, maar ook op het behouden en aantrekken van talent. Loslaten van de citymarketing middelen houdt in dat we het eenduidige imago van onze stad kwijt raken. Vanuit het citymarketingbeleid coördineren we immers de activiteiten in stad en leggen we vanuit die rol de verbinding met de regiomerken.

Voor de regiomarketing betalen we een bijdrage per inwoner net als de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Hiervoor maken de gemeenten van het Rijk van Nijmegen onderling afspraak hoe deze bijdrage ingezet wordt voor regiomarketing.

Verder heffen wij ook toeristenbelasting op de toeristen die geen inwoner zijn in Nijmegen, wat kan worden bepaald door de Raad. Op dit moment wordt het bedrag standaard geïndexeerd. Van het bestaande bedrag kan worden afgeweken.

Kwaliteitsniveau en benchmark

In 2024 is in het kader van het Streken en Steden Merkenonderzoek van Beerda een analyse gedaan m.b.t. Nijmegen. Hierin is Nijmegen vergeleken met de steden Arnhem, Delft, Eindhoven, Enschede, ‘s-Hertogenbosch – Haarlem, Leiden, Tilburg en Utrecht. Conclusie was dat de merkpositie van Nijmegen zich in vergelijking met de periode 2015-2021 heeft verbeterd. Ten opzichte van 2021 is Nijmegen 4 posities gestegen op de merkrachtranglijst van 100 grootste Nederlandse gemeenten. Het onderzoek zou in 2029 weer herhaald kunnen worden.

Knoppen

- Citymarketing
De beschikbare middelen voor citymarketing kennen grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op “geel”. Er zijn geen meerjarige verplichtingen (subsidie) aangegaan. Ombuigen van dit budget betekent het einde van website IntoNijmegen.com, de online etalage van onze stad en dat heeft direct impact op de informatievoorziening aan inwoners en bezoekers die dan wegvalt, maar hiermee valt de online etalage van bijvoorbeeld onze binnenstadsondernemers en culturele instellingen ook weg. Ook zal dit zijn effect hebben op bezoekersaantallen. Nu heeft IntoNijmegen gemiddeld 100.000 unieke bezoekers per maand. Ook zullen de alle campagnes stoppen. Dit gaat ook zijn effect hebben op de aantrekkelijkheid van ons vestigingsklimaat aangezien we dat dan niet meer uitdragen. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan een eenduidig imago. Dat vraagt om coördinatie en sturing op de samenwerking. Dit sturing en samenwerking zal wegvallen en we zullen terugvallen op de versnipperde situatie van voor 2022.

Ombuigingsmogelijkheden omtrent de regiomarketing zijn moeilijk door te voeren, aangezien er afspraken zijn gemaakt met de regio waardoor een ombuiging hier de relatie zou verstoren en het vertrouwen in de gemeente in het geding zou brengen.

- Toeristenbelasting
Verhogen toeristenbelasting is een mogelijkheid. Wij heffen toeristenbelasting op de toeristen die geen inwoner zijn in Nijmegen. Op dit moment wordt het bedrag standaard geïndexeerd. Van het bestaande bedrag kan worden afgeweken.

7.3 We versterken ons evenementenklimaat en stimuleren evenementen die bijdragen aan het profiel van onze stad

We geven uitvoering aan de kadernota Eventfull en het locatiegebonden evenementenbeleid. Zo versterken we ons evenementenklimaat. We ondersteunen organisatoren om hun evenement in Nijmegen te organiseren. We hebben daarbij extra aandacht voor evenementen waar we een convenant mee hebben afgesloten of een subsidierelatie mee hebben. Zij dragen bij aan het profiel van onze stad. We vinden het belangrijk dat de evenementen in de stad steeds duurzamer en toegankelijker worden en ondersteunen evenementenorganisatoren daarbij. Daarnaast zorgen we ervoor dat er voldoende evenementenlocaties in de stad zijn.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0703	4-Daagse zomerfeesten beheer	Programma	374	374	374	374
	Evenementenbeleid	Programma	103	103	103	102
	Evenementenbeleid	Uitvoering				
	Kermis	Programma	-119	-119	-119	-119
	Vierdaagse beleid	Programma	876	876	876	876
Totaal			1.235	1.235	1.234	1.234

Activiteiten

- We geven uitvoering aan de convenanten die zijn afgesloten met de organisatoren van de Zevenheuvelenloop, MOJO/EDH, Stichting, de Vierdaagsefeesten en Stichting DE 4DAAGSE.
- We hebben (meerjarige) subsidierelaties met organisatoren van evenementen, te weten Stichting de Vierdaagsefeesten, Stichting DE 4DAAGSE en Grondfest.
- We zijn opdrachtgever voor de kermis en geven hiermee uitvoering aan het nieuwe plan voor de kermis.
- We beheren de evenementen in onze stad via een evenementenkalender. Zo voeren we regie over ons evenementenaanbod volgens de in het evenementenbeleid vastgelegde voorrangscriteria.
- We houden het locatiegebonden evenementenbeleid actueel en gaan op zoek naar nieuwe evenementenlocaties in de openbare ruimte.
- Na het succesvolle circulaire bekerproject tijdens de Vierdaagse gaan we aan de slag met nieuwe manieren om evenementen te verduurzamen.
- Het aanbod in de winterperiode gaan we versterken door de Nijmeegse Winterweken te laten ontwikkelen de komende 3 jaren.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee (evenementenbeleid)	9-10		€ 78	
nee (vierdaagse beleid)	9-10		€ pm	
nee (kermis)	9-10			
nee (vierdaagse beheer)	9-10			€ 361

Evenementen zorgen voor levendigheid, aantrekkelijkheid en profilering van Nijmegen. Evenementen geven een economische impuls aan de stad. Evenementenbeleid wordt door de gemeente bepaald. Het evenementenbudget wordt gebruikt voor verduurzaming en toegankelijkheid van evenementen, effectmetingen, onderzoek naar flora & fauna en stikstof. Daarnaast zetten we in op kennisuitwisseling tussen organisatoren. Het ombuigen van het budget voor evenementenbeleid zorgt ervoor dat we dit niet of beperkt meer kunnen doen. Soms is er een

incidentele verhoging van het budget door baten vanuit de verhuur van het Goffertpark voor grootschalige concerten. Deze baten worden gebruikt voor een extra impuls op bovenstaande thema's.

De gemeente verleent daarnaast subsidie aan de stichting de Vierdaagsefeesten en stichting de 4DAAGSE, met beide stichtingen is een meerjarig convenant afgesloten.

De gemeente is opdrachtgever van de Zomer- en Najaarskermis, de baten van dit vrij toegankelijke evenement zijn op dit moment hoger dan de lasten.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Jaarlijks doen we twee effectmetingen om de economische en maatschappelijke impact van evenementen op de stad en haar inwoners te meten. De raad wordt hierover geïnformeerd.

Knoppen

- **Evenementenbeleid**
Er is sprake van een grote mate beleidsvrijheid en er zijn geen wettelijke taken. Alle projecten kunnen op "geel". Er zijn geen meerjarige verplichtingen (subsidie) aangegaan, die niet kunnen worden stopgezet. Bij het budget voor het evenementenbeleid gaat het om een klein budget dat nodig is om meerdere activiteiten te realiseren. Als dit wordt geschrapt komt het beleid rond evenementen te laten vallen.
- **Vierdaagsefeesten**
Wat betreft het budget voor de Vierdaagsefeesten geldt hetzelfde. Er is een subsidieverplichting t/m 2026. Zonder subsidie kunnen de Vierdaagsefeesten niet plaatsvinden. Ook de 4Daagse kan niet in de huidige vorm doorgaan zonder subsidie.
- **Zomer- en Najaarskermis**
We zien geen ombuigingsmogelijkheid voor het budget voor de Zomer- en Najaarskermis. Het gaat hier om het innen van een bijdrage, die vervolgens wordt omgezet naar een uitgave.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

8 Inwoners voeren eigen regie over hun leven, gezin en gezondheid en nemen actief deel aan de maatschappij. Men heeft respect voor elkaar en ondersteunt elkaar

8.1 Inwoners nemen actief deel en dragen bij aan de samenleving

De sociale basis begint in de eigen omgeving. Het contact met familie, vrienden en buurtgenoten maakt het leven rijker. Met een netwerk van mensen, organisaties en activiteiten om je heen is het makkelijker om deel te nemen aan de samenleving.

We willen dat inwoners en de mensen om hen heen zich zo veel mogelijk samen kunnen redden en een zinvolle invulling geven aan hun dag, bijvoorbeeld door (vrijwilligers)werk, deelname aan een vereniging of een bezoek aan een ontmoetingsplek.

Om dit te ondersteunen stimuleren we positieve wijkontwikkeling op het gebied van ontmoeting, cohesie en sociale leefbaarheid. We faciliteren een aantal basisvoorzieningen rondom ontmoeten en informatievoorziening voor inwoners om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarnaast stimuleren en ondersteunen we het bewonersinitiatief op wijk- en stadsdeelniveau.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0801	Actief deelnemen/bijdragen samenleving	Programma	7.890	7.885	7.885	7.885
	Actief deelnemen/bijdragen samenleving	Uitvoering	6.828	6.788	6.787	6.787
	Beheer vastgoed Samenkracht en burgerparticipatie	Programma	-219	-225	-231	-250
	Wijk- en buurtcentra	Programma	5.440	5.425	5.336	5.275
	Wijk-en bewonersbudgetten	Programma	728	728	728	728
	Wijk-en bewonersbudgetten	Uitvoering	209	209	209	209
Totaal			20.876	20.809	20.713	20.633

Activiteiten

- *Ruimte voor ontmoeting*
We hebben aandacht voor ruimte voor ontmoeting. Inwoners komen op deze plekken met elkaar in contact. Ze kunnen hier ook meedoen met activiteiten en worden ondersteund om zelf in actie te komen. We kunnen niet tegemoet komen aan alle initiatieven en zullen keuzes moeten maken welke bestaande ontmoetingsvoorzieningen en nieuwe (inwoners)initiatieven we nog kunnen ondersteunen. Daarbij hebben we extra aandacht voor de ontmoeting die bijdragen aan de afschaling van zorg.
- *Vrijwilligerswerk*
We halen de behoeftes in de ondersteuning van het vrijwilligerswerk op. We doen dit samen met diverse organisaties en inwoners. We bepalen de rol van de gemeente in een toekomstbestendig vrijwilligersklimaat.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee (1 actief deeln. samenl.)	2-3	€	€ 7.580	€
nee (2 wijkbewonersbudget)	2-3		€ 350	€ 350
Uitvoeringskosten				€ 6.996

(1) De middelen die gekoppeld zijn aan dit doel worden ingezet vanuit het kader van de WMO (algemene voorzieningen). Binnen dit kader is er voor gemeente vrijheid voor welk ambitieniveau wordt gekozen. Het gaat voor het overgrote deel om subsidies, waarmee het bedrag enigszins beïnvloedbaar is.

De gemeente Nijmegen ondersteunt (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis. Het gaat om initiatieven die bijdragen aan ontmoeting, zelfontplooiing, en sociale cohesie. met als doel dat inwoners actief deelnemen en bijdragen aan de samenleving. De initiatieven zijn gericht op het verbeteren van het welzijn van inwoners van Nijmegen. Er is extra aandacht voor senioren, omdat deze doelgroep meer ondersteuning nodig heeft om actief te kunnen blijven deelnemen. Het bedrag van €7,580 miljoen bestaat volledig uit (voornamelijk structurele) subsidies. De subsidies kunnen verdeeld worden in 2 categorieën: subsidies voor (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis (€2,22 miljoen), en subsidies voor de organisaties die zorgen voor de basisinfrastructuur welzijn in de sociale basis (Bindkracht10 en Sterker) (€5,36 miljoen). Alle activiteiten binnen dit doel zijn onderdeel van de sociale basis en de preventieve infrastructuur. Het gaat om collectieve activiteiten. Dit sluit één op één aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten om de sociale basis te versterken.

Het subsidiebedrag voor de (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis is enigszins beïnvloedbaar vanaf 2027. Het gaat om collectief aanbod dat een preventieve werking heeft om zorgvragen te voorkomen, of uit te stellen. Voorbeelden van (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis zijn de hobbywerkplaatsen en de sociale ondernemingen in de wijk. Deze (vrijwilligers) initiatieven hebben een groot bereik hebben en veel (kwetsbare) inwoners van Nijmegen als vrijwilliger zijn actief bij deze initiatieven, of maken gebruik van het aanbod. Deze initiatieven zorgen voor een laagdrempelig toegankelijk, collectief, en preventief aanbod. Bezuinigen op deze initiatieven kan leiden tot meer druk op de zorg, en hogere kosten in andere (gemeentelijke) domeinen. Bindkracht10 en Sterker is vanaf 2026 een taakstelling opgelegd. De taakstelling van Bindkracht is verwerkt in het genoemde bedrag van € 3,95 miljoen, de taakstelling voor Sterker is verwerkt onder doel 8.11. Deze taakstelling wordt op dit moment verder uitgewerkt. De gevolgen van deze taakstelling zijn op dit moment nog niet bekend. Het is op dit moment dan ook niet mogelijk om te bepalen of en op welke manier het budget van Bindkracht10 en Sterker beïnvloedbaar is. Daarnaast wordt aan Bindkracht10 en Sterker een meerjarige subsidie verleend van 2026 t/m 2028, dus hiermee het budget is in deze jaren ook niet beïnvloedbaar.

Niet beïnvloedbaar, dus hierboven ook niet genoemd, is een bedrag van € 770.000 omdat dit Provinciale middelen voor de Dorpendeals (€ 360.000) en de rijksmiddelen (SPUK) voor Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) voor het versterken van de Sociale Basis (structureel) en Welzijn op Recept (totaal € 410.000) betreffen.

(2) Wijk- en bewonersbudgetten

Wettelijk: nee. Echter, volgens artikel 2.2.1 van de WMO heeft het College de taak de veiligheid en leefbaarheid in de wijk voor mensen met een beperking te bevorderen.

Deze budgetten worden veelal als subsidies in gezet ter ondersteuning van bewonersinitiatieven en wijkorganisaties, wijkbladen en sociale ondernemingen. Aangezien het hier geen wettelijke taken betreft, zijn de budgetten beïnvloedbaar binnen een termijn van één en vier jaar. E.e.a. afhankelijk van het karakter van de verstrekte subsidie. Vandaar de verdeling van het budget van 7 ton over de 2 categorieën oranje en rood.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Algemeen

De gemeente Nijmegen vindt de inzet binnen de sociale basis van belang en zet in op collectieve voorzieningen die een preventieve werking hebben. Het is niet mogelijk om een directe vergelijking te maken met de inzet van andere gemeenten op dit onderdeel. Het is echter wel zo dat er bij andere grote gemeenten in Nederland een

vergelijkbare trend is om meer in te zetten op collectief en preventief aanbod, om de sociale cohesie te bevorderen en de druk op de zorg te verlagen.

Wijk- en bewonersbudget

Gemeente	Systematiek / Organisatie	Jaarlijks wijkbudget (indicatie)	Vorm van participatie / regie
Utrecht	Wijkplatforms met wijkregisseurs	€50.000 – €100.000 per wijk	Co-creatie, bewonersvoorstellen
Rotterdam	Gebiedscommissies en wijkraden	€7 miljoen over 14 gebieden	Gebiedsagenda's en bewonersadvies
Groningen	Wijkteams + wijkverbinders, wijkdeal	€20.000 – €70.000 per wijk	Samen besluiten in wijkdealproces
Arnhem	Gebiedsgericht, initiatievenfonds	€25.000 – €100.000 per gebied	Bewonersinitiatieven, gebiedstafels
Den Haag	Leefbaarheids gelden per stadsdeel	€5 miljoen totaal (diverse initiatieven)	Participatief budgetteren met stemrondes

Nijmegen heeft ten opzichte van bovenstaande gemeenten een vergelijkbaar wijkbudget. Onze vaste wijkbudgetten zitten op het niveau van Groningen en Arnhem. Tussen de 30.000 en 70.000 euro. Daarbij hebben we het fysieke wijkbudget nog niet meegerekend, dat komt neer op zo'n 20.000 per wijk erbij. Daar nog bovenop zijn er externe subsidies zoals de wijkendeals en projectsubsidies die gemiddeld per wijk (schatting) op een 50.000 tot 100.000 euro uitkomen. Wij zitten daarmee op 100.000 euro plus per wijk gemiddeld. Hiermee zitten we dan weer aan de bovenkant van de verdeling.

- Veel gemeenten reserveren *gerichte wijkbudgetten* tussen €20.000 – €100.000 per wijk of gebied.
- De inzet is vrijwel altijd gekoppeld aan *participatie of samenwerking met bewoners*.
- Gemeenten met sterke gebiedsstructuren investeren ook in *ondersteunende functies* zoals wijkregisseurs of verbinders.
- Budgetten zijn vaak *flexibel inzetbaar binnen sociale basis*, mits passend binnen gebiedsopgaven.

Knoppen

- Subsidies (vrijwilligers)initiatieven sociale basis
Het subsidiebedrag voor de (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis is enigszins beïnvloedbaar vanaf 2027. Het betreft een collectief aanbod dat een preventieve werking heeft om zorgvragen te voorkomen, of uit te stellen. Voorbeelden van (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis zijn de hobbywerkplaatsen en de sociale ondernemingen in de wijk. Deze initiatieven hebben een groot bereik en veel (kwetsbare) inwoners van Nijmegen zijn actief als vrijwilliger bij deze initiatieven, of gebruik maken van het aanbod. Deze initiatieven zorgen voor een laagdrempelig toegankelijk, collectief, en preventief aanbod. Bezuinigen op deze initiatieven kan leiden tot meer druk op de zorg, en hogere kosten in andere (gemeentelijke) domeinen.
- Subsidies basisinfrastructuur welzijn in de sociale basis
Bindkracht10 en Sterker is vanaf 2026 al een taakstelling opgelegd. De taakstelling van Bindkracht is verwerkt in het genoemde bedrag van € 3,95 miljoen, de taakstelling voor Sterker is verwerkt onder doel 8.11. Deze taakstelling wordt op dit moment verder uitgewerkt. De gevolgen van deze taakstelling zijn op dit moment nog niet bekend. Het is op dit moment dan ook niet mogelijk om te bepalen of en op welke manier het budget van Bindkracht10 en Sterker beïnvloedbaar is. Daarnaast wordt aan Bindkracht10 en Sterker een meerjarige subsidie verleend van 2026 t/m 2028, dus hiermee het budget is in deze jaren ook niet beïnvloedbaar.
- Wijk- en bewonersbudgetten
Volgens artikel 2.2.1 van de WMO heeft het College de taak de veiligheid en leefbaarheid in de wijk voor mensen met een beperking te bevorderen. Het betreft hier subsidies. Afhankelijk van het karakter van de verstrekte subsidie is het budget van 7 ton verdeeld over de 2 categorieën oranje en rood. Deze budgetten worden veelal als subsidies ingezet ter ondersteuning van bewonersinitiatieven en wijkorganisaties, wijkbladen en sociale ondernemingen. Aangezien het hier geen wettelijke taken betreft, zijn de budgetten beïnvloedbaar binnen een termijn van één en vier jaar.

8.2 Gehouden dieren en vrijlevende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en goed leven in het geding is

Dierenwelzijn staat bij de gemeente Nijmegen hoog in het vaandel. Veel van ons handelen en beleid heeft raakvlakken met het welzijn van dieren. Inzetten op dierenwelzijn is onlosmakelijk verbonden met een gezonde, groene en sociale stad als Nijmegen. We blijven daarom een bijdrage leveren aan het dierenwelzijn binnen onze gemeente. Waar wenselijk en mogelijk werken we ook aan de verbetering van dierenwelzijn. Daarbij stimuleren we dat inwoners, bedrijven en andere organisaties hier ook aan bijdragen en hun verantwoordelijkheid nemen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0802	Dierenwelzijnsbeleid	Programma	329	329	329	329
	Dierenwelzijnsbeleid	Uitvoering	24	24	24	24
Totaal			353	353	353	353

Activiteiten

- We zorgen voor het vervoer en de opvang van vermiste, gewonde en overleden (zwerf)dieren.
- We dragen bij aan het inperken van kolonies van verwilderde katten.
- We dragen (bij aan) zorg voor dieren, waarvan de eigenaren dat tijdelijk niet kunnen.
- We faciliteren activiteiten voor huisdiereigenaren met een kleine beurs

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	3-5		€ 317
Uitvoeringskosten			€ 24

Het budget binnen deze post wordt ingezet voor de uitvoering van de wettelijke taak die de gemeente heeft op het gebied van dierenwelzijn. Het gaat hierbij om de inzet van de Dierenambulance (DAN), dierenklinieken, dierenartsenpraktijken, (nood)opvang en vervoer. De kosten betreffen medische behandelingen van zwerfdieren, vervoer van zieke en gewonde dieren, en opvang van gewonde en zieke dieren. Er zijn diverse prijsafspraken hierover gemaakt. Het budget is in zeer beperkte mate beïnvloedbaar vanaf 2027. Het betreft namelijk de uitvoering van een wettelijke taak, waarbij er op dit moment al krapte zit in het beschikbare budget om de wettelijke taak uit te voeren.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De inzet van de gemeente Nijmegen op dierenwelzijn is lastig te vergelijken met de inzet van andere gemeenten. Dit komt doordat dierenwelzijn in andere gemeenten gecombineerd wordt met inzet op andere beleidsdomeinen, bijvoorbeeld biodiversiteit. In Nijmegen is dit van elkaar gescheiden. Een eerdere benchmark geeft wel aan dat de gemeente Nijmegen qua beschikbare ambtelijke capaciteit voor dierenwelzijn beneden gemiddeld scoort t.o.v. vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

- Medische behandelingen, vervoer, opvang van (zwerf)dieren
De kosten betreffen medische behandelingen van zwerfdieren, vervoer van zieke en gewonde dieren, en opvang van gewonde en zieke dieren. Er zijn diverse prijsafspraken hierover gemaakt. Het budget is in zeer beperkte mate beïnvloedbaar vanaf 2027. Het betreft de uitvoering van een wettelijke taak, waarbij er op dit moment al krapte zit in het beschikbare budget om de wettelijke taak uit te voeren.

8.3 Inwoners van Nijmegen kijken naar elkaar om in het dagelijks leven

De motivatie van inwoners om te participeren en zich in te zetten is groot, bijvoorbeeld als vrijwilliger bij de vele verenigingen, activiteiten en/of evenementen in de buurt en stad. Daarnaast is het belangrijk dat anderen oog hebben voor inwoners die het op eigen kracht (tijdelijk) niet lukt om mee te doen. Veel inwoners zetten zich als

mantelzorger of als vrijwillig maatje in om anderen te helpen. We vinden het belangrijk dat iedereen die zich als vrijwilliger of mantelzorger inzet zich gezien, gesteund en gewaardeerd voelt. Daarnaast stimuleren we ondersteuning door lotgenoten en ervaringsdeskundigen, die vanuit de eigen ervaring en eigen kracht veel kunnen bijdragen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0803	Informele zorg	Programma	171	171	171	171
	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	Programma	1.882	1.882	1.882	1.882
	Vrijwilligerswerk en mantelzorg	Uitvoering	324	324	324	324
Totaal			2.377	2.377	2.377	2.377

Activiteiten

- We stimuleren en waarderen vrijwilligerswerk voor iedereen, o.a. door het subsidiëren van een breed ondersteuningsaanbod van de Vrijwilligerscentrale, en het aanbieden van een vrijwilligersverzekering en het vrijwilligersfonds.
- We ondersteunen en subsidiëren projecten en initiatieven voor informele hulp en ondersteuning door vrijwillige maatjes, ervaringsdeskundigen en lotgenoten.
- Wij stimuleren en ondersteunen mantelzorgers door het subsidiëren van Mantelzorg Nijmegen, het subsidiëren van diverse initiatieven ter ondersteuning van mantelzorgers en het aanbieden van verschillende vormen van respijtzorg.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels	2-3	€ 199	€ 1.682	€ 324
Uitvoeringskosten				€ 324

De middelen die gekoppeld zijn aan dit doel worden ingezet vanuit het kader van de WMO (algemene voorzieningen). Binnen dit kader is er voor gemeente vrijheid voor welk ambitieniveau wordt gekozen. Het gaat voor het overgrote deel om subsidies, waarmee het bedrag enigszins beïnvloedbaar is.

De gemeente Nijmegen ondersteunt en waardeert mantelzorgers en vrijwilligers in Nijmegen. Ook ondersteunen we diverse maatjes- en vrijwilligersprojecten. Deze projecten bieden ondersteuning voor kwetsbare inwoners. Op dit moment is er in theorie nog budget beïnvloedbaar in 2026 (€199.000), maar in de praktijk is het zo dat dit budget in 2026 ingezet wordt voor de uitvoeringsagenda vrijwilligers en de uitvoeringsagenda mantelzorg. Deze uitvoeringsagenda's worden in het najaar van 2025 vastgesteld door het college. Door deze uitvoeringsagenda's wordt er gericht ingezet om vrijwilligers en mantelzorgers nog beter te waarderen en te ondersteunen. Dit is noodzakelijk, omdat vrijwilligers en mantelzorgers steeds belangrijker worden in de sociale basis, en in het opvangen van de afschaling van zorg.

Het budget dat op termijn beïnvloedbaar is (€ 1.682.000) wordt ingezet via (structurele) subsidies aan (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis die zich richten op de ondersteuning en waardering van vrijwilligers, informele zorg en ondersteuning, de ondersteuning en waardering van mantelzorgers, en vrijwilligers- en maatjesprojecten.

Mantelzorg

Door de toenemende druk op de zorg en de afschaling van zorg, zal het aantal mantelzorgers én de belasting op deze mantelzorgers de komende jaren blijven stijgen. Het is daarom van belang om mantelzorgers goed te ondersteunen, zodat zij de zorg voor hun naasten vol kunnen houden. De gemeente heeft een wettelijke rol in het bieden van ondersteuning en waardering voor mantelzorgers. In 2025 stelt het college de uitvoeringsagenda mantelzorg vast. Bezuinigen op het thema mantelzorg betekent ook dat de eerder aangenomen moties met

betrekking tot mantelzorg niet kunnen worden uitgevoerd, en het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld.

Vrijwilligers

In 2025 stelt het college de uitvoeringsagenda vrijwilligers vast. De afgelopen jaren zien we een trend van een afname van het aantal vrijwilligers, terwijl de inzet van vrijwilligers (in de sociale basis) steeds belangrijker wordt. Door de toenemende druk op de zorg en schaarste op de arbeidsmarkt wordt de inzet van vrijwilligers (in de sociale basis) steeds belangrijker. Ook draagt het doen van vrijwilligerswerk bij aan zelfontplooiing en sociale cohesie. Het is daarom belangrijk om de inzet van vrijwilligers vanuit de gemeente aan te moedigen en te ondersteunen.

Bezuinigen op het thema vrijwilligers, betekent dat het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld en het kan (indirect) leiden tot hogere (zorg)kosten.

Vrijwilligers- en maatjesprojecten

In Nijmegen zijn er verschillende maatjes- en vrijwilligersprojecten. Deze projecten zijn belangrijk binnen de sociale basis, omdat inwoners door deze projecten geënthousiasmeerd en ondersteund worden om naar elkaar om te kijken. Dit zorgt voor meer sociale cohesie en zorg voor elkaar, en draagt ook bij aan het verlagen van de druk op de zorg. Door de druk op de zorg wordt het steeds belangrijker dat inwoners meer onderling naar elkaar omkijken en voor elkaar zorgen (in zoverre dit mogelijk is). Door het bezuinigen op de subsidies voor deze projecten valt een deel van de vrijwilligers- en maatjesprojecten in de sociale basis weg. Dit kan leiden tot een toenemende vraag bij professionele (zorg-)organisaties, wat tot extra belasting en hogere kosten leidt.

De activiteiten binnen deze begrotingspost zijn onderdeel van de sociale basis en de preventieve infrastructuur. Het gaat om collectieve activiteiten. Dit sluit één op één aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten om de sociale basis te versterken.

Niet beïnvloedbaar, dus hierboven ook niet genoemd, zijn de middelen die wij voor mantelzorg van het Rijk ontvangen (GALA) van € 90.000 en de kosten van investeringen van € 20.000 (rente en afschrijving).

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente Nijmegen ondersteunt mantelzorgers en de inzet van vrijwilligers. In vergelijking met andere gemeenten kan de gemeente Nijmegen wel nog een stap zetten in de sturing op de thema's mantelzorg en vrijwilligers. Deze stap wordt in 2025 gezet, d.m.v. het vaststellen van de uitvoeringsagenda vrijwilligers en de uitvoeringsagenda mantelzorg. Na 2025 wordt het mantelzorgcompliment afgeschaft. Een aantal gemeenten hebben wel een mantelzorgcompliment, al zien we ook dat een deel van deze gemeenten het mantelzorgcompliment (of een vergelijkbaar product) de afgelopen jaren ook hebben afgeschaft. Er is bij deze gemeenten wel een andere vorm van waardering en ondersteuning van mantelzorgers in de plaats gekomen.

Knoppen

- **Uitvoeringsagenda Mantelzorg & Uitvoeringsagenda Vrijwilligers**

Deze projecten bieden ondersteuning voor kwetsbare inwoners. Op dit moment is er in theorie nog budget beïnvloedbaar in 2026 (€199.000), maar in de praktijk is het zo dat dit budget in 2026 ingezet wordt voor de uitvoeringsagenda vrijwilligers en de uitvoeringsagenda mantelzorg. Deze uitvoeringsagenda's worden in het najaar van 2025 vastgesteld door het college. Vrijwilligers en mantelzorgers worden steeds belangrijker in de sociale basis, en in het opvangen van de afschaling van zorg.

Bezuinigen op het thema mantelzorg betekent ook dat de eerder aangenomen moties met betrekking tot mantelzorg niet kunnen worden uitgevoerd, en het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld.

- (Vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis
Dit budget (1,7 miljoen euro) wordt ingezet via (structurele) subsidies aan (vrijwilligers)initiatieven in de sociale basis die zich richten op de ondersteuning en waardering van vrijwilligers, informele zorg en ondersteuning, de ondersteuning en waardering van mantelzorgers, en vrijwilligers- en maatjesprojecten. Bezuinigen op het thema vrijwilligers, betekent dat het ambitieniveau van de uitvoeringsagenda scherp naar beneden moet worden bijgesteld. Dit kan leiden tot een toenemende vraag bij professionele (zorg-) organisaties, wat tot extra belasting en hogere kosten leidt.

8.4 Inwoners van Nijmegen kunnen (vrij) zichzelf zijn en worden hierin geaccepteerd

We willen gelijke kansen voor alle inwoners, mensen met en zonder beperking en ongeacht religie, herkomst, geslacht en genderidentiteit. We zijn een toegankelijke stad, waarin geen plek is voor discriminatie. We leggen de focus op de (groepen) inwoners die ons het hardst nodig hebben, omdat hun kansen op meedoen, goede gezondheid, talentontwikkeling of (arbeids)participatie niet vanzelfsprekend zijn. We werken hier samen met de stad aan, in het bijzonder met de inwoners waarom het gaat. Als gemeente hebben we een faciliterende en activerende rol.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0804	Diversiteit, inclusie en acceptatie	Programma	2.627	2.376	2.376	2.376
	Diversiteit, inclusie en acceptatie	Uitvoering	1.011	1.011	1.011	1.011
Totaal			3.638	3.387	3.387	3.387

Activiteiten

- We subsidiëren welzijnsinitiatieven in onze wijken en onze stad, gericht op het ondersteunen van inclusieve bewonersactiviteiten.
- We subsidiëren migrantenorganisaties voor initiatieven gericht op integratie en inclusie van migranten en stimuleren hierbij de samenwerking met Nijmeegse welzijns- en zorgorganisaties.
- We subsidiëren maatschappelijke organisaties voor initiatieven gericht op LHBTI-acceptatie.
- We subsidiëren collectieve activiteiten gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid en zelfregie van mensen met psychische kwetsbaarheid of een beperking

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Nee	2-3	€ 33	€ 2.361	€ 0
Uitvoeringskosten				€ 1.011

In 2026 is er een subsidiebudget van € 2,4 miljoen beschikbaar bestemd voor (veelal structurele) subsidies. Er is tevens een budget van € 33.000 voor algemene kosten op het gebied van diversiteit en inclusie.

De middelen gekoppeld aan dit doel worden ingezet vanuit het de volgende kaders: WMO (algemene voorzieningen), VN-verdrag voor mensen met een beperking en het rijksbeleid Regenbooggemeenten. Binnen deze kaders is er voor gemeente vrijheid voor welk ambitieniveau wordt gekozen. Het gaat voor het overgrote deel om subsidies, waarmee het bedrag enigszins beïnvloedbaar is.

Deze activiteiten zijn onderdeel van de sociale basis en de preventieve infrastructuur. Het gaat om collectieve activiteiten. Dit sluit aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten om de sociale basis te versterken.

Het betreft subsidies voor de uitvoering van het actieprogramma VN verdrag Handicap (€ 0,33 miljoen), initiatieven van migrantenorganisaties gericht op integratie en inclusie (€ 68.000), de preventieve aanpak van discriminatie en racisme (€ 0,11 miljoen) en de uitvoering van de Regenboogagenda. Hiervoor is een structureel budget van €55.000 beschikbaar, dat voor 2026 a-structureel wordt aangevuld met € 20.000 Regenboogmiddelen van het Rijk. De tijdelijke extra middelen (van € 0,1 miljoen) die met het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld vervallen vanaf 2026.

Het resterende budget is bestemd voor de basisinfrastructuur inclusie, zoals het Zelfregiecentrum (€ 0,74 miljoen) ter bevordering van de zelfredzaamheid van mensen met een psychische kwetsbaarheid of beperking, en voor Stichting STEP (€ 0,7 miljoen) voor het versterken van basisvaardigheden voor Nijmegenaren met een migratieachtergrond. Tot slot is een subsidiebudget van € 0,21 miljoen beschikbaar voor diverse activiteiten.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen geeft, net als veel andere grote(re) gemeenten, prioriteit aan diversiteit en inclusie. We sluiten aan bij het landelijke Regenboogbeleid met onze lokale Regenboogagenda en maken actief werk van de verplichting uit het VN-verdrag Handicap met onze lokale inclusieagenda. Op basis van ons coalitieakkoord maken we een inhaalslag op het onderwerp anti-discriminatie met het opstellen van een anti-discriminatieagenda. Kenmerkend voor de Nijmeegse aanpak is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente en de netwerken in de stad voor zowel het beleid als de uitvoering.

Knoppen

- Diversiteit en inclusie
Dit betreft een budget van € 33.000 voor algemene kosten op het gebied van diversiteit en inclusie.
- Subsidies
Het betreft subsidies voor:
 - de uitvoering van het actieprogramma VN verdrag Handicap (€ 0,33 miljoen),
 - initiatieven van migrantenorganisaties gericht op integratie en inclusie (€ 68.000),
 - de preventieve aanpak van discriminatie (€ 0,11 miljoen)
 - de uitvoering van de Regenboogagenda (€ 55.000 + incidenteel € 20.000 Regenboogmiddelen Rijk).
 - de basisinfrastructuur inclusie: het ZRCN en Step (€ 1.44 miljoen) en overige subsidies (€ 0,21 miljoen)

8.5 We hebben een stevig opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en scholen

We vinden het belangrijk dat kinderen, jongeren en ouders zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving met behulp van hun sociale netwerk kunnen opvoeden en opgroeien. Het aanbod van maatschappelijke organisaties is hierop gericht. Waar nodig vindt preventieve, tijdelijke ondersteuning of versterking van de opvoed- en opgroevenvaardigheden plaats. We investeren in algemeen toegankelijke ondersteuning van gezinnen op alle leefdomeinen, dichtbij de leefomgeving van kinderen en hun ouders. Dit doen we onder andere door het ontwikkelen van een gebiedsgerichte en programmatische samenwerking in het preventieve jeugdveld. We streven naar een goed samenwerkend netwerk rond kinderen van 0-23 jaar.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0805	Kinderopvang	Programma	613	612	612	612
	Kinderopvang	Uitvoering	311	311	311	311
	Preventief jeugdbeleid	Programma	7.762	7.759	7.752	7.750
	Preventief jeugdbeleid	Uitvoering	638	638	638	638
	Zorgstructuur Onderwijs	Programma	781	781	781	781
Totaal			10.104	10.101	10.093	10.091

Activiteiten

- We stellen de scouting, vrijwilligersverenigingen en vrijetijdsverenigingen in staat om activiteiten voor en door kinderen en/of jongeren te organiseren.
- We subsidiëren het jeugdwelzijnswerk voor zinvolle vrijetijdsbesteding aan jongeren, waarbij talenten en het zelf organiserend vermogen van de jongeren maximaal worden ontwikkeld. Het jeugdwelzijnswerk zet in op betrokkenheid en participatie in de eigen leefomgeving. Prioriteit wordt gegeven aan kinderen en jongeren die van huis uit minder toegang hebben tot vrijetijdsaanbod en voor wie extra pedagogische ondersteuning passend is.
- Middels de preventieprogramma's 12- en 12+ intensiveren we de samenwerking tussen de verschillende vormen van jeugdwelzijnswerk, prioriteren we de inzet op de belangrijkste opgaven in een gebied en investeren in een meer sluitende netwerk-samenwerking met onder meer de Buurteams Jeugd & Gezin, het Werkbedrijf en het voortgezet onderwijs en MBO. We creëren samenhang in wijkoverleggen in afstemming met afdeling Veiligheid.
- We zorgen op elke school voor een welzijns- en zorgstructuur die passend is bij het profiel van de school en de kinderopvanglocatie. Er is een sluitende keten en het onderwijs, jeugdwelzijnswerk en de jeugdgezondheidszorg werken samen in de preventieprogramma's.
- We ondersteunen ouders bij het opvoeden van de kinderen, onder meer middels interventies vanuit het jeugdwelzijnswerk (opvoedondersteuning).
- We zetten in op versterking van kinderopvang en scholen om met verschillen en opgroeivraagstukken om te kunnen gaan en waar nodig expertise erbij te kunnen halen. De Buurteams Jeugd & Gezin spelen daarbij een belangrijke rol.
- We bewaken de kwaliteit van de kinderopvang.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
deels	2-3	€ 8.400	€
Uitvoeringskosten			€ 949

Het uitvoeren van toezicht op de kinderopvang en preventief jeugdbeleid zijn wettelijke taken. Preventie moet gericht zijn op verschillende doelen (zoals het voorkomen en signaleren van opgroei- en opvoedingsproblemen, het versterken van het opvoedkundige klimaat en opvoedvaardigheden van ouders), maar er is niet wettelijk vastgelegd hoe dit moet worden vormgegeven en de budgetten vanuit het rijk zijn hiervoor niet geoormerkt. Er kunnen dus keuzes gemaakt worden, maar we kunnen hier niet volledig mee stoppen.

De Wet kinderopvang regelt in Nederland de kwaliteit, toegankelijkheid en financiering van kinderopvang voor kinderen van 0 tot 13 jaar. De wet stelt eisen aan de pedagogische kwaliteit, veiligheid en gezondheid van opvanglocaties, en bepaalt dat ouders in aanmerking kunnen komen voor kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst. De gemeente heeft op basis van deze wet een belangrijke toezichthoudende en handhavende rol. De gemeente is verantwoordelijk voor het registreren en bijhouden van gegevens in het Landelijk Register Kinderopvang, het aanwijzen van de GGD als toezichthouder. Ook kan de gemeente maatregelen nemen bij geconstateerde tekortkomingen, zoals het opleggen van sancties of het sluiten van opvanglocaties die niet voldoen aan de wettelijke eisen. De gemeente ontvangt middelen (€0,6 miljoen) voor de uitvoering van de Wet kinderopvang, met name voor toezicht en handhaving. Dit budget is niet beïnvloedbaar.

De financiën van dit doel zijn vrijwel allemaal subsidies gericht op welzijn en opvoedondersteuning. Stoppen met of deze subsidies verlagen heeft waarschijnlijk als effect dat er op termijn een hoger beroep wordt gedaan op (dure) individuele maatwerkvoorzieningen vanuit de jeugdwet en Wmo.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het is vanuit de Jeugdwet voor gemeenten een wettelijke taak om te werken aan preventie. In de gemeente Nijmegen wordt bijvoorbeeld geïnvesteerd in kinderkwerk, jongerenwerk in de wijk en op school. Ook investeren wij rondom de zorgstructuur met onderwijs in schoolmaatschappelijk werk. Deze vormen van welzijn en

ondersteuning richten zich grotendeels op meer kwetsbare inwoners. Op dit moment wordt er gewerkt aan een wetsvoorstel voor reikwijdte in de jeugdwet, waar onder andere wordt gedacht aan het verplichten van een aantal basisvoorzieningen die gemeenten moeten organiseren, zoals kinder- en jongerenwerk.

In 2009 zijn de beleidsregels subsidies vrijwillig jeugdwerk vastgesteld. Deze regeling heeft als doel om, zonder winst oogmerk en met inzet van vrijwilligers, mogelijkheden te scheppen tot educatieve, sociale, creatieve en recreatieve ontplooiing van in Nijmegen wonende jeugdigen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat vrijwillig jeugdwerk een grote maatschappelijke waarde kent.

Knoppen

- Subsidies welzijn en opvoedondersteuning
Deze subsidies zijn enigszins beïnvloedbaar. Het is niet mogelijk om dit budget volledig te schrappen, omdat de gemeente een wettelijke taak heeft binnen preventie in het kader van de Jeugdwet. Het verlagen van dit budget betekent dat verschillende partners die nu een subsidie ontvangen minder interventies kunnen uitvoeren die bijdragen aan vrije tijdsbesteding en het welzijn van kinderen en jongeren. Er is een reëel risico dat dit op termijn leidt tot een hoger beroep op individuele maatwerkvoorzieningen in de Wmo en Jeugdhulp.

8.6 Kinderen en hun ouders worden laagdrempelig, dichtbij en deskundig ondersteund als zij problemen ervaren met opvoeding en/of kansrijke ontwikkeling, indien nodig met specialistische jeugdhulp

We vinden het belangrijk dat alle kinderen in een veilige en kansrijke omgeving kunnen opgroeien. Er zijn gezinnen waarbij dit niet vanzelfsprekend is. Omdat ouders problemen ervaren met de opvoeding. Of kinderen in ontwikkeling naar veerkrachtige volwassenen geremd worden door eigen problematiek. En vaak is er sprake van allebei. De Buurtteams Jeugd & gezin werken daar waar de doelgroep aanwezig is (zoals de wijk maar ook op school), waarbij kinderen en hun gezinnen snel, zonder indicatie en laagdrempelig ondersteund kunnen worden. Als het nodig is verwijzen de Buurtteams, of andere wettelijke verwijzers, naar aanvullende (specialistische) hulp. Er is een passend en sluitend ambulant zorglandschap nodig dat zich richt op een verscheidenheid van problematiek, zoals psychische problematiek (jeugd geestelijke gezondheidszorg), licht verstandelijke beperking en/of jeugd & opvoedondersteuning. We vinden het belangrijk dat kwetsbare kinderen en gezinnen direct de juiste hulp krijgen. Daarom stimuleren we samenwerking tussen partijen die betrokken zijn bij jeugdigen en hun gezinnen, zoals de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), huisartsen, kinderopvang en scholen, Buurtteams Jeugd & Gezin en zorgaanbieders. Een traject heeft zoveel mogelijk als resultaat dat een jeugdige of gezin weer zelf – of met behulp van het sociale netwerk - verder kan met opvoeden/opgroeien.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0806	Activiteit in het kader van preventie just kd	Programma	158	158	158	158
	Activiteit in het kader van preventie just kd	Uitvoering	135	135	135	135
	Ambulante behandeling J&O	Programma	-3.328	-4.128	-4.128	-4.128
	Begeleiding Jeugd	Programma	13.839	13.840	13.840	13.840
	Buurtteams	Programma	13.153	13.153	13.153	13.153
	Buurtteams	Uitvoering	211	211	211	211
	Dagbesteding en dagbehandeling	Programma	7.360	7.360	7.360	7.360
	Dagbesteding en dagbehandeling	Uitvoering	105	105	105	105
	Jeugd GGZ (ex verblijf)	Programma	17.762	17.762	17.762	17.762
	Jeugd GGZ (ex verblijf)	Uitvoering	476	476	476	476
	Logeren	Programma	811	811	811	811

PGB Jeugd	Programma	939	939	939	939
Praktijk ondersteuner	Programma	670	670	670	670
Totaal		52.291	51.492	51.492	51.492

Activiteiten

- We sturen planmatig, en in verbinding, op de opdracht aan het Buurteam Jeugd & Gezin (OIDOS). We zien dit als een permanent proces van wederzijds ervaren, leren en doorontwikkelen en passen jaarlijks onze doelen en ambities aan in aansluiting op deze cyclus. Het Buurteam Jeugd & Gezin:
 - Werkt aan preventie en het versterken van de eigen leefomgeving;
 - Biedt basishulp in de vorm van maatwerk voor het hele gezin. Op alle leefdomeinen;
 - Werkt in goede samenwerking met partners zoals het consultatiebureau, de kinderopvang, scholen, welzijnsinstellingen, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, de jeugdbescherming, zorgaanbieders en gemeente volgens het principe 1 gezin - 1 plan - 1 regisseur;
 - Heeft een bedrijfsvoering waarin professionals ruimte hebben voor proportionele, creatieve en kostenbewuste oplossingen en zich kunnen ontplooiën;
 - Draagt bij aan de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van het sociale domein in Nijmegen.
- We zorgen, bij indicatiestelling, voor een opdracht aan de zorgaanbieder en een toekenningsbeschikking voor het gezin/ de jeugdige.
- We sturen erop dat een steeds groter aandeel van begeleiding geleverd wordt in de vorm van basishulp door de Buurteams Jeugd & Gezin.
- We ondersteunen huisartsen bij de verwijzing naar ambulante, specialistische jeugdhulp door middel van de Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd (POH-J). De POH-J vormt ook de schakel tussen de huisarts en de Buurteams Jeugd & Gezin.
- We organiseren het Regionaal Expert Team als netwerk voor vastgelopen vragen. Het RET ondersteunt verwijzers in de zoektocht naar passende hulp.

We bekostigen zorg binnen onderwijs op verschillende speciaal onderwijsscholen middels een (regionale) capaciteitsfinanciering.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	3-4	€	€ 14.500 €
uitvoeringskosten			€ 716

Gemeenten hebben op dit moment relatief grote beleidsvrijheid als het gaat over de inrichting van de lokale teams. Er wordt op dit moment toegewerkt naar een wettelijke verplichting om te gaan werken met stevige lokale teams die naast indicatiestelling ook zelf basishulp bieden. In Nijmegen gebeurt dit al door de Buurteams Jeugd & Gezin. Hier is niet direct een wettelijk budget aan gekoppeld.

Daarnaast worden uit dit doel verschillende subsidies bekostigd zoals de Praktijkondersteuner Huisartsenzorg Jeugd. Die is wettelijk verplicht, maar er is geen wettelijke verplichting over het aantal praktijkondersteuners dat moet worden ingezet. Hier zit dus enige beleidsvrijheid. Ook wordt zorg binnen onderwijs (deels) bekostigd vanuit subsidie.

Het is mogelijk om keuzes te maken rondom de hoogte van de lumpsum en de bekostiging van de POH-J en ZBO. Dit zal in het geval van de Buurteams Jeugd & Gezin en de POH-J het gevolg hebben dat er minder laagdrempelig kan worden opgepakt bij de toegang en meer wordt doorverwezen naar individuele hulpverlening. De subsidie Zorg Binnen Onderwijs is voornamelijk een (goedkopere) substitutie van individuele hulpverlening. Stoppen met deze subsidie kan maar zal als direct en onvermijdelijk gevolg hebben dat er duurdere individuele hulpverlening wordt ingezet.

De bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen is ook een wettelijke taak van de gemeente. De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er

recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Het budget is als zodanig niet direct beïnvloedbaar – alleen door maatregelen die jeugdhulp voorkomen dan wel verkorten. In het begrotingsproces 2025-2028 is er een taakstelling van 6 miljoen afgegeven voor de ambulante jeugdhulp.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de toeleiding naar (jeugd)hulp. In Nijmegen is ervoor gekozen om te werken met Buurtteams Jeugd & Gezin die – naast indicatiestelling – ook zelf basishulp bieden. Op dit moment is nog niet wettelijk vastgelegd dat gemeenten werken met stevige lokale teams die zelf basishulp bieden, hier wordt landelijk wel naartoe gewerkt. Uit de CBS gegevens over jeugdzorg blijkt dat veel gemeenten in Nederland nog niet werken met lokale teams die zelf ook basishulp uitvoeren.

Naast de Buurtteams Jeugd & Gezin wordt in Nijmegen in alle stadsdelen de praktijkondersteuner huisartsenzorg jeugd ingezet om de huisartsen te ondersteunen en beter te verbinden aan het sociaal domein, om zo (onnodige) toeleiding naar jeugdhulp zoveel mogelijk te voorkomen. De inzet van een POH-J of andere huisartsondersteuning is ook een van de verplichtingen uit de Hervormingsagenda Jeugd.

Knoppen

- Het bedrag van 14,5 miljoen dat staat aangegeven als enigszins beïnvloedbaar is één van de knoppen waar aan geraaid kan worden. Het is niet mogelijk om dit budget volledig te schrappen, omdat de gemeente een wettelijke taak heeft rondom de toeleiding naar zorg met stevige lokale teams en de praktijkondersteuner huisartsenzorg jeugd.
- Het is mogelijk om keuzes te maken rondom de hoogte van de lumpsum en de bekostiging van de POH-J en ZBO. Dit zal in het geval van de Buurtteams Jeugd & Gezin en de POH-J het gevolg hebben dat er minder laagdrempelig kan worden opgepakt bij de toegang en meer wordt doorverwezen naar individuele hulpverlening. De subsidie Zorg Binnen Onderwijs is voornamelijk een (goedkopere) substitutie van individuele hulpverlening. Stoppen met deze subsidie kan maar zal als direct en onvermijdelijk gevolg hebben dat er duurdere individuele hulpverlening wordt ingezet.

8.7 Inwoners worden beschermd tegen infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's

Een wettelijke taak van de gemeente is om mensen te beschermen tegen ziekten en/of risico's waar ze zelf niet of nauwelijks invloed op hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld over het voorkomen, signaleren en bestrijden van infectieziekten (zoals corona, griep), ongunstige milieumomstandigheden (zoals luchtverontreiniging, geluidshinder) en seksuele gezondheidsrisico's (zoals soa's, seksueel geweld). Deze kerntaak voeren we uit in samenwerking met de GGD.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0807	Wettelijke taken gezondheidsbescherming	Programma	1.349	1.349	1.349	1.349
	Wettelijke taken gezondheidsbescherming	Uitvoering	109	109	109	109
Totaal			1.458	1.459	1.459	1.459

Activiteiten

We geven een regionale opdracht aan de GGD. Dit doen wij voor o.a. technische hygiënezorg, integrale seksuele gezondheid, forensische geneeskunde, medische milieukunde, de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma, publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises en het voorkomen en bestrijden van infectieziekten.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-5	€	€	€ 1.277
uitvoeringskosten				€ 109

Een wettelijke taak van de gemeente is om mensen te beschermen tegen ziekten en/of risico's waar ze zelf niet of nauwelijks invloed op hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld over het voorkomen, signaleren en bestrijden van infectieziekten (zoals corona, griep), ongunstige milieumomstandigheden (zoals luchtverontreiniging, geluidshinder) en seksuele gezondheidsrisico's (zoals soa's, seksueel geweld). Voor dit doel wordt jaarlijks €1,28 miljoen beschikbaar gesteld.

De GGD Gelderland-Zuid voert deze wettelijke taken voor ons uit en dit doel valt onder de gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt. Deze uniforme middelen zijn beperkt beïnvloedbaar (categorie rood).

Kwaliteitsniveau en benchmark

De rol en taak van gemeenten in publieke gezondheid is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg) en richt zich op de zorg voor de gezondheid van de samenleving als geheel en risicogroepen in het bijzonder. Een groot deel van de taken uit deze wet wordt uitgevoerd door de GGD Gelderland Zuid. Zij doen dit uit naam van de 14 regiogemeenten in Gelderland-Zuid (verlengd lokaal bestuur).

Via dit doel geven we gevolg aan de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van infectieziekten, ongunstige milieufactoren en seksuele gezondheidsrisico's. De kwaliteit van de uitvoering verschilt per GGD regio. Wij kunnen hier beperkt invloed op uitoefenen.

Knoppen

- Uitvoering wettelijke taken door GGD
De GGD Gelderland-Zuid voert deze wettelijke taken voor ons uit en dit doel valt onder de gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt. Deze uniforme middelen zijn beperkt beïnvloedbaar.

8.8 De gezondheid van Nijmegenaren wordt bevorderd door een preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak

We zien dat de gezondheid van de Nijmegenaren per wijk/stadsdeel sterk verschilt. We organiseren in alle wijken/stadsdelen een stevige basis van collectieve activiteiten en voorzieningen die gezond gedrag promoot, ondersteunt en stimuleert. Van daaruit kunnen we flexibel inspelen op vragen en behoeftes van bewoners en professionals in de wijk. Bij het bevorderen van gezondheid in de basisinfrastructuur hebben we aandacht voor een gezonde leefstijl, weerbaarheid en zelfregie.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0808	Basisinfrastructuur gezondheidpreventie	Programma	8.814	8.782	8.781	8.781
	Basisinfrastructuur gezondheidpreventie	Uitvoering	122	122	122	122
Totaal			8.936	8.903	8.903	8.903

Activiteiten

- We faciliteren en ondersteunen de organisatie van het netwerk 'Groen, gezond en in beweging', waarmee we samen met partners in de stad uitvoering geven aan de ambities van het gezondheidsbeleid en het lokaal preventie akkoord.
- We geven een opdracht aan de GGD voor het monitoren van de volksgezondheid.

- We zorgen voor collectieve gezondheidsbevordering in wijken/stadsdelen, scholen en kinderopvang middels de inzet van o.a. gezondheidsmakelaars volwassenen, themadeskundigen, collectieve GGZ-preventie en gezondheidsmakelaars school en jeugd.
- We geven opdracht aan de GGD voor de uitvoering van de wettelijke taak van jeugdgezondheidszorg van -9 maanden tot 18 jaar (vroegsignalering, advisering en voorlichting) met extra inzet in aandachtswijken.
- We subsidiëren activiteiten op het gebied van ouderengezondheidszorg/ vitaal ouder worden.
- We ondersteunen de opbouw van een stadsbreed dekkend netwerk van Automatische Externe Defibrillators (AED's) en burgerhulpverleners.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-5	€ 15	€ 1.219	€ 7.204
Uitvoeringskosten				€ 122

Het subsidiebedrag voor gezondheidsinitiatieven (ruim 1,2 miljoen) in de sociale basis is enigszins beïnvloedbaar vanaf 2027 (categorie oranje). Het gaat om collectief aanbod dat een preventieve werking heeft om zorgvragen te voorkomen, of uit te stellen.

Alle activiteiten binnen dit doel zijn onderdeel van de sociale basis en de preventieve infrastructuur. Het gaat om collectieve activiteiten. Dit sluit één op één aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten om de sociale basis te versterken.

Voorbeelden van initiatieven zijn het Netwerk gezond ouder worden, AED-subsidies en de inzet van gezondheidsbevorderaars in de stadsdelen. Op de inzet van de gezondheidsbevorderaars in de stadsdelen is vanaf 2026 (a) bezuinigd.

Beperkt beïnvloedbaar zijn de middelen van het uniforme deel van de GGD t.b.v. een preventieve basisinfrastructuur (categorie rood). Voor dit doel wordt jaarlijks € 7,2 miljoen beschikbaar gesteld. De GGD Gelderland-Zuid voert wettelijke taken voor ons uit en is een gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt.

Niet beïnvloedbaar, dus hierboven ook niet genoemd, is een bedrag van € 3,0 miljoen omdat dit de Integrale Zorgakkoord middelen (€ 2,5 miljoen) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) (€ 0,5 miljoen) betreffen. Beiden zijn SPUK-regelingen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft, net als andere grote (groeierende) steden, een ambitieuze gezondheidsagenda. Deze komt voort uit een ambitieus coalitieakkoord en het feit dat we in Nijmegen veel waarde hechten aan een sociale en gezonde stad. Via de 'subsidies gezondheidspreventie gemeente' en de beweging 'Groen, gezond en in beweging' zorgen we voor een kwalitatief hoogwaardige preventieve basisinfrastructuur en een integrale aanpak over sectoren (medisch – sociaal) en beleidsdomeinen (welzijn, inclusie, armoede en schulden, sport, jeugd/onderwijs, volwassenen) heen.

Knoppen

- Subsidies gezondheidsinitiatieven sociale basis
Het subsidiebedrag voor gezondheidsinitiatieven (ruim 1,2 miljoen) in de sociale basis is enigszins beïnvloedbaar vanaf 2027. Het gaat om collectief aanbod dat een preventieve werking heeft om zorgvragen te voorkomen, of uit te stellen.
- Preventieve basisinfrastructuur GGD
Hiervoor wordt jaarlijks 7,2 miljoen euro beschikbaar gesteld. De GGD Gelderland-Zuid voert wettelijke taken voor ons uit en is een gemeenschappelijke regeling waarbij het Algemeen Bestuur van de GGD uiteindelijk de begroting van de GGD vaststelt. Deze middelen zijn beperkt beïnvloedbaar.

8.9 Gezondheidsverschillen in Nijmegen worden kleiner doordat we mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra ondersteunen

De gezondheid van de Nijmegenaar is over het algemeen goed, maar dat geldt niet voor iedereen. Mensen met een lage sociaal economische positie (SEP) leven gemiddeld 5 jaar korter. En zij krijgen ruim 14 jaar eerder te maken met een slechtere gezondheid dan mensen met een hoge sociaal economische positie (SEP). Om verschil te kunnen maken richten wij ons op groepen waar de gezondheidsrisico's het hoogst zijn en de meeste gezondheidswinst valt te behalen. Het gaat onder andere om ouderen, laagopgeleiden, mensen die in armoede leven of mensen met een migratie-achtergrond. Onze inzet is gericht op inclusie. Dit pakken wij intern samen op met sport, armoede, onderwijs & jeugd, welzijn en ook met partners in de stad zoals de GGD, Groen Gezond en in Beweging, welzijnsorganisaties, de eerstelijnszorg etc.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0809	Ondersteuning bij gezondheidsachterstanden	Programma	400	400	400	400
	Ondersteuning bij gezondheidsachterstanden	Uitvoering	219	219	219	219
	Terugdringen gezondheidsachterstanden	Programma	3	3	3	3
Totaal			622	622	622	622

Activiteiten

- We ondersteunen het extra stimuleren van gezonde leefstijl op bewegen, roken, alcohol, voeding en ontspanning bij inwoners met verhoogde gezondheidsrisico's.
- We ondersteunen activiteiten gericht op een gezonde start en gezond opgroeien vanaf -9 maanden (o.a. op thema's van bewegen, roken, alcohol, voeding, en ontspanning).
- We bevorderen de mentale weerbaarheid van alle inwoners, met specifiek aandacht voor inwoners met verhoogde gezondheidsrisico's.
- We zetten in voor de versterking van gezondheidsvaardigheden en aanpak laaggeletterdheid
- Samenwerken met de mensen om wie het gaat is nodig om gezondheidsverschillen te verkleinen. We streven naar duurzame samenwerking met sleutelpersonen en ervaringsdeskundigen, zowel binnen als buiten de gemeente

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	2-5	€	€ 257	€
Uitvoeringskosten				€ 219

De genoemde € 257.000 betreffen subsidieverleningen voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Het gaat bijvoorbeeld om een initiatief voor gezondheidsbevordering voor migranten en een subsidie voor prenatale hulpmiddelen voor (jonge) moeders die in armoede leven. Deze subsidies zijn enigszins beïnvloedbaar (categorie oranje). Deze activiteiten zijn onderdeel van de sociale basis die we willen behouden en versterken. Daarbij gaat het bij dit doel om collectieve (gezondheids)activiteiten én om ongelijk investeren voor gelijke (gezondheids)kansen. Dit sluit één op één aan bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de activiteiten die we willen behouden om de sociale basis te versterken.

De gezondheid van de Nijmegenaar verschilt en de kansen op gezondheid zijn niet gelijk verdeeld. Zo overlijden laagopgeleiden 5 jaar eerder dan hoogopgeleiden en leven zij ruim 14 jaar minder lang in goede gezondheid. Om verschil te kunnen maken richten wij ons met dit doel op groepen en stadsdelen waar de gezondheidsrisico's het hoogst zijn en de meeste gezondheidswinst valt te behalen. Het gaat onder andere om ouderen, laagopgeleiden, mensen die in armoede leven of mensen met een migratie-achtergrond. Onze inzet is gericht op inclusie. Dit

pakken wij intern samen op met sport, armoede, onderwijs & jeugd, welzijn en ook met partners in de stad zoals de GGD, Groen Gezond en in Beweging, welzijnsorganisaties, de eerstelijnszorg etc.

Niet beïnvloedbaar, dus hierboven ook niet genoemd, is een bedrag van € 404.000 omdat dit Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) - middelen betreft. Deze middelen ontvangen wij van het rijk (SPUK).

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft, net als andere grote (groeierende) steden, een ambitieuze gezondheidsagenda. Deze komt voort uit een ambitieus coalitie akkoord en het feit dat we in Nijmegen veel waarde hechten aan een sociale en gezonde stad. In de sociale basis investeren we ongelijk voor gelijke kansen. Via dit doel geven we hier gevolg aan door mensen met verhoogde gezondheidsrisico's extra te ondersteunen.

Knoppen

- Subsidies voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden
Dit betreft subsidieverleningen voor het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Het gaat bijvoorbeeld om een initiatief voor gezondheidsbevordering voor migranten en een subsidie voor prenatale hulpmiddelen voor (jonge) moeders die in armoede leven. Deze subsidies zijn enigszins beïnvloedbaar.

8.10 De publieke gezondheid wordt beschermd en bevordert door een gezonde fysieke leefomgeving

De fysieke inrichting van onze stad en onze wijken heeft invloed op de gezondheid van de inwoners; de inrichting kan de gezondheid beschermen en een gezonde leefstijl bevorderen. In de Omgevingsvisie hebben we daarom gekozen voor het realiseren van een groene, gezonde stad. Een stad waar het veilig en schoon (lucht, geluid, bodem) is en waar bewoners dichtbij huis worden uitgenodigd om te wandelen, te spelen, te sporten en mee te doen. We willen wijken en buurten realiseren waar groen nooit ver weg is en er voldoende ruimte is voor dieren. We streven naar aanbod van 'klimaatvriendelijk' en gezond voedsel in wijken waar dat nog niet voorhanden is. We willen de negatieve effecten van klimaatverandering en hittestress zoveel mogelijk minimaliseren.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0810	Gezonde leefomgeving	Programma	231	231	231	231
	Gezonde leefomgeving	Uitvoering	109	109	109	109
Totaal			340	340	340	340

Activiteiten

- We zorgen voor een schone, veilige en sociale omgeving o.a. rond scholen en kinderopvang.
- We realiseren meer beweeg-, ontmoet-, speel- en sportplekken voor alle leeftijden in de openbare ruimte.
- We werken mee aan een groene leefomgeving b.v. door het faciliteren van buurtmoestuinen.
- We zetten in op integrale en domein overstijgende samenwerking en adviseren actief over gezondheid bij ruimtelijke planontwikkeling

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-5	€	€	€

Voor dit doel zijn op dit moment geen middelen aanwezig in de begroting. Tot 2026 zijn hier a-structureel middelen voor beschikbaar gesteld (claimgelden stadsbegroting 2024-2025) en ontvangen we middelen via GALA (SPUK) van het Rijk (2023-2025). Los van de financiële middelen past dit doel wel bij uitstek bij de leidende principes van het sociaal domein en bij de omgevingsvisie 'Nabije stad' waarin het bijdragen aan de gezonde leefomgeving één van de leidende principes is.

Met dit doel werken we aan de fysieke inrichting van onze stad en onze wijken, omdat deze van invloed is op de gezondheid van de inwoners. Een goede inrichting van de fysieke leefomgeving kan de gezondheid beschermen en een gezonde leefstijl bevorderen. In de Omgevingsvisie hebben we daarom gekozen voor het realiseren van een groene, gezonde stad. Een stad waar het veilig en schoon (lucht, geluid, bodem) is en waar bewoners dichtbij huis worden uitgenodigd om te wandelen, te spelen, te sporten en mee te doen. We willen wijken en buurten realiseren waar groen nooit ver weg is en er voldoende ruimte is voor dieren. We streven naar aanbod van 'klimaatvriendelijk' en gezond voedsel in wijken waar dat nog niet voorhanden is. We willen de negatieve effecten van klimaatverandering en hittestress zoveel mogelijk minimaliseren.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft, net als andere grote steden, een ambitieuze gezondheidsagenda. Deze komt voort uit een ambitieus coalitie akkoord en het feit dat we in Nijmegen veel waarde hechten aan een sociale en gezonde stad.

Knoppen

Geen. Er is geen budget gekoppeld aan dit doel.

8.11 Inwoners kunnen zelfstandig hun leven leiden en meedoen met behulp van sociale steun. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Veel inwoners van Nijmegen participeren actief in de maatschappij en wonen zelfstandig. We vinden het belangrijk dat volwassenen dichtbij en laagdrempelig ondersteund worden als zij hierbij problemen ervaren. De inzet van onze ondersteuning vindt plaats in aanvulling op de eigen kracht, de kracht van het sociaal netwerk en de mogelijkheden van voorliggende voorzieningen en sluit aan op de persoonlijke situatie en behoeften. Dankzij de Buurteams Volwassenen en ouderenadviseurs hebben we vaste gezichten in de wijk en korte lijnen met wijkpartners zoals welzijnsorganisaties, buurtsportcoaches, huisartsen en woningbouwcorporaties. Sinds 2022 wordt begeleiding door de Buurteams Volwassen laagdrempelig en meestal beschikingsvrij geleverd. Inwoners kunnen sinds 2022 ook zonder indicatie deelnemen aan ontwikkelingsgerichte dagbesteding.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0811	Ambulante trajecten volwassenen	Programma	8.340	7.883	7.883	7.883
	Ambulante trajecten volwassenen	Uitvoering	22	22	22	22
	Beheer vastgoed Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Programma				
	Buurteams	Programma	13.547	13.547	13.547	13.547
	Eigen bijdragen begeleiding WMO	Programma	-133	-133	-133	-133
	Kwaliteit en uitvoering	Programma	335	335	335	335
	Kwaliteit en uitvoering	Uitvoering	1.348	1.348	1.334	1.334
	Ontwikkelingsgerichte dagbesteding	Programma	2.051	2.051	2.051	2.051
	Overige maatwerk arrangementen	Programma	229	229	229	229
	Overige maatwerk arrangementen	Uitvoering	210	210	210	210
	PGB Maatwerk voorzieningen	Programma	1.909	1.910	1.910	1.911
	PGB Maatwerk voorzieningen	Uitvoering	288	288	288	288
	Zelfredzaamheid, ouderen en GGZ	Programma	5.545	5.545	5.545	5.545
Totaal			33.689	33.234	33.221	33.221

Activiteiten

- We subsidiëren ondersteunende diensten voor ouderen om zelfstandig thuis te kunnen blijven wonen, zoals alarmering, maaltijdservices en klussendiensten.
- We zorgen voor professionele dagbesteding voor kwetsbare ouderen met beginnend regieverlies, verspreid over de stad.
- We sturen planmatig op de opdracht aan Buurteams Volwassenen. We zien dit als een permanent proces van wederzijds ervaren, leren en ontwikkelen en we stellen op basis hiervan jaarlijks onze doelen en ambities bij.
- Middels periodieke accountgesprekken sturen we op de kwaliteit van de dienstverlening door aanbieders van aanvullende ambulante begeleiding en door aanbieders van ontwikkelingsgerichte dagbesteding.
- We onderzoeken wat ervaringen zijn van inwoners bij de dienstverlening die ze hebben ontvangen.
- We faciliteren het aanbod van onafhankelijke cliëntondersteuning.
- We werken met zorgverzekeraars en partners uit de GGZ, medische zorg en het sociaal domein samen aan de transformatie naar een mentaal gezondheidsnetwerk in wijken voor mensen met psychische kwetsbaarheid die zelfstandig wonen

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja (ambulante trajecten volwassenen)	3-5	€	€ 8.340	€
ja (buurteams)	3-5	€	€ 13.547	€
deels (kwaliteit en uitv. progr)	3-5	€ 250	€	€
ja (ontwikkelingsgerichte dagindeling)	3-5	€	€ 2.051	€
ja (PGB maatwerkvoorzieningen)	3-5	€	€ 1.909	€
ja (zelfredzaamheid ouderen en GGZ)	3-5	€	€ 5.545	€
uitvoeringskosten				€ 1.854

Bij het onderdeel 'knoppen' wordt toegelicht in hoeverre de budgetten beïnvloedbaar zijn.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Met betrekking tot begeleiding en dagbesteding voert de gemeente Nijmegen specifiek lokaal beleid. Buurteams Volwassenen bieden laagdrempelig en indicatievrij begeleiding aan Nijmeegse Volwassenen terwijl de meeste gemeenten begeleiding verstrekken op basis van een indicatie en op basis van zorg in natura. Ongeveer hetzelfde is het geval voor dagbesteding, waar tot eind dit jaar het grootste aandeel van de dagbesteding via een subsidie en zonder indicatie wordt geleverd. Na dit jaar zullen we voor dagbesteding overstappen op een contract en een werkwijze waarin aanbieders indicatie via een lichte toets verstrekken.

We houden over de hele linie gegevens bij die informatie geven over tijdige dienstverlening, aantallen in zorg en klanttevredenheid die we kunnen toetsen aan onze eigen doelstellingen. Het benchmarken van dienstverlening met andere gemeenten is in beperkte mate mogelijk doordat de lokale inrichting tussen gemeenten van elkaar verschilt.

De gemeente Nijmegen heeft de dagbesteding senioren wel georganiseerd als algemene voorziening, waarbij er geen drempels zijn om gebruik te maken van het aanbod. De organisatie van dagbesteding senioren is in veel gemeenten verschillend georganiseerd. Dit maakt het lastig om de inzet van de gemeente Nijmegen op het gebied van dagbesteding senioren te vergelijken met andere gemeenten.

Knoppen

- Subsidies afbouwen
Vanuit de middelen van de Wmo subsidiëren we een aantal organisaties voor Wmo-gerelateerde activiteiten. Deze subsidies kunnen op grond van de daarvoor bestaande regelgeving binnen een redelijke termijn afgebouwd worden. Het afbouwen van deze voorzieningen kan erin resulteren dat het aanbod verschaalt

en/of hulpvragen via een andere weg alsnog beantwoord worden waarbij de kosten alsnog voor de gemeente zijn.

- **Ambulante trajecten volwassenen**
Dit is een wettelijke taak waarbij de Gemeente Nijmegen contracten heeft gesloten met zorgaanbieders. Het betreft een opneemregeling. Bezuinigen hierop is mogelijk, maar niet op korte termijn. Aan deze knop heeft de raad in feite al gedraaid door het nemen van de maatregel bestedingsruimtes in de stadsbegroting 2025. Het terugdringen van het gebruik van geïndiceerde begeleiding wordt bereikt via een pakket van maatregelen met als doel om een duurzame ambulante Wmo begeleiding te bereiken. De maatregelen bestaan op hoofdlijnen uit het ontwikkelen van alternatieven voor geïndiceerde begeleiding met Buurteams Volwassenen en de sociale basis en het nemen van aanvullende afspraken met aanbieders begeleiding in samenwerking met verwijzers w.o. Buurteams Volwassenen.
- **Buurteams Volwassenen**
Gemeente Nijmegen geeft een lumpsum bedrag van 13,5 miljoen euro aan de Buurteams Volwassenen voor het regelen van de eerstelijnszorg in Nijmegen. Het betreft een contract voor meerdere jaren en kan dus alleen op de middellange termijn beïnvloed worden. Een optie zou zijn om de lumpsum te verlagen. Een verlaging van de lumpsum heeft echter als consequentie dat (duurdere) geïndiceerde begeleiding ingezet moet worden.
- **Kwaliteit en uitvoering programma**
Betreft deels het budget voor de doorbraakaanpak. Dit is een politieke keuze van de Gemeente Nijmegen en is dus beïnvloedbaar. De aanneming is wel dat als je hierop zou bezuinigen, dat de kosten voor geïndiceerde begeleiding zal toenemen. Het andere deel betreft de subsidie aan de GGD voor het houden van toezicht op de Wmo . Dit is een wettelijke taak.
- **Ontwikkelingsgerichte/Wmo dagbesteding**
Dit betreft contracten voor meerdere jaren en is dus alleen op de middellange termijn beïnvloedbaar. In de nieuwe contracten die per 2026 ingaan zijn sturingsmogelijkheden opgenomen. Zo kan het maximaal aantal dagdelen van de toelidingsroute via de aanbieder worden aangepast en kan de gehele toeleiding naar ons toegetrokken worden. Doorstroom en uitstroom van inwoners uit de dagbesteding waar mogelijk is iets waarop we verwachten dat de aanbieder stuurt. Ten slotte kan er een budgetplafond worden ingesteld.
- **Overige maatwerk arrangementen**
Dit is een wettelijke taak waarbij de Gemeente Nijmegen contracten heeft gesloten met zorgaanbieders. Het betreft een opneemregeling. Bezuinigen hierop zou mogelijk zijn, maar niet op korte termijn.
- **PGB maatwerk voorzieningen**
Dit betreft een alternatief voor zorg in natura. Mensen kunnen kiezen voor een PGB wanneer zij liever zelf zorg inkopen dan te kiezen voor de zorg van een contractant van de gemeente Nijmegen.

8.12 Vluchtelingen kunnen op een veilige en gezonde manier verblijven in onze regio en zo goed als mogelijk meedoen in de samenleving

Nijmegen is een gastvrije stad. We zorgen voor goede voorzieningen en ondersteuning voor opvang, huisvesting en inburgering & Integratie van nieuwkomers, vanuit een integraal beleidskader voor Asiel & Integratie. We dragen bij aan opvang van vluchtelingen door hen een veilige en gezonde verblijfplek aan te bieden. Dat doen we zowel voor asielmigranten als Oekraïense vluchtelingen. Voor statushouders die zich in onze gemeente vestigen, werken we samen met woningcorporaties aan het bieden van een passende woonplek. Statushouders die in Nijmegen worden gehuisvest, starten wanneer zij aan onze gemeente gekoppeld zijn met inburgering en verdere integratie in de maatschappij en onze stad. Ons uitgangspunt is dat nieuwe Nijmegenaren zich zo snel mogelijk welkom

voelen en volwaardig meedoen als onderdeel van onze samenleving. De Wet Inburgering 2021 en de Participatiewet bieden veel mogelijkheden om nieuwkomers grote stappen te laten zetten in hun inburgering en integratie. Maar een goede en duurzame integratie vergt inzet op meerdere leefgebieden. Toegang tot belangrijke voorzieningen als het onderwijs, kinderopvang, zorg, cultuur en sport zijn cruciaal om een goede plek te vinden in onze maatschappij. En dat geldt niet alleen voor inburgeringsplichtige statushouders en gezinsmigranten. Ook voor ontheemde Oekraïners en niet inburgeringsplichtige of uitgeprocedeerde asielmigranten hebben we oog voor integratie op verschillende levensdomeinen. Aan uitgeprocedeerde asielzoekers met regionale binding bieden we sobere opvang aan.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0812	Inburgering en Integratie	Programma	1.537	1.022	722	722
	Inburgering en Integratie	Uitvoering	1.287	1.287	1.287	1.287
	Noodopvang uitgeprocedeerden	Programma	588	588	588	588
	Opvang ontheemden	Programma	138	138	38	38
Totaal			3.550	3.036	2.636	2.636

Activiteiten

- **Opvang:**
 - We zoeken als gemeente tijdig naar voldoende (structurele) asielopvangplekken voor het COA op basis van de Spreidingswetopgave.
 - We zorgen ervoor dat we samen met de regio Rijk van Nijmegen het regioplan Vluchtelingen en Huisvesting actualiseren zodat we als regio ons gezamenlijk inzetten om de opvangopgave (inclusief opvang AMV) vanuit de Spreidingswet te behalen.
 - We realiseren voldoende opvangplekken voor Oekraïense ontheemden.

- **Huisvesting:**
 - We werken samen met de woningcorporaties aan het tijdig en passend huisvesten van statushouders en AMVers in Nijmegen.
 - We werken met de gemeenten uit de regio Rijk van Nijmegen samen om vraag (benodigde woning) en aanbod (beschikbare woning) zo goed mogelijk te benutten in de regio.
 - We organiseren waar nodig tijdelijke alternatieve vormen van huisvesting voor statushouders.
 - We bieden statushouders de praktische ondersteuning bij het verhuizen naar een woning middels maatschappelijke begeleiding door Vluchtelingenwerk

- **Inburgering & Integratie:**
 - We voeren als gemeente de regie over de inburgering van statushouders in Nijmegen. Statushouders worden begeleid door onze klantregisseurs.
 - We organiseren inburgeringsaanbod met leerroutes richting werk of onderwijs.
 - We bieden vanuit de Participatiewet ondersteuning aan statushouders en gezinsmigranten om hen richting een duurzame werkplek te begeleiden.
 - We werken samen met schoolbesturen voor aanbod van internationale schakelklassen voor leerlingen.
 - Asielmigranten die niet (meer) inburgeringsplichtig zijn, kunnen gebruikmaken van ons regionale aanbod gericht op het bevorderen van basisvaardigheden bij volwassenen.
 - Op het vlak van zorg en welzijn proberen we de toegang tot zorg en ondersteuning goed te ontsluiten door middel van een proactieve rol bij onze klantregisseurs.
 - Om statushouders te helpen hun weg te vinden, bieden we maatschappelijke begeleiding.
 - Om het sociale netwerk van asielmigranten te versterken kennen we verschillende buddy-initiatieven.
 - We koppelen het aanbod van sportverenigingen aan ons taalaanbod en verlagen de drempel tot sportactiviteiten en voorzieningen.

- Om de bewegingsvrijheid van asielmigranten te bevorderen stellen we via ons minimabeleid fietsen ter beschikking en krijgen zij toegang tot het Openbaar Vervoer.
 - Met minimaregelingen geven we asielmigranten toegang tot bibliotheek en het theater.
 - In ons Kunst en Cultuurbeleid hebben we ook aandacht voor voorstellingen en initiatieven gericht op culturele diversiteit en het creëren van verbinding.
- Mensen zonder documenten
 - Faciliteren Lokaal Samenwerkingsoverleg met betrokken NGO's, zorgverleners, AVIM en DT&V.
 - We bieden door samenwerking met NGO's nachtopvang in de vorm van de Bed, Bad en Broodvoorziening en 24-uurs opvang voor kwetsbare ongedocumenteerde personen/uitgeprocedeerde asielzoekers.
 - We bieden door samenwerking met NGO's begeleiding aan ongedocumenteerde personen/uitgeprocedeerde asielzoekers, zodat zij kunnen werken aan perspectief.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels ((1, inburgering & integratie)	2-4	€	€ 535	€ 176
nee (2, noodopv.uitgeproc.)	2-4	€	€ 384	€
ja (3, opvang ontheemden)	2-4	€	€	€
Uitvoeringskosten				€ 588

(1) Inburgering en integratie

Als gemeente ontvangen we voor de organisatie van inburgering een SPUK voor inburgeringsvoorzieningen (taallessen en andere onderdelen van de inburgering) en budget voor de uitvoering via het Gemeentefonds (intake en begeleiding). Deze budgetten zijn direct verbonden aan de uitvoering van de Wet Inburgering en niet beïnvloedbaar. De SPUK is niet opgenomen in dit overzicht. Het budget van € 176.000 is nodig voor de uitvoering van de inburgeringswet. Voor 2026 is € 548.000 en voor 2027 is € 300.000 toegevoegd aan de begroting om de benodigde begeleiding te bieden aan inburgeraars. Dit is opgenomen bij 'veranderingen in de begroting'. Voor verdere inzet t.b.v. huisvesting en integratie van statushouders is voor 2026 e.v. een gemeentelijk budget begroot van € 410.000. In 2026 is dit a-structureel opgehoogd met een budgetoverheveling van € 125.000. Dit laatste budget is nodig voor de formatie die nodig is voor inburgeraars die onder de oude wet inburgering door de gemeente worden ondersteund.

Het resterende deel van de gemeentelijke middelen (€535.000) worden via diverse subsidies besteed aan verschillende organisaties (zoals VluchtelingenWerk en Bindkracht10) voor aanbod gericht op onder meer huisvesting van statushouders, juridische begeleiding, sociale integratie, ouderschapsondersteuning, ondersteuning bij gezinshereniging en maatwerk bij inburgering buiten de wettelijke budgetten. Deze inzet is van belang om ervoor te zorgen dat statushouders snel en volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving en op de arbeidsmarkt.

(2) Noodopvang uitgeprocedeerden

Nijmegen kent een zogeheten Bed, Bad en Brood (BBB)-voorziening. Hierin wordt sobere opvang en begeleiding geboden aan mensen zonder documenten met regionale binding om samen met hen aan een duurzaam toekomstperspectief te werken. Voor de uitvoering van deze Bed, Bad en Brood voorziening is voor 2026 een gemeentelijk budget begroot van €384.000. De gemeenteraad heeft bij aangegeven dat zolang we zien dat er noodzaak is voor een vorm van opvang voor mensen zonder documenten we dit blijven faciliteren, ook nu de Rijksfinanciering hiervoor wordt stopgezet. Door het wegvallen van de Rijksfinanciering voor het opvangen van mensen zonder documenten in een BBB-voorziening is hiervoor jaarlijks € 190.000 aan de begroting toegevoegd en € 30.000 voor voortzetting van Shelter City dat ook uit dit budget wordt bekostigd. Dit is opgenomen bij 'veranderingen in de begroting'.

De inzet van BBB-opvang is cruciaal om te voorkomen dat mensen zonder documenten er alleen voor komen te staan in een uitzichtloze situatie van dakloosheid op straat is het van belang om ze op te vangen in de BBB-

voorziening. Dit niet alleen vanuit humanitair oogpunt, maar ook met het oog op het belang van handhaving van de openbare orde, veiligheid en volksgezondheidsrisico's.

(3) Opvang vluchtelingen

De opvang van vluchtelingen in de Gemeente Nijmegen bestaat uit twee onderdelen, de Tijdelijke Gemeentelijke Opvang (TGO) voor asielzoekers vanuit het COA (gelegen in Nijmegen Noord) en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De TGO is gesloten in juni 2025, dus vanaf 2026 wordt alleen nog de opvang van Oekraïense vluchtelingen verwacht.

De bedragen in het overzicht hieronder zijn niet representatief voor wat er verwacht wordt aan baten en lasten voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De begroting wordt jaarlijks op basis van SPUK beschikkingen gemaakt. De baten zijn grotendeels afhankelijk van het aantal beschikbare bedden. De baten en lasten van SPUK uitkeringen zijn in de regel in evenwicht.

De bedragen in de begroting zijn vrijwel niet beïnvloedbaar. De baten zijn afkomstig uit SPUK uitkeringen vanuit het Rijk. Hiervoor is een vast bedrag per bed per nacht beschikbaar. In 2025 gaat het om 44 euro. Hieruit dienen alle lasten te worden gedekt. De gemeente zou ervoor kunnen kiezen om op dit onderdeel zo efficiënt te werken, dat het bedrag van 44 euro per bed per nacht niet wordt uitgegeven, waardoor er geld overblijft dat uitgegeven kan worden aan andere zaken. Dit lijkt echter zeer onwaarschijnlijk, aangezien het bedrag per bed per nacht ten opzichte van een jaar geleden ongeveer gehalveerd is.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen vindt het belangrijk om haar verantwoordelijkheid te nemen voor een duurzame, menswaardige, en toekomstgerichte aanpak van de opvang, huisvesting en integratie van vluchtelingen. In het Beleidskader Asiel & Integratie heeft de gemeente als ambitie gesteld dat vluchtelingen op een veilige en gezonde manier in onze regio kunnen verblijven en optimaal en duurzaam mee kunnen doen in de samenleving. Hiertoe bieden we voldoende opvangplekken (in lijn met de Spreidingswet), realiseren we passende huisvesting (in lijn met de huisvestingstaakstelling) en investeren we in mogelijkheden voor statushouders en andere vluchtelingen om vroegtijdig en volwaardig mee te kunnen doen.

Knoppen

- **Inburgering en integratie**
Als gemeente ontvangen we voor de organisatie van inburgering een SPUK voor inburgeringsvoorzieningen (taallessen en andere onderdelen van de inburgering) en budget voor de uitvoering via het Gemeentefonds (intake en begeleiding). Deze budgetten zijn direct verbonden aan de uitvoering van de Wet Inburgering en niet beïnvloedbaar. De SPUK is niet opgenomen in dit overzicht. Het budget van € 176.000 is nodig voor de uitvoering van de inburgeringswet en is beperkt beïnvloedbaar.
Het resterende deel van de gemeentelijke middelen (535.000) worden via diverse subsidies besteed aan verschillende organisaties (zoals VluchtelingenWerk en Bindkracht10) voor aanbod gericht op onder meer huisvesting van statushouders, juridische begeleiding, sociale integratie, ouderschapsondersteuning, ondersteuning bij gezinshereniging en maatwerk bij inburgering buiten de wettelijke budgetten. Deze inzet is van belang om ervoor te zorgen dat statushouders snel en volwaardig mee kunnen doen in onze samenleving en op de arbeidsmarkt.
- **Noodopvang uitgeprocedeerden**
Nijmegen kent een zogeheten Bed, Bad en Brood (BBB)-voorziening. Hierin wordt sobere opvang en begeleiding geboden aan mensen zonder documenten met regionale binding om samen met hen aan een duurzaam toekomstperspectief te werken. Voor de uitvoering van deze Bed, Bad en Brood voorziening is voor 2026 een gemeentelijk budget begroot van €384.000. De gemeenteraad heeft aangegeven dat zolang we zien dat er noodzaak is voor een vorm van opvang voor mensen zonder documenten we dit blijven faciliteren, ook nu de Rijksfinanciering hiervoor wordt stopgezet. De inzet van BBB-opvang is cruciaal om te voorkomen dat

mensen zonder documenten er alleen voor komen te staan in een uitzichtloze situatie van dakloosheid op straat is het van belang om ze op te vangen in de BBB-voorziening. Dit niet alleen vanuit humanitair oogpunt, maar ook met het oog op het belang van handhaving van de openbare orde, veiligheid en volksgezondheidsrisico's.

- **Opvang vluchtelingen**
De opvang van vluchtelingen in de Gemeente Nijmegen bestaat uit twee onderdelen, de Tijdelijke Gemeentelijke Opvang (TGO) voor asielzoekers vanuit het COA (gelegen in Nijmegen Noord) en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De TGO is gesloten in juni 2025, dus vanaf 2026 wordt alleen nog de opvang van Oekraïense vluchtelingen verwacht.
De bedragen in de begroting zijn vrijwel niet beïnvloedbaar. De baten zijn afkomstig uit SPUK uitkeringen vanuit het Rijk. Hiervoor is een vast bedrag per bed per nacht beschikbaar. In 2025 gaat het om 44 euro. Hieruit dienen alle lasten te worden gedekt. De gemeente zou ervoor kunnen kiezen om op dit onderdeel zo efficiënt te werken, dat het bedrag van 44 euro per bed per nacht niet wordt uitgegeven, waardoor er geld overblijft dat uitgegeven kan worden aan andere zaken. Dit lijkt echter zeer onwaarschijnlijk, aangezien het bedrag per bed per nacht ten opzichte van een jaar geleden ongeveer gehalveerd is.

8.13 Inwoners kunnen zelfstandig wonen in een schone en geschikte woning en deelnemen aan de samenleving. Wanneer het nodig is, ondersteunen wij hen bij het verkrijgen of herwinnen hiervan

Veel inwoners doen actief mee aan de samenleving en wonen zelfstandig. Voor inwoners die hier problemen mee ervaren kunnen wij ondersteuning bieden. Deze ondersteuning is erop gericht om deze inwoners voldoende zelfredzaam te laten zijn zodat zij langer in hun eigen huis en omgeving kunnen wonen waardoor het sociale netwerk dichtbij is en waardoor het eenvoudiger is actief mee te doen in de samenleving.

Dankzij de Wmo consulenten en ouderenadviseurs bieden we ondersteuning gericht op hulp in het huishouden, het aanpassen van de woning bij problemen in de mobiliteit, het verstrekken van hulpmiddelen en/of vervoersdiensten die de zelfredzaamheid van deze inwoners op het gebied van wonen en verplaatsen vergroten. Sinds 2022 ligt de toeleiding naar deze vorm van Wmo weer bij de gemeente. Er zijn wel korte lijnen met de buurtteams en er wordt in de wijk afstemming gezocht.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0813	Wmo Huishoudelijke verzorging	Programma	21.620	20.483	20.483	20.484
	Wmo Huishoudelijke verzorging	Uitvoering	1.538	1.538	1.538	1.538
	Wmo Hulpmiddelen	Programma	7.072	6.214	6.215	6.215
	Wmo Hulpmiddelen	Uitvoering	2.346	2.362	2.362	2.377
Totaal			32.576	30.597	30.599	30.614

Activiteiten

- We voeren sinds 2022 de toegang voor de hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, woningaanpassingen en vervoer als gemeente zelf uit.
- We werken met duidelijke opdrachten voor onze Wmo-consulenten en contractpartners. Hierin staan onze ambities en doelen beschreven waarbij rekening wordt gehouden met de ontwikkelingen rondom de toenemende instroom (vergrijzing), financiën en de kwaliteit die we willen bieden.
- We sturen planmatig op de opdracht aan contractpartners. Dit wordt gezien als een permanent proces van wederzijds ervaren, leren en ontwikkelen en we stellen op basis hiervan jaarlijks onze doelen en ambities bij.

- Samen met onze leveranciers bieden we ondersteuning op het gebied van hulp bij het huishouden, hulpmiddelen (vb: scootmobiel, rolstoel), woningaanpassingen (vb: traplift) en/of vervoersvoorzieningen (vb: AVAN of auto-aanpassing).
- Middels contractmanagementgesprekken sturen we op de kwaliteit van de dienstverlening van onze leveranciers van deze ondersteuning.
- We evalueren de Pilot Was- en strijkservice en nemen de conclusies mee en besluiten op basis hiervan een algemene voorziening hiervoor op te starten en dit uit de hulp bij het huishouden te halen.
- We onderzoeken wat de ervaringen van onze inwoners zijn bij de ondersteuning die ze hebben ontvangen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
deels	2-4	€ 290	€
Uitvoeringskosten			€ 3.915

Wmo-huishoudelijke verzorging en Wmo-hulpmiddelen zijn wettelijke taken. Om aan onze taken te voldoen zijn aanbieders gecontracteerd en worden de contracten met deze aanbieders gewaarborgd. We zorgen dat de geboden ondersteuning aansluit bij de Wmo-hulpvraag van de inwoner. Daarnaast houden we een prognose bij om duidelijk te krijgen welke vra(a)g(en) eraan kom(t)(en) en wat nodig is om in te spelen op de toenemende vergrijzing. We spreken van een open-einde regeling, waardoor bezuinigingen beperkt zijn. Binnen de begroting bestaat enigszins beleidsvrijheid voor pilots, subsidies, expertise en andere uitgaven. Deze ruimte wordt ingezet om te innoveren (innovatiebudget), zodat we de Wmo-voorzieningen duurzaam beschikbaar kunnen houden. Denk hierbij aan de Pilot Was- en strijkservice.

Kwaliteitsniveau en benchmark

We houden over de hele linie gegevens bij die informatie geven over tijdige dienstverlening, aantallen in zorg en klanttevredenheid die we kunnen toetsen aan onze eigen doelstellingen. Het benchmarken van dienstverlening met andere gemeenten is in beperkte mate mogelijk doordat de lokale inrichting tussen gemeenten van elkaar verschilt.

Knoppen

- **Innovatiebudget**
Binnen de begroting is enigszins beleidsvrijheid voor pilots, subsidies, expertise en andere uitgaven. Deze beperkte ruimte wordt ingezet om te innoveren (innovatiebudget), zodat we de Wmo-voorzieningen duurzaam beschikbaar kunnen houden. Denk hierbij aan de Pilot Was- en strijkservice. Bezuinigen op dit beperkte budget kan ervoor zorgen dat innovaties niet worden doorgezet, wat op de langere termijn invloed kan hebben op het duurzaam kunnen aanbieden van de ondersteuning.

9 We zorgen dat kinderen en volwassenen zo veel mogelijk in een veilige thussituatie kunnen leven We versterken inwoners die de basis van het bestaan niet op orde hebben of deze dreigen te verliezen

9.1 Kinderen groeien zoveel mogelijk veilig en gezond thuis op

We willen dat kinderen gezond, veilig en vertrouwd kunnen opgroeien in hun eigen omgeving. Helaas zijn er jeugdigen die te maken hebben met een onveilige thussituatie, door complexe scheidingen of andere ouderproblematiek die kunnen leiden tot kindermishandeling. Daarbij maakt het gedrag van kinderen, veroorzaakt door trauma of gedragsproblematiek, soms dat uithuisplaatsing onvermijdelijk is. Als het voor de veiligheid en ontwikkeling van kinderen nodig is, bieden we kinderen een veilige woon- en leefomgeving. We hebben de ambitie dat dit zoveel mogelijk gebeurt in gezinsvormen zoals pleegzorg en gezinshuizen in plaats van in residentieel verblijf op een terreinvoorziening. Daarnaast zetten we verblijf zo kort als mogelijk in, als het perspectief is dat kinderen terug naar huis kunnen. We bieden maatwerk aan deze gezinnen, naast ambulante hulp is ook informele zorg of iets anders nodig. We bieden een kort verblijf plek aan voor jeugdigen in

crisissituaties en werken via een ambulante team aan terug naar huis of met een onderbouwd perspectiefplan uit huis.

Voor complexe casuïstiek, waarin verwijzers vastlopen, organiseren we samen met professionals van verschillende zorgaanbieders het Regionaal Expertise Team (RET). Hier wordt vanuit de verschillende disciplines meegedacht én meegewerkt om het advies vorm te geven met als doel tijdige en passende hulp. We zijn daarnaast opdrachtgever en mede ontwikkelaar van het bovenregionaal expertise netwerk in Gelderland (BOEG). Dit expertisewerk organiseert hulp, voor een zeer kleine groep kinderen voor wie het in de Regio Rijk van Nijmegen niet.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0901	Beheer vastgoed	Programma	34	34	34	34
	Jeugdbescherming					
	Essentiele Functies	Programma	7.885	7.885	7.885	7.885
	Gezinshuizen	Programma	5.379	5.379	5.379	5.379
	Jeugd GGZ (verblijf)	Programma	618	618	618	618
	Jeugdhulp ambulant landelijk	Programma	822	822	822	822
	Jeugdhulp Crisis	Programma	400	400	400	400
	Jeugdhulp Crisis	Uitvoering				
	Jeugdhulp Verblijf	Programma	7.329	8.079	8.079	8.079
	Jeugdhulp Verblijf	Uitvoering	703	703	703	703
	Jeugdhulp verblijf landelijk	Programma	1.814	1.814	1.814	1.814
	Jeugdzorg Plus	Programma	1.318	1.318	1.318	1.318
	Jeugdzorg Plus	Uitvoering	745	745	745	745
	Pleegzorg	Programma	3.091	3.092	3.093	3.093
	SPUK Transformatie Gesloten	Programma				
	Jeugdhulp					
Totaal			30.137	30.888	30.888	30.888

Activiteiten

- We zorgen voor een regionaal sluitend en kwalitatief goed zorglandschap en beleidsontwikkeling gericht op verbetering en innovatie van zorg (meer maatwerk, minder doorplaatsing, minder wisseling van hulpverlener)
- We geven een opdracht aan verschillende jeugdhulpaanbieders om in het gezin de basis weer te herstellen door waar mogelijk intensieve, specialistische gezinsbehandeling te verzorgen en indien nodig de kinderen tijdig een verblijfsplek gericht op observaties, diagnostiek en behandeling te bieden.
- We geven een opdracht aan de jeugd-aanbieders voor het bevorderen van de sociale steun voor gezinnen met zwarte opvoedings- en/of opgroei-problemen om uithuisplaatsing te voorkomen of terugplaatsen naar huis mogelijk te maken
- We zetten blijvend in op een doorlopende wervingscampagne voor pleegzorg, zodat er meer aandacht, kennis en bekendheid rondom pleegouderschap komt en blijft. We hopen dat meer mensen zich aanmelden als pleegouder waardoor de beschikbaarheid van pleeggezinnen vergroot wordt voor kinderen op de wachtlijst.
- We versterken het hulpaanbod met de aanpak ‘Jouw Ingebrachte Mentor’ (JIM).
- We zorgen voor betere inzet van logeeropvang ter voorkoming van overbelasting van gezinnen
- We faciliteren het regionaal expertiseteam (RET) met als doel tijdig organiseren van een passende oplossing voor iedere jeugdige en zijn of haar gezin ongeacht de complexiteit van de zorgvraag.
- We faciliteren het Tussen Wal en Schip overleg voor jongeren in de leeftijd 16-27 jaar met vragen op meerdere leefgebieden in de overgang naar zelfstandigheid om te komen tot maatwerk oplossingen waar nodig.
- We benaderen de overgang naar zelfstandigheid bij 18+ integraal vanuit de big 5 (support, wonen, inkomen, werk & school, zorg & welzijn).

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	2-3	€	€	€
Uitvoeringskosten				€ 1.448

De toeleiding naar zorg en bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen zijn wettelijke taken van de gemeente. De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Het budget is als zodanig niet direct beïnvloedbaar – alleen door maatregelen die jeugdhulp voorkomen dan wel verkorten.

Binnen dit doel is ook sprake van een specifieke uitkering (spuk) van 7,3 miljoen euro voor de transformatie van de gesloten jeugdhulp. Dat budget is niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De Jeugdwet is een open einde regeling, met relatief weinig beleidsvrijheid voor (hoog)specialistische jeugdhulp. In Nijmegen is ervoor gekozen om de specialistische jeugdhulp (jeugdhulp met verblijf) regionaal in te kopen. Voor minder voorkomende, hoogspecialistische voorzieningen, is sinds 2025 een bovenregionaal contract afgesloten (Essentiele Functies). Het doel hiervan is om een sluitend zorglandschap te hebben waarbij maatwerk kan worden geboden voor de meest complexe zorgvragen. We zetten in om zoveel mogelijk te voorkomen dat jeugdigen uit huis geplaatst moeten worden – en als dit nodig is in gezinsvormen zoals pleegzorg. Hiervoor wordt extra geïnvesteerd in een campagne voor pleegzorg om nodige pleeggezinnen te werven. Ook faciliteren we het regionaal expertteam (RET) en het bovenregionaal expertisenetwerk Gelderland (BOEG) om verwijzers te ondersteunen bij het inzetten van passende hulp.

Voor alle gemeenten is uitstroom uit jeugdhulp een uitdaging. Deze is veelal het gevolg van complexiteit in wet- en regelgeving voor jeugd in overgang naar volwassenheid, waarbij schotten tussen domeinen een risico vormen voor een goede landing in een zelfstandig leven. In Nijmegen hebben we daarom het Tussen Wal en Schip (TWES 18-/18+) netwerk opgezet. Hier wordt domein overstijgend, vanuit de big 5, gezamenlijk gezocht naar maatwerk bij casuïstiek die vastloopt in de reguliere routes. Daarnaast geeft het informatie voor het aanpakken van hiaten in beleid en lokale regelgeving.

Knoppen

Geen

De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Er is zo realistisch mogelijk begroot op basis van verschillende prognosemodellen.

9.2 Gezinnen en huishoudens die te maken hebben met onveilige situaties krijgen tijdig, passende en samenhangend hulp en bescherming

We willen dat iedereen in Nijmegen veilig kan wonen. We streven naar zoveel mogelijk vroegtijdige ondersteuning om de veiligheid van gezinnen en huishoudens te borgen. Hiervoor investeren we in een sterke samenwerking tussen het Buurteam, de Jeugdbescherming en Veilig Thuis waarin er actief en vroegtijdig geconsulteerd en samengewerkt wordt. Daarnaast zijn we in 2023 in de wijk Dukenburg gestart met een zgn. proeftuin in opdracht van het landelijke toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. In 2025 implementeren we de werkwijze in meer stadsdelen, om de veiligheidsketen te veranderen naar een netwerk waar professionals met het gezin of huishouden toewerken naar duurzame progressieve oplossingen.

Daarnaast hebben we in onze lokale aanpak ‘Samen voor een thuis zonder geweld Nijmegen 2022 t/m 2025’ onze ambitie beschreven: het voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De regionale opvang- en begeleidingsvoorzieningen: Veilig Thuis Moviera, Centrum Seksueel Geweld en het Omgangshuis vormen hierbij basisvoorzieningen vanwege specifieke expertise. De belangrijkste conclusie die we daarnaast trekken is dat partners constateren dat er punten voor verbetering zijn. Het (duurzaam) stoppen van

geweld is een gezamenlijke opgave: geen partij kan dit vraagstuk alleen aanpakken. Hoe duidelijker we met elkaar duiden wie waarvoor verantwoordelijk is en waar elke organisatie aan werkt, hoe beter professionals elkaar weten te vinden. Dat betekent dat professionals uit verschillende organisaties en uit vele geledingen op elkaar moeten kunnen vertrouwen; kortom een effectief netwerk moeten vormen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0902	Aanpak huiselijk geweld	Programma	4.366	4.365	4.365	4.365
	Aanpak huiselijk geweld	Uitvoering	670	670	670	670
	Jeugdbescherming	Programma	4.728	4.744	4.760	4.760
	Jeugdbescherming	Uitvoering	1.191	1.191	1.191	1.191
	Jeugdreclassering	Programma	697	697	697	697
	Veilig Thuis DUVO	Programma	2.039	2.039	2.039	2.039
	Veilig Thuis Overig	Programma	1.838	1.838	1.838	1.838
	Totaal			15.528	15.544	15.559

Activiteiten

- We zorgen voor een goed samenwerkend netwerk van sociale veiligheid voor gezinnen en huishoudens met onze partners door een gezamenlijke visie te ontwikkelen en deze te borgen in samenwerkingsafspraken in de praktijk.
- We zorgen voor een heldere toeleiding naar het gedwongen kader. Waar vrijwillige hulp vastloopt en verwijzers dit signaleren, kunnen zij dit inbrengen bij de Jeugdbeschermingstafel, waar netwerkpartners een oplossing bieden. Dit gebeurt in gezamenlijkheid met ouders, multisectoraal en via een maatwerkoplossing.
- In Dukenburg beproeven we met een Regionaal Veiligheidsteam: een team waarin de functionaliteiten van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instelling, Moviera, sociaalpsychiatrisch verpleegkundige en een ervaringsdeskundige integraal met elkaar samenwerken en samen met het Buurteam gezinnen en huishoudens helpen. Zij doen dit volgens de principes:
 - Gezinsgericht: we zien alle gezinsleden en hun interacties in en met de context.
 - Rechtsbeschermend en transparant: wat we waarom doen en er verwacht wordt is voor gezinsleden navolgbaar/duidelijk en transparant. Besluiten komen zorgvuldig tot stand met hoor en wederhoor. Onafhankelijke cliëntparticipatie is beschikbaar.
 - Eenvoudig: een vast contactpersoon voor een gezin die betrokken blijft, hulp dichtbij en toegankelijk georganiseerd en gericht op benutten en versterken van regie en steun in de directe context.
 - continu leren aan de hand van de praktijk, reflecteren en leren op alle niveaus.
- We dragen zorg voor de uitvoering van de lokale aanpak 'Samen voor een thuis zonder geweld'.
- We implementeren de nieuwe visie twee gezinnen twee plannen bij een complexe scheidingen. Sterker Sociaal Werk streeft, i.s.m. Entrealindenhout, Jeugdbescherming Gelderland en Pro Persona voor rust en welzijn van alle gezinsleden. Zij adviseren professionals van onder meer buurtteams en werken mee aan de oplossing, die afhankelijk is van de fase in de (complexe) scheiding. Via bijeenkomsten, voorlichting en dialoogsessies vragen we aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling bij inwoners met geweld in relaties, ook na een scheiding in het bijzonder.
- We faciliteren en versterken Veilig Thuis als het advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.
- We faciliteren crisisopvang, zorg en begeleiding voor vrouwen en mannen met hun kinderen die slachtoffer zijn van geweld in afhankelijkheidsrelaties/huiselijk geweld via Moviera.
- We faciliteren een basisvoorziening voor begeleidde omgang in het Omgangshuis van Sterker Sociaal Werk
- We zorgen voor beschikbaarheid van multi-disciplinaire hulpverlening voor slachtoffers van acuut seksueel geweld en beschikbaarheid van een consultatie en adviesfunctie ten gunste van slachtoffers van niet-acuut seksueel geweld. Dat doen we door het Centrum Seksueel Geweld te faciliteren.
- We werken aan een versterking van netwerksamenwerking binnen zorg, veiligheid en de strafrechtsketen, zodat de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties en van seksueel geweld in samenhang tot stand

komt. Dit doen we onder andere door het organiseren van leersessies tussen partners, door het landelijke toekomstscenario in de praktijk te beproeven in stadsdeel Dukenburg en door aanstelling van een regionale coördinator seksueel geweld.

- We zetten ons in voor borging van beschikbaarheid van aandachtsfunctionarissen geweld in afhankelijkheidsrelaties/huiselijk geweld in Buurtteams.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	2-4	€	€ 4.500	€ 1.900
Uitvoeringskosten				€ 1.861

De toeleiding naar zorg en bekostiging van individuele maatwerkvoorzieningen zijn wettelijke taken van de gemeente. De individuele maatwerkvoorzieningen zijn een open einde regeling: als er een geldige verwijzing is dan bestaat er recht op jeugdhulp en moet dit worden bekostigd vanuit de gemeente. Het budget is als zodanig niet direct beïnvloedbaar – alleen door maatregelen die jeugdhulp voorkomen dan wel verkorten.

Gemeente Nijmegen is centrumgemeente voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Hier ligt een regionaal beleidsplan onder dat door alle deelnemende gemeenten is vastgesteld tot en met 2027 of langer. Het gaat om een decentralisatie-uitkering met een specifiek doel, wat wel bestedingsvrij is. Dit is niet op korte termijn beïnvloedbaar omdat dit door alle gemeenten uit Gelderland Zuid moet worden vastgesteld. Veruit het grootste deel van dit budget is voor GGD-Veilig Thuis en subsidies aan instellingen Moviera en Centrum Seksueel Geweld. Dit zijn landelijke afspraken die gemaakt worden voor wat betreft huiselijk geweld vanuit de VNG.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De uitvoering van de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling is een wettelijke taak. Er is een regionale aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld, met een bijbehorende lokale aanpak ‘Samen voor een thuis zonder geweld.’ Voor de komende jaren is er extra aandacht voor geweld in relaties en ook tijdens en na scheidingen.

De toeleiding en bekostiging van het gedwongen kader is ook een wettelijke taak, met relatief weinig beleidsvrijheid. Dukenburg is één van de elf landelijke proeftuinen van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. In de proeftuin Samen Verder wordt gewerkt vanuit één team met professionals uit verschillende organisaties samen aan de veiligheid van gezinnen.

Knoppen

- Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
Gemeente Nijmegen is centrumgemeente voor de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Hier ligt een regionaal beleidsplan onder dat door alle deelnemende gemeenten is vastgesteld tot en met 2027 of langer. Het gaat om een decentralisatie-uitkering met een specifiek doel, wat wel bestedingsvrij is. Dit is niet op korte termijn beïnvloedbaar omdat dit door alle gemeenten uit Gelderland Zuid moet worden vastgesteld. Veruit het grootste deel van dit budget is voor GGD-Veilig Thuis en subsidies aan instellingen Moviera en Centrum Seksueel Geweld. Dit zijn landelijke afspraken die gemaakt worden voor wat betreft huiselijk geweld vanuit de VNG.

9.3 We voorkomen huisuitzettingen, leiden toe naar zorg, werken aan perspectief van multi-probleemhuishoudens en beperken overlast door dakloosheid en psychiatrische en/of psychosociale problematiek

We willen voorkomen dat mensen hun huis kwijtraken. Het tijdig signaleren van problemen en snel hulp verlenen is daarom van groot belang. Ook als mensen niet geneigd zijn de hulpverlening zelf op te zoeken terwijl dit noodzakelijk is, proberen wij hen hiertoe te bewegen. Wij zoeken hen actief op, thuis of op straat, voor een goede toeleiding naar opvang en zorg. Het gaat hierbij echt om huishoudens met een multi-probleemprofiel. Het perspectief is hierbij om zo zelfstandig mogelijk te (blijven) wonen. Dakloosheid heeft soms tot gevolg dat er

overlast op straat wordt ervaren. Dit proberen we te bestrijden door o.a. het bieden van laagdrempelige opvang, openstellen van ontmoetingsruimtes en gebruikruimtes. Verslaving is nog steeds een maatschappelijk probleem. We zetten dan ook in op preventie en voorlichting bij met name jongeren.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0903	Maatschappelijke Opvang	Programma	5.909	5.738	5.838	6.308
	Maatschappelijke Opvang	Uitvoering	698	701	701	704
Totaal			6.608	6.439	6.539	7.011

Activiteiten

- We werken samen met een interventieteam en Meldpunt Bijzondere Zorg dat (zorgwekkende) zorgmijders actief benadert, zowel achter de voordeur als op straat om hen waar mogelijk toe te leiden naar zorg.
- We hebben een breed preventieprogramma ingekocht bij zorginstellingen waarbij er onder meer voorlichting op scholen wordt verzorgd over bijvoorbeeld de gevolgen van verslaving.
- We maken met zorginstellingen afspraken over methadon- en heroïneverstrekking aan mensen waarbij de verslaving dermate ernstig en chronisch is dat deze op deze manier onderhouden moet worden.
- We organiseren zorg, onder regie van de gemeente via de regieteams, bij huishoudens waarbij sprake is van woonoverlast en multi-problematiek.
- We sturen op het werken volgens 1 gezin - 1 plan - 1 regisseur onder andere via de stimulering van casemanagement.
- We leveren maatwerk en passende ondersteuning voor inwoners d.m.v. de doorbraakaanpak en verbreden deze aanpak.
- We voeren de Wet verplichte GGZ in nauwe samenwerking met ketenpartners uit.
- We voorkomen dakloosheid waar mogelijk door middel van vroegsignalering, preventie en het voorkomen van terugval door goede begeleiding van (voormalig) dakloze mensen.
- We voorkomen dakloosheid door de inzet van straathulpcoaches en ondersteunen dakloze mensen naar de juiste hulp en begeleiding door de inzet van straathulpcoaches.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)			
deels	2-4		€ 160		€
deels	2-4	€		€ 5.460	€
deels	2-4	€	€		€ 1.210
Uitvoering					€ 704

Binnen dit overzicht is een bedrag van € 160.000 beïnvloedbaar, namelijk:

€ 100.000 voor de straatcoach. Die zijn net ingesteld, met als doel dak- en thuislozen die niet in beeld zijn, bij te staan;

€ 60.000 voor het realiseren van één loket functie voor dak- en thuisloze mensen. Dit is dicht bij de eindfase, een fysieke locatie met een zo goed mogelijke dienstverlening voor deze doelgroep.

Ad 1) Het uitvoeren van activiteiten door MBZ is een wettelijke taak. Meldingen van overlast en onbegrepen gedrag worden opgepakt en beoordeeld door MBZ. MBZ en de Interventieteams leiden zorgmijders richting zorg (dit is bemoeizorg) en dragen mensen met lichtere problematiek (of mensen die al in het zorgsysteem zitten) over naar het gemeentelijke voorveld (wijkteams/buurtteams).

De uitvoering van de wet verplichte GGZ is eveneens een wettelijke taak.

Ad 2) De wijze waarop we preventie inzetten is gebaseerd op samenwerking, ervaring en wetenschappelijk onderbouwde methodieken. Budget is beïnvloedbaar, maar er is sprake van een toenemende zwaardere - dubbeldiagnose- problematiek.

Ad 3) Er zijn afspraken met het ministerie over methadon- en heroïneverstrekking; deze afspraken zijn niet 'zomaar' aan te passen. Het gebruik van heroïneverstrekking neemt af.

Het grootste deel dit budget wordt uitgegeven aan subsidies en gemeentelijke bijdrage aan de GGD. Om deze reden valt het budget onder de categorieën: enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar én beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar. Andere uitgaven liggen ook grotendeels vast wegens de regionale begroting Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (zie ook doel 9.4 en 9.5).

Knoppen

- Straatcoach en Eén loket functie voor dak- en thuisloze mensen
Een bedrag van € 100.000 is beïnvloedbaar, namelijk:
€ 100.000 voor de straatcoach. Die zijn net ingesteld, met als doel dak- en thuislozen die niet in beeld zijn, bij te staan. € 60.000 voor het realiseren van één loket functie voor dak- en thuisloze mensen is dicht bij de eindfase. Het is een fysieke locatie met een zo goed mogelijke dienstverlening voor deze doelgroep.
- Subsidies en gemeentelijke bijdrage aan GGD
Het grootste deel dit budget wordt uitgegeven aan subsidies en gemeentelijke bijdrage aan de GGD. Om deze reden valt het budget onder de categorieën: enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar én beperkt beïnvloedbaar vanaf het vierde jaar. Andere uitgaven liggen ook grotendeels vast wegens de regionale begroting Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (zie ook doel 9.4 en 9.5).

9.4 Daklozen krijgen tijdelijk opvang en een perspectief op zelfstandig participeren en (zelfstandig) wonen

In Nijmegen willen we dat niemand op straat hoeft te slapen. Hoewel we samen met diverse partijen dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk proberen te voorkomen kan het gebeuren dat iemand dakloos wordt. Wij bieden opvang van waaruit iemand verder stappen kan zetten naar herstel en zo zelfstandig mogelijk wonen. Niet voor iedereen is zelfstandig wonen met ambulante begeleiding haalbaar. We hebben verschillende woonvormen nodig (van geclusterd in een groep tot zelfstandig). De opvang die wij bieden is zo kort als mogelijk. Tijdens de opvang wordt direct gewerkt aan het opstellen van een hersteltraject. We bieden (gescheiden) opvang voor jongeren, voor volwassenen/gezinnen met psychosociale problemen en opvang voor verslaafden. Nijmegen is centrumgemeente voor het bieden van maatschappelijke opvang. Er zijn opvangvoorzieningen in Nijmegen, Tiel, Culemborg en Heumen (Nederasselt). De toegang tot de maatschappelijke opvang is regionaal en centraal georganiseerd bij de GGD. De toegang tot de maatschappelijke opvang blijft laagdrempelig.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0904	Beheer vastgoed	Programma	11	11	10	9
	Geëscaleerde zorg 18+					
	Maatschappelijke Opvang	Programma	23.236	23.334	23.192	22.720
Totaal			23.247	23.344	23.202	22.729

Activiteiten

- In 2024 bouwen we aan de nieuwbouw van De Hulsen. Geplande oplevering is in 2025. Tijdens deze fase blijft De Flet in gebruik als opvanglocatie.
- We maken afspraken met zorgaanbieders over het bieden van opvang in diverse vormen aan inwoners) in de hele regio Nijmegen en Rivierenland.
- We realiseren meer (flexibele) woonruimte voor spoedzoekers, daklozen, statushouders en andere speciale doelgroepen. Hiervoor putten we uit het Woonfonds en stellen we een exploitatiebijdrage van € 300.000 per jaar beschikbaar.
- Voor het aanpassen van eigen vastgoed voor huisvesting van bijzondere doelgroepen stellen we daarnaast een investeringskrediet van €2,5 miljoen beschikbaar.

- Voor mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats regelen we binnen een maand een briefadres, zodat zij een uitkering kunnen krijgen, een zorgverzekering afsluiten, zich kunnen inschrijven voor een woning of in aanmerking komen voor schuldsanering.
- We werken met woningcorporaties en gemeenten in de regio Rivierenland samen door middels de Werkgroep Bijzondere Bemiddeling 6% van de vrijkomende woningen beschikbaar te stellen voor bijzondere zorgdoelgroepen.
- Met gemeenten uit Rijk van Nijmegen zoeken we naar mogelijkheden om verspreid over deze regio extra woonplekken voor bijzondere doelgroepen te creëren.
- We hebben bijna alle opvangvoorzieningen omgevormd tot 24-uursopvangvoorzieningen.
- We houden toezicht op de kwaliteit van de voorzieningen en sturen hierop bij.
- We stroomlijnen de uitstroom uit de opvang en vanuit het justitieel kader door goede afspraken met zorginstellingen en woningcorporaties te maken over het bieden van passende nazorg, een woning en woonbegeleiding.
- We faciliteren de uit- en doorstroom uit de maatschappelijke opvang, alsmede de spreiding over de regio, doordat er per regio afspraken zijn met woningcorporaties over het beschikbaar stellen van woningen.
- We maken zelfstandig wonen (met ambulante begeleiding) mogelijk middels specifieke zorgwoningen voor dak- en thuislozen met psychiatrische en/of psychosociale problematiek en het project Housing First.
- We integreren de centrale toegang voor maatschappelijke opvang met de regionale toegang voor beschermd wonen.
- We realiseren met Portaal in Lent een Gemengd Wonen-project dat bijdraagt aan uitstroom uit BW en het creëren van een inclusieve wijk.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	3-4	€	€19.897 €

Kwaliteitsniveau en benchmark

Ad 1) Het bieden van maatschappelijke opvang (als laatste vangnet voor mensen die dakloos zijn) is een wettelijke taak. Hierbinnen is beleidskeuze op welke wijze we de maatschappelijke opvang inrichten en de manier waarop we mensen begeleiden naar huisvesting en zelfredzaamheid.

Ad 2) Samen met de regiogemeenten van Gelderland-zuid wordt de regiobegroting Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang opgesteld. Naast de kosten voor maatschappelijke opvang zijn er kosten voor de toegang maatschappelijke opvang, uitvoeringskosten en het realiseren van activiteiten in het kader van beleidsdoelen van Samen Dichtbij.

Ad 3) Samen met de regiogemeenten wordt het Regionaal Actieplan Dak- en Thuisloosheid Gelderland-Zuid (2026-2032). In dit actieplan ligt de nadruk op het uitbannen van dakloosheid en de inzet van 'Wonen eerst'.

Vrijwel alle uitgaven rondom dit doel vallen onder de categorie: 'enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar'. Dit komt enerzijds doordat het overgrote deel van de uitgaven subsidies betreft. Anderzijds zijn hier regionale afspraken (middels de regiobegroting Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang) gemaakt met regiogemeenten in Rijk van Nijmegen en Rivierenland.

Knoppen

- Vrijwel alle uitgaven rondom dit doel vallen onder de categorie: 'enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar'. Dit komt enerzijds doordat het overgrote deel van de uitgaven subsidies betreft. Anderzijds zijn hier regionale afspraken (middels de regiobegroting Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang) gemaakt met regiogemeenten in Rijk van Nijmegen en Rivierenland.

9.5 Inwoners met een psychische kwetsbaarheid of licht verstandelijke beperking kunnen in een beschermd woonomgeving zich ontwikkelen richting zelfstandig wonen en participeren

We streven ernaar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelfstandig wonen. Soms lukt dit echter nog niet, vanwege psychiatrische of psychosociale problematiek. De ondersteuning die wij dan bieden is er primair op gericht om inwoners zoveel mogelijk thuis te helpen. Wij noemen dit beschermd thuis. Soms kan het toch noodzakelijk zijn dat inwoners voor kortere of langere tijd in een meer beschermd woonomgeving onder de hoede van een zorginstelling wonen en begeleiding krijgen: Beschermd Wonen intramuraal. Het gaat dan om wonen in een accommodatie van een instelling waarbij de ondersteuning 24 uur in nabijheid is. Men krijgt individuele begeleiding, maar kan ook steun vinden in het samenwonen in een groep en de begeleiding die hiermee gepaard gaat. Daarnaast bieden we een hybride vorm aan voor jongvolwassenen: Trainingshuis. Hierbij kunnen de jongeren geclusterd wonen, waarbij ze de kamer huren om te oefenen op zelfstandig wonen. Bij einde zorg stopt net als bij Beschermd Wonen intramuraal ook het verblijf. Deze voorzieningen zijn regionaal beschikbaar en Nijmegen vervult hier voor de regio Nijmegen en Rivierland de rol van centrumgemeente. We hebben in het beleidsplan "Samen Dichtbij!" en de evaluatie ervan de ambitie geformuleerd om te transformeren: opbouwen van beschermd thuis, verstevigen en uitbreiden van GGZ in de wijk en afbouw van intramuraal beschermd wonen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D0905	Beschermd wonen	Programma	51.983	51.283	51.683	51.683
	Beschermd wonen	Uitvoering	130	130	130	130
Totaal			52.113	51.413	51.813	51.813

Activiteiten

- We maken afspraken met zorginstellingen over het bieden van Beschermd Wonen intramuraal, Trainingshuis en Beschermd Thuis voor inwoners uit de regio Gelderland-zuid die dit nodig hebben.
- We maken afspraken met de regio Gelderland-zuid over de gezamenlijke inkoop en organisatie van beschermd wonen/maatschappelijke opvang en delen hierin ook de kosten op basis van reeds gemaakte afspraken (vanaf 2025).
- We verstrekken PGB's als de cliënt zelf (met ondersteuning van een vertegenwoordiger) in staat is deze zorg op verantwoorde wijze te organiseren.
- We organiseren één regionale centrale toegang voor zowel maatschappelijke opvang als beschermd wonen.
- We houden toezicht op de kwaliteit van de voorzieningen en sturen hierop bij.
- We faciliteren de uit- en doorstroom uit Beschermd Wonen en de maatschappelijke opvang, alsmede de spreiding over de regio, doordat er per regio afspraken zijn met woningcorporaties over het beschikbaar stellen van woningen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)			
ja	3-4	€	€		€ 37.638
ja	3-4	€		€ 9.435	€
nee	3-4		€ 66	€	€
Uitvoeringskosten					€ 130

Ad 1) Het bieden van beschermd wonen zorg is een wettelijke taak. Hierbinnen is beleidskeuze op welke wijze we zorg inkopen, die we met de regio vast stellen. De beschermd wonen zorg is vanaf 1-1-2025 nieuw ingekocht en zal gelden tot minimaal 1-7-2030. De belangrijkste doelen van de inkoop waren het realiseren van een dekkend en gespreid zorglandschap.

Ad 2) Samen met de regiogemeenten van Gelderland-zuid wordt de regiobegroting Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang opgesteld. Naast zorginkoop zijn er kosten voor de toegang beschermd wonen, uitvoeringskosten en het realiseren van activiteiten in het kader van beleidsdoelen van Samen Dichtbij. Net als bij

de zorgkosten vallen deze kosten binnen de wettelijke taken, met beperkte beleidsvrijheid en beperkte beïnvloedbaarheid. Het gaat om het bieden en organiseren van zorg voor zeer kwetsbare burgers.

Ad 3) In het kader van het beleidsplan Samen Dichtbij dragen we met een communicatie campagne (in samenwerking met tien regiogemeenten) bij aan het verminderen van de stigmatisering van inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hiermee willen we een bijdrage leveren aan het voorkomen én het herstel van psychische kwetsbaarheid.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen hecht met de regiogemeenten aan het leveren van passende beschermd wonen zorg voor inwoners die dat nodig hebben. Daarbij blijven we werken aan het realiseren van beschermd thuis waar mogelijk, net als in andere regio's.

Knoppen

- Het bieden van beschermd wonen zorg is een wettelijke taak. Hierbinnen is beleidskeuze op welke wijze we zorg inkopen, die we met de regio vast stellen. De beschermd wonen zorg is vanaf 1-1-2025 nieuw ingekocht en zal gelden tot minimaal 1-7-2030. De belangrijkste doelen van de inkoop waren het realiseren van een dekkend en gespreid zorglandschap.
- Samen met de regiogemeenten van Gelderland-zuid wordt de regiobegroting Beschermd Wonen/Maatschappelijke Opvang opgesteld. Naast zorginkoop zijn er kosten voor de toegang beschermd wonen, uitvoeringskosten en het realiseren van activiteiten in het kader van beleidsdoelen van Samen Dichtbij. Net als bij de zorgkosten vallen deze kosten binnen de wettelijke taken, met beperkte beleidsvrijheid en beperkte beïnvloedbaarheid. Het gaat om het bieden en organiseren van zorg voor zeer kwetsbare burgers.
- Communicatiecampagne verminderen stigmatisering
In het kader van het beleidsplan Samen Dichtbij dragen we met een communicatie campagne (in samenwerking met tien regiogemeenten) bij aan het verminderen van de stigmatisering van inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hiermee willen we een bijdrage leveren aan het voorkomen én het herstel van psychische kwetsbaarheid.

Werk en Inkomen

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

10 Nijmegenaren kunnen participeren

10.1 Meer perspectief op maatschappelijke participatie en/of duurzaam, betaald werk

Werk is de beste weg naar een zelfredzaam en financieel zelfstandig bestaan. Werken zorgt voor een zinvolle daginvulling, meer sociale contacten en een hogere mate van welzijn. We zetten ons hiervoor in, door uitvoering te geven aan het regionaal arbeidsmarktbeleid 'Klaar voor nieuwe kansen!'. Daarin zetten we mensontwikkeling centraal en vragen we meer aandacht voor het langjarig investeren in bijstandsgerechtigden. WerkBedrijf en UWV maar ook het onderwijs en het bedrijfsleven zijn hierbij belangrijke uitvoeringspartners. We zien de afgelopen jaren een grotere groep kwetsbare bijstandsgerechtigden voor wie uitstroom naar werk (nog) niet mogelijk is. We gaan met hen in gesprek, houden contact en bespreken samen welke ondersteuningsbehoeften er nodig zijn en hoe we perspectief op participatie kunnen bieden. Jongeren, schoolverlaters, studenten en statushouders krijgen hierbij speciale aandacht.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1001	Arbeidsmatige dagbesteding	Programma	2.117	2.117	2.117	2.117
	Arbeidsmatige dagbesteding	Uitvoering				
	Loonkostensubsidies (LKS)	Programma	3.652	3.652	3.652	3.652
	Nieuw beschut	Programma	2.946	3.154	3.360	3.568
	Participatie	Programma	17.374	18.047	18.893	18.893
	Participatie	Uitvoering	1.115	1.115	1.115	1.115
	Sociale werkvoorziening (WSW)	Programma	22.553	21.063	20.210	19.138
Totaal			49.757	49.147	49.346	48.483

Activiteiten

- We ondersteunen bijstandsgerechtigden bij de re-integratie naar werk. We beleggen deze re-integratietaak van de Participatiewet bij WerkBedrijf.
- We starten met het uitvoeren van de wijzigingen uit de Participatiewet in balans waarbij we nog meer inzetten op vertrouwen en de menselijke maat.
- We beleggen de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de arbeidsmatige dagbesteding (Wmo) bij WerkBedrijf.
- We zorgen voor uitvoering van het beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027:
 - We intensiveren de dienstverlening aan werkzoekenden die dat nodig hebben.
 - We versterken de samenwerking van WerkBedrijf en gemeente rondom werkzoekendendienstverlening en werken integraal.
 - We verstevigen daarmee de aanbodgerichte arbeidsbemiddeling van WerkBedrijf.
 - We zetten in op passend werk creëren en een leven lang ontwikkelen.
- We ondersteunen en stimuleren via WerkBedrijf op verschillende manieren re-integratie van bijstandsgerechtigden, zoals via loonkostensubsidie, jobcoaching en scholing.

- We hebben bijzondere aandacht voor de volgende groepen kandidaten (focusgroepen): (1) jongeren tot 27 jaar, (2) kandidaten ouder dan 55 jaar, (3) statushouders en inburgeraars, (4) kandidaten met een arbeidsbeperking (beschut werk) en (5) kandidaten die nieuw instromen in de bijstand.
- We zorgen dat de dienstverlening van WerkBedrijf beter op de behoefte aansluit door middel van een lokale keuzekaart.
- We bieden meer informatie voor werkzoekenden, werkenden en werkgevers over werk, loopbaan, om-, na- en bijscholing via het Werkcentrum Rijk van Nijmegen. Deze dienstverlening komt naast de reguliere dienstverlening van sociale partners, onderwijs, UWV en gemeenten/WerkBedrijf.
- We creëren in samenwerking met onze partners structurele maatwerkbanen in de semipublieke sector voor Nijmegenaren (onder voorbehoud van nadere besluitvorming in Q4 2025).
- We bevorderen participatie van doelgroepen die niet van de reguliere dienstverlening gebruik kunnen maken door subsidie te verstrekken aan organisaties die aanvullende dienstverlening bieden.
- We activeren mensen die (al dan niet langdurig) een bijstandsuitkering ontvangen door de inzet van participatiecoaches. Hiermee bevorderen we maatschappelijke participatie, zorg en ondersteuning.
- We werken nauw samen met o.a. Bindkracht10 en de vrijwilligerscentrale in de stad.
- We bieden via de dienstverlening van WerkBedrijf Individuele Plaatsing en Steun-trajecten (IPS) aan mensen met een psychische of psychiatrische aandoening of kwetsbaarheid. In samenwerking met meerdere zorgaanbieders (IrisZorg, RIBW, Pluryn, Onder de Bomen) worden zij ondersteund en begeleid naar werk, als onderdeel van het behandelplan en van het proces om zelfstandig(er) te worden.
- We stimuleren parttime en tijdelijk werk voor uitkeringsgerechtigden. Wij bieden hun een soepele overgang vanuit de bijstand naar een eigen inkomen en helpen bijstandsgerechtigden inzicht te krijgen in de financiële gevolgen van werk.
- We hebben iedere jongere met een bijstandsuitkering in beeld en verwijzen hem/haar bij een uitkeringsaanvraag direct door naar WerkBedrijf. Om te voorkomen dat jongeren langdurig inactief blijven vanwege bepaalde problematiek zijn bij WerkBedrijf o.a. ‘zorgtrajecten’ voor deze groep beschikbaar, die werk (of begeleiding naar werk) met ondersteuning combineren. Ook wordt de weg (terug) naar onderwijs beoordeeld. We willen dat jongeren participeren en bieden hen daarvoor passende mogelijkheden. Dat kan ook de participatiecoach zijn.

We zetten in op het versterken van basisvaardigheden, onder andere door WerkBedrijf actief deel te laten nemen aan het Bondgenootschap Laaggeletterdheid en cursussen en trainingen te laten organiseren voor het eigen personeel in het herkennen en bespreekbaar maken van laaggeletterdheid.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
		pm	pm	pm
ja (1)	1-4	pm	pm	pm
nee (2)	1-4	378	pm	pm
uitvoering		€0	€0	€ 1.115 (L)

1.1 De Wet sociale werkvoorziening (Wsw of SW) is een wettelijke taak.

De tot 2015 geplaatste SW-medewerkers zijn in dienst van de MGR/WerkBedrijf. De (regionale) kosten van de SW moeten door de (regio)gemeenten gedekt worden. Dit doen gemeenten onder andere vanuit de Rijksbijdrage die ze hiervoor ontvangen. Tot 2023 was de Rijksbijdrage echter onvoldoende om de kosten SW te dekken en was een aanvullende gemeentelijke bijdrage noodzakelijk. De Wsw is een sterfhuisconstructie; vanaf 2015 is er géén nieuwe instroom mogelijk en is er sprake van uitstroom door natuurlijk verloop (pensionering, overlijden, langdurige ziekte/arbeidsongeschiktheid etc.). We zien daarom in de tijd de begrote lasten van de SW in zowel de begroting van de MGR als de gemeentelijke begroting aflopen. Er zijn veel kostprijsbepalende factoren die jaarlijks door de MGR herijkt worden. De benodigde afdracht aan de MGR fluctueert en er kan sprake zijn van ruimte in de gemeentelijke begroting. Dit komt enerzijds door wijzigingen in de kostprijs (arbeidsvoorwaarden, loon- en begeleidingskosten), en anderzijds door afname van het aantal SW-medewerkers. Dit bekijken we periodiek (n.a.v. Rijkscirculaires, begroting en tussenrapportages MGR).

1.2 Beschut Werk is tevens een wettelijke taak en is onderdeel van de Participatiewet.

Mensen met een arbeidsbeperking en in bezit van een door het UWV afgegeven indicatie, moeten begeleid worden naar een beschutte werkplek. Uitvoering van deze wettelijke taak is gemandateerd aan WerkBedrijf.

2.1 Arbeidsmatige dagbesteding, loonkostensubsidie en maatwerkbanen zijn géén wettelijke taken.

De instrumenten arbeidsmatige dagbesteding en loonkostensubsidie worden ingezet met als doel om mensen vanuit de bijstand (als opstap) naar regulier werk te helpen. Hoe meer mensen we uit laten stromen, hoe lager de uitkeringslasten worden. Bovendien ontvangen we budget van het Rijk voor iedere gerealiseerde baan met loonkostensubsidie.

2.2 De re-integratietaak is binnen de Participatiewet een wettelijke taak, maar een gemeente mag eigen beleid hierop maken en de hoogte van de inzet van financiële middelen bepalen.

Participatie wordt als re-integratie-instrument ingezet om bijstandsgerechtigden naar regulier werk te (be)geleiden. Dit wordt voor regio Nijmegen uitgevoerd door WerkBedrijf. Tot 2023 ontvingen gemeenten budget van het Rijk in de vorm van een integratie-uitkering (IU Participatie > klassiek re-integratiebudget). Vanaf 2023 maakt de financiering door het Rijk echter onderdeel uit van de algemene uitkering (cluster Participatie). Door middel van de rekentool van bureau Berenschot is het mogelijk het Participatiebudget uit de algemene uitkering te bepalen. De zeven regiogemeenten en de MGR hebben de financiële afspraak om met toepassing van deze rekentool periodiek (o.b.v. de Rijkscirculaires) het af te dragen budget te bepalen. Om fluctuaties op te kunnen vangen is het wenselijk om voldoende budget in het programma te hebben en te houden om aan deze afdracht te kunnen blijven voldoen.

Het participatiebudget is voor het WerkBedrijf noodzakelijk om bijstandsgerechtigden te laten uitstromen naar regulier werk (uitstroomdoelstelling). Indien hierop wordt bezuinigd, zullen de bijstands aantallen oplopen en komt er een nog grotere financiële druk (knelpunt) op de BUIG-lasten.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen voert de taken uit de Participatiewet uit en richt zich daarbinnen op duurzame uitstroom en/of participatie. We maken daarin geen fundamenteel andere keuzes dan andere grote steden. Wel zijn er lokale accenten aan te wijzen, bijvoorbeeld in subsidieverlening aan organisaties die zich inzetten om participatie te bevorderen van doelgroepen die niet van de reguliere dienstverlening gebruik kunnen maken. Ook zetten we participatiecoaches in voor inwoners die (nog) niet aan het werk kunnen. We willen immers dat iedereen mee kan doen. Tot slot lopen we vooruit op een aantal wijzigingen die terugkomen in de Participatiewet in Balans, zoals een meer integrale en mensgerichte dienstverlening en het ondersteunen van jongeren in een kwetsbare positie.

Knoppen

- De maatwerkbanen zijn een lokale werkgelegenheidsmaatregel voor mensen die tussen wal en schip vallen bij de toeleiding naar werk. In de huidige uitvoering is het project in Nijmegen niet succesvol gebleken. Er is slechts één maatwerkbaan gerealiseerd en het project is tijdelijk beëindigd, in afwachting van een onderzoek (Q4 2025). Draaien aan deze knop heeft geen gevolgen en risico's voor de stad, mits de ene baan behouden blijft (€ 45K per jaar). Het budget voor maatwerkbanen komt volledig uit eigen middelen en is al eerder aangedragen als mogelijke ombuigingsmaatregel.
- We verstrekken subsidies aan organisaties die inwoners helpen op termijn te kunnen participeren in de samenleving. Stoppen met deze subsidies leidt tot hogere maatschappelijke kosten.

10.2 Stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio

Sinds de coronacrisis worden we geconfronteerd met een grote krapte op de arbeidsmarkt. Hoewel de krapte afneemt, lukt het niet iedereen om duurzaam aan het werk te komen. Een sterke en integrale arbeidsmarktdienstverlening, waarin ondernemers, overheid, onderwijs, publieke en private partijen met elkaar samen werken is van groot belang om deze groep te ondersteunen. Dit biedt kwetsbare werkzoekenden én werkenden ondersteuning, maar helpt ook werkgevers om medewerkers te vinden en zich aan te passen aan de

veranderende arbeidsmarkt. Hierdoor kunnen we de kansen die de huidige krapte biedt, benutten voor Nijmegenaren die nu nog langs de lijn staan.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1002	Trajecten	Programma	717	712	712	464
Totaal			717	712	712	464

Activiteiten

- We zorgen voor uitvoering van het beleidskader Arbeidsmarkt en re-integratie “Klaar voor nieuwe Kansen” 2024-2027:
 - We onderhouden en werken samen met ondernemersnetwerken.
 - We stimuleren afstemming van werkgeversdienstverlening door partners.
 - We faciliteren, coördineren en stimuleren netwerken tussen ondernemers, onderwijs en overheid en nemen hieraan deel.
 - We verbeteren onderlinge samenwerking tussen beleidsvelden werk, economie en onderwijs.
 - We dragen bij aan het organiseren van een toegankelijke arbeidsmarktdienstverlening in Rijk van Nijmegen.
- We bevorderen de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio (gemeenten, UWV, Werkbedrijf, VNO-NCW, vakbonden, ROC, HAN en SBB) door deelname aan onder andere het Regionaal Beraad Rijk van Nijmegen en dragen bij aan de uitvoering van het meerjarenperspectief van het Regionaal Beraad.
- We zijn actief betrokken bij de uitvoering van het Human Capital Akkoord, waarin de provincie Gelderland, The Economic Board en de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen hebben afgesproken om samen te werken aan een productieve arbeidsmarkt.
- We zorgen mede voor uitvoering van het regionale programma “Jongeren naar school of werk” en zijn met name betrokken bij de uitvoering van de maatregel om jongeren naar werk te begeleiden.
We werken met de provincie, de vijf andere arbeidsmarktregio’s en onze partners in Rijk van Nijmegen samen op het gebied van werk, inkomen en economie, waarbij we met landelijke en provinciale subsidies participatie en leven lang ontwikkelen bevorderen (o.a. Perspectief op Werk, Dichterbij dat je denkt en kennisuitwisseling).

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	2-4	€ 0	€ 717

Gemeenten hebben een wettelijke taak bij het stimuleren en versterken van de samenwerking in de arbeidsmarktregio. Dit staat vastgelegd in de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI). Deze wet schrijft voor dat gemeenten en UWV in elke arbeidsmarktregio samenwerken om een gezamenlijk, publiek aanspreekpunt voor werkgevers te realiseren. Ook werken gemeenten en UWV samen bij het verlenen van dienstverlening aan werkzoekenden en het bevorderen van hun inschakeling in het arbeidsproces. Gemeenten hebben een regierol in de regionale samenwerking, waarbij ze de organisatie en inrichting van deze samenwerking faciliteren. Nijmegen heeft als centrumgemeente een bijzondere rol in het vormgeven van het regionale arbeidsmarktbeleid en het beheer van de financiële middelen (via een decentralisatie-uitkering) voor de regionale samenwerking.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen voldoet hiermee aan een wettelijke taak. Lokale accenten van de arbeidsmarktregio zijn opgenomen in beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027 Regio Rijk van Nijmegen.

Knoppen

- Nijmegen ontvangt als centrumgemeente middelen voor het bevorderen van de regionale samenwerking in de arbeidsmarktregio. Het is theoretisch mogelijk om deze middelen voor Nijmegen te houden en ergens anders aan te besteden. Hiermee lukt het echter niet om aan de wettelijke taak te voldoen. Ook gaat het in tegen regionale afspraken zoals vastgelegd in het regionale beleidskader Arbeidsmarkt- en re-integratie 2024-2027. Dit kan tot een vertrouwensbreuk in de regionale samenwerking leiden, met zowel partners als andere gemeenten.

10.3 Verkleinen gezondheidsverschillen armoede

Er zijn grote verschillen in gezondheid van Nijmegenaren die samenhangen met sociaaleconomische positie (SEP) en/of migratieachtergrond. Nijmegenaren die moeite hebben met rondkomen, een laag opleidingsniveau of een migratieachtergrond hebben, ervaren een minder goede psychische en lichamelijke gezondheid dan anderen. Zij leven korter en minder lang in goede gezondheid. Financiële bestaansonzekerheid is een van de belangrijkste invloeden op gezondheid. Aanvullend op onze gemeentepolis werken we aan een integrale aanpak om gezondheidsverschillen te verkleinen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1003	CAZ Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	Programma	4.968	4.968	4.968	4.968
	CAZ Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	Uitvoering	233	233	233	233
Totaal			5.201	5.201	5.201	5.201

Activiteiten

- We bieden Nijmegenaren met een laag inkomen een gemeentepolis: de Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering (CAZ).
- We leveren een financiële bijdrage om de CAZ voor Nijmegenaren met een laag inkomen betaalbaar te houden.
- We werken actief samen met huisartsen en organiseren webinars om huisartsen te informeren hoe ze geldzorgen kunnen signaleren, bespreekbaar kunnen maken en vervolgens goed kunnen doorverwijzen.
- We zorgen ervoor dat Financieel Experts in de Wijk (FEW) en huisartsen op wijkniveau met elkaar in contact staan.
- We zetten samen met zorgverzekeraars en sociale tandartsen in de stad gepaste (communicatie)acties uit om mondzorgmijding terug te dringen.
- We bepalen het vervolg op de pilot “Gratis mondzorg”, naar aanleiding van het initiatiefvoorstel “Niet meer kiezen”.
- We maken een plan van aanpak voor het verkleinen van gezondheidsverschillen.
- We stimuleren activiteiten op wijkniveau die bijdragen aan het terugdringen van gezondheidsverschillen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	1-3	€	€ 4.968	€
uitvoering				€ 233

Er zijn grote verschillen in gezondheid van Nijmegenaren die samenhangen met sociaaleconomische positie en/of migratieachtergrond. Nijmegenaren die moeite hebben met rondkomen, een laag opleidingsniveau of een migratieachtergrond hebben, ervaren een minder goede psychische en lichamelijke gezondheid dan anderen. Zij leven korter en minder lang in goede gezondheid. Financiële bestaansonzekerheid is een van de belangrijkste invloeden op gezondheid. De gemeentepolis Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering maakt het grootste deel uit van dit doel. De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en enigszins beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen behoort tot de gemeenten met de hoogste gemeentelijke bijdragen aan de zorgverzekeringspremie. Niet alle gemeenten bieden een gemeentepolis. Deze gemeenten hebben over het algemeen een alternatief aanbod geregeld, zoals via de bijzondere bijstand.

Knoppen

- Stoppen met de CAZ

De Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering is de gemeentepolis voor inwoners met een laag inkomen. De gemeente financiert een deel van de zorgpremie, zodat inwoners het pakket kiezen dat bij hen past in plaats van de goedkoopste zorgverzekering. Het stoppen met de CAZ betekent een ingrijpende verandering voor circa 12.000 inwoners (huidige aantal gebruikers van de CAZ), die vraagt om een zorgvuldige voorbereiding. Gevolgen van deze knop zijn dat inwoners zorg gaan mijden, hun gezondheid verslechtert en groter beroep doen op de bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, Wmo en jeugdzorg. Het risico van deze knop is dus dat – zonder volwaardig alternatief – de maatschappelijke kosten verschoven worden en mogelijk zelfs hoger uitvallen. Naast het afschaffen van de CAZ kan ervoor worden gekozen om pakketten te schrappen, voorwaarden aan te passen of de gemeentelijke bijdrage te verlagen. Ook dit heeft bovengenoemde gevolgen voor inwoners en de samenleving. Dit budget is niet direct beïnvloedbaar, omdat dit afhankelijk is van de afspraken die worden gemaakt met de zorgverzekeraars.

10.4 Bestrijden gevolgen opgroeien in armoede

We zien dat kinderen die opgroeien in armoede, vaak later ook in armoede leven. Armoede en kansenongelijkheid worden vaak van generatie op generatie overgedragen. Opgroeien in armoede heeft invloed op vrijetijdsbesteding, schoolprestaties en gezondheid van kinderen. Armoede zorgt voor stress bij ouders en mogelijk sociale uitsluiting en een lagere eigenwaarde voor kinderen. Daarom ondersteunen en stimuleren we kinderen die opgroeien in armoede om mee te doen in de samenleving, zowel op sociaal vlak als op het gebied van onderwijs. Ook bieden we extra ondersteuning voor aanstaande ouders, door hen al tijdens de zwangerschap te ondersteunen en zo veel mogelijk stress weg te nemen. We werken hiervoor samen met Kansengelijkheid en Kansrijke Start.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1004	Kindregelingen	Programma	1.040	1.040	1.040	1.040
Totaal			1.040	1.040	1.040	1.040

Activiteiten

- We bieden gezinnen met een laag inkomen kindregelingen aan via een subsidie aan Stichting Leergeld. De kindregelingen zijn: sport-, educatie- en cultuuractiviteiten, het zwemfonds, laptopregeling (primair en voortgezet onderwijs) en een bijdrage aan de buitenlandse schoolreis/excursie in het voortgezet onderwijs.
- We zoeken vanuit verschillende beleidsdoelen samen met de schoolbesturen en stichting Leergeld naar een effectievere manier van ondersteuning op het gebied van de ouderbijdrage in het primair onderwijs, zodat ieder kind mee kan doen.
- We nemen als partner deel aan de landelijke alliantie kinderarmoede.
- We werken samen met Stichting Babyspullen, waardoor aanstaande ouders met een laag inkomen een gratis babystartpakket ontvangen.

We stellen een maatwerkbudget beschikbaar voor de kraamzorgorganisaties in Nijmegen, zodat zij kleine, acute problemen bij gezinnen in armoede direct kunnen oplossen en deze gezinnen verder geholpen worden.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	1-3	€	€ 1.040 €

De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en enigszins beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente Nijmegen heeft alle kindregelingen belegd bij Stichting Leergeld. Sommigen gemeenten hebben een vergelijkbare samenwerking met Stichting Leergeld, of andere vergelijkbare stichtingen. Er zijn ook gemeenten die naast of in plaats van een samenwerking met een externe stichting eigen gemeentelijke regelingen hebben voor kinderen, zoals een meedoenbudget voor kinderen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente Nijmegen heeft alle kindregelingen belegd bij Stichting Leergeld. Sommigen gemeenten hebben een vergelijkbare samenwerking met Stichting Leergeld, of andere vergelijkbare stichtingen. Er zijn ook gemeenten die naast of in plaats van een samenwerking met een externe stichting eigen gemeentelijke regelingen hebben voor kinderen, zoals een meedoenbudget voor kinderen.

Knoppen

- Stoppen met de kindregelingen
Stichting Leergeld voert in opdracht van de gemeente de kindregelingen uit. Leergeld vergoedt onder andere zwemles, een laptop, de vrijwillige ouderbijdrage en activiteiten op het gebied van sport, cultuur of educatie. Het stoppen met of verlagen van deze subsidie heeft als gevolg dat kinderen die opgroeien in armoede niet meer mee kunnen doen. Dit raakt minstens 4.350 kinderen uit 2.400 huishoudens, het aantal dat is geholpen door Stichting Leergeld in 2024. Het risico is dat de kansenongelijkheid wordt vergroot. Ook is er een grotere kans op sociale isolatie, stress, een slechte gezondheid en hogere maatschappelijke kosten op korte en lange termijn. Daarnaast zou dit het stopzetten van een goede samenwerking met Stichting Leergeld betekenen. Indien er aan deze knop wordt gedraaid, kan ervoor gekozen worden om volledig te stoppen met de subsidie, maar ook om onderdelen af te schalen (bijvoorbeeld het verlagen van het activiteitenbudget) of onderdelen stop te zetten (bijvoorbeeld de laptopregeling of vergoeding vrijwillige ouderbijdrage).

10.5 Participatie bevorderen van inwoners vanaf 18 jaar

We stimuleren Nijmegenaren met een laag inkomen om volwaardig mee te doen in de samenleving, bijvoorbeeld door sport, cultuur of scholing. Door participatie te bevorderen verhogen we het welzijn van Nijmegenaren en voorkomen we dat Nijmegenaren in een sociaal isolement terecht komen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1005	Maatschappelijke participatie	Programma	1.843	1.843	1.863	1.863
	Maatschappelijke participatie	Uitvoering	105	105	105	105
Totaal			1.948	1.948	1.968	1.968

Activiteiten

- We bieden Nijmegenaren met een laag inkomen de Meedoenregeling, een tegemoetkoming van € 150 per jaar voor sportieve, educatieve, sociale en culturele activiteiten.
- We gaan in gesprek met culturele en sportverenigingen over meer flexibele lidmaatschappen ('proefkaarten') in plaats van een jaarabonnement.
- We bieden Nijmegenaren met een laag inkomen een busvoordeelabonnement.
- We onderzoeken of we het busvoordeelabonnement kunnen uitbreiden naar spijstijden en ook beschikbaar kunnen maken voor kinderen.
- We zetten in op een makkelijke toegang tot alle gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen.
- We zijn aangesloten op BerekenUwRecht, zodat inwoners via een online tool kunnen zien op welke lokale en landelijke regelingen zij recht hebben.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee (1.1)	1-3	€ 1.014		
nee (1.2)	1-3		€ 828	
uitvoering				€ 105

De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en wel beïnvloedbaar. De meedoenregeling (1.1) en het busvoordeelabonnement (1.2) maken het grootste deel uit van dit doel.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Gemeenten in Nederland hebben over het algemeen vergelijkbare alternatieven voor de Nijmeegse meedoenregeling en het busvoordeelabonnement. De hoogte van de vergoeding, de voorwaarden en de wijze van aanbieden (bijvoorbeeld via een stadspas) verschilt.

Knoppen

- Stoppen of aanpassen van inkomensregelingen die participatie stimuleren
Met het busvoordeelabonnement en de meedoenregeling zorgen we ervoor dat inwoners met een laag inkomen ook mee kunnen doen aan het maatschappelijk leven. Het stoppen met deze regelingen zorgt ervoor dat inwoners met een laag inkomen minder kunnen meedoen. Het raakt minstens 13.500 inwoners die gebruik maakten in 2024 van het busvoordeelabonnement en/of de meedoenregeling.. Dit zorgt voor een groter risico op sociale isolatie en een slechte mentale en fysieke gezondheid. Inwoners voelen dit direct in hun portemonnee en in hun dagelijks leven, zeker wanneer hier geen alternatief tegenover staat. Binnen deze knop kan ervoor worden gekozen om de meedoenregeling en busvoordeelabonnement aan te passen op onderdelen, zoals de voorwaarden voor de regeling, het tegoed en/of de gemeentelijke bijdrage.

11 Nijmegenaren beschikken over financiële bestaanszekerheid

11.1 Verstrekken uitkeringen en toeslagen

Nijmegenaren die niet voldoende inkomen hebben om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud, hebben mogelijk recht op bijstand en/of individuele toeslagen. Als gemeente toetsen wij dit en verstrekken we de regelingen waar Nijmegenaren recht op hebben. Daarnaast bieden we waar nodig en waar mogelijk Nijmegenaren die tussen wal en schip vallen maatwerk.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1101	Bijzondere bijstand	Programma	9.504	9.525	9.202	9.202
	Bijzondere bijstand	Uitvoering	7.881	7.761	7.732	7.746
	Participatiewet	Programma	4.128	4.128	4.128	4.128
	Participatiewet	Uitvoering	7.309	7.309	7.309	7.309
Totaal			28.821	28.723	28.370	28.384

Activiteiten

- We starten met de uitvoering van de visie Financiële bestaanszekerheid, waarin we meer inzetten op het bieden van maatwerk, meedoen in de maatschappij stimuleren en het bieden van perspectief.
- We verstrekken algemene bijstand aan Nijmegenaren die niet of onvoldoende eigen inkomen kunnen verdienen.
- We starten met het uitvoeren van de wijzigingen uit de Participatiewet in balans waarbij we nog meer inzetten op vertrouwen en de menselijke maat.
- We verstrekken bijzondere bijstand voor noodzakelijke, onvoorziene kosten zoals kosten voor mondzorg, beheer en bewind, en inrichtingskosten.
- We vereenvoudigen de bijzondere bijstand.

- We stimuleren het verlagen van maandelijkse kosten van Nijmegenaren door alleen energiezuinig witgoed (koelkasten en wasmachines) te verstrekken. Dit draagt bij aan het verlagen van de maandelijkse kosten van Nijmegenaren.
- We nodigen inwoners die meerdere aanvragen bijzondere bijstand tegelijk doen, uit voor een gesprek. Hierdoor hebben we meer oog voor de specifieke situatie en behoeften van de inwoner.
- We zetten externe fondsen in voor inwoners die tussen wal en schip vallen binnen de bestaande inkomensondersteuning.
- We zetten in op het voorkomen van onrechtmatig gebruik van bijstand door duidelijke communicatie en Nijmegenaren op specifieke momenten te informeren (Nalevingsbeleidsplan 2021-2024).
- We verlenen subsidie aan stichting BWN (belangenbehartiging sociale zekerheid) om inwoners te ondersteunen bij de vaststelling van de juiste uitkering en om instroom in de Participatiewet te voorkomen van Nijmegenaren die (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt zijn.
- We onderzoeken voor alle bijstandsgerechtigden of zij (gedeeltelijk) recht hebben op een andere voorziening, zoals vanuit de Wajong, WIA of de Toeslagenwet.
- De Sociaal Raadslieden bieden onafhankelijke juridische ondersteuning aan Nijmegenaren met een laag inkomen die vragen of problemen hebben op het gebied van werk, inkomen, armoede en schulden.
- We bieden ondersteuning bij geldzorgen via de Financieel Expert in de Wijk.
- We schelden bijstandsvorderingen kwijt na een vastgestelde aflossingstermijn (36 of 120 maanden).
- We verstrekken een individuele inkomenstoelage aan Nijmegenaren die al minstens drie jaar rond moeten komen van een laag inkomen. Waar mogelijk verstrekken we de individuele inkomenstoelage zoveel mogelijk ambtshalve (zonder dat inwoners een aanvraag hoeven doen).
- We verstrekken de studietoelage aan studenten met een ziekte of beperking.
- We verstrekken een tegemoetkoming aan mensen die door een samenloop van regelingen een netto-inkomen hebben op het sociaal minimum, maar in de praktijk een lager besteedbaar inkomen hebben omdat zij minder toeslagen krijgen. Dit wordt de alleenverdienersproblematiek genoemd.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja (1.1)	1-3			€ 3.749 (S)
ja (1.2)	1-3		€ 2.573	€ 4.166
nee (2.1)	1-3		€ 149	
deels (2.2)	1-3	€ 3.414		
uitvoering				€ 15.190

(1.1) Bijstandsverlening, Studietoelage en onderdelen van de (1.2) bijzondere bijstand zijn wettelijke taken.

Het betreft hier met name de begrote middelen voor bijstandsverlening (BUIG) en studietoelage. Beiden zijn wettelijke regelingen. De bijstandsuitkeringen (BUIG) zijn moeilijk beïnvloedbaar. Ook de uitgaven studietoelage zijn nauwelijks beïnvloedbaar; het betreft hier een openeinderegeling, waarbij een student met een medische beperking een maandelijkse toeslag ontvangt als hij/zij aan de voorwaarden voldoet.

De Rijksontvangsten BUIG zijn voor de gemeente nagenoeg niet beïnvloedbaar (m.u.v. het onderdeel loonkostensubsidie); voor Nijmegen geldt dat het budget gebaseerd is op het objectieve verdeelmodel. Dit model verdeelt het macrobudget BUIG op basis van objectieve maatstaven.

Op beide onderdelen van de Participatiewet (BUIG en studietoelage) verwachten we nadelige resultaten. Voor BUIG is Nijmegen een zogeheten ‘nadeelgemeente’; dit betekent dat het budget BUIG veelal onvoldoende blijkt te zijn om de uitgaven BUIG te kunnen dekken. Op de wettelijke regeling studietoelage zien we sinds de stelselwijziging medio 2022 een stijgende lijn van aanvragen en toekenningen. De (verwachte) tekorten op deze regeling nemen jaarlijks toe.

Binnen bijzondere bijstand is een aantal regelingen wettelijk en een aantal niet-wettelijk. Wettelijke regelingen zijn niet of beperkt beïnvloedbaar, zoals de Individuele inkomstenstoeslag (IIT) en beheer- en bewindvoeringskosten.

(2.1) Subsidies en de (2.2) bovenwettelijke onderdelen van de bijzondere bijstand zijn wel beïnvloedbaar.

In Nijmegen kennen we ook een aantal niet-wettelijke regelingen, zoals bijzondere bijstand voor medische kosten en inrichting en wonen. De niet-wettelijke regelingen binnen de bijzondere bijstand zijn beïnvloedbaar, maar een individuele beoordeling is wel wettelijk verplicht. Subsidies die we verstrekken zijn niet-wettelijk en beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen voert de wettelijke taken uit de Participatiewet uit, en kiest binnen de bijzondere bijstand voor bovenwettelijke regelingen, naast wettelijke regelingen. Gemeenten richten hun bijzondere bijstand verschillend in, afhankelijk van lokale keuzes en de inrichting van het overige armoedebeleid. Gemeenten die bijvoorbeeld geen gemeentepolis hebben, bieden meer mogelijkheden voor bijzondere bijstand voor medische kosten.

Daarnaast lopen we vooruit op een aantal wijzigingen die terugkomen in de Participatiewet in Balans, zoals een meer integrale en mensgerichte dienstverlening en het ondersteunen van jongeren in een kwetsbare positie. Uit de benchmark Werk & Inkomen blijkt dat Nijmegen qua aantal bijstandsgerechtigden niet bijzonder afwijkt van de vergelijkingsgroepen. Wel is in 2024 een grotere stijging van de bijstandspopulatie te zien.

Knoppen

- **Snijden in bovenwettelijke bijzondere bijstand**
Het is mogelijk om te snijden in de regelingen voor medische kosten en inrichting en wonen. Inwoners kunnen dan minder makkelijk ondersteuning krijgen voor medische kosten en inrichting en wonen. Dit heeft er mee te maken dat een individuele beoordeling wettelijk verplicht is. Dit betekent dat inwoners altijd een aanvraag voor individuele bijzondere bijstand mogen aanvragen, ook wanneer de gemeente hier geen specifieke regeling voor kent. Wanneer de kosten noodzakelijk zijn en voortvloeien uit bijzondere omstandigheden waarin men niet zelf kan voorzien, moet de gemeente alsnog individuele bijzondere bijstand verstrekken. Dit vraagt een maatwerkbeoordeling en zal voor de gemeente betekenen dat er meer uitvoeringscapaciteit nodig is.
- **Individuele inkomstenstoeslag**
De individuele inkomstenstoeslag is een jaarlijkse toeslag voor huishoudens die langdurig een laag inkomen (onder de 110% van het sociaal minimum) hebben. Dit is een wettelijke regeling, maar met beleidsvrijheid voor gemeenten. Het is mogelijk om het bedrag per huishouden te verlagen of de inkomensgrens te verlagen, zodat minder mensen in aanmerking komen voor de individuele inkomstenstoeslag. Het gevolg hiervan is dat de bestaanszekerheid van onze meest kwetsbare inwoners wordt aangetast. Het risico voor de gemeente is dat deze inwoners vaker een beroep doen op de bijzondere bijstand.
- **Stoppen met subsidies**
We verstrekken subsidies aan organisaties die inwoners helpen op termijn te kunnen participeren in de samenleving. Stoppen met deze subsidies leidt tot hogere maatschappelijke kosten.

11.2 Aanbieden aanvullende gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen

Aanvullend op de wettelijke uitkeringen bieden we verschillende inkomensondersteunende regelingen aan die Nijmegenaren met een laag inkomen ondersteunen om in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Hierbij proberen we zoveel mogelijk rechthebbenden te bereiken. Daarnaast subsidiëren we (vrijwilligers)organisaties die een vangnet vormen voor Nijmegenaren met een laag inkomen en die hen ondersteunen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1102	Subsidies inkomensondersteuning	Programma	711	751	790	790
Totaal			711	751	790	790

Activiteiten

- We zorgen voor hulp aan Nijmegenaren in nood, onder andere op het gebied van voedsel, kleding en menstruatieproducten. Hiervoor verlenen we subsidie aan onder andere de Voedselbank, de Kledingbank, de Vincentius Vereniging Nijmegen en het Armoedefonds.
- We stimuleren het gebruik van de fiets door het project Met een fiets doe je mee, waarvoor we subsidie verlenen Huis van Compassie.
- We faciliteren het Initiatievenfonds, waaruit kleine subsidies worden verstrekt voor het tegengaan van armoede.
- We bieden de mogelijkheid tot kwijtschelding van de kosten voor de gehandicaptenparkeerkaart voor Nijmegenaren met een laag inkomen.
- We brengen de inkomensregelingen regelmatig onder de aandacht van onze Nijmegenaren, onder andere via Facebook, de Brug, de wijkbladen en diverse nieuwsbrieven. We hebben hierin extra aandacht voor begrijpelijke en duidelijke taal.
- We leggen de focus op het bereiken van werkende armen en onderzoeken of we op dit moment de juiste instrumenten aanbieden aan deze doelgroep.
- We zetten de toeslagencheck voor uitkeringsgerechtigden voort.
- We gaan de wijk in om inwoners met een sociale huurwoning te helpen bij het aanvragen van regelingen, het organiseren van activiteiten voor de wijk en het verbeteren van de sociale cohesie.
- We dragen bij aan de inrichting van woningen van voormalig dak- en thuislozen door een subsidie aan het project 'Housing first'.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	1-3	€	€ 751 €

De activiteiten onder dit doel zijn niet wettelijk en wel beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De keuzes van Nijmegen in het ondersteunen van organisaties is vergelijkbaar met andere grote steden. De inzet is afgestemd op de organisaties in het armoedenetwerk in de stad.

Knoppen

- Subsidies inkomensondersteuning
Stoppen met activiteiten onder dit doel heeft als gevolg dat inwoners niet of in mindere mate in noodzakelijke aspecten van hun levensonderhoud kunnen voorzien, zoals voedsel, kleding en vervoer. Dit heeft meer stress, een slechte gezondheid en kansenongelijkheid tot gevolg. Dit leidt tot hogere maatschappelijke kosten, bijvoorbeeld op bijzondere bijstand, schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp. Een ander risico is dat vrijwilligersorganisaties omvallen en we daardoor verder afdrijven van een sterke sociale basis.

11.3 Voorkomen problematische schulden

Voorkoming van problematische schulden van Nijmegenaren, door vroegtijdige en snellere dienstverlening bij geldzorgen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1103	Schuldhulp en -preventie geldzorgen	Programma	1.002	997	997	997
	Schuldhulp en -preventie geldzorgen	Uitvoering	1.948	1.870	1.870	1.870
Totaal			2.951	2.867	2.867	2.867

Activiteiten

- We evalueren ons beleidsplan Schuldhelpverlening 2023–2026 en ontwikkelen een nieuwe visie.
- We voeren communicatiecampagnes uit rondom de bewustwording van financiële problematiek.
- Met onze preventiemedewerkers zetten we in op het voorkomen van financiële problemen door informatieverstrekking over omgaan met geld, campagnes en cursussen. Daarbij hebben we speciale aandacht voor Nijmegenaren met een laag inkomen, jongeren en life-events (zoals een kind krijgen of met pensioen gaan).
- We zoeken contact met Nijmegenaren met betalingsachterstanden in hun vaste lasten (vroegsignalering) en bieden hun (indien nodig) ondersteuning en nazorg.
- We doen op basis van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening mee aan enkele pilots om te bepalen of deze signalen een goede indicatie zijn voor meer schulden naast de bestaande signalen.
- De Financieel Expert in de Wijk (FEW) zorgt voor laagdrempelige financiële hulp, screening en toeleiding naar passende ondersteuning, waarbij nadrukkelijk ook een verbinding wordt gemaakt met ketenpartners zoals de buurtteams.
- We breiden de outreachende aanpak van de Financieel Expert in de Wijk uit met een pilot in twee wijken.
- We breiden onze begeleiding en nazorg bij de schuldhelpverlening uit om aan de vastgestelde eisen van de basisdienstverlening te voldoen.
- We helpen Nijmegenaren met het invullen van formulieren, het aanvragen van voorzieningen en hun geldzorgen.
- We zijn aangesloten op de Nederlandse Schuldhelproute (NSR) als vindplaats voor schulden.
- We zetten ons in voor goede financiële opvoeding van jongeren door geldlessen te geven op middelbare scholen (door MoneyWays en Moneystart) en hebben specifieke aandacht voor een soepele overgang 18-/18+ om schulden te voorkomen.
- We bieden in het Ondernemerspunt Geldzorgen begeleiding aan ondernemers met geldzorgen en schulden en we optimaliseren de keten schuldhelpverlening voor ondernemers.
- We leveren nazorg aan inwoners die een schuldhelpverleningstraject hebben doorlopen.
- We werken aan een betere (warme) doorverwijzing vanuit partners, bijvoorbeeld door middel van een pilot met gerechtsdeurwaarders.
- We helpen Nijmegenaren met een bijstandsuitkering in de Wanbetalingsregeling Zorgpremie om uit deze regeling te komen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	1-3	€ 133	€ 216	€
ja	1-3			€ 653
uitvoering				€ 1.870

We voorkomen problematische schulden van Nijmegenaren, door vroegtijdige en snellere dienstverlening bij geldzorgen. De activiteiten onder dit doel zijn gericht op de preventie van schulden en zijn deels wettelijk en deels niet-wettelijk. Wettelijke activiteiten zijn bijvoorbeeld de dienstverlening aan ondernemers en onderdelen van de subsidie aan Bindkracht10, zoals vroegsignalering. Niet-wettelijke activiteiten zijn bijvoorbeeld subsidies aan partners die lessen verzorgen binnen het voortgezet onderwijs over financiën en de sociale kant van geld, Fix je shit voor informatie over financiën aan jongeren die 18 jaar worden en onderdelen van de subsidie aan

Bindkracht10 gericht op integrale en outreachende aanpakken om inwoners met geldzorgen zo vroeg mogelijk te ondersteunen. Stoppen met deze activiteiten leidt tot meer en hogere schulden, met onder andere meer stress en een slechtere gezondheid als gevolg. Maatschappelijke kosten verschuiven zich naar onder andere schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp.

Kwaliteitsniveau en benchmark

We willen inwoners vroeger in beeld hebben en sneller een hulpaanbod kunnen doen. Daarom zijn we wijkgericht georganiseerd en goed vindbaar voor inwoners en maatschappelijke partners via de Financieel Expert in de Wijk, onze toegangspoort. Met deze aanpak bereiken we relatief meer inwoners dan vergelijkbare gemeenten en zien we dat inwoners ons steeds meer weten te vinden.

Knoppen

- Preventie van schulden
Stoppen met deze activiteiten leidt tot meer en hogere schulden, met onder andere meer stress en een slechtere gezondheid als gevolg. Maatschappelijke kosten verschuiven zich naar onder andere schuldhulpverlening, Wmo en jeugdhulp.

11.4 Duurzaam uit de schulden

Meer Nijmegenaren duurzaam uit de schulden door passende en snellere dienstverlening bij geldzorgen en schulden.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1104	SHV - begeleiding	Programma	1.884	1.987	1.987	1.987
	SHV - begeleiding	Uitvoering	1.036	984	984	984
Totaal			2.920	2.971	2.971	2.971

Activiteiten

- We voeren de veranderde curatieve schuldhulpverlening uit met de nieuwe termijn van 18 maanden voor de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) en de Minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (Msnp) en de schuldregeling zonder afloscapaciteit.
- We breiden onze begeleiding en nazorg bij de schuldhulpverlening uit om aan de vastgestelde eisen van de basisdienstverlening te voldoen.
- We hebben een Jongerenperspectieffonds om jongeren en jongvolwassenen met schulden wanneer mogelijk met een schone lei laten starten.
- We voeren het adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind uit.
- We zorgen voor budgetbeheer en budgetcoaching voor inwoners met schulden.
- We verbeteren de afspraken met bewindvoerders rondom het convenant 'Samen zorgen voor financiële ondersteuning' naar aanleiding van de uitgevoerde evaluatie. We zorgen voor de uitvoering van (langdurige) maatwerktrajecten.
- We voorzien dak- en thuislozen van een briefadres en dragen zorg voor ondersteuning hierbij. Hiervoor subsidiëren we Bindkracht10.
- We bieden in het Ondernemerspunt Geldzorgen begeleiding aan ondernemers met geldzorgen en schulden en we optimaliseren de schuldhulpverlening voor ondernemers in de hele keten.
- We bieden de gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire brede ondersteuning op de verschillende leefgebieden en dragen er zo zorg voor dat ze met een schone lei verder kunnen met hun leven.
- We sluiten aan bij de landelijke ontwikkelingen om schuldenrust voor Nijmegenaren te realiseren en hanteren de uitgangspunten van de sociale incasso.
- We verbeteren de samenwerking en informatie-uitwisseling in de schuldhulpverleningsketen door uitbreiding van het gebruik van de Verwijsindex Schuldhulpverlening en het Schuldenknooppunt.

- We verbeteren onze dienstverlening vanuit het Lokaal overheidsconvenant en ondersteunen het convenant met Woningcorporaties (Aedes/NVVK).
- We leveren nazorg aan inwoners die een schuldhulpverleningstraject hebben doorlopen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	1-3	€ 102	€ 219	€
ja	1-3			€ 1.563
uitvoeringskosten				€ 984

We willen meer Nijmegenaren duurzaam uit de schulden helpen door passende en snellere dienstverlening bij geldzorgen en schulden. De activiteiten onder dit doel zijn zowel wettelijk als niet-wettelijk. Wettelijke onderdelen zijn niet tot beperkt beïnvloedbaar. Dit zijn bijvoorbeeld de onderdelen uit de subsidie aan Bindkracht10 gericht op de dienstverlening binnen de schuldhulpketen, zoals gedurende stabiliteitstrajecten en budgetcoaching en -beheer. Niet-wettelijke onderdelen zijn beïnvloedbaar, bijvoorbeeld de subsidies gericht op thuisadministratie en begeleiding door een maatje tijdens intensieve schuldhulpverleningstrajecten, maar ook het Jongeren Perspectief Fonds.

Kwaliteitsniveau en benchmark

We bieden meer dienstverlening aan inwoners dan de basisdienstverlening van schuldhulpverlening. We hebben specifieke aandacht voor jongeren, ondernemers en werkende armen. We lopen voorop in het gebruik van technische oplossingen voor schulden, zoals het convenant Lokale Overheden, het Jongerenperspectieffonds en het Schuldenknooppunt. De zwaarte van onze inzet zit in de preventie van schulden. De curatieve aanpak van schulden loopt relatief achter op vergelijkbare gemeenten, ondanks een vergelijkbare inzet van middelen.

Knoppen

- Minder ondersteuning bij geldzorgen
Stoppen met deze activiteiten betekent minder laagdrempelige ondersteuning voor inwoners met geldzorgen, meer kans op hogere schulden, langere trajecten en terugval. Dit alles leidt tot meer stress en op termijn tot hogere maatschappelijke kosten door intensievere trajecten, een slechtere gezondheid en sociale isolatie. Kosten verschuiven zich naar wanneer inwoners nóg hogere schulden hebben en naar bijvoorbeeld Wmo en jeugdhulp.

Onderwijs

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

12 Alle inwoners hebben gelijkwaardige participatiekansen en optimale ontwikkelingsmogelijkheden

12.1 Samen met onderwijs en opvangpartners bevorderen we kansengelijkheid, taal- en talentontwikkeling en welbevinden zodat kinderen kunnen deelnemen aan regulier onderwijs en naschoolse ondersteuning

We zetten in op normaliseren, zo gewoon mogelijk meedoen. Niet elke ondersteuningsvraag heeft een apart aanbod nodig. Waar dit wel nodig is, hebben we aanvullend op de verantwoordelijkheid van kinderopvang en onderwijs, een plus op het aanbod. We ondersteunen peuters met een risico op taal- en of ontwikkelingsachterstand door een voorschools educatief programma aan te bieden én bij de overgang van de voorschool naar de basisschool. Het preventief jeugd beleid en (naschools) ontwikkelaanbod zetten we stadsdeelgericht en sluiten aan bij de ontwikkelingen rondom de sociale basis. Naast afspraken op gemeentelijk niveau, maken we ook afspraken op regionaal niveau. Leerlingen van de scholen voor voortgezet en speciaal onderwijs komen immers uit meerdere gemeenten.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1201	Onderwijsachterstandenbeleid OAB Programma		2.774	2.773	2.773	2.773
	Onderwijsachterstandenbeleid OAB Uitvoering		427	427	427	427
	Peuterwerk	Programma	1.952	1.952	1.952	1.952
Totaal			5.152	5.151	5.151	5.151

Activiteiten

- Kinderen en jongeren in het funderend onderwijs worden ondersteund in hun brede ontwikkeling door het aanbieden van extra activiteiten, gericht op cognitieve, fysieke, emotionele en sociale ontwikkeling. We organiseren samen met partners een naschools aanbod voor 15 scholen en dragen bij aan het programma School en Omgeving. Het doel hiervan is een kwalitatief goed programma van activiteiten rond de school en wijk organiseren zodat kinderen hun talenten en vaardigheden (extra) kunnen ontwikkelen en benutten.
- We werken samen met de schoolbesturen en kinderopvanginstellingen om, ten behoeve van normalisering en preventie jeugdhulp, goed aan te sluiten op de vindplaatsen van kinderopvang en school (Buurtteams Jeugd en Gezin Nijmegen).
- We subsidiëren de volgende activiteiten ten behoeve van kansengelijkheid en optimale ontwikkelingskansen:
 - We stimuleren de acceptatie van (seksuele/gender) diversiteit door middel van een positief en veilige schoolomgeving. We subsidiëren het project School's Out op grond van een convenant met de schoolbesturen, GGD, Dito en COC.
 - We ondersteunen de vve-kinderopvanglocaties die voldoen aan de extra kwaliteitseisen van voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en stimuleren ouders van peuters met een vve-indicatie om hun peuter bij vve-kinderopvang aan te melden;

- Extra onderwijsinzet voor vve-peuters na hun overgang naar het basisonderwijs en ter bestrijding van onderwijsachterstanden;
- Extra inzet op taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid in het primair onderwijs;
- Gemengde scholenbeleid en het vervolg daarop, waaronder de centrale aanmelding Schoolwijzer samen met de schoolbesturen primair onderwijs;
- We voeren de regeling Sociaal Medische indicatie uit waardoor kinderen op de kinderopvang kunnen worden geplaatst om sociaal-medische redenen in het gezin.
- We werken aan kansengelijkheid in het onderwijs. Het verbinden van de drie leefwerelden -school, thuis, omgeving- is belangrijk in de aanpak van gelijke kansen. We willen een samenspel van kwalitatief goed onderwijs (de verantwoordelijkheid van de scholen) en effectieve interventies voor gelijkwaardige kansen in en om het onderwijs (vanuit gemeentelijke aanpak en middelen). We geven hier invulling aan in de drie programmaliijnen: iedereen kan meedoen, iedereen kan groeien en iedereen kan hulp krijgen. Met een extra impuls in onze aanpak versterken we de komende jaren het netwerk rondom het kind en de jongere door meer samenhang, verbinding en versterking aan te brengen in het aanbod dat er al is, waaronder: kinderwerk in Noord, jongerenwerkers in het primair en voortgezet onderwijs, verhogen budget Stichting Leergeld voor vrijwillige ouderbijdrage.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	1-4	€	€ 1.100	€ 3.500
Uitvoeringskosten				€ 427

Dit doel betreft de uitvoering van het OnderwijsAchterstandenBeleid (OAB) en Peuterwerk voor een totaal budget van € 10,7 miljoen aan lasten. Hiervan is € 6,1 miljoen afkomstig van de Spuk uitkering van Min OCW 'Onderwijsachterstandenbeleid' en derhalve niet beïnvloedbaar. Het restant van € 4,6 miljoen betreft gemeentelijke middelen. Een bedrag van 1,1 miljoen euro van dit restant is enigszins beïnvloedbaar in een periode van één tot drie jaar. Dit zijn grotendeels (meerjarige) subsidies. Het bedrag van 3,5 miljoen euro is beperkt beïnvloedbaar na het vierde jaar. Een bedrag van 3 miljoen euro van de gemeentelijke middelen zijn toegevoegd aan de Rijksmiddelen voor de uitvoering van de taken OAB primair, VVE en uitvoering van de extra ontwikkeltijd. Ze worden ingezet voor de uitvoering van de vier-jarige beleidskaders bij deze onderwerpen. Een bedrag van 0,5 miljoen euro is toegekend in meerjarige subsidies waar vanaf het vierde jaar nieuwe keuzes gemaakt kunnen worden.

De gemeente heeft in Nederland een belangrijke wettelijke taak in het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en het organiseren van voorschoolse educatie (Peuterwerk/ VVE) en het financieren hiervan. Dit is gericht op het bevorderen van gelijke (onderwijs)kansen voor kinderen die risico lopen op een achterstand. Er wordt niet voorgeschreven hoe dit er uit moet zien, maar er worden wel geoordeelde Rijksmiddelen voor beschikbaar gesteld. Wij zetten daarnaast ook gemeentelijke middelen hiervoor in.

In Nijmegen kennen we de volgende onderdelen onder het onderwijsachterstandenbeleid:

1. OAB primair:
 - Subsidie voor inzetten activiteiten in het primair onderwijs tbv het voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken van taal- en onderwijsachterstanden
 - Subsidie voor extra onderwijsinzet voor peuters met een VVE indicatie die de overstap maken naar het basisonderwijs (wettelijke verplichting om doorgaande lijn te organiseren van voor- naar vroegschool)
 - Subsidie om extra ontwikkeltijd voor kinderen (in het primair onderwijs) te kunnen organiseren (naschools aanbod rondom brede scholen)
2. OAB algemeen:

Diverse subsidies voor het bestrijden van onderwijsachterstanden en bevorderen kansengelijkheid. Zoals activiteiten om een veilige schoolomgeving te stimuleren (schools out), extra beroeporiëntatie in het primair en voortgezet onderwijs en maatschappelijke projecten voor kinderen.

3. Gelijkwaardige kansen in het onderwijs

De gemeente heeft in het coalitieakkoord middelen opgenomen die we inzetten voor gelijkwaardige kansen in het onderwijs. We kiezen in deze aanpak voor ongelijk investeren voor gelijkwaardige kansen en leggen de focus op de kinderen en jongeren in de leeftijd 10-15 jaar. In het uitvoeringsplan 2023-2026 zetten we in op drie programmalijnen: Iedereen kan meedoen, iedereen kan groeien en iedereen kan hulp krijgen. Binnen deze programmalijnen ontvangen partners subsidies om interventies in te zetten die bijdragen aan het vergroten van kansen voor onze jongeren.

Aansluitend op het onderwijsachterstandenbeleid zijn gemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van voorschoolse educatie (Peuterwerk/ VVE) en het financieren hiervan. De Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE) richt zich op het verbeteren van de taalontwikkeling van jonge kinderen en het verhogen van de kwaliteit van peuterspeelzalen. De wet verplicht de gemeente om een dekkend en kwalitatief hoogstaand aanbod van voorschoolse educatie (vve) te realiseren voor kinderen met een taalachterstand. De gemeenten verstrekt hiervoor subsidies verstrekken aan peuterspeelzalen en kinderopvanginstellingen, en zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving van de kwaliteit van deze voorzieningen. De wet verplicht gemeenten samen te werken met lokale partners, zoals basisscholen en kinderopvanginstellingen. De gemeente ontvangt hiervoor middelen via het Gemeentefonds, dat jaarlijks door het Rijk wordt vastgesteld.

We zetten hiervoor ook gemeentelijke middelen in. Om ongelijke uitgangsposities op jonge leeftijd te compenseren is voor- en vroegschoolse educatie (Peuterwerk/ VVE) een cruciale interventie. Dit verbetert de startpositie van kinderen met een achterstand en draagt bij aan een succesvolle schoolloopbaan. Daarnaast moet de gemeente het bereik van de doelgroep kritisch monitoren en het aanbod waar nodig aanpassen.

In Nijmegen kennen we de volgende onderdelen binnen het Peuterwerk/ VVE

- VE Peuterwerk: Financiering van de peutergroepen waarin VE wordt aangeboden
- Subsidie voor het versterken van pedagogische kwaliteit op deze doelgroeplocaties en het versterken van professionalisering

Kwaliteitsniveau en benchmark

Voor onderwijsachterstandenbeleid is geen benchmark te maken. Wel komt bij het maken van een vergelijking naar voren dat de gemeente Nijmegen expliciet(er) investeert in onderwijsachterstandenbeleid met programma's en structurele financiering.

Knoppen

- Het bedrag van 1,1 miljoen dat staat aangegeven als enigszins beïnvloedbaar is één van de knoppen waar aan gedraaid kan worden. Verlagen of schrappen van dit budget betekent dat de gemeente Nijmegen geen aanvullende subsidies meer verleent en organisaties geen aanvullende interventies meer kunnen uitvoeren die bijdragen aan het verkleinen van onderwijsachterstanden en vergroten van gelijkwaardige kansen in het onderwijs. Kinderen die kwetsbaar zijn ontvangen dan geen steuntje in de rug meer of nemen niet meer deel aan activiteiten waar ze vanuit hun omgeving niet of nauwelijks mee in aanraking komen.

12.2 Zoveel mogelijk jongeren verlaten de school met een passend vervolgtraject, binnen (vervolg)onderwijs of arbeidsmarkt, met diploma of startkwalificatie

Het behalen van een startkwalificatie (diploma havo, vwo of mbo niveau 2) staat voorop omdat jongeren daarmee meer kans hebben op een baan. Maar ook jongeren voor wie het behalen van een startkwalificatie niet (direct) haalbaar is of geen vereiste is (pro/vso) hebben recht op een passend toekomstperspectief. We willen alle jongeren met zorgwekkend verzuim en zonder startkwalificatie tijdig in beeld hebben en zorgen, samen met partners, voor doorgaande (leer)lijnen tussen onderwijs, werk, zorg en leerrecht.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1202	Bestrijding voortijdig schoolverlaten VSV	Programma	-1.039	-990	-991	-991
	Bestrijding voortijdig schoolverlaten VSV	Uitvoering	2.154	2.154	2.154	2.154
Totaal			1.116	1.165	1.164	1.164

Activiteiten

- We ronden het regionaal programma Jongeren naar school of werk 2021-2024 (voortijdig schoolverlaten) af in december 2025. Het programma is gericht op:
 - o Het versterken van instroom en doorstroom van leerlingen tussen V(S)O en Mbo of andere vormen van onderwijs,
 - o Het versterken van de aansluiting tussen onderwijs en zorg,
 - o Investeren in tijdelijke opvangvoorzieningen,
 - o Zorgen voor blijvend contact na onderwijs.
 De aanpak jongeren naar school of werk is opgesteld samen met regiogemeenten, V(S)O en MBO en het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen en ook samen zorgen we voor de uitvoering van deze plannen.
- We werken aan de invulling van een nieuw 4-jarig programma jongeren naar school of werk. De uitvoering van dit programma start januari 2026
- We voeren op lokaal en regionaal niveau de leerplichtwet en de Doorstroompunt-functie (voorheen RMC (Regionaal Meld en Coördinatiepunt)) uit.
- We werken samen met schoolbesturen voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs (ROC en Helicon mbo) en het bedrijfsleven aan een goede aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt. We besteden specifiek aandacht aan de aansluiting voor leerlingen van praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	3-4	€	€	€
Uitvoeringskosten				€ 2.154

Gemeenten hebben een wettelijke taak in het uitvoeren van de Leerplichtwet. De Leerplichtwet verplicht kinderen in Nederland om onderwijs te volgen vanaf hun vijfde tot hun zestiende levensjaar. Na hun zestiende moeten jongeren tot hun achttiende verjaardag onderwijs blijven volgen als ze nog geen startkwalificatie hebben behaald, zoals een diploma op mbo-niveau 2, havo of vwo. Voor de uitvoering van deze wettelijke taak ontvangt de gemeente via het gemeentefonds middelen.

Daarnaast hebben gemeenten op basis van de Wet regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten (tegenwoordig Doorstroompunt) de wettelijke taak om jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie te registreren en te ondersteunen. Ze zijn verplicht om gegevens van deze jongeren te registreren, zoals schoolinschrijving en verzuim, en te zorgen voor een systeem van doorverwijzing naar passend onderwijs, werk of zorg. Daarnaast moeten gemeenten samenwerken in regionale netwerken, onder leiding van een contactgemeente, om een integraal aanbod van ondersteuning te bieden, waarbij scholen, jeugdhulp, welzijnsorganisaties en arbeidsmarktpartijen betrokken zijn. Er wordt niet specifiek voorgeschreven hoe dit er uit moet zien, maar er worden wel geormerkte Rijksmiddelen voor beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van dit programma ontvangt de gemeente Nijmegen een Spuk uitkering 'RMC en regionaal programma voortijdig schoolverlaten' ter hoogte van € 935.000. Deze middelen worden ingezet ter dekking van de uitvoeringskosten van het bureau Leerrecht en Doorstroompunt. Dit is niet beïnvloedbaar: betreft Rijksmiddelen en betreft een regionaal programma.

Kwaliteitsniveau en benchmark

We voeren de wettelijke taak uit binnen het Doorstroompunt en we werken in een regionaal programma Jongeren naar school of werk met onderwijs en andere partners aan interventies die bijdragen aan minder schooluitval. Deze cijfers rondom uitval worden jaarlijks landelijk gemonitord. In het schooljaar 2023-2024 is het uitvalpercentage voor Rijk van Nijmegen (2,54%) iets hoger dan de landelijke cijfers (2,29%) en vergelijkbaar met de regio Arnhem (2,44%). De regio's Noordoost-Brabant en Utrecht zitten onder het landelijk gemiddelde.

Knoppen

Binnen de bestaande aanpak is het mogelijk om andere werkwijzen en interventies in te zetten die mogelijk meer effect hebben op het resultaat. Met ingang van 2026 start de nieuwe programmaperiode voor de regionale middelen, waarbij opnieuw interventies zijn opgenomen die bijdragen aan het verminderen van schooluitval.

12.3 Leerlingenvervoer voor leerlingen van primair, speciaal en voortgezet onderwijs zo zelfstandig mogelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit

Ouders zijn verantwoordelijk voor het vervoer van hun kinderen tussen huis en school. Daar waar dit niet mogelijk is vanwege een handicap of het kind ver van huis naar school gaat, heeft de gemeente de wettelijke taak om in (de bekostiging van het) leerlingenvervoer te voorzien. Daarnaast hanteren wij sinds 2019 een doorbraakbudget. Hiermee is het mogelijk om leerlingenvervoer in te zetten wanneer er geen reguliere oplossing is voor vervoer en daarmee andere problemen worden voorkomen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1203	Aangepast vervoer	Programma	2.036	2.386	2.386	2.386
	Aangepast vervoer	Uitvoering	612	613	614	614
Totaal			2.648	2.999	2.999	2.999

Activiteiten

- We zorgen voor een actuele verordening en beleidsregels voor de wettelijke gemeentelijke taak (bekostiging) leerlingenvervoer én voeren deze uit.
- We sluiten een overeenkomst met de BVO-Dran (Arnhem-Nijmegen), zodat het taxivervoer in het kader van leerlingenvervoer kwalitatief goed en betaalbaar wordt uitgevoerd.
- Wij vragen continu aandacht voor zelfredzaamheid in het (leerlingen)vervoer bij onderwijs en andere partners of dienstverleners én stemmen af op welke wijze leerlingenvervoer helpend kan zijn bij andere (jeugd)problematiek.
- Wij subsidiëren activiteiten die bijdragen aan het (meer) zelfstandig leren reizen van leerlingen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	3-4	€	€	€
Uitvoeringskosten				€ 614

Naast de uitvoeringskosten, besteedt de gemeente € 1.9 miljoen aan leerlingenvervoer, waarvan het grootste deel via een vervoersbijdrage aan de uitvoeringsorganisatie BVO DRAN. Het betreft hier gemeentelijke middelen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het regelen en organiseren van het leerlingenvervoer voor leerlingen die vanwege bepaalde omstandigheden niet zelfstandig naar school kunnen reizen, [aldus de Vereniging van Nederlandse Gemeenten \(VNG\)](#). De wettelijke basis hiervoor ligt in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet op het voortgezet onderwijs. Gemeenten zijn daarom verplicht om een regeling vast te stellen, waarin is vastgelegd hoe ouders van leerlingen aanspraak kunnen maken op de vergoeding van de vervoerkosten van en naar school, de bekostiging. Nijmegen heeft hier een lokale verordening voor met

bijbehorende beleidsregels voor vastgesteld waarin dit wordt geregeld. Hierin staat o.a. opgenomen welke soorten vervoervoorzieningen we kennen, hoe er wordt beoordeelt of iemand in aanmerking komt en wat de vergoeding van de vervoerskosten zijn.

Knoppen

- Bij het vaststellen van de begroting 2025-2028 is er bezuinigd binnen het programma onderwijs. De beleidsvrije ruimte van 1 miljoen euro is uit de onderwijsbegroting gehaald. Tevens is vorig jaar aangegeven dat binnen de onderwijsbegroting een knelpunt ging ontstaan met het wegvallen van de rijksmiddelen DU Jeugd. Deze taakstelling vangen we op in de onderwijsbegroting. Vanwege de bezuiniging in 2025 en de taakstelling zien we voor 2026 en verdere jaren geen ombuigingsmogelijkheden binnen de begroting.

12.4 Betere (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden van volwassenen

Door de taal-, reken- en digitale vaardigheden van volwassenen te vergroten willen we ervoor zorgen dat mensen beter mee kunnen doen in onze talige en digitale samenleving. We richten ons op inwoners van 18 jaar of ouder, met maximaal een opleidingsniveau vergelijkbaar met het ingangsniveau van het beroepsonderwijs, wie niet vallen onder de Wet Inburgering.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1204	Volwasseneneducatie WEB	Programma	144	144	144	26
Totaal			144	144	144	26

Activiteiten

- We werken regionaal samen binnen de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen, coördineren deze samenwerking als contactgemeente, en zorgen voor een regionaal aanbod volwasseneneducatie in het kader van de WEB.
- We werken aan vier doelen die zijn vastgelegd in het regionaal uitvoeringsplan 'bevorderen basisvaardigheden bij volwassenen 2021-2024': zo veel mogelijk mensen weten wat laaggeletterdheid is, meer mensen verbeteren hun basisvaardigheden, er is goed onderwijs voor volwassenen, en we meten wat goed werkt.
- We creëren bewustwording en acceptatie door te werken aan een netwerk van instellingen uit het onderwijs, cultuur, welzijn, werk, zorg en bedrijfsleven die allen basisvaardigheden bevorderen bij medewerkers en inwoners.
- We zorgen voor een match tussen vraag en aanbod zodat we laaggeletterden vinden en snel kunnen doorgeleiden naar passend educatieaanbod. Hiervoor werken we samen met verschillende partners, waaronder het ROC Nijmegen, de bibliotheek, Bindkracht10, WerkBedrijf, de GGD en andere organisaties in Nijmegen en omgeving.
- We bereiken meer volwassenen die moeite hebben met taal, rekenen of de computer. We stimuleren de tijdige herkenning van laaggeletterdheid door de deskundigheid van betrokken professionals bij diverse ketenpartners te vergroten en signalering te verbeteren. We zetten extra in op het bereiken van volwassenen die Nederlands als moedertaal hebben, omdat deze groep lastig te bereiken is.
- We zorgen voor goed onderwijs voor volwassenen door een mix van formeel, non-formeel en informeel aanbod op het gebied van basisvaardigheden te subsidiëren, onder andere bij het ROC Nijmegen.
- We meten het maatschappelijk effect van deelname aan ons formele aanbod volwasseneneducatie met de Monitor Sociale Inclusie. Hierdoor weten we niet alleen hoeveel mensen we bereiken, maar ook of hun positie in de samenleving en op de arbeidsmarkt is verbeterd.
- We dragen zorg voor een sterk netwerk van overheden en partners die vanuit gezamenlijke doelen werken aan het versterken van basisvaardigheden bij volwassenen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	3-4	€	€	€

Voor de realisatie van dit doel ontvangt de gemeente Nijmegen een Spuk uitkering 'Educatie', die moet worden gebruikt voor opleidingen in Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Gemeenten ontvangen hiervoor geormerkte Rijksmiddelen, die bovendien in regionaal verband ten behoeve van de educatietaak worden ingezet, daarom is het budget niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) verplicht gemeenten sinds 1 januari 2015 om volwassenen zonder inburgeringsplicht toegang te bieden tot educatie gericht op het verbeteren van basisvaardigheden zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beleid, de inkoop en de financiering van deze educatievoorzieningen, vaak in samenwerking met andere gemeenten binnen een arbeidsmarktregio. Het doel is om de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van volwassenen te bevorderen en hen voor te bereiden op werk of vervolgonderwijs. Gemeenten ontvangen hiervoor geormerkte Rijksmiddelen.

Knoppen

De middelen voor (digitale) geletterdheid en basisvaardigheden voor volwassenen zijn geormerkte middelen die binnen de regio Rijk van Nijmegen besteed moeten worden. Daarom zijn er binnen dit doel in de begroting geen knoppen.

12.5 Door samenwerking met kennisinstellingen worden studenten betrokken bij maatschappelijke opgaven, waardoor hun kennis en creativiteit benut worden en ze kennismaken met hun toekomstige werkveld

Onze gemeente zet in op samenwerking en kennisuitwisseling en strategische afstemming met de kennisinstellingen in onze stad. We ontwikkelen een gedeelde aanpak waarin wij samen werken aan onze maatschappelijke opgaven. Dit doen we met de Radboud Universiteit, de Hogeschool Arnhem Nijmegen, het ROC Nijmegen en Yuverta (mbo). Onze samenwerking krijgt concreet vorm in onder andere de City Deal Kennis Maken en de agenda Ieder Talent Telt. Kennisuitwisseling vindt plaats vanuit deze bestuurlijke samenwerkingsvormen maar ook binnen beleidsvelden.

Budget

geen budget

Activiteiten

- We vertalen de samenwerking tussen kennisinstellingen en gemeente naar concrete projecten en activiteiten in de wijken. Moderne, maatschappelijke vraagstukken vereisen een interdisciplinaire benadering. Door gebruik te maken van de meest recente kennis en kunde die onze kennisinstellingen meebrengen blijven wij onze eigen aanpak vernieuwen.
- Met City Deal Kennis Maken zetten we in op hoe we als groeiende stad gezond kunnen blijven, zowel voor inwoners als voor de omgeving. We leggen de focus op twee inhoudelijke richtingen: 'Sociale Basis' en 'Maak ruimte'. Voor Sociale Basis sluiten we aan bij het stadsdeelprogrammeren, waarbij een passend aanbod in de wijk wordt gerealiseerd ter versteviging van de sociale basis. Studenten van verschillende kennisinstellingen en disciplines kunnen meedoen aan de cyclus van het stadsdeelprogrammeren, zowel op het doen van onderzoek als op de praktische uitvoering van projecten. Voor het thema 'Maak ruimte' betrekken we studenten van verschillende kennisinstellingen bij projecten als 'Studio Kanaalzone' in Winkelsteeg en 'Lifepoint circulair lab' in het stationsgebied. Deze samenwerking wordt financieel ondersteund vanuit het ministerie OCW via de onderzoeksregeling van de City Deal Kennis Maken.
- We gaan door met Groen, Gezond, en in Beweging, een initiatief van GGD Gelderland-Zuid, Radboudumc en de gemeente Nijmegen en breiden waar mogelijk ons netwerk uit.

- We betrekken onze partners bij de dilemma's en afwegingen die we tegenkomen bij het thema studentenhuysvesting.
- We werken aan onderwijsvernieuwing binnen Ieder Talent Telt. Dit netwerk van onderwijsinstellingen in Nijmegen brengt bottom-up mensen uit verschillende onderwijsdisciplines samen om te werken aan concrete projecten. Deze projecten hebben als doel om talent van kinderen en jongeren te ontwikkelen en verder te ontplooiën.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	3-4	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

De City Deal Kennis Maken is een samenwerking tussen de gemeente en de kennisinstellingen Radboud Universiteit, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), ROC Nijmegen en Yuverta. Deze samenwerking is gericht op het versterken van de verbinding tussen onderwijs, onderzoek en maatschappelijke vraagstukken in de stad. De gemeente Nijmegen heeft zich actief geëngageerd aan deze City Deal om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven door middel van kennisdeling en samenwerking.

De financiering van de City Deal Kennis Maken komt voor het grootste deel van de Rijksoverheid. Gemeente Nijmegen, Radboud Universiteit, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN), ROC Nijmegen en Yuverta dragen gezamenlijk bij aan de uitvoering van de projecten en initiatieven die voortkomen uit de City Deal.

Knoppen

Voor de City Deal Kennismaken is een subsidie door het rijk verstrekt die specifiek bedoeld is voor de activiteiten behorende bij de City Deal Kennis Maken. De subsidieperiode is gestart op 1 september 2023 eindigt op 31 augustus 2026. Aanvullende middelen van de coalitiepartners zijn hieraan gekoppeld. Om deze reden zijn er geen knoppen binnen dit doel.

13 We hebben voor kinderen en jongeren duurzame, moderne en toegankelijke onderwijsgebouwen

13.1 Kinderen gaan zoveel mogelijk dichtbij huis naar de basisschool. Er is een goede verdeling van voortgezet en speciaal onderwijs over de stad. Vernieuwing van alle schoollocaties tussen 2008-2048

Vanuit de wettelijke taak om segregatie tegen te gaan en integratie te bevorderen, hebben wij een gemengde scholen beleid. Uitgangspunt van dit beleid is dat kinderen zoveel als mogelijk in hun eigen omgeving naar de basisschool kunnen, waarbij ouders een vrije schoolkeuze hebben. We hebben een lokale én een regionale functie voor het bieden van voortgezet onderwijs én onderwijs aan kinderen en jongeren met speciale behoeften. We streven naar kwalitatief goede en voldoende onderwijsvoorzieningen voor voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO). Daarbij hechten we voor basisonderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs belang aan duurzame schoolgebouwen met een evenwichtige spreiding over de stad en regio, een goede toegankelijkheid die passen bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1301	Onderwijshuysvesting (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO	Programma	1.986	2.248	3.283	3.959
	Onderwijshuysvesting primair onderwijs PO	Programma	6.032	6.086	6.073	6.058
	Onderwijshuysvesting primair onderwijs PO	Uitvoering	319	319	319	319

Onderwijshuisvesting voortgezet onderwijs VO	Programma	11.710	11.754	11.753	11.753
Totaal		20.046	20.407	21.428	22.089

Activiteiten

- We leggen de uitvoering van de zorgplicht voor onderwijshuisvesting in het (speciaal) basisonderwijs, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs, en daarmee de vernieuwing van onderwijshuisvesting, zoveel mogelijk bij de schoolbesturen neer door middel van doordecentralisatie (DDC).
- We voeren de doordecentralisatie afspraken uit:
 - vaststellen en uitbetalen DDC vergoeding aan schoolbesturen;
 - faciliteren schoolbesturen bij planvorming en realisatie, met het oog op spreiding en onderwijsaanbod;
 - gesprekspartner zijn over de omgevingsvisie, demografische ontwikkelingen en omgevingsplannen;
 - monitoring en evaluatie DDC: financiële meerjarige verantwoording en doelstelling qua vernieuwing onderwijspanden (55/45%);
 - faciliteren schoolbesturen bij het leveren/aankopen van locaties;
 - aanspreekpunt voor duurzaamheid en locatieafhankelijke aangelegenheden en voor externen.
- We begeleiden initiatiefnemers in het proces van het stichten van een nieuwe school.
- We regelen de doordecentralisatie en maatwerkovereenkomst bij het stichten van een nieuwe school.
- Bij (nog) niet doorgedecentraliseerde scholen voeren wij de huisvestingstaken zelf uit of we maken afspraken over doordecentralisatie.
- Via onze onderwijshuisvestingstaak en in samenwerking met de schoolbesturen dragen we bij aan onze ambities op het gebied van gezondheid (groene schoolpleinen, gezonde school, frisse klaslokalen), duurzaamheid (verduurzaming schoolgebouwen) en toegankelijkheid.
- We dragen samen met sport en de schoolbesturen bij aan onze wettelijke taken en ambities rondom bewegingsonderwijs.
- We beheren onroerend goed dat bijdraagt aan de doelen van dit programma.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	3-4	€	€
Uitvoeringskosten			€ 20.500
			€ 319

Onderwijshuisvesting is een wettelijke taak dat bij de gemeente ligt. Er is niet voorgeschreven hoeveel geld de gemeente aan onderwijshuisvesting moet besteden. Het betreft een algemene uitkering in het gemeentefonds (dus geen doeluitkering). Bezuinigingen zou dus kunnen, maar we kunnen hier niet volledig mee stoppen. Op dit moment zijn er 3 systemen binnen de gemeente voor onderwijshuisvesting:

1. Doordecentralisatie (92% van de leerlingen); bij doordecentralisatie is het onderwijsgebouw in eigendom van het schoolbestuur.
2. Scholen die niet doorgedecentraliseerd zijn en de gebouwen in eigendom zijn van de gemeente ((Hidaya, Tarcisus en enkele recent gestichte nieuwe scholen): 2% van de leerlingen.
3. Voorzieningsharten (verhuur): in totaal 6% van de leerlingen. In 2% zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd en 4% zijn de leerlingen niet doorgedecentraliseerd, maar waarbij het gebouw eigendom van de gemeente is (ivm een bredere (wijk)functie).

Bij systeem 1 (doordecentralisatie) is de uitvoering van de zorgplicht onderwijshuisvesting doorgelegd naar de schoolbesturen. Systeem 1 is beïnvloedbaar als je de doordecentralisatie-overeenkomsten met de schoolbesturen openbreekt of beëindigd. Dit is een proces dat enige tijd duurt en bij beëindiging van de doordecentralisatie zullen de kapitaallasten van de schoolgebouwen van de schoolbesturen naar de gemeente komen.

Voor systeem 2 en 3 heeft de gemeente de zorgplicht onderwijshuisvesting. De budgetten van systeem 2 en 3 liggen binnen de begroting vast via kapitaallasten van de betreffende schoolgebouwen. Alleen bij nieuwe investeringen als gevolg van nieuwbouw, renovatie etc. is dit budget beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zitten middelen voor onderwijshuisvesting in de algemene uitkering van het gemeentefonds (dus geen doeluitkering). De rijksbijdrage onderwijshuisvesting gemeentefonds is door de raad bij de doordecentralisatie in 2008 geoormerkt voor onderwijshuisvesting. Hierna is dit bedrag jaarlijks geïndexeerd met de gemeentelijke indexatie. Om deze reden ligt de besteding van Nijmegen voor onderwijshuisvesting boven het landelijk gemiddelde.

Knoppen

- Enige optie is het openbreken c.q. beëindigen van de doordecentralisatie-overeenkomsten met de schoolbesturen. Onbekend is of dit dan een bezuiniging oplevert, omdat dan de schoolgebouwen (incl. kapitaallasten) terugkomen naar de gemeente. Bij de niet-doorgedecentraliseerde scholen kunnen we de toekomstige kapitaallasten beïnvloeden door niet of minder te investeren in deze schoolgebouwen. Lopende kapitaallasten kunnen we niet beïnvloeden.

Bereikbaarheid

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

14 We versnellen onze mobiliteitstransitie, om zo de stad bereikbaar en leefbaar te houden

14.1 Een bereikbare stad via alle modaliteiten

We willen onze stad voor iedereen bereikbaar houden en we willen onze ruimte zo efficiënt mogelijk benutten. We geven daarom ruim baan aan actieve mobiliteit. Goede loop- en fietsroutes en kwalitatief openbaar vervoer dragen bij aan een toegankelijke en bereikbare stad voor iedereen. De toename van het aantal fietsers willen we faciliteren, met aandacht voor de uitbreiding van het fietsnetwerk, de kwaliteit en breedte van de huidige fietsroutes. En natuurlijk zorgen we ook voor voldoende goede fietsparkeermogelijkheden. Om de bereikbaarheid te garanderen vinden we het van groot belang dat treinstations en busverbindingen goed functioneren en dat er voldoende en goed ontsloten stadsrandhubs (P+R's) zijn. Ook blijven we investeren in het autonetwerk. De S100 is de belangrijkste verbindingroute in de stad en moet goed doorstromen. Economische kerngebieden moeten goed bereikbaar zijn via alle vervoersmiddelen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1401	Beheerde fietsstallingen	Programma	1.721	2.084	2.107	2.128
	Handhaving fietsparkeren	Programma	235	235	235	235
	Verkeer	Programma	2.986	3.292	3.330	3.221
	Verkeer	Uitvoering	48	48	48	48
	Verkeersmanagementcentrale	Programma	996	994	993	902
Totaal			5.985	6.652	6.713	6.533

Activiteiten

- We zorgen voor een fijnmazig voetgangersnetwerk, waarin een voetganger zonder (veel) omwegen op de belangrijkste bestemmingen kan komen
- We voeren onze aanpak voor toegankelijkheid uit en lossen knelpunten in toegankelijkheid van openbare ruimte op
- We completeren en versterken het fietsnetwerk, door meer fietsstraten en snelfietsroutes te realiseren en onveilige knelpunten op te lossen
- We bieden voldoende stallingsmogelijkheden en exploiteren gemeentelijke stallingen
- We stimuleren fietsgebruik en richten ons in onze aanpakken op verschillende doelgroepen
- We houden nauw contact met de provincie en de busmaatschappij om zorg te dragen voor een goed busnetwerk
- We werken met de provincie en rijksoverheid aan het verbeteren van het spoornetwerk en onze stationsgebieden. Onder andere door aansluiting op hoog frequent spoor (Programma Hoogfrequent spoor van het Rijk) realisatie van een ingang aan de westzijde van centraal station en herinrichting van station Heijendaal
- We zorgen voor een voldoende mate van verkeersafwikkeling op de S100 en onze andere hoofdwegen. Dit doen we met inframaatregelen en de inzet van verkeersmanagement

- We zijn opdrachtgever van projecten waarbij de infrastructuur wordt aangelegd of aangepast. We doen dit in overleg met andere belanghebbenden, zoals de regio, provincie en het rijk
- We werken met de provincie en de Rijksoverheid aan het verbeteren van de doorstroming op de Rijks- en provinciale wegen
- We reguleren (fiets)parkeren en verkeersstromen (Verkeersmanagementcentrale), tijdelijke verkeersmaatregelen. Waar nodig stemmen we af met de regiogemeenten

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Nee: beheerde fietsenstallingen	7-10	€	€	€ 1.383
Ja. , Handhaving fiets parkeren				€ 187
Deels, VMC/RTC Lasten				€ 970
Deels, VMC/RTC Baten			€ 353	
Deels: Verkeer;	7-10	€	€	€
Verkeersbeleid			€ 640	€ 445
onderhoud wegen				
Niet Wettelijk: Bijdrage RVMT	7-10	€		€ 56
Niet Wettelijk: Incidentmanagement	7-10	€		€ 28
Wettelijk: Verkeersmanagementcentrale	7-10	€	€	€ 191
Uitvoering				€ 48

Beheerde fietsenstallingen

De budgetten zijn beperkt beïnvloedbaar omdat alle onderhouds- en beheerderskosten zijn aanbesteed. Hier liggen meerjarige raamovereenkomsten aan ten grondslag die moeilijk binnen afzienbare termijn zijn aan te passen. Daarnaast zijn er huurovereenkomsten en de overeenkomsten derde partijen. Ook deze overeenkomsten hebben een meerjarig karakter en zijn daarom beperkt beïnvloedbaar.

Handhaving fiets parkeren

De handhaving fiets parkeren in de openbare ruimte is een wettelijke taak cf de APV. Daarom zijn deze kosten ook beperkt beïnvloedbaar.

VMC RTC Lasten/baten

Hieronder worden de uitgaven en inkomsten verantwoord van de Verkeersmanagement Centrale (VMC) en de regionaal toezichtcentrale (RTC). VMC is een niet wettelijke taak. Ook hiervoor geldt dat de uitgaven vallen onder meerjarige raamovereenkomsten die zijn aanbesteed. RTC is een wettelijke taak omdat het uitkijken van de camerabeelden vallen onder artikel 151c Gemeentewet. De RTC heeft ook in dat kader meerjarige en meerdere regionale dienstverleningsovereenkomsten met andere gemeenten. Hiervoor worden ook baten gerealiseerd. Over de baten kunnen elk jaar aparte afspraken worden gemaakt in het kader van indexering en zijn daarom beïnvloedbaar.

Verkeersbeleid

Hieronder vallen kosten en uitgaven gemaakt in het kader van beleidsontwikkeling en uitvoering mobiliteit. Voor het initiëren van projecten doen we bijvoorbeeld verkeerskundige onderzoeken die we vaak door specialistische bureaus laten uitvoeren. Ook huren we hiervan ondersteuning in voor het ontwikkelen van beleidsvisies, uitvoering en participatie. Denk bijvoorbeeld aan een uitvoeringsplan voor de 30-km wegen. Ook voeren we kleine aanpassingen in de infra in het kader van verkeersveiligheid uit van dit budget. Ook wordt een deel van dit budget gebruikt om de uitvoering van projecten zonder investeringsbudget te realiseren. Denk aan de verblijfsvriendelijke binnenstad: dit project wordt betaald vanuit exploitatie. De kosten zijn beïnvloedbaar, maar hebben wel impact op de snelheid waarop we ons beleid kunnen vormgeven en uitvoeren. Daarnaast zouden we beleidskeuzes minder goed cijfermatig kunnen onderbouwen, omdat er minder budget is voor verkeersonderzoeken.

Bijdrage RVMT

Bijdrage aan het Regionaal Verkeersmanagement Team betreft de gemeentelijke jaarlijkse bijdrage aan de regionale aanpak van verkeersmanagement in de Regio Arnhem-Nijmegen. In dit samenwerkingsverband zijn alle gemeentes in de regio, de Provincie en Rijkswaterstaat vertegenwoordigd. Gezien dit ook geen wettelijk taak is zou de gemeente in theorie ervoor kunnen kiezen om eenzijdig eruit te stappen, dit zal gevolgen hebben voor de samenwerking en doorstroming van het verkeer in de regio.

Incidentmanagement

Deze bijdrage is ten behoeve van het incidentmanagement voor pechgevallen op de belangrijkste wegen binnen de gemeente. De berger zorgt ervoor middels een contract dat deze binnen 20 minuten ter plaatse is. Deze regeling zorgt ervoor dat er minder verkeershinder is wat de doorstroming op deze wegen bevordert. Aangezien het geen wettelijke taak is van de gemeente om deze taak op zich te nemen kan het huidige contract hiervoor stop gezet worden. Dit zal gevolgen hebben voor de doorstroming van het verkeer.

Verkeersmanagementcentrale

Dit budget is niet tot beperkt beïnvloedbaar. Dit betreft het budget voor het onderhoud van de Verkeersmanagementcentrale. Hierbij gaat het hoofdzakelijk om de kosten om alle technische systemen draaiend te houden. Gezien de wettelijke taak is het niet mogelijk om hierin concessies te doen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft een behouden uitvoeringsbudget voor het beheer van ons verkeerssysteem. Het is niet bekend hoe de Nijmeegse inzet op verkeersbeleid zich verhoudt tot de inzet in andere steden.

Knoppen

- **Verkeerskundige onderzoeken**
Met verkeerskundige onderzoeken initiëren we projecten en ontwikkelen we beleidsvisies, uitvoering en participatie en voeren we aanpassingen in de infra door in het kader van verkeersveiligheid. Ook wordt een deel van dit budget gebruikt om de uitvoering van projecten zonder investeringsbudget te realiseren, zoals de verblijfsvriendelijke binnenstad. De kosten zijn beïnvloedbaar, maar hebben wel impact op de snelheid waarop we ons beleid kunnen vormgeven en uitvoeren. Daarnaast zouden we beleidskeuzes minder goed cijfermatig kunnen onderbouwen, omdat er minder budget is voor verkeersonderzoeken.
- **Incidentmanagement verkeershinder**
Deze bijdrage is ten behoeve van het incidentmanagement voor pechgevallen op de belangrijkste wegen binnen de gemeente. De berger zorgt ervoor middels een contract dat deze binnen 20 minuten ter plaatse is. Deze regeling zorgt ervoor dat er minder verkeershinder is wat de doorstroming op deze wegen bevordert. Er kan voor worden gekozen om het huidige contract stop te zetten. Dit zal leiden tot een minder goede doorstroming van het verkeer.
- **Bijdrage regionaal verkeersmanagement**
In dit samenwerkingsverband zijn alle gemeenten in de regio, de Provincie en Rijkswaterstaat vertegenwoordigd. De gemeente kan ervoor kiezen uit het samenwerkingsverband van het Regionaal Verkeersmanagement Team te stappen. Dit zal impact hebben op de samenwerking en doorstroming van het verkeer in de regio.
- **VMC RTC baten**
Over de baten kunnen elk jaar aparte afspraken worden gemaakt in het kader van indexering.
- **Meerjarige raamovereenkomsten**
Gelet op het meerjarige karakter van de overeenkomsten zijn deze na afloop van de overeenkomst beïnvloedbaar.

14.2 Meer ruimte voor actieve mobiliteit en andere ruimtelijke opgaven

We stimuleren actieve mobiliteit, OV en deelmobiliteit en geven hier fysiek meer ruimte aan. Ook geven we meer ruimte aan andere opgaven, zoals klimaatadaptatie, groen, de energietransitie. Dit doen we door minder ruimte te geven aan de rijdende en geparkeerde auto. We geven op verschillende manieren invulling aan deze ambitie. Bijvoorbeeld door meer wegen 30 km/u te maken en ze ook op die manier in te richten: groener en met meer ruimte voor actieve mobiliteit. Dit draagt bij aan de verkeersveiligheid. Maar ook bij beheer van bestaande 30 of 50 km/u wegen kijken we of de inrichting anders kan. Ons parkeerbeleid draagt bij aan het creëren van ruimte en het tegengaan van overlast door te hoge parkeerdruk. In de binnenstad zetten we in op een meer verblijfsvriendelijk karakter. Dit betekent meer ruimte voor de voetganger, de fiets, groen en klimaatadaptatie en minder ruimte voor de auto(mobilist). Hier zetten we ons de komende jaren in voor het verplaatsen van het straatparkeren naar de garages. Door inwoners en bezoekers te stimuleren anders te reizen, zorgen we ervoor dat de fiets- en voetpaden, het OV en deelmobiliteit ook goed worden gebruikt. Daarnaast blijven we ons in brede zin inzetten voor verkeersveiligheid, waarbij de kwetsbare verkeersdeelnemers (voetganger en fietser) specifieke aandacht krijgen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1402	Parkeerprogramma	Programma	12	12	12	12
	Parkeerprogramma	Uitvoering	1.914	1.925	1.920	1.934
	Slagboomparkeren baten	Programma	-12.142	-16.512	-16.616	-16.616
	Slagboomparkeren baten	Uitvoering	16	16	16	16
	Slagboomparkeren lasten	Programma	10.378	15.807	15.747	15.642
	Straatparkeren baten	Programma	-15.102	-15.102	-15.102	-15.102
	Straatparkeren lasten	Programma	2.620	2.579	2.561	2.556
	Straatparkeren lasten	Uitvoering	201	201	201	201
	Vergunningen/ontheffingen parkeren	Programma	-40	-40	-40	-40
Totaal			-12.143	-11.114	-11.301	-11.397

Activiteiten

- We maken de binnenstad verblijfsvriendelijk, waarbij het autoparkeren op straat gefaseerd wordt overgebracht naar de parkeergarages in en rondom het centrum. Vrijkomende ruimte richten we anders in.
- We voeren betaald parkeren in op plekken met een hoge parkeerdruk. Hierbij volgen we de spelregels invoering betaald parkeren.
- We maken vergunningen en ontheffingen en geven deze uit.
- We realiseren leefstraten.
- We voeren ons risico gestuurde uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid uit.
- We voeren de acties uit de netwerkvisie uit, waarbij we de komende jaren diverse 50 km/u wegen in gaan richten als Gebiedsontsluitingsweg (GOW)30 en we bestaande 50 wegen waar nodig veiliger inrichten.
- We leren de weggebruikers veilig deel te nemen aan het verkeer, door onder andere het voeren van de landelijke veiligheidscampagnes binnen de gemeente Nijmegen.
- We voeren gesprekken met politie en OM om de mogelijkheden tot handhaving van overtredingen te vergroten.
- We stimuleren en verleiden bewoners, bezoekers en werknemers om duurzamer te reizen.
- Bij nieuwbouwontwikkelingen zetten we in op actieve, duurzame en ruimte-efficiënte mobiliteit. We ontwikkelen zoveel mogelijk nieuwbouw met een lage parkeernorm.
- Bij nieuwbouwontwikkelingen met meer dan 50 woningen in het Waalfront, Hof van Holland, het stationsgebied, Winkelsteeg, Binnenstad, Spoorstraat Lent en ROC Zwanenveld voeren we proactief betaald parkeren in, in een straal van 300 meter rondom de ontwikkeling.

- We geven uitvoering aan het programma Slim & Schoon Onderweg van de Groene Metropoolregio, gericht op duurzame mobiliteit en gedragsverandering. In de aanpak richten we ons op werkgevers, onderwijsinstellingen (Duurzaam Bereikbaar Heijendaal) en bewoners.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Wettelijk Parkeren	8-10	€	€ -27	€ 809
Niet wettelijk Parkeren	8-10	€		€ 4.808
Opbrengsten Parkeren	8-10		€ -21.602	€
Uitvoeringskosten				€ 2.151

Parkeren

De budgetten zijn beperkt beïnvloedbaar, omdat alle onderhouds- en beheerderskosten zijn aanbesteed. Hier liggen meerjarige raamovereenkomsten aan ten grondslag die moeilijk binnen afzienbare termijn zijn aan te passen. Daarnaast zijn er huurovereenkomsten, ingebruikgeving overeenkomsten met derde partijen. Ook deze overeenkomsten hebben een meerjarig karakter.

Opbrengsten parkeren

De opbrengsten parkeren zijn te onderscheiden in:

1. verordening parkeerbelastingen (Straat parkeren)
2. privaatrechtelijke parkeertarieven.(parkeergarages en parkeerterreinen achter de slagboom.)

Beide opbrengststromen zijn beïnvloedbaar aangezien het college en de Raad hierover de nieuwe tarieven vastgesteld.

We strooien bij gladheid zout op belangrijke wegen, OV-routes, fietspaden en looproutes. In geval van zware sneeuwval wordt deze op de belangrijkste wegen geruimd ten behoeve van de bereikbaarheid. We geven opdracht aan Dar voor het verstrekken van zoutkisten voor bewoners

We verwerken wijzigingen in het areaal (bijvoorbeeld nieuwe straten toevoegen

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen heeft gemiddelde parkeertarieven ten opzichte van vergelijkbare steden.

Knoppen

- Opbrengst parkeren
Het is mogelijk om de parkeertarieven te verhogen, waardoor er meer geld binnenkomt. De invoering van nieuwe betaald parkeren gebieden is rendabel. Het stoppen met invoeren van betaald parkeren heeft op middellange termijn geen effect op de begroting.
- Meerjarige raamovereenkomsten onderhouds- en beheerskosten
Gelet op het meerjarige karakter van de overeenkomsten zijn deze na afloop van de overeenkomst beïnvloedbaar.

14.3 Meer en betere alternatieven voor je eigen auto

We maken het onze bewoners en bezoekers minder afhankelijk van hun eigen auto. Dit doen we door in te zetten op betere alternatieven. Deelmobiliteit geven we meer ruimte, zowel in de bestaande wijken als bij nieuwe ontwikkelingen. Deelfietsen en scooters krijgen een vaste plek in de openbare ruimte, om overlast tegen te gaan. Ook het OV blijft een heel belangrijk alternatief voor de eigen auto. We zetten in op sterke (H)OV lijnen, maar zoeken ook naar manieren om fijnmazig vervoer vorm te geven. De ontwikkeling van stadsrandhubs is randvoorwaardelijk voor de mobiliteitstransitie. We realiseren hoogwaardige hubs (P+R's) in alle windrichtingen. Bezoekers van de binnenstad of van onze werkgeverslocaties kunnen zo parkeren aan de randen van de stad en de rest van hun reis met deelmobiliteit of het OV vervolgen. Zo dragen we bij aan de bereikbaarheid van onze stad en meer leefbaarheid.

We vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de mobiliteitstransitie. Daarom zetten we in op het tegengaan van vervoersongelijkheid, bijvoorbeeld via het goedkope busabonnement voor minima of kortingen voor deelmobiliteit.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1403	Openbaar vervoer	Programma	438	487	482	478
Totaal			438	487	482	478

Activiteiten

- We realiseren een netwerk van stadsrandhubs in alle windrichtingen, op strategische locaties bij invalswegen de stad in.
- We zetten ons in voor goede busverbindingen vanaf de stadsrandhubs. Ook zorgen we voor goede deelmobiliteit op deze locaties.
- We zetten ons in voor een hoogwaardig OV netwerk in onze stad, waarbij HOV onze bijzondere aandacht krijgt.
- We breiden het aanbod deelmobiliteit in Nijmegen uit en voeren meer regie op het aanbod en de betaalbaarheid.
- We stimuleren een langjarige toepassing van deelmobiliteit bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
- We vergroten de aantrekkelijkheid van deelmobiliteit, door deeltweewielers te faciliteren in deelhubs in wijken en buurten. Deelauto's parkeren op daarvoor bestemde parkeervakken
- We voeren de aanpak vervoersongelijkheid uit en zorgen er zo voor dat alle inwoners mee kunnen doen aan de mobiliteitstransitie.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Deels: beheer weg en haltes	6-8	€	€ 218	€ 621
Openbaar vervoer baten	6-8	€		€ -679

Beheer van weg en haltes

Nijmegen heeft als wegbeheerder een wettelijke taak tot het beheer en onderhoud van de openbare weg waar de bus rijdt. Ook moeten we haltes beheren en onderhouden. Dit is niet beïnvloedbaar.

Daarnaast voeren we elk jaar nachtvervoer uit tijdens de vierdaagse. Hiervoor doen we een bijdrage aan de vervoerder.

Ook gebruiken we een deel van dit budget voor de ontwikkeling van nieuw OV beleid, waaronder de OV-visie en de ontwikkeling van P+Rs.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Voor het wettelijk deel van dit doel volgen we de afspraken zoals gemaakt met de provincie (concessieverlener). We doen hierin niet meer, eerder minder.

Knoppen

- Beheer en onderhoud openbare weg
Er kan gekozen worden om het kwaliteitsniveau van het beheer en onderhoud van de openbare weg bij te stellen.

14.4 We hebben een toekomstbestendige binnenhaven die toegankelijk is en optimaal wordt gebruikt

De Oostkanaalhaven is een van de grootste binnenhavens van Nederland en daarmee van groot belang voor de Nijmeegse (en regionale) economie. Gemeentelijk, landelijk en regionaal wordt ingezet op multimodaal vervoer. Om het regionale wegennet te ontlasten, wordt vervoer over water (en spoor) gestimuleerd. Dat is alleen mogelijk

als de haven toegankelijk blijft en dus het onderhoud op orde is en vestiging van water gerelateerde bedrijvigheid nog meer wordt gestimuleerd.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1404	Havens en kades	Programma	35	23	12	
	Havens en kades	Uitvoering	159	159	159	159
Totaal			194	182	171	159

Activiteiten

- We gaan verder met baggeren in de kanaalhavens en onderzoeken of de andere havens ook meegenomen kunnen worden. Dit doen we samen met de provincie en de Rijksoverheid
- We stimuleren de vestiging van water gerelateerde bedrijvigheid in de Oostkanaalhaven
- We werken aan het professionaliseren en digitaliseren van onze havenprocessen
- We gaan intensiever samenwerken met de havendienst Arnhem op het gebied van personeel

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee, lasten	7-9	€ 55	€ 9	€ 76
nee, baten	7-9	€ 721	€ 262	€
Uitvoering				€ 159

Kwaliteitsniveau en benchmark

Kostendekkendheid van taakveld 2.4 is op dit moment 64%. Door te draaien aan de lastenkant zal er minder budget beschikbaar zijn voor kleine uitgaven t.b.v. de operationele taak van de Havendienst en de regionale doorontwikkeling van de havens. Draaien aan de baten kant is mogelijk door het verhogen van de Scheepsvaartrechten. De gemeente Nijmegen hanteert op dit moment een hoger tarief dan bv. gemeente Tiel en gemeente Arnhem met de scheepsvaartrechten. Bij een kostendekkendheid boven 100% is de gemeente vennootschapsbelasting plichtig.

Knoppen

- Scheepvaartrechten
Gelet op de kostendekkendheid van 64% kan ervoor worden gekozen om de baten van de scheepvaartrechten te verhogen. De gemeente Nijmegen hanteert op dit moment een hoger tarief dan bv. gemeente Tiel en gemeente Arnhem. Bij een kostendekkendheid boven 100% is de gemeente vennootschapsbelasting plichtig.

15 Onze infrastructuur, weginrichting en civiele kunstwerken zijn van goede kwaliteit en goed bereikbaar

15.1 Kwaliteit van de infrastructuur, weginrichting, straatmeubilair en civiele kunstwerken is op orde

We onderhouden wegen en civiele kunstwerken (bruggen/viaducten) volgens nationale kwaliteitsnormen. Kapotte weg- en stoepdelen repareren we. Als verharding van een weg geheel versleten is, wordt deze vervangen. Daarnaast onderhouden we de overige onderdelen van de weginrichting zoals de verkeerslichten, straatmeubilair, bebording en openbare verlichting. Bewoners worden bij de inrichting betrokken via participatieprojecten, de Meld- en Herstel-app en Nijmegen.mijnwijkplan.nl

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1501	Beheer en verbruik Energie en Water	Programma	2.169	2.169	2.169	2.169
	Beheer en verbruik Energie en Water	Uitvoering	1.883	1.882	1.882	1.882
	Beheer objecten openbare ruimte	Programma	304	304	304	304
	Beheer openbaar gemeentelijk grond	Programma	452	452	452	452
	Beheer openbaar gemeentelijk grond	Uitvoering	649	654	654	654
	Beheer vastgoed verkeer en vervoer	Programma	-168	-168	-168	-168
	Magazijn beheer	Programma	595	595	595	594
	Reclamegelden	Programma	-642	-644	-646	-648
	Verkeer	Programma	5.549	5.521	5.707	5.835
	Wegen - en Civiele kunstwerken	Programma	12.924	14.260	14.923	15.749
	Wegen - en Civiele kunstwerken	Uitvoering	5.852	5.892	5.892	5.892
	Wijkbeheer- en regie fysiek	Programma	858	858	858	858
	Groen	Programma	129	129	129	129
Totaal			30.553	31.904	32.750	33.703

Activiteiten

- We beheren en onderhouden de infrastructuur op basis van meerjarige programma's. We geven hiervoor ook opdrachten aan derden: aannemers, Dar, etc.
- We inspecteren de kwaliteit van de infrastructuur, civiele kunstwerken en bijzondere (kunst)objecten.
- We houden toezicht en handhaven op fout geparkeerde fietsen en voertuigen. Verwaarloosd achtergelaten fietsen en fietswrakken verwijderen we.
- We plaatsen, onderhouden en verwijderen fietsklemmen.
- We verwerken wijzigingen in het areaal (bijvoorbeeld nieuwe straten toevoegen).
- We implementeren nieuwe generatie verkeerslichten (iVRI).
- We gaan steeds meer 'datagestuurd' beheren.
- We beheren en onderhouden verkeersregelininstallaties, verkeersborden en (ANWB) bewegwijzering; ABRI's, DRIS, en het busstation; civiele kunstwerken, openbare verlichting en bijzondere (kunst)objecten.
- We zorgen met de tools Nijmegen.mijnwijkplan.nl en de Meld- en Herstel-app dat bewoners en ondernemers hun positieve en negatieve aandachtspunten over de openbare ruimte onder de aandacht kunnen brengen, zodat we samen met hen kunnen werken aan oplossingen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Nee beheer en verbruik Energie en Water/Openbare Ruimte	7-9			L:2.660 B: -1.084
Ja, Openbare verlichting			€ 90	1.709
Ja: beheer en onderhoud wegen	7-9	€169	€ 1.600	€ 3.270
Niet-Wettelijk DRIS	7-9	€ 0	€ 0	€ 25
Wettelijk VRI beheer en onderhoud	7-9	€ 156	€ 0	€ 1.131
Verkeersmaatregelen fysiek/gedrag	7-9	€ 355		€ 240
Uitvoeringskosten				€ 8.428

Beheer en onderhoud wegen

Het beheer en onderhoud van wegen is een wettelijke taak van de gemeente. Een groot deel van het budget hiervoor ligt vast in meerjarige contracten voor beheer en onderhoud. Daardoor is op de middellange termijn (circa drie jaar) slechts een beperkt deel van dit budget daadwerkelijk beïnvloedbaar. Dit beïnvloedbare deel betreft vooral geplande onderhoudswerkzaamheden die nog niet contractueel zijn vastgelegd. Daarnaast hebben we, op de middellange termijn wel te maken met extra kosten voor het herstel van verhardingen als gevolg van graafwerkzaamheden door Liander in het kader van de netcongestie en energietransitie. Op deze werkzaamheden hebben we weinig invloed; we volgen hierbij de planning en uitvoering van Liander.

DRIS

Dit budget is tbv Dynamisch Route Informatie Panelen. Hiermee wordt OV routeinformatie gedeeld aan de reizigers. Gezien dit geen wettelijke taak is zou de gemeente in theorie hiermee kunnen stoppen, alleen zal dit in de praktijk lastig zijn. Gezien dit in samenspraak met de Provincie gaat en hier afspraken aan ten grondslag liggen.

VRI Beheer en Onderhoud

Het beheren en onderhouden van de verkeerslichten is een wettelijke taak. Het budget voor onderhoud is daarbij nodig om de VRI's in stand te houden. Het budget voor het beheer is wel enigszins beïnvloedbaar, gezien hier vooral de midlife onderzoeken mee worden bekostigd. De levensduur van een VRI is 15 jaar, halverwege deze levensduur vindt er een midlifeonderzoek plaats om te bepalen of er intern verbeteringen nodig zijn. Hierover zou kunnen worden bepaald dat deze in minder mate worden uitgevoerd met hierbij wel de consequentie dat de VRIs minder goed gaan draaien.

Verkeersmaatregelen fysiek/gedrag

Een deel van dit budget is niet beïnvloedbaar omdat het een wettelijke taak is. Een deel van het budget is wel beïnvloedbaar. De raad heeft geld beschikbaar gesteld om bewoners en bezoekers te verleiden anders te reizen. Hiervan voeren we gedragscampagnes uit, werken we aan de campusaanpak en werken we regionaal samen aan campagnes voor anders reizen (bijvoorbeeld een uitprobeeraanbod).

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen zet iets meer dan gemiddeld in op gedragsverandering. Dit doen we omdat de raad dit een belangrijk instrument vindt in de mobiliteitstransitie. Overigens zien we dat (steeds meer) vergelijkbare steden ook veel investeren in het stimuleren van anders reizen.

Knoppen

- Meerjarige contracten voor onderhoud en beheer
Gelet op het meerjarige karakter van de overeenkomsten zijn deze na afloop van de overeenkomst beïnvloedbaar.
- Verkeersregelinstallaties (VRI) midlifeonderzoeken
De levensduur van een VRI is 15 jaar, halverwege deze levensduur vindt er een midlifeonderzoek plaats om te bepalen of er intern verbeteringen nodig zijn. Er kan voor worden gekozen deze in minder mate uit te voeren met hierbij wel de consequentie dat de VRI's dan minder goed gaan draaien.
- Gedragscampagnes verkeer
Er kan voor worden gekozen om minder uit te geven aan gedragscampagnes om bewoners en bezoekers te verleiden anders te reizen.

15.2 Zo min mogelijk vuil en rommel op straat en bestrijding van gladheid om Nijmegen veilig bereikbaar te houden

We werken aan een opgeruimde en schone openbare ruimte. Daarvoor reinigt de stad de straten en stoepen volgens de afgesproken beeldkwaliteit van het betreffende gebied. Ook werken we met doelgerichte projecten, inzet van coaches bij bewoners die graag participeren voor een schone stad en inzet van mensen met een afstand tot de

arbeidsmarkt. Jaarlijks wordt herfstblad geruimd en voor bewoners bladkorven ter beschikking gesteld. In de winter strooien we bij gladheid de belangrijkste routes om Nijmegen veilig bereikbaar te houden.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1502	Reiniging	Programma	12.866	12.836	12.836	12.836
	Reiniging	Uitvoering	46	46	46	46
Totaal			12.912	12.882	12.882	12.882

Activiteiten

- We verlenen opdracht aan Dar voor het schoon houden van straten.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzamelen van bladafval in de herfst.
- We verlenen opdracht aan Dar om (een deel van) het zwerfafval op te ruimen door de inzet van assistent wijkvegers en Stichting Dagloon en het organiseren van participatie door Wijkhelden.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches, waarmee we bewustzijn over zwerfafval bij bewoners willen vergroten.
- We strooien bij gladheid zout op belangrijke wegen, OV-routes, fietspaden en looproutes. In geval van zware sneeuwval, wordt deze op de belangrijkste wegen geruimd ten behoeve van de bereikbaarheid. We geven opdracht aan Dar voor het verstrekken van zoutkisten voor bewoners.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het schoon houden van straten.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzamelen van bladafval in de herfst.
- We verlenen opdracht aan Dar om (een deel van) het zwerfafval op te ruimen door de inzet van assistent-wijkvegers en Stichting Dagloon en het organiseren van participatie door Wijkhelden.
- We verlenen opdracht aan Dar voor het inzetten van afvalcoaches, waarmee we bewustzijn over zwerfafval bij bewoners willen vergroten.
- In samenwerking met de belangrijkste stakeholders uit onze stad bestrijden en voorkomen we de aanwezigheid van de meest bekende overlastgevendende dieren (zoals ratten, kakkerlakken en faraomieren) ten gunste van de volksgezondheid.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja, baten	7-9	€	€	€ -822
Nee, lasten	7-9		€ 65	€ 7.878
Deels, lasten (DVO)	7-9	€		€ 1.917
Uitvoeringskosten				€ 46

€ 1.277.000 betreft gladheidsbestrijding. Wettelijke taak

Budget voor gladheidsbestrijding volgens Wegenwet en beleidsplan 'Grip op gladheid'. Taak ligt vast. Er is gemotiveerde uitvoeringsvrijheid. Wijzigingen in de uitvoering kunnen jaarlijks worden doorgevoerd. Het te behalen bedrag is beperkt ivm wettelijke verantwoordelijkheden. Range 0-100k€.

€ 65.000 betreft graffiti-meldpunt en aanpak

Schoonmaken eigendommen gemeente Nijmegen in de openbare ruimte. In principe beïnvloedbaar. Geen wettelijke taak voor zover de zorgplicht over onze eigendommen niet in gevaar komt. Effect bij wegvallen leidt tot meer graffiti en verloedering van de openbare ruimte. Gevolg een aantrekkelijk effect van graffiti en beplakkingsoverlast. Range 30-65k€.

€ - 822.000 betreft Single Use Plastic (SUP) vergoeding RWS Zwerfafval:

Dit budget betreft de vergoeding voor de aanpak van zwerfafval (reiniging door DAR), voorzieningen (inzamelmiddelen zoals afvalbakken), interventies (gedragsinterventies, projecten, uitingen, communicatie). Dit budget is niet beïnvloedbaar. Belangrijkste doel van deze Europese SUP-richtlijn is het verminderen van de milieupact van wegwerpplastics, zoals ballonnen, maaltijdverpakkingen, drankverpakkingen, rietjes en bestek.

€ -7.878.000 + € 1.917.000 betreft wegenreiniging onkruid, vervuiling en zwerfafval. Dit is een wettelijke taak in het kader van de zorgplicht; het veilig en begaanbaar houden van alle weggedelen. Gemotiveerde uitvoeringsvrijheid in de mate van reiniging of gebied gespecificeerd. Momenteel is het reinigingsniveau ingestoken op “sober en doelmatig” (CROW beeldkwaliteit B). Keuze voor CROW beeldkwaliteit C is in theorie een optie. Effect is veel meer zwerfafval, onkruid en vervuiling op straat. Navenante toename klachten en aansprakelijkheidsstellingen (schade/letsel door bv vallen). Het kosteneffect zal gemotiveerd moeten worden door het vaststellen van nieuw beleid op dit vlak ivm het verantwoorden van de beeldkwaliteit voor de stad door de raad en vaststelling met bijbehorende niveau en middelen. Aanpassen beleid kan tussen de 1 en de 2 jaar worden doorgevoerd. Het te behalen bedrag is beperkt ivm wettelijke verantwoordelijkheden. Range is bij voorbaat niet in te schatten ivm effecten op andere posten, capaciteit en aansprakelijkstellingen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Veel Nederlandse gemeenten onderhouden het voornaamste deel van hun openbare ruimte op CROW beeldkwaliteit B. Centrumgebieden of andere belangrijke zicht of gebruikslocaties worden vaak op een hogere beeldkwaliteit onderhouden. Nijmegen is hierin een gemiddelde speler. Benchmark is onbekend op dit onderwerp.

Knoppen

- Stoppen met schoonmaken waalstrandjes
Massale dump van recreatieafval op de stranden en in de Ooij-polder is de aanleiding voor deze maatregel. De aanpak bestaat uit gedragsinterventies met o.a. afvalcoaches, communicatie en gedragsaanpak in samenwerking met Dar en Toezicht en Handhaving. Dit voorkomt (zwerf)afval en heeft een positief effect op de bewustwording. Risico bij bezuiniging is dat de opgebouwde gedragsverandering wegebt en Dar vaker moet worden ingezet voor het opruimen van excessen tegen aanzienlijke kosten.
- Stoppen met assistent wijkvegers
Assistent wijkvegers dragen bij aan de netheid van de stad, kennis van probleemplekken en bereiken probleemlocaties. Ze zorgen voor een zichtbare impact op de leefomgeving van bewoners. Ze zijn overgekomen vanuit het Werkbedrijf. Stoppen resulteert in het verval van deze banen.
- Stoppen met opdracht Stichting dagloon
De stichting ondersteunt dak- en thuislozen door tijdelijke daglonen te verstrekken en werkervaring te bieden. De inzet betreft inzameling van zwerfafval in gebieden rondom het centrum en de Waalstranden. Risico's: Zonder deelname van Gemeente Nijmegen zal de stichting haar activiteiten moeten staken. Als dit gebeurt dan verdwijnt de doelgroep wederom uit zicht.
- Stoppen met extra reiniging binnenstad en inzet afvalcoaches
De reiniging in het centrum draagt bij aan een nette binnenstad en is aanvullend op het huidige reinigingsniveau om het centrum schoon te kunnen houden en te kunnen reageren op excessen in het weekend. Afvalcoaches adviseren bewoners over het aanbieden en scheiden van afval, bevorderen een duurzamer afvalbeheer en nemen bewoners mee in het beleid. Risico's zijn een verlaagd reinigingsniveau van de openbare ruimte in het centrum in het weekend en verminderde communicatie over afval en de Nijmeegse beleidskoers op straat.
- Stoppen met het plaatsen en legen van bladkorven
Gemeente Nijmegen heeft een groot aantal bladkorven in eigendom. Dar zet deze jaarlijks uit in het openbaar gebied voor bewoners om bladafval in te deponeren uit tuinen en uit het openbaar gebied. Dar ledigt de korven en draagt zorg voor de plaatsing en opslag in lente en zomermaanden. Zo kan men op een makkelijke wijze af van bladafval van gemeentelijke en eigen bomen. Risico's bij deze bezuiniging is vooral het onbegrip

en klachten dat men het bladafval niet meer kwijt kan. Het bladafval zal men waarschijnlijk afwentelen op de openbare ruimte.

15.3 Brandkranen in de openbare ruimte zijn bereikbaar en bruikbaar

De brandkranen in onze openbare ruimte moeten goed bereikbaar zijn en goed werken. Daarom worden de brandkranen periodiek gecontroleerd op bereikbaarheid en bruikbaarheid.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1503	Wegen – en Civiele kunstwerken	Programma	254	254	254	254
Totaal			254	254	254	254

Activiteiten

- Vitens controleert 4-jarlijks alle brandkranen en afsluiters in de openbare ruimte, toetsen deze op bereikbaarheid voor de brandweer en functioneren van de kranen. Waar nodig zorgt de gemeente Nijmegen dat de brandkranen zo snel mogelijk weer functioneren c.q. bereikbaar zijn.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	7-9	€	€254

Onderhoud en bereikbaarheid brandkranen

Het onderhoud van de brandkranen is volledig vastgelegd in een langlopend contract met Vitens en daarmee niet beïnvloedbaar. Uit de jaarlijkse inspectie van een deel van het areaal volgen noodzakelijke werkzaamheden die contractueel moeten worden uitgevoerd om de brandkranen bereikbaar en functioneel te houden voor de brandweer. Hierdoor is het volledige budget niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

Er is geen knop beschikbaar.

16 Een bereikbare stad met schone mobiliteit

16.1 We stimuleren duurzame vervoerswijzen (lopen, fietsen en openbaar vervoer)

Duurzame vervoerswijzen hebben de voorkeur boven het gebruik van de auto. Ze zijn beter voor het milieu, beter voor de gezondheid en zorgen voor een efficiënter gebruik van de openbare ruimte. We doen dit door enerzijds de kwaliteit van deze duurzame vervoerswijzen te verbeteren en anderzijds door in te zetten op gedragsverandering.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1601	Verkeer	Programma	52			
Totaal			52			

Activiteiten

- We zetten ons bij de provincie Gelderland in voor zero-emissie busvervoer.
- We stimuleren fietsen, lopen, het gebruik van deelmobiliteit en het OV.
- We zorgen voor meer en betaalbaar deelfervoer.

- We nemen deel aan de concessie van veel gemeenten in de Gelderse-Overijsselse samenwerking voor de aanpak van laadinfrastructuur, de GO-RAL. De concessie is gericht op het plaatsen van openbare laadinfrastructuur van 2022 t/m 2025.
- We realiseren vanaf 2025 een Zero Emissie zone voor stadslogistiek in de binnenstad, Hof van Holland en Heijendaal.
- We zorgen voor een intensieve communicatiecampagne om de zero emissie zones voor stadslogistiek kenbaar te maken, ook bij kleinere bedrijven.
- Vanuit Slim & Schoon Onderweg zijn twee logistiek makelaars actief in de regio Arnhem Nijmegen. Wij zetten hen in bij bedrijven en projecten waar ze kunnen helpen bij minder en schonere kilometers.
- We zetten in op duurzame gedragsverandering. Dit doen we in gemeentelijke beleid en samen met de regio in het programma ‘Slim en Schoon onderweg’.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee, verkeersmaatregelen gedrag	7-9	€ 52 €	€

We stimuleren duurzamere vervoermiddelen en duurzame gedragsverandering. Dit doen we bijvoorbeeld door communicatie over deelmobiliteit, fiets of lopen. Dit bedrag is beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

- Gedragsmaatregelen verkeer
Er kan gekozen worden om te stoppen met de inzet op duurzame gedragsverandering.

16.2 We stimuleren verdere verschooning van het gemotoriseerd verkeer

In het Klimaatakkoord streven we in Nederland naar bijna 2 miljoen elektrische auto's in 2030, het jaar dat auto's met verbrandingsmotoren in Nederland niet meer verkocht mogen worden. Tevens verschoont de logistiek, mede als gevolg van de invoering van zero emissiezones voor stadslogistiek. De benodigde laadinfrastructuur voor deze transitie moeten we komende jaren realiseren. Hiervoor nemen we onder andere deel aan de concessie van de Nationale Agenda Laadinfrastructuur Regio Oost (NAL-Oost). Ook de transitie naar zero emissie bussen, deelmobiliteit, brom- en snorfietzen en de scheepvaart stimuleren wij. Op provinciaal niveau is afgesproken in 2030 een zero-emissie regionaal busvervoer te hebben. Wij streven samen met de regio naar zero emissie bussen vanaf de nieuwe concessieperiode (2026).

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1602	Laadinfrastructuur	Programma	70	70	70	70
Totaal			70	70	70	70

Activiteiten

- We zetten ons bij de provincie Gelderland in voor zero-emissie busvervoer.
- We stellen plaatsingsbeleid en plankaarten op voor uitbreiding van laadpalen, snelladers en ander vormen van laadinfra gebaseerd op het programma Laadinfrastructuur.
- We gaan meer elektrische laadpalen plaatsen en gaan hierbij creatief om met de ruimte, zoals het combineren van lantarenpalen met laadpalen. Als de vraag blijft doorzetten verwachten we dat er in 2025 zo'n 1000 laadpalen staan.
- We onderzoeken de mogelijkheden van een bouwlogistieke hub ten behoeve van de ontwikkeling van het stationsgebied, met het oogmerk om deze later ook te kunnen inzetten voor andere bouwprojecten in Nijmegen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
Nee	8-10	€	€ 51 €

Laadinfra

Dit zijn uitgaven die gedaan worden in het kader van de laadinfrastructuur. De Raad kan de keuze maken om hierin niet verder te investeringen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Dit is niet bekend

Knoppen

- Lagere uitgaven laadinfrastructuur
Er kan gekozen worden om de uitgaven voor laadinfrastructuur te verlagen. Hierdoor zal verschoning van het gemotoriseerd vervoer minder gestimuleerd worden.

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4 ^e jaar
--	---	---

17 We zijn een aantrekkelijke stad om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen

17.1 We behouden en versterken de ruimtelijke kwaliteit van onze stad, door zorg te dragen voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties

In de omgevingsvisie staat dat we de komende jaren inzetten op een flinke groei van het aantal woningen en arbeidsplaatsen. We geven invulling aan behoud en versterking van ruimtelijke kwaliteit en een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dit doen we door een combinatie van grote gebiedsontwikkelingen en kleinschaligere initiatieven, en door aanwezige kwaliteiten zoals erfgoed of groen te benutten bij de planvorming. De grote ontwikkelingen vinden plaats in Waalsprong, Waalfront, NYMA, Engie, Stationsdistrict, Binnenstad, Kanaalzone Zuid (Winkelsteeg, Neerbosch-Oost en Dukenburg) en op de campussen.

De omgevingsvisie is de integrale strategische visie voor de fysieke leefomgeving van Nijmegen op de langere termijn. In 2025 is de omgevingsvisie geactualiseerd. We werken aan een nabije en rechtvaardige stad. We houden de omgevingsvisie actueel door deze regelmatig bij te werken, iedere twee jaar te monitoren en iedere vier jaar te evalueren. De uitvoering van de omgevingsvisie wordt opgenomen in verschillende omgevingsprogramma's.

De omgevingsvisie hangt nauw samen met het omgevingsplan, waarin de juridische vertaling plaatsvindt naar concrete regels. We werken aan één omgevingsplan voor heel Nijmegen. Deze moet voor 2032 gereed zijn, maar onze ambitie is om voor 2030 één omgevingsplan te hebben.

We werken vanuit de Verstedelijkingsstrategie, het Regioarrangement en de Woondeal. De Verstedelijkingsstrategie geeft de kaders voor toevoeging van 100.000 woningen toe te voegen in de regio's Foodvalley (40.000 woningen) en Arnhem-Nijmegen (60.000 woningen) van 2020 tot 2040. Doel van de verstedelijkingsstrategie en het regioarrangement is om aan te geven waar op de korte (2025), middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon- en werklocaties in dit gebied gaan komen, gekoppeld aan de andere opgaven die van belang zijn, verduurzaming van de economie, de mobiliteitstransitie en de versterking van de leefomgeving.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1701	Gebiedsontwikkeling	Programma	928	328	28	28
	Informatie en Advies	Programma	79	-120	-120	-120
	Informatie en Advies	Uitvoering	1.322	1.280	1.282	1.282
	Invoering Omgevingswet	Programma	2.100	1.850	300	300
	Omgevingsplannen	Programma	-273	-273	-273	-273
	Omgevingsplannen	Uitvoering	2.262	2.262	2.261	2.261
Totaal			6.419	5.326	3.478	3.478

Activiteiten

- We geven uitvoering aan de omgevingsvisie en werken deze bij als dat nodig is.
- We evalueren de omgevingsvisie iedere vier jaar.
- We monitoren de voortgang van de hoofddoelen uit de omgevingsvisie en nieuwe trends. Iedere twee jaar brengen we een monitor uit.
- We werken aan één omgevingsplan voor heel Nijmegen.
- We werken samen met Rijk, provincie en regio(gemeenten), onder andere aan de regionale verstedelijkingsstrategie en het regioarrangement 'Meer landschap, meer stad'.
- We maken omgevingsplannen (inclusief kosten juridische procedures).
- We handelen verzoeken tot nadeelcompensatie af.
- We voeren het beleid voor omgevingskwaliteit uit en actualiseren het huidige beleid.
- We beheren en onderhouden de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT).
- We voeren de wettelijke bouwtaken uit.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee ; [1]	9	€ 928	€	€
ja ; [2], [3] en [4]	1	€	€	€ 1906
deels; [5] en [6]	2 (uitv.kn.)	€	€ 3.584	€

[1] Gebiedsontwikkeling

Met dit budget kunnen we een financieel verschil maken als we op het gebied van de gebiedsontwikkelingen snel een knelpunt willen oplossen of noodzakelijke kennis willen opbouwen. We beschouwen dit als vrijere beleidsruimte. In de begrotingscijfers zijn de wijzigingen voor 2026 opgenomen: € 600.000,- voor stedelijke verdichtingsstudies kanaalzone, € 200.000,- voor doorontwikkeling kenniscluster NTC en € 100.000,- voor gebiedsvisie campus heijendaal.

[2] Informatie en advies

We beschouwen dit budget als wettelijk. Het betreft kosten die we maken voor adviseringen bij vergunningaanvragen in het kader van de Omgevingswet. Daartoe worden leges opgelegd. Vanaf 2027 valt er helaas ten onrechte structureel € 197.000,- weg van dit budget in verband met het wegvallen van een gemeentefondsuitkering. Daarom moeten we een negatief ombuigingsvoorstel opnemen van ca € 190.000,- vanaf 2027.

[5] Informatie en advies Uitvoering

We rekenen de uitvoeringskosten tot de verplichte taken, categorie oranje.

[3] Invoering Omgevingswet

Dit deelproject gaat over de wettelijke kosten voor de Omgevingswet. We staan de komende jaren voor een grote opgave. In deze kosten zitten de personele en materiële kosten die we moeten maken. We hebben de noodzaak van de te maken kosten getoetst. Conform de "veranderingen in de begroting" is voor 2026 € 1,7 miljoen en voor 2027 € 1,4 miljoen toegevoegd aan het budget.

Dit is noodzakelijk omdat de stad Nijmegen – mede gezien de stedelijk vernieuwingsopgave – er baat bij heeft als de Omgevingswet en alle bijkomende onderdelen zoals bijvoorbeeld de legesverordening 2026 op tempo worden doorgevoerd. Gaan we verminderen op de aanpassingen in de begroting dan kunnen we niet voldoen aan de uitvoering van de Omgevingswet. Voor burgers en bedrijven leidt dit tot vertragingen en onduidelijkheden bij het proces van vergunningverlening en een afnemend vertrouwen.

[4] Omgevingsplannen

Dit gaat over het registreren van kosten voor planschade (wettelijk) en de daaraan gekoppelde legesvergoedingen.

Vandaar dat we het deelproject als wettelijk vaststellen.

[6] Omgevingsplannen Uitvoering

We rekenen de uitvoeringskosten tot de categorie “verplicht”, oranje.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Uit het “Financieel overzicht ten opzichte van andere gemeenten” blijkt dat Nijmegen voor het *taakveld 8.1 ruimtelijke ordening* ondergemiddeld scoort. Waar de referentiegemeenten gemiddeld € 50,- per inwoner uitgeven is dat voor Nijmegen slechts € 20,-.

Dit betekent dat de budgetten bij deze doelstelling vrijwel volledig verbonden zijn aan wettelijke taken en de daaraan verbonden plichten van handhaving en controle.

Knoppen

- Vrijere beleidsruimte
De budgetten zijn bijna helemaal verbonden aan wettelijke taken en de daaraan verbonden plichten van handhaving en controle.

17.2 We verbeteren de ruimtelijke kwaliteit van de stad door nieuwe ontwikkelingen te ondersteunen of zelf te initiëren en realiseren, om zo de ambities uit de omgevingsvisie te verwezenlijken

We maken gebruik van de wettelijke bevoegdheden en instrumenten om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen en te sturen op onze ambities en doelen. Daarbij zetten we instrumenten uit de Omgevingswet in, zoals de omgevingsvisie, omgevingsprogramma's en het omgevingsplan. Daarnaast maken we nog ander thematisch en gebiedsgericht beleid voor de fysieke leefomgeving.

We werken met één omgevingsloket waar nieuwe ruimtelijke initiatieven binnenkomen. Zo komen we vroegtijdig met een initiatiefnemer in contact. Initiatieven toetsen en beoordelen we vervolgens in een intake- en omgevingstafel waarin we denken vanuit mogelijkheden, integraal adviseren en sneller kunnen besluiten.

De grote ontwikkelingen vinden plaats in Waalsprong, Waalfront, NYMA, Engie, Stationsdistrict, Binnenstad, Kanaalzone Zuid (Winkelsteeg, Neerbosch-Oost en Dukenburg) en op de campussen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1702	Beheer Strategische gronden	Programma	-100	-100	-100	-100
	Kapitaallasten lopende + afgesloten projecten	Programma	6.251	7.714	9.638	9.336
	Onderhanden werk grondexploitaties OHW GREX	Programma	56.350	69.869	-5.220	-5.220
	Planexploitaties	Programma	-56.291	-69.805	5.284	5.284
	Planexploitaties	Uitvoering				
	Resultaat afgesloten projecten	Programma	1.947	1.944	1.442	1.460
	Standplaatsen	Programma	-94	-94	-95	-95
	Terrein en volkstuinten	Programma	3	3	3	3
Totaal			8.066	9.531	10.953	10.669

Activiteiten

- We voeren verkenningen uit, of geven opdracht hiertoe.
- We voeren gebiedsvisies, ambitiedocumenten, locatieonderzoeken, stedenbouwkundige plannen en beeldkwaliteitsplannen uit, of geven opdracht hiertoe.
- We begeleiden initiatiefnemers via het omgevingsloket, de intake- en omgevingstafels, waar we nieuwe ruimtelijke initiatieven toetsen en beoordelen.

- We kopen en verkopen gronden.
- We beheren tijdelijk gronden / opstallen.
- We vestigen voorkeursrecht.
- We starten onteigeningsprocedure(s).
- We maken gronden bouw- en vervolgens woonrijp (bijvoorbeeld de aanleg openbare ruimte).
- We sluiten anterieure overeenkomsten of gaan overeenkomsten aan, bestaande uit intentie- of samenwerkingsovereenkomsten, realisatieovereenkomsten en uitvoeringsovereenkomsten.
- We gaan samenwerkingsovereenkomsten aan met verbonden partijen.
- We begeleiden de uitvoering van de overeenkomsten, of geven opdracht hiertoe.
- We dragen beheer van gronden en objecten over aan partijen.
- We geven opdrachten om de noodzakelijke voorbereidingen te treffen om het programma te realiseren zoals opgenomen in de vastgestelde planexploitaties, waar bij de projectontwikkeling/gebiedsontwikkelingen er veelal de noodzaak is om (beleids)thema's af te wegen ten behoeve van het realiseren van de ontwikkeling en de gewenste voortgang.
- We gebruiken erfgoed als basis voor ruimtelijke ontwikkelingen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	7-9	€ -100	€	€
nee	7-9	€		€ 9.508
nee	7-9	€		€ 56.350
nee				€ -56.291
nee			€ 200	€ 2.089

Aan grondbeleid gerelateerde budgetten

Beheer Strategische gronden

Het bedrag binnen dit product gaat over een taakstelling plankosten.

We realiseren dit bedrag door dit als plankosten bij de projecten als kosten op te plussen.

De kosten van de grondexploitaties lopen dus op om deze taakstelling te kunnen realiseren, per saldo is het effect nul.

Kapitaallasten lopende + afgesloten projecten

Dit budget gaat over de kapitaallasten van lopende en afgesloten projecten. De kapitaallasten van afgesloten projecten zijn niet beïnvloedbaar. De kapitaallasten van lopende investeringen zijn wel beïnvloedbaar door de investering te stoppen of niet langer uit te voeren.

De investeringen binnen het programma wonen en stedelijke ontwikkeling hangen samen met de uitvoering van grondexploitaties. Het stoppen of niet uitvoeren van investeringen heeft dus ook gevolgen voor de uitvoering van de grex en daarmee de voortgang van de woningbouw. Ook zijn voor deze investeringen en de daarmee samenhangende woningbouwproductie subsidies ontvangen. Bij stoppen of niet uitvoeren moeten die terugbetaald worden.

Onder deze projecten liggen prestatieafspraken en woondeals met het Rijk en de provincie Gelderland. Stoppen we dan beschadigen we interbestuurlijke relaties, het doel wordt niet bereikt, er vinden geen nieuwe ontwikkelingen plaats en lopende ontwikkelingen kunnen niet meer worden gerealiseerd.

Onderhanden werk grondexploitaties OHW

De lasten binnen dit deelproduct zijn niet zelfstandig beïnvloedbaar. Dit is namelijk een resultante van de geraamde lasten en baten van het totaal aan grondexploitatieprojecten.

Planexploitaties(programma)

De baten en lasten binnen dit deelproduct zijn niet zelfstandig beïnvloedbaar. Het is een optelling van de geraamde lasten en baten binnen de grondexploitatieprojecten.

Het schrappen van deze posten leidt tot een andere mutatie onderhanden werk. Per saldo nul.

Bij het niet (meer) uitvoeren van grondexploitaties worden geen nieuwe ontwikkelingen meer gerealiseerd. Ook lopende ontwikkelingen kunnen we dan niet meer uitvoeren.

Resultaat afgesloten planexploitaties

Dit product bestaat uit twee onderdelen:

1. het verwachte resultaat van afgesloten planexploitaties (inclusief het jaarlijks oprenten van de voorzieningen)
2. het budget voorbereidingskosten actief grondbeleid (ingesteld bij het vaststellen van de nota grondbeleid 2024).

Ad 1. Deze post is niet zelfstandig beïnvloedbaar. Het gaat over de positieve resultaten van lopende grondexploitaties en de lasten van het oprenten van voorzieningen voor verwachte tekorten van lopende grondexploitaties. Bij het niet (meer) uitvoeren van grondexploitaties worden geen nieuwe ontwikkelingen meer gerealiseerd en lopende ontwikkelingen kunnen niet meer worden gerealiseerd.

Ad 2. Deze post van € 200.000,- op jaarbasis is wel zelfstandig beïnvloedbaar.

Bij het schrappen van deze post kunnen geen kosten meer gemaakt worden voor onderzoek naar nieuwe grondexploitaties.

Algemeen financiën grondbeleid

Door middel van het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) krijgt de gemeenteraad het inzicht in de grondexploitaties en de daaraan gekoppelde investeringen geboden. Voor de grote projecten zijn er ook Tussenrapportages.

Overige budgetten niet gerelateerd aan het grondbeleid

Standplaatsen

Terreinen en volkstuinen

Kwaliteitsniveau en benchmark

Uit de benchmarkgegevens behorende bij het taakveld 8.2 Grondexploitaties blijkt de relatief hoge grondpositie van de gemeente Nijmegen ten opzichte van vergelijkbare steden.

Knoppen

- Meerjaren Perspectief Grondexploitaties
In 2023 hebben we naar aanleiding van de VGP 2023 een workshop sturingsmogelijkheden VGP Planexploitaties georganiseerd.
In deze workshop zijn een 6-tal knoppen benoemd:
 1. Type woningbouwprogramma (sociale huur, overig betaalbaar en duurder programma)
 2. Verdichting/meer programma
 3. Wonen in plaats van werken
 4. Minder (gebouwd) parkeren
 5. Kwaliteit openbare ruimte
 6. Delen niet (zelf) ontwikkelen/uit grondexploitatie halen.

Deze knoppen hangen voor een deel met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Ook hier geldt dat er prestatieafspraken en woondeals met het Rijk en de provincie Gelderland zijn gemaakt. Waardoor het "draaien aan de knoppen" ook invloed kan hebben op subsidies en bijdrages. Het MPG 2026 waarin de grondexploitaties ter vaststelling aangeboden worden is het moment om indien nodig te sturen.

18 We zijn een stad met gemengde wijken en een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners

18.1 We realiseren onze woningbouwopgave uit de omgevingsvisie en het woonbeleid

In de omgevingsvisie staat de opgave van 17.000 tot 22.000 woonruimtes toe te voegen van 2024 tot 2040. We zetten de samenwerking met rijk, provincie en regio via de Woondeal 2.0 en de Verstedelijkingsstrategie door.

Vanuit de Nijmeegse Woonagenda 2024-2029 en de Woondeal 2.0 sturen we op toevoeging van 10.000 tot 12.000 woningen van 2024 tot en met 2030, waarvan circa 2.500 woonruimtes voor studenten. Vanaf 2025 dienen er nog zo'n 8.600 tot 10.600 woningen te worden toegevoegd, waarvan ongeveer 2.275 voor studenten. We focussen op de realisatie van bestaande plannen, zetten in op het beter benutten van de bestaande voorraad en gaan terughoudend om met nieuwe bouwplannen voor deze periode. We zetten volkshuisvestelijke instrumenten in ter ondersteuning van onze woonopgaven (o.a. doelgroepenverordening, opkoopbescherming en starterslening). We zetten in op twee derde betaalbare woningbouw met minimaal 30% sociale huur. We geven hier uitvoering aan, mede vanuit de Nijmeegse Woonzorgvisie 2025-2030 en het regionaal afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen. Vanuit de visie wordt ingezet op het realiseren van meer passende woonvormen, het verbeteren van samenwerking tussen zorg- en woningaanbieders, en het creëren van leefbare wijken waar mensen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Het afsprakenkader draagt bij aan vitale wijken en realiseren we een evenwichtiger spreiding (fair share) van aandachtsgroepen over de GMR. Afspraken over betaalbare woningbouw leggen we vast in overeenkomsten met ontwikkelaars of in een omgevingsplan en we vragen ontwikkelaars afspraken te maken met de woningcorporaties over de afname/ontwikkeling van sociale huurwoningen.

De realisatie van studentenhuusvesting en goedkope koopwoningen vraagt meer aandacht. Met de woningcorporaties en huurdersorganisaties geven we invulling aan de nieuwe meerjarige afspraken.

In 2026 en 2027 zijn nieuwe middelen beschikbaar voor monitoring, controle en handhaving van afspraken over betaalbare woningen. Daarnaast voeren we campagne voor het beter benutten van bestaande bouw. Vanaf eind 2026 ontvangen gemeenten vijf jaar lang middelen van het Rijk uit de tijdelijke regeling realisatiestimulans voor de start bouw van betaalbare woningen. Deze middelen dienen om de realisatie van betaalbare woningen te stimuleren. In 2026 nemen we een besluit over de inzet van deze middelen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1801	Beleidsontwikkeling Wonen	Programma	1.203	1.122	1.152	1.152
	Beleidsontwikkeling Wonen	Uitvoering	10.185	10.181	10.183	10.197
	Informatie onderzoek Woningen	Programma	164	164	164	164
	Leningen via SVn	Programma	80	80	80	80
	Ov panden Maatschappelijk Vastgoed	Programma	2.402	2.422	2.442	2.440
	Vergunningverlening bouwen	Programma	-6.557	-6.692	-7.391	-7.391
	Vergunningverlening bouwen Woningen	Uitvoering	615	615	615	615
		Programma	58	75	73	69
Totaal			8.151	7.967	7.319	7.327

Activiteiten

- We voeren de afspraken uit de Woondeal 2.0 met het Rijk, de provincie en regiogemeenten uit, en participeren daartoe in de afstemmings- en overlegvormen in de Groene Metropoolregio en aanvullend met het Rijk voor de ontwikkeling van de grootschalige woningbouwgebieden Stationsgebied en Kanaalzone.
- We passen de uitgangspunten van ons woonbeleid toe bij de beoordeling van woningbouwplannen en sturen indien nodig via het omgevingsplan (doelgroepenverordening) op realisatie en instandhouding van

betaalbare woningen van voldoende kwaliteit. Ook privaatrechtelijk maken we afspraken over realisatie en instandhouding van betaalbare woningen van voldoende kwaliteit. Met nieuw budget geven we in 2026 en 2027 invulling aan monitoring, controle en handhaving van deze afspraken.

- We monitoren jaarlijks de voortgang van toevoeging van het aantal woningen en woningsegmenten zoals vastgelegd in ons woon- en woonzorgbeleid.
- We geven invulling aan de huisvestingscomponent van senioren en aandachtsgroepen uit onze woonzorgvisie, met rolstoel-, levensloopgeschikt(ere)-, geclusterde en zorggeschikte woningen, alsmede kamers/ onzelfstandig/klein geclusterd wonen voor jongvolwassenen. En we geven invulling aan het regionaal afsprakenkader voor aandachtsgroepen, waarin voldoende en evenwichtige spreiding in de regio van huisvesting voor aandachtsgroepen centraal staat.
- We stimuleren het creëren van meer woonruimte door het beter benutten van de bestaande bouw via transformatie van panden en woningsplitsing en woondelen. Splitsen en delen stimuleren we onder meer door afspraken met woningcorporaties. We voeren campagne over de mogelijkheden voor het beter benutten van bestaande bouw.
- We monitoren leegstand via de stads- en wijkmonitor.
- We gaan verder met de uitvoering van de zelfbewoningsplicht en de opkoopbescherming.
- Op basis van de evaluatie van het kamerverhuurbeleid passen we dit beleid aan.
- We bevorderen de doorstroom van senioren naar passende huisvesting door het creëren van meer aanbod.
- We reserveren geen budget voor huurkorting om doorstroming te stimuleren.
- We gaan door met het realiseren van (flexibele) woonruimte voor spoedzoekers, daklozen, statushouders en andere doelgroepen. Dit doen we gedeeltelijk via het Woonfonds om bij nieuwbouwprojecten huisvesting voor aandachtsgroepen mogelijk te maken. In 2026 zullen deze subsidies worden verstrekt.
- We leggen onze ambities en doelen vast in gebiedsvisies, ambitiedocumenten en stedenbouwkundige plannen, gericht op realisatie van ambities in projecten.
- We beheren en onderhouden de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG).
- We sluiten een dienstverleningsovereenkomst met de ODRN voor een beperkt aantal BRIKS-taken die zij nog voor ons gaan doen.
- We dragen bij aan uitvoering van het woonwagenbeleid en de uitbreiding van het aantal standplaatsen.
- We ondersteunen initiatieven voor gemeenschappelijk wonen.
- We rapporteren over de resultaten van de Huurteams.
- We geven, op basis van de middelen die het Rijk beschikbaar stelt, uitvoering aan de Wet betaalbare huur en de Wet goed verhuurderschap.
- Voor een goede huisvesting van arbeidsmigranten participeren we in de regionale aanpak.
- Via de Toekomstbestending Wonen Lening stimuleren we dat woningeigenaren hun woning verduurzamen of levensloopgeschikt maken.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja [1] [7]	1	€	€	€ -5.804
nee [1] [3]	7-9		€ 314	€
deels [2] [6]	2 (uitv.kn.)	€	€ 10.800	€
deels [1] [4] [5] [8]	2	€	€ 2.840	€

[1] Beleidsontwikkeling Wonen

Het leeuwendeel betreft onze inzet voor wettelijke taken voortvloeiend uit onder meer de Woningwet, de Wet betaalbare huur, Wet goed verhuurderschap en Huisvestingswet 2014. Daarnaast is de inzet gericht op advisering, handhaving en controle op de uitvoering van Verordeningen zoals overeengekomen private overeenkomsten, huisvestingverordening, kamerverhuurbeleid en opkoopbescherming. Voor de beleidsontwikkeling is er tevens een wat vrijer budget aanwezig. Ook is er een budget voor de Groene Metropoolregio om in te zetten op de prioriteit Wonen, wat we als “verplicht” aanmerken. Dat geldt ook voor de toegevoegde wijziging aan de begroting ad € 100.000,- voor handhaving anterieure overeenkomsten.

Samengevat is het budget ad € 1.203.000,- in 2026 te verdelen in:

- . € 150.000,- vrijere beleidsruimte (gele categorie);
- . € 300.000,- aan te merken als “verplicht” [inzet voor de groene metropool regio en handhaving anterieure overeenkomsten] (oranje categorie)
- . € 753.000,- voor de wettelijke taken (rode categorie)

[2] Beleidsontwikkeling Wonen Uitvoeringskosten

We rekenen 100 % van het uitvoeringsbudget toe aan de categorie “verplicht”.

Daarbij kunnen we vrijwel niet direct bijsturen. Willen we hier op gaan ombuigen dan voldoen we al snel niet meer aan de wet maar ook de daaruit voortvloeiende handhaving en controle. We voeren dan te weinig kwaliteit uit voor het woningbeleid. Burgers en partners betrokken bij het woonbeleid zullen daar vrijwel direct negatieve gevolgen van ervaren.

[3] Informatie en onderzoek woningen

Dit budget ad € 164.000,- jaarlijks kunnen we als vrijere beleidsruimte omschrijven. Dit betekent niet dat het nog vrij programmeerbaar is. We betalen hiermee beleid, zoals woonruimteverdelingen, nota omgevingskwaliteit en ACN.

[4] Leningen via SVn

Uit dit budget betalen we de kosten voor het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting voor hun inzet voor Nijmeegse koopstarters en het toekomst bestendig maken van Nijmeegse woningen.

Dit is een vergoeding voor de door de SVn gemaakte beheerskosten, een bedrag van 0,57% van het uitstaande leningsaldo. Als de gebruikers hun rekening aflossen rekenen we een minimaal vergelijkbaar hoog rentetarief door aan hen. Hierdoor ontstaat er op termijn een egalisatie van onze treasury-resultaten. De omvang van de leningen is ongeveer € 37 miljoen. In de verplichte paragraaf Financiering leggen we hier verantwoording over af. Dit budget rekenen we mee bij de categorie “verplicht”, oranje.

[5] OV panden maatschappelijk vastgoed [VSA]

1,4 miljoen euro van de 2,4 miljoen euro totale kosten gaan naar de huurcontracten van o.a. Elkerlyck. Dit is een langlopend huurcontract en kan niet ontbonden worden. Het restant betreft het jaarlijks te verdelen planmatig onderhoudsbudget, wat noodzakelijk is voor het bekostigen van het onderhoudscontract met onze onderhouds(regie)partij Heyday.

Het budget kan op termijn (deels) omgebogen worden maar we kunnen dit niet als vrije beleidsruimte betitelen; vandaar de opname als “verplicht”, oranje categorie.

[6] BRIKS-taken (vergunningverlening uitvoering)

Sinds 1 januari 2025 voert Nijmegen zelf de BRIKS-taken uit. Hiervoor hebben we twee teams, Omgevingsloket en Omgevingstoezicht en Advies, opgestart.

Met het uitvoeringsprogramma 2025 zetten we in op de volgende focuspunten:

- Verminderen van CO2-uitstoot
- Omgevingsveiligheid bij bouw- en sloopplaatsen
- Brandveiligheid van bouwwerken
- Natuurinclusief bouwen
- Dienstverlening aan inwoners en bedrijven
- Voldoen aan kwaliteitscriteria

Hiertoe is jaarlijks extra € 615.000,- toegevoegd aan de begroting; zie “veranderingen in de begroting” dat al direct verwerkt is als uitvoeringskosten. / vergunning verlening uitvoering.

We rekenen dit mee als “verplicht”.

[7] Vergunningverlening bouwen

We beschouwen dit budget als wettelijk, de rode categorie.

De legesopbrengsten voor de BRIKS taken voor de bouwvergunningen registreren we hier. Deze vormen een onderdeel van de legesverordening en de verplichte paragraaf Lokale Heffingen. Op dit moment is de omvang € - 6,6 miljoen. De corresponderende lasten staan feitelijk op andere plekken in onze stadsbegroting en bestaan voornamelijk uit uitvoeringskosten. Conform de nieuw onderbouwde paragraaf kostendekkendheid, als onderdeel van de paragraaf Lokale Heffingen, zal bij de besluitvorming op de stadsbegroting aan uw raad een realistisch bijgestelde begroting worden aangeboden. De raad besluit dan over de mate van kostendekkendheid. In die zin kan men de mate van kostendekkendheid zelfs als vrije beleidsruimte opvatten. Dat is echter verwarrend, de legesopbrengsten zijn een vertrouwd bestanddeel van onze stadsbegroting en in het kader van de omgevingswet zijn we wettelijk verplicht de kosten te maken. Derhalve benadrukken we de wettelijke grondslag en nemen we ook de baten op in de wettelijke categorie.

[8] Woningen [VSA]

Dit zijn woningen in eigendom van de gemeente, met bewonende huurders. De panden die leeg komen te staan worden ingezet voor maatschappelijke doeleinden, ten behoeve van een taakveld. Dit is in lijn met de kadernota Vastgoed die voor de zomer is vastgesteld in het college en nu aan de gemeenteraad voorligt. Hierin staat beschreven dat we in principe geen panden meer verkopen omdat er behoefte is aan een flexibele schil. In onze doelstelling ligt besloten het budget ad € 58.000,- als verplicht te zien.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Uit het “Financieel overzicht ten opzichte van andere gemeenten” blijkt dat Nijmegen voor het *taakveld 8.3 bouwen en wonen* ondergemiddeld scoort. Waar de referentiegemeenten gemiddeld € 46,- per inwoner uitgeven is dat voor Nijmegen € 38,-. Dat verklaart dat we de beleidsbudgetten die er zijn vooral richten op wettelijke taken en daaruit voortvloeiende handhaving en controle.

Knoppen

- Vrijere beleidsruimte
Er is een bedrag van € 0,25 miljoen aan vrijere beleidsruimte over. Als we dit budget ombuigen zal dit ten koste gaan van beleid voor de omgevingskwaliteit.

18.2 We hebben voldoende beschikbaar aanbod van sociale woonruimte en betaalbare koopwoningen

We zetten de komende jaren extra in op de doelgroepen die hulp nodig hebben bij het vinden van een woning. Op projectniveau gelden de percentages voor betaalbare woningen. Beredeneerd afwijken daarvan kan binnen de kaders van de woonagenda. Vanuit de nieuwe woonzorgvisie zetten we in op voldoende en evenwichtige spreiding van aandachtsgroepen. Vanuit de acties voor goedkope koopwoningen sturen we op realisatie hiervan en via het woonfonds maken we de realisatie van woningbouwplannen met betaalbare woningen op korte termijn financieel haalbaar.

Budget

Geen

Activiteiten

- We geven samen met de woningcorporaties en huurdersorganisaties uitvoering aan de Samenwerkingsagenda Wonen 2021-2025. En we maken met hen nieuwe meerjarige prestatieafspraken.
- We monitoren de gemaakte afspraken met de woningcorporaties over productie, betaalbaarheid en beschikbaarheid van sociale huur en middeldure huur.
- We maken afspraken met de woningcorporaties om ervoor te zorgen dat ouderen die verhuizen naar een kleinere woning geen hogere huur gaan betalen. Woningcorporaties dienen dit zelf te financieren. We zetten hiervoor zelf geen financiële middelen in.
- We geven binnen de bestaande financiële ruimte uitwerking aan het plan voor goedkope koopwoningen.

- We zetten het woonfonds in op basis van de vastgestelde criteria, om zo de start van de bouw van betaalbare koop- en huurwoningen in 2025 financieel haalbaar te maken.
- Via startersleningen stimuleren we de eerste stap op de koopmarkt van koopstarters.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	7-9	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn geen benchmarkgegevens met vergelijkbare steden beschikbaar.

Knoppen

Voor dit doel zijn geen budgetten beschikbaar.

18.3 We hebben voldoende goede woonruimte voor studenten. We zorgen voor menging in de wijken

We hebben van 2024 tot en met 2030 ongeveer 2.500 extra wooneenheden voor studenten nodig. Wij zetten ons in om deze ambitie mogelijk te maken. Vanaf 2025 resteren er nog zo'n 2.250 eenheden. Met SSH& werken we verder om 50% van deze opgave te realiseren en verkennen met hen de mogelijkheden om hun productie te verhogen en te versnellen, inclusief inzet van het Woonfonds. Via Hospihousing zetten we in op 200 extra eenheden voor 2025. We willen de particuliere markt meer in beweging krijgen om studentenhuisvesting te realiseren, en voor meer gerichte doorstroming van afgestudeerde studenten. Op basis van de evaluatie uit 2024 en de beleidsdoelstelling in de Nijmeegse Woonagenda 2024-2029 wijzigen we in 2026 het kamerverhuurbeleid. We geven uitvoering aan de Wet goed verhuurderschap en de Wet betaalbare huur, waarmee we betaalbaarheid en eerlijke verhuur waarborgen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1803	Subsidies wonen	Programma	292	292	292	292
Totaal			292	292	292	292

Activiteiten

- We geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde plan voor studentenhuisvesting en de geactualiseerde opgave voor studentenhuysvesting uit de Nijmeegse woonagenda 2024-2029.
- We voeren de afspraken met de SSH& uit over voldoende huisvesting voor studenten. We verkennen met de SSH& de mogelijkheden om de productie te versnellen en te verhogen.
- Bij nieuwbouw maken we ook met particuliere verhuurders van studentenhuysvesting afspraken over de hoogte van de huur voor een aantal jaren en de kwaliteit.
- We voeren een kamerverhuurbeleid gericht op voldoende aanbod van studentenhuysvesting en positieve wijkontwikkeling.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	3-4	€	€ 292	€

Subsidies wonen

Op dit budget zien we € 292.000,- als verplicht voor de jaarlijkse subsidieverleningen huurteams, doorstroommakelaar en verhuiscoaches. Beïnvloedbaar is € 3,4 miljoen in de reserve woonfonds. Deze overblijvende gelden in het woonfonds zal de gemeenteraad bereiken in het najaar 2025 voor de inzet voor de 2de tranche om zo voor de stad wederom belangrijke resultaten te behalen zoals die zich aankondigden bij de onlangs succesvol afgeronde 1^e tranche.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn geen benchmarkgegevens met vergelijkbare steden beschikbaar.

Knoppen

- Subsidies wonen
Enigszins beïnvloedbaar zijn de subsidies huurteams, doorstroommakelaar en verhuiscoaches.
- Middelen uit de reserve woonfonds
Er kan voor worden gekozen de middelen uit de reserve woonfonds anders in te zetten.

18.4 We hebben een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de vrijkomende schaarse sociale woonruimte

In de woningmarktregio Arnhem-Nijmegen worden alle vrijkomende woningen van de woningcorporaties (uitgezonderd SSH&) op dezelfde manier verdeeld. De regels hiervoor zijn opgenomen in de huisvestingsverordening. Per 1 januari 2024 is er een nieuwe huisvestingsverordening, die in de hele regio van kracht is. Daarmee continueren we een waardevolle praktijk van regionaal uniforme en transparante woonruimteverdeling. We volgen de ontwikkelingen in het parlement rondom de besluitvorming over het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting. Vooruitlopend op deze besluitvorming zijn in de regio (afsprakenkader Huisvesting Aandachtsgroepen) en in de Nijmeegse woonzorgvisie kaders gegeven voor toewijzing van de schaarse sociale huurwoningen.

Budget

Geen

Activiteiten

- We monitoren de uitvoering van de regionaal afgestemde huisvestingsverordening.
- Als het nodig is passen we de verordening aan. Hierbij letten we op de besluitvorming van het parlement over het wetsvoorstel Wet versterking regie volkshuisvesting, het regionale afsprakenkader huisvesting aandachtsgroepen en de Nijmeegse woonzorgvisie.
- We werken in de Groene Metropoolregio aan de ontwikkeling van een bemiddelingstafel om huisvesting voor aandachtsgroepen in onze regio te realiseren.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	7-9	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn geen benchmarkgegevens met vergelijkbare steden beschikbaar.

Knoppen

Aan dit doel zijn geen budgetten gekoppeld.

Openbare ruimte

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

19 We zijn een klimaatbestendige stad waar de overlast van hitte, droogte en water tot een minimum wordt beperkt en de biodiversiteit wordt bevorderd

19.1 Opvangen en voorkomen van de negatieve effecten van klimaatverandering in de stad

In de vastgestelde klimaatadaptatiestrategie hebben we doelen vastgesteld om droogte te bestrijden:

- We streven naar aanvulling van de grondwaterstand, een vitaal groenareaal, beperking van schade aan gebouwen, funderingen, wegen en kwetsbare functies en naar schoon en voldoende water. hittestress tegen te gaan:
- We streven naar openbare koelte binnen bereik, voldoende groen in de wijken, centrum en bedrijventerreinen en voldoende schaduw langs loop- en fietsroutes en verblijfplaatsen. wateroverlast tegen te gaan:
- We streven ernaar dat de stad een bui van 70 mm in één uur kan verwerken, waarbij zo min mogelijk schade optreedt, dat hoofdwegen beschikbaar blijven, tenzij er een alternatieve route is. En dat hemelwater uit de openbare ruimte niet leidt tot structurele schade aan panden en stroomuitval.
- We zorgen voor gevolgbeperving van overstromingen: bij overstroombare gebieden langs de Waal en buitendijkse gebieden.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1901	Klimaatadaptatie	Programma	585	1.242	1.484	1.476
	Klimaatadaptatie	Uitvoering	2.788	2.787	2.787	2.787
	Natuur- en milieu-educatie	Programma	392	392	392	392
Totaal			3.764	4.421	4.663	4.655

Activiteiten

- We nemen klimaatadaptatieve maatregelen bij nieuwbouw, renovaties en herinrichting. Hierbij hebben we speciale aandacht voor de Vernieuwingsgolf, het Bomenplan en grootstedelijke ontwikkelingen.
- Er is financiële, inhoudelijke en communicatieve ondersteuning bij bewonersinitiatieven die bijdragen aan klimaatadaptatie.
- We schrijven de vastgestelde doelstellingen en maatregelen voor een klimaatadaptief Nijmegen voor als standardeisen bij nieuwbouw, renovaties en herinrichting van de openbare ruimte. Hierbij geldt het principe “pas toe of leg uit”.
- We verankeren klimaatadaptatie in interne processen, zoals projectopdrachten en beheercriteria.
- We onderzoeken trends en maatregelen zoals wind, droogte en sociale effecten. Deze kennis halen we op bij kennisinstellingen en andere gemeenten, zowel nationaal als internationaal.
- We ontsluiten relevante analysegegevens met betrekking tot klimaatadaptatie.
- We werken samen met lokale en regionale stakeholders (onder andere Dar, Waterschap, Groene Metropoolregio, kennisinstellingen, woningcoöperaties, zorginstellingen) om doelen te bereiken.
- We vergroten onze zichtbaarheid bij projecten via informatie op straat en op (sociale) media.
- We zetten Natuur- en Milieueducatie in als instrument om bewoners en bedrijven te bereiken.

- We stimuleren bewoners, instellingen (onderwijs, zorg) en bedrijven om zelf bij te dragen aan een klimaatadaptieve stad.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	5	€	€ 392 €
Uitvoeringskosten			€ 2.787

Het exploitatiebudget voor klimaatadaptatie is beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan de Opgave Klimaatadaptatie. Budget wordt ingezet voor bemensing van het Opgaveteam, onderzoek om de opgave uit te kunnen werken en raadvragen te kunnen beantwoorden, communicatie, indicatoren, de stad op weg te helpen en overige uitvoeringskracht te regelen. Het budget ligt grotendeels niet vast. Er zijn wel opdrachten, toezeggingen en regionale afspraken om bij te dragen regionale werkregio's.

Het budget is nodig om uitvoering te geven aan alle activiteiten. Opdrachtgeverschap en executiekracht voor de activiteiten onder de doelenboom, zoals bijvoorbeeld klimaatadaptieve maatregelen bij nieuwbouw, verankeren van klimaatadaptatie in interne processen, samenwerken met regionale partners en Natuur- en Milieu educatie.

Als dit budget niet meer beschikbaar is dan kunnen deze activiteiten niet meer (volledig) worden uitgevoerd. Dan kan het investeringsbudget van 5,9 miljoen niet voorbereid en uitgevoerd worden. Investerings in de benodigde aanpassing van de bebouwde omgeving kunnen dan niet worden voorbereid en waargemaakt. Als er niet geïnvesteerd kan worden is het gevolg dat de stad nauwelijks aangepast wordt aan extremer wordend weer. Dit brengt risico's met zich mee in termen van extra schade aan gebouwen, infrastructuur, gezondheid, dierenwelzijn, vegetatie en evenementen. De kans in de komende decennia op extreme buien (vergelijkbaar met de bui in Limburg uit 2021) of extreme hittegolven wordt volgens scenario's steeds groter.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Klimaatadaptatie is een ingewikkeld onderwerp om een kwaliteitsvergelijking op te maken, omdat dit verschillende zaken raakt, van investeringen, exploitatiebudget, maar ook grondzaken. Nijmegen heeft een hoge ambitie op het gebied van klimaatadaptatie. Om deze ambitie waar te maken zijn in de eerste plaats investeringen nodig, maar zonder exploitatiebudget, kunnen deze niet waargemaakt worden.

Knoppen

- Klimaatadaptieve maatregelen bij nieuwbouw, renovaties en herinrichting
Als dit budget niet meer beschikbaar is dan kunnen deze activiteiten niet meer (volledig) worden uitgevoerd. Dan kan het investeringsbudget van 5,9 miljoen niet voorbereid en uitgevoerd worden. Investerings in de benodigde aanpassing van de bebouwde omgeving kunnen niet worden voorbereid en waargemaakt. Als er niet geïnvesteerd kan worden is het gevolg dat de stad nauwelijks aangepast wordt aan extremer wordend weer. Dit brengt risico's met zich mee in termen van extra schade aan gebouwen, infrastructuur, gezondheid, dierenwelzijn, vegetatie en evenementen. De kans in de komende decennia op extreme buien (vergelijkbaar met de bui in Limburg uit 2021) of extreme hittegolven wordt volgens scenario's steeds groter.
- Subsidies natuur- en milieueducatie
Enigszins beïnvloedbaar zijn de subsidies die worden gegeven in het kader van natuur- en milieueducatie.

19.2 Verbeterde water- en groenstructuur en meer biodiversiteit

Voldoende groen in de stedelijke omgeving heeft talloze voordelen voor inwoners, planten en dieren in de stad. We willen het groen in de stad behouden, versterken en beschermen. Hiervoor hebben we een visie en actieplan voor de biodiversiteit opgesteld. Ook planten we nog meer bomen in de stad. We letten daarbij ook op de nabijheid en bereikbaarheid van het groen voor onze inwoners en geven daarbij prioriteit aan de vergroening van stenige gebieden in de stad. We zetten in op een duurzaam gescheiden watersysteem waarbij bufferen, infiltreren en bergen tot de mogelijkheden behoren. We kiezen waar mogelijk voor minder verharding. We stellen extra

budget beschikbaar voor creatieve oplossingen in de openbare ruimte en op bedrijventerreinen. Dit stemmen we zoveel mogelijk af op het natuurlijk systeem, waardoor we de biodiversiteit bevorderen en de bodem verbeteren. We zetten de toolbox natuurinclusief bouwen in 2025 in de hele stad in. We blijven bewoners met campagnes informeren en helpen om hun private terrein te vergroenen en klimaatadaptief in te richten. Het groenbeheer en maaibeleid voeren we ten slotte zoveel mogelijk ecologisch verantwoord uit, bijvoorbeeld door meer extensief en gefaseerd te maaien en waar doelmatig te werken met inheems en gifvrij plantgoed.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1902	Groen	Programma	3.771	3.650	3.591	3.492
Totaal			3.771	3.650	3.591	3.492

Activiteiten

- We formeren een aanpak voor bomen in relatie tot kabels, leidingen van nutsbedrijven.
- We verbeteren de openbare en private groene leefomgeving samen met bewoners, bedrijven en betrokken organisaties. We ondersteunen hen bij groene initiatieven en handelen meldingen en klachten af.
- We versterken kennis/bewustwording omtrent de biodiversiteit en enthousiasmeren inwoners om te participeren in het behoud en de versterking van de stadsnatuur.
- We helpen bewoners om hun eigen terrein te vergroenen en klimaatbestendig in te richten, bijvoorbeeld door de succesvolle campagnes van Operatie Steenbreek door te zetten en regenpijpen af te koppelen.
- We voeren de subsidieregeling voor groendaken uit.
- We doen een voorstel voor regels in het omgevingsplan om afdekken met verharding als standaard saneringsaanpak op specifieke plekken te beperken.
- We monitoren diverse soortgroepen om goed onderbouwde uitspraken te kunnen doen over de biodiversiteit van Nijmegen in relatie tot ons beheer en beleid.
- We brengen verder in beeld waar de toekomstige faunapassages kunnen komen.
- We doen onderzoek naar het effect van gebiedsontwikkeling op de bodembiodiversiteit.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja (groen)	7-10	€	€	€ 1.800
nee (biodiversiteit)	7-10		€ 90	€ 300

Van dit budget worden uiteenlopende (groene) initiatieven gefinancierd ter bevordering van de biodiversiteit in Nijmegen. Een deel daarvan is op basis van een contract of subsidie (oranje). Een voorbeeld hiervan is de jaarlijkse monitoring die betrouwbare en belangrijke informatie verschaft rondom de ontwikkeling van de biodiversiteit in de stad. Een groot deel van het budget is niet structureel vastgelegd in contracten (geel), maar is wel essentieel in onze (groeierende) opgave om de biodiversiteit in de stad te behouden en versterken. Hierbij ligt de focus op het versterken van enerzijds de ecologische groenstructuur en anderzijds het overige groenareaal. Dit doen we samen met de bewoners en ondernemers van Nijmegen door in te zetten op bewustwording en het stimuleren van bewonersinitiatieven. Een vermindering op deze kosten brengt consequenties met zich mee in ons streven naar een natuurvriendelijke en gezonde leefomgeving voor iedereen. Dat terwijl deze opgave alsmaar toeneemt, incl. strengere landelijke en Europese regelgeving.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen officiële benchmark gedaan. Nijmegen is ambitieus op het gebied van groen, maar heeft hier relatief weinig capaciteit van ecologen voor. Het is niet bekend hoe de financiële middelen zich verhouden ten opzichte van andere steden.

Knoppen

- Aanpassingen Groen en biodiversiteit
Een vermindering van dit budget brengt consequenties met zich mee in ons streven naar een natuurvriendelijke en gezonde leefomgeving voor iedereen. Dat terwijl deze opgave alsmaar toeneemt, incl. strengere landelijke en Europese regelgeving. Zoals hierboven benoemd is de flexibiliteit van dit budget juist zijn grote kracht. De flexibiliteit is nodig om in te spelen op kansen die voorbij komen, bijvoorbeeld op plekken waar ontwikkelingen plaatsvinden. Om precies deze koppelkansen zo goed mogelijk te benutten, is in 2025 voor het eerst een (interne) projectleider aangesteld voor vergroening. Deze collega heeft vanuit dit budget de beschikking gekregen over middelen om buiten groen te verwezenlijken, onder andere gekoppeld aan lopende projecten.

19.3 Doorontwikkelen van het ecologisch beheer van het groen, en de (stads)bossen

Om het groen in de stad te behouden en te versterken, zorgen we voor voldoende grondverbetering. We werken met klimaatbestendig en waar mogelijk inheems groen. We passen een diversiteit aan soorten toe, zo voorkomen we monoculturen en bevorderen we de biodiversiteit in de stad. We gaan het groenbeheer en maaibeeld op plekken met potentie ook steeds meer ecologisch insteken. Daardoor lijdt het groen minder door droogte, vermindert de vatbaarheid voor ziekten en plagen en wordt de openbare ruimte steeds aantrekkelijker. We zorgen ten slotte voor betere verbindingen van het groen in de stad met natuurgebieden in de omgeving. Dit vergroot de migratiekansen voor dieren en de belevingswaarde voor mensen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D1903	Groen	Programma	597	765	758	751
Totaal			597	765	758	751

Activiteiten

- We beschermen de natuur in onze stad zo goed mogelijk en betrekken daarbij de adviezen van onze natuurpartners.
- We onderhouden onze bomen en ons openbaar groen en voeren periodiek boomveiligheidscontroles uit om aan onze zorgplicht te voldoen.
- We onderhouden oevers van openbaar water, siervijvers, poelen en sloten op doelmatige en sobere wijze in samenwerking met het waterschap, poelenwerkgroepen, IVN en Ravon.
- We beheren de faunavoorzieningen in onze stad.
- We onderhouden de berm, (natuurlijke) beplantingen, parken, bossen en natuur in onze stad op een zo ecologisch mogelijk verantwoorde manier. We werken hierbij zoveel mogelijk met gevarieerd, al dan niet inheems en gifvrij plantgoed.
- We bestrijden invasieve exoten, waar mogelijk samen met bewoners en instanties en ontwikkelen tegelijkertijd een plan voor de langere termijn.
- We houden bij de beoordeling van de bodemkwaliteit en bodemsaneringen rekening met de biodiversiteit en nemen hiervoor regels op in het omgevingsplan

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	7-10	€	€ 312 €

De gemeente Nijmegen is lid geworden van Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezege omdat de meerwaarde van een groot landschapspark aan de noordzijde van de stad groot is. Nijmegen wordt aan alle kanten omringd door groen en dat willen we graag zo houden. Voor Nijmegen Noord is Park Lingezege een prachtig uitloopgebied. Eén van de doelen van het Park is om te garanderen dat er een groene zone blijft bestaan tussen Arnhem en Nijmegen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn hierover geen uitspraken te doen.

Knoppen

- Bijdrage GR Lingezege
Er kan voor worden gekozen om uit de GR Lingezege te stappen. De GR heeft vier leden: de gemeenten Arnhem, Lingewaard, Overbetuwe en Nijmegen. Deze leden betalen een gelijke beheerbijdrage aan het Park. Voor Nijmegen is dat relatief een klein bedrag, gezien de totale begroting, in vergelijking met Overbetuwe en Lingewaard. Als Nijmegen uit deze regeling zou stappen, zouden de andere drie gemeenten het gat op moeten vangen. Of dat haalbaar is, is niet duidelijk. Gevolg kan zijn dat het Park zou komen te vervallen.

20 We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren

20.1 Een groene omgeving die bijdraagt aan de gezondheid van de Nijmegenaren en bezoekers en uitnodigt tot spelen, bewegen en ontmoeten

We streven ernaar om van een aantal speelplekken in de wijk centrale, groene ontmoetingsplekken voor jong en oud te maken: groene sociale knooppunten waar gespeeld, gesport en gepraat kan worden. We verbinden dit aan onze doelstellingen op het gebied van onder andere groen, klimaatadaptatie en bodemkwaliteit. Ook op straatniveau kijken we hoe we de straten zo kunnen inrichten dat ontspannen en spelen dichtbij de woning mogelijk zijn. We zorgen daarnaast voor een openbare ruimte die uitnodigt om in beweging te komen door het aanleggen van beweegroutes en aantrekkelijke wandelroutes. We doen dit in overleg met de bewoners. Bewoners kunnen in overleg met de gemeente ook zelf aan de slag gaan om een groen ontmoetingsplekje te realiseren en te onderhouden. Ten slotte onderhouden we waterobjecten die de leefomgeving aantrekkelijk maken om in te verblijven, zoals de bedriegertjes in de binnenstad. Ook bewaken we de waterkwaliteit van de watergangen, vijvers en plassen en communiceren hierover als daar aanleiding voor is. En nemen we maatregelen ter verbetering waar nodig in overleg met het Waterschap.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2001	Beheer en onderhoud objecten openbare ruimte	Programma	96	96	96	96
	Beheer en onderhoud objecten openbare ruimte	Uitvoering	4.577	4.576	4.576	4.576
	Beweeg- Speel- Ontmoetingsvoorzieningen	Programma	1.586	1.724	1.747	1.642
	Groen	Programma	104	104	104	104
	Kinderboerderijen	Programma	439	428	425	423
Totaal			6.802	6.928	6.949	6.842

Activiteiten

- In samenspraak met de scholen zorgen we voor (mede) gebruik van de schoolpleinen voor de buurt.
- We ondersteunen initiatieven om te spelen, te sporten, te bewegen en te ontmoeten in de openbare ruimte zoals onder andere beweegroutes, skateplekken en calisthenics.
- We bouwen aan een netwerk van organisaties en bedrijven op de thema's gezonde voeding en bewegen in de openbare ruimte. Dit doen we met de campagne Groen, Gezond en in Beweging. Hierin werken we samen met een groot aantal partijen, onder andere met het Radboud Ziekenhuis, GGD en Jantje Beton.
- Op speelplaatsen waar de kwaliteit van de bodem onvoldoende is, voeren we maatregelen uit.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee (beweeg/speel ontm.voorz.)	7-10	€	€	€ 804
Uitvoeringskosten				€ 4.576

€ 804.000: Het budget voor regulier onderhoud van speeltoestellen en ondergronden is al jaren ontoereikend. Reden waarom er extra financiering is aangevraagd. Als dit budget verder onder druk komt te staan moet versneld afscheid genomen worden van speelelementen in de stad. Er is dan onvoldoende budget om de speelelementen veilig en technisch op peil te houden. De komende jaren wordt het door de raad goedgekeurde uitvoeringskader BOSS uitgevoerd.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

- Voorzieningen spelen, sporten, ontmoeten in de openbare ruimte
Als er onverhoopt minder budget beschikbaar is voor onderhoud, is het gevolg dat er versneld afscheid moet worden genomen van speelelementen en ondergronden. Dit staat haaks op het uitvoeringskader BOSS waarbij deze speelelementen en ondergronden onderdeel zijn van de vernieuwing in de wijken.

20.2 Een goede rustplaats voor de overleden Nijmegenaren

We zijn eigenaar van drie begraafplaatsen. Het beheer en de exploitatie van deze begraafplaatsen ligt bij de Stichting Begraafplaatsen Nijmegen (SBN). De eisen en verplichtingen die samenhangen met het beheer en/of de exploitatie zijn opgenomen in een overeenkomst. De gebouwen die op deze begraafplaatsen aanwezig zijn, mogen worden gebruikt voor de exploitatie, maar het onderhoud ervan is de verantwoordelijkheid van de gemeente Nijmegen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2002	Beheer vastgoed begraafplaatsen	Programma	302	302	302	302
Totaal			302	302	302	302

Activiteiten

- We voldoen aan de wettelijke plicht om als gemeente voldoende begraafcapaciteit te hebben.
- We onderhouden het vastgoed bij begraafplaatsen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	6-8	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

- onderhoud vastgoed begraafplaatsen

20.3 Ondersteunen van natuur-inclusieve stadslandbouw

Vanuit onze duurzaamheidsdoelstellingen zetten we ons in voor kortere voedselketens en de productie van voedsel in lokale en regionale stadslandbouw. We faciliteren initiatieven uit de stad voor nieuwe voedselconcepten, groene schoolpleinen en schoolmoestuinen. Hierbij nemen we ook de sociale aspecten mee,

zoals de Voedselbank, inzet van mensen met achterstand tot de arbeidsmarkt en het vergroten van welzijn en gezondheid. We houden ten slotte ook rekening met de kwaliteit van de bodem.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2003	Groen	Programma	104	104	104	104
Totaal			104	104	104	104

Activiteiten

- We stimuleren initiatieven op het gebied van stadslandbouw, moestuinen en voedsel die bijdragen aan een duurzame productie van voedsel.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor nieuwe voedsellandschappen met omliggende gemeenten, scholen en kennisinstituten.
- We nemen deel aan gezondheidsonderzoeken, die de relatie tussen groen, gezondheid en welzijn in beeld brengen.
- In gemeentelijke moestuinen waar de kwaliteit van de bodem onvoldoende is, voeren we maatregelen uit.
- We onderzoeken, in het kader van de eiwittransitie, bij welke onderdelen van de Plant Based Treaty we willen aansluiten.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	7-10	€	€ 101 €

Voor de verdeling van het Stadslandbouw budget is een subsidieregeling opgesteld. Deze heeft in 2025 voor het eerst gelopen. Dezelfde regeling is ook geldig in 2026. Het is de bedoeling de regeling vanaf 2027 opnieuw vast te stellen, en dan voor langere tijd. Het is een eerlijke en efficiënte manier om het budget goed te verdelen over de verschillende stadslandbouw initiatieven. Dat is belangrijk omdat we hiermee inwoners voorzien van gezond voedsel. Daarnaast wordt het lokaal geproduceerd waardoor de keten kort is. Het samen oogsten levert ook sociale cohesie op in de buurt van de tuinen.

Het budget is beïnvloedbaar (oranje) maar we hebben een sterke voorkeur voor het behoud van dit budget voor dit doel. Zonder dit budget is het voor de stadslandbouw initiatieven moeilijker om aanvullende activiteiten te verzorgen, zoals onderzoek naar efficiëntere teeltmethoden en voedsel educatie voor kinderen en volwassenen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het is niet bekend hoeveel budget andere steden beschikbaar stellen voor stadslandbouw.

Knoppen

- Subsidies stadslandbouw initiatieven
De subsidieregeling voor stadslandbouw initiatieven loopt nog tot en met 2026. Het is de bedoeling de regeling vanaf 2027 opnieuw vast te stellen, en dan voor langere tijd. Het is een eerlijke en efficiënte manier om het budget goed te verdelen over de verschillende stadslandbouw initiatieven. Dat is belangrijk omdat we hiermee inwoners voorzien van gezond voedsel. Daarnaast wordt het lokaal geproduceerd waardoor de keten kort is. Het samen oogsten levert ook sociale cohesie op in de buurt van de tuinen.
Het budget is beïnvloedbaar (oranje). Zonder dit budget is het voor de stadslandbouw initiatieven moeilijker om aanvullende activiteiten te verzorgen, zoals onderzoek naar efficiëntere teeltmethoden en voedsel educatie voor kinderen en volwassenen.

20.4 Beheersing, voorkoming en vermindering van omgevingslawaaï

Omgevingslawaaï is niet alleen hinderlijk, maar kan ook leiden tot stress en ziekte. Gelukkig is het in veel woonwijken van Nijmegen 's avonds en 's nachts relatief stil. We willen de hinder waar mogelijk beperken en

terugdringen. Dat kan het beste door het omgevingslawaai aan te pakken bij de bron. Daarnaast zetten we in op het goed isoleren van woningen. Bij nieuwe plannen langs potentiële trillingsbronnen is het belangrijk dat er maatregelen worden getroffen die hinder en schade voorkomen. In de omgevingswet wordt het geluidsbeleid overgedragen aan de gemeente. Als gemeente hebben wij de mogelijkheid om een eigen invulling te geven aan dit beleid. Wij zullen hiervoor voorstellen doen, waarbij we kiezen voor een gebiedsgerichte benadering.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2004	Geluid	Programma	19	19	18	18
	SSV gevelisolatie	Programma	6	3	3	3
Totaal			24	21	21	21

Activiteiten

- We toetsen plannen aan wettelijke geluid- en trilling normen en aan gemeentelijk beleid.
- We adviseren over geluid bij evenementenvergunningen en ontheffingen bouwlawaai op basis van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
- We behandelen geluidklachten en vragen over geluid en trillingen van verkeer, industrieterreinen en laagfrequent geluid.
- We beheren geluidmodellen van de (spoor)wegen en industrieterreinen.
- We beheren en actualiseren beleidsstukken op het gebied van bouwlawaai, evenementengeluid, hogere waarden, festiviteitenregelingen en het geluidbeleid.
- We voeren gesubsidieerde gevelisolatieprojecten uit, waarbij we de geluidsisolatie bij oudere woningen verbeteren.
- We monitoren het omgevingsgeluid middels een geluidmeetnet langs de Waal en het Maas-waalkanaal.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	5	€	€	€

Het gaat om een wettelijke taak wat maakt dat beïnvloedbaarheid van de budgetten beperkt is. We toetsen, adviseren, behandelen en beheren plannen aan wettelijke geluid en trilling normen en het gemeentelijke beleid. Daarnaast is het budget SSV gevelisolatie volledig subsidiabel en daarmee budgetneutraal.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

Gezien het budgetneutrale karakter van dit budget, zien we geen knoppen waaraan gedraaid kan worden.

20.5 Beheersing, voorkoming en vermindering van luchtverontreiniging

Schone lucht levert een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijke en gezonde stad. Met de uitvoering van zo'n dertig maatregelen willen we zorgen voor minder uitstoot van roet, fijnstof, benzeen en stikstofoxiden in de stad. Dit bevordert de luchtkwaliteit en gezondheid van de inwoners en bezoekers van Nijmegen. Geuroverlast is daarbij een belangrijk nieuw aandachtspunt. Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar het landelijk schone lucht akkoord (SLA) en de stikstofproblematiek. Dit zijn twee landelijke thema's die ook effect hebben op de ontwikkeling van onze stad en regio.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2005	Lucht	Programma	846	971	1.097	1.095
	Lucht	Uitvoering	48	48	48	48
Totaal			894	1.019	1.144	1.143

Activiteiten

- We adviseren bij ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen, vertalen het luchtbeleid naar de Omgevingsvisie.
- We nemen actief deel aan het landelijke Schone Lucht Akkoord en volgen de hierin gestelde doelstellingen.
- We voeren de maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit uit.
- Voor schonere binnenvaart werken we samen met meerdere partijen, zowel op nationaal als internationaal niveau.
- We streven naar uitbreiding en optimalisatie van walstroomvoorzieningen aan de Waalkade.
- We voeren een subsidieregeling uit om schone laadinfra voor bestelbusjes te stimuleren.
- In afstemming met mogelijk landelijk en provinciaal beleid werken we toe naar een gewijzigd Nijmeegs geurbeleid.
- We dragen bij aan een lokale aanpak met betrekking tot stikstofdepositie.
- We werken aan het opzetten van een Citizen Science project in Nijmegen om inwoners meer te betrekken bij de luchtkwaliteit.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	5	€	€ 618	€
Uitvoeringskosten				€ 48

Het voeren van een luchtkwaliteitbeleid is voor gemeenten niet wettelijk verplicht, maar in 2030 is er een nieuwe EU-richtlijn van kracht waarin nieuwe grenswaarden voor luchtkwaliteit worden voorgeschreven. Op dit moment voldoet Nijmegen hier nog niet aan, dus hier zal meer inzet op gepleegd moeten worden. In 2025 wordt het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2020-2030 geactualiseerd. Dit uitvoeringsprogramma is vastgesteld door de gemeenteraad. Mocht hier minder geld voor beschikbaar zijn, zullen we minder maatregelen kunnen nemen om de uitstoot van verschillende bronnen terug te dringen (denk hierbij bijvoorbeeld aan de exploitatiekosten voor de zero-emissiezones stadslogistiek en brom- snorfietsen).

Een ander deel van het budget wordt gebruikt voor monitoring van de luchtkwaliteit. Hiervoor is het van belang dit consistent over de jaren te blijven doen, omdat het anders onmogelijk is om hier trends uit te halen. De raad heeft hier ook toe opgeroepen met de motie 'WHO-normen zijn er niet voor niets'. Bovendien wordt het monitoren van de luchtkwaliteit wel een wettelijke verplichting op het moment dat de grenswaarden niet gehaald worden.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De gemeente Nijmegen is relatief actief op het gebied van luchtkwaliteit. Qua capaciteit kunnen we zeggen dat we goed bemenst zijn. Qua financiering is het niet bekend hoe de budgetten zich verhouden tot vergelijkbare steden.

Knoppen

- Uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2020-2030
In 2025 wordt het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit 2020-2030 geactualiseerd. Dit uitvoeringsprogramma is vastgesteld door de gemeenteraad. Mocht hier minder geld voor beschikbaar worden gesteld, zullen we minder maatregelen kunnen nemen om de uitstoot van verschillende bronnen terug te dringen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de exploitatiekosten voor de zero-emissiezones stadslogistiek en brom- snorfietsen.
- subsidies schone laadinfra bestelbusjes
Enigszins beïnvloedbaar zijn de subsidies voor schone laadinfra bestelbusjes.

20.6 Beheersing, voorkoming en vermindering van bodemverontreiniging

De bodem is belangrijk voor een vitale stad. We richten ons op het saneren bij verontreiniging, het maken van preventiebeleid en het geven van ruimtelijk advies. Die adviezen zijn ook van belang bij de activiteiten die worden uitgevoerd om initiatieven op het gebied van stadslandbouw en speeltuinen te realiseren. Daarnaast werken we aan het verbeteren van de vitaliteit van de bodem. Die worden namelijk kwetsbaarder door de klimaatverandering. We realiseren ons dat de ondergrond veel raakvlakken heeft met andere programma's en dat er een balans moet worden gevonden tussen benutten en beschermen. In de beleidsbrief Water en bodem sturend is een verplichting opgenomen om de ondergrond met alles wat daarin zit in beeld te brengen. Ook de Wet Basisregistratie Ondergrond (Bro) verplicht ons om gegevens volgens een uniform format vast te leggen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2006	Bodem	Programma	11	11	11	11
	DUB Bodem	Programma	39	389	389	389
Totaal			50	400	400	400

Activiteiten

- We adviseren en leveren input bij aan- en verkoop van gronden en bij (project)ontwikkeling in de openbare ruimte.
- We voeren een gebruikerstoets bouwen uit op bodemgevoelige locaties.
- We begeleiden saneringen en saneren als de bodemnorm wordt overschreden.
- We beheren de milieuatlas.
- We onderzoeken de haalbaarheid van een grondbank. We onderzoeken de haalbaarheid om hergebruik van grond in openbare ruimte te vergroten door vrijkomende overtollige grond biologisch te verrijken en toe te passen als teelaarde of bomengrond.
- We zorgen voor een ondergrondse ordening die ontwikkelingen mogelijk maakt.
- We brengen de ondergrond in kaart.
- We voldoen aan onze verplichtingen ten aanzien van de Bro.
- We werken beleid uit in het kader van het omgevingsplan om de eisen aan bodemkwaliteit zo goed mogelijk af te stemmen op andere beleidsvelden zoals ecologie, gezondheid, energietransitie (bodemenergiesystemen), klimaat (hitte en wateroverlast), etc.
- We onderzoeken of er aanvullend op het provinciale beleid, gemeentelijk beleid noodzakelijk is voor het bereiken van een acceptabele grondwaterkwaliteit in Nijmegen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	5	€	€	€

Het gaat om een wettelijke taak wat maakt dat beïnvloedbaarheid van de budgetten beperkt is. De (wettelijke verplichte) bevoegd gezag taken die we als gemeente verrichten zijn onder andere afhandelen bodemverontreinigingen waarvoor overgangsrecht geldt, begeleiden saneringen en het in beeld brengen van saneringslocaties. Daarnaast beoordelen we onder andere milieubelastende activiteiten zoals: Graven in de bodem, saneren van de bodem, toepassen van grond en bagger of bouwstoffen etc.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen kwalitatief

Gezien de wettelijke taak en het beperkte budget zien we hier geen knoppen.

20.7 Vermindering van schadelijke effecten door bedrijven en industrie

Nijmegen kent een groot aantal bedrijven met activiteiten die de fysieke leefomgeving belasten. Veel van die bedrijven zijn gesitueerd op verschillende grote bedrijventerreinen. Om de gezondheid en veiligheid van de mens en de invloed op het milieu en het klimaat te waarborgen, geven we de ODRN opdracht om op adequate wijze vergunningen te verlenen en deze actueel te houden, risicogericht toezicht te houden en te handhaven op het voldoen aan wet- en regelgeving. Bedrijven moeten binnen de normen produceren en we onderzoeken regelmatig of de bestaande normen kunnen worden aangescherpt. We blijven ons daar samen met de ODRN continue voor inzetten en stellen daarvoor voldoende middelen beschikbaar. Ook stimuleren we samen met ODRN bedrijven om invulling te geven aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om omwonenden zo veel mogelijk te beschermen tegen schadelijke industriële emissies. We stellen de gezondheid van omwonenden centraal bij het bepalen van onze inzet. Daarnaast zetten we het in 2021 uitgerolde monitoringssysteem voor luchtkwaliteit rondom Nijmegen-West en Weurt voort.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2007	VTH Milieu	Programma	3.573	3.573	3.573	3.573
Totaal			3.573	3.573	3.573	3.573

Activiteiten

- ODRN toetst namens ons aanvragen en meldingen milieu van bedrijven met milieubelastende activiteiten.
 - ODRN toetst namens ons regelmatig of vergunningen milieu nog actueel zijn en actualiseert deze zo nodig.
 - ODRN houdt namens ons milieutoezicht op bedrijven en zorgt ervoor dat we zicht houden op alle relevante milieubelastende bedrijven en activiteiten.
 - ODRN houdt namens ons toezicht op het voldoen aan de informatieplicht energiebesparing en het treffen van alle erkende energiebesparende maatregelen door bedrijven.
 - Bij het uitvoeren van de vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken besteedt ODRN namens ons extra aandacht aan:
 - het verminderen van de emissie van Zeer Zorgwekkende Stoffen.
 - het verminderen van de CO₂-uitstoot.
 - het beschermen van de omgevingsveiligheid bij sloop- en bouwplaatsen.
 - een beter zicht op onbekende milieubelastende activiteiten.
 - We treden handhavend op als de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is.
- Samen met ODRN zetten we de ontwikkeling in naar meer uitkomstgericht werken.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja / nee / deels	5	€	€ pm €

De VTH-milieutaken die de ODRN namens het college uitvoert, hebben een wettelijke basis en zijn daarmee verplicht. Binnen de uitvoering bestaat echter een zekere beleidsvrijheid ten aanzien van het uitvoeringsniveau en het niveau van dienstverlening. Daarbij geldt dat minimaal moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen die zijn vastgelegd in het Besluit omgevingsrecht en de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2022. Deze eisen betreffen onder andere de deskundigheid van medewerkers, de kritieke massa en de kwaliteit van de processen. Daarnaast loopt er op dit moment een fusietraject met de ODRA waar ook (financiële) afspraken worden gemaakt.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Namens de gemeente Nijmegen voert de ODRN de VTH-taken op adequaat niveau uit, waarbij op enkele onderdelen meer wordt gedaan dan wettelijk vereist vanwege de bestuurlijke ambities. Bijvoorbeeld ten aanzien van energiebesparing bij bedrijven, circulaire economie en bescherming van omwonenden en het milieu tegen

industriële emissies. Het is momenteel niet bekend hoe de hiervoor beschikbare budgetten zich verhouden tot die van vergelijkbare gemeenten.

Knoppen

Vanwege de gemaakte afspraken met de ODRN en deelnemers van de gemeenschappelijke regeling is het op korte termijn niet mogelijk om invloed uit te oefenen op het budget. Om te kunnen beoordelen of, en in welke mate, op de middellange of lange termijn bezuinigingen mogelijk zijn, moet in overleg met de ODRN worden bekeken op welke onderdelen het uitvoeringsniveau en/of de dienstverlening kan worden verlaagd, of waar eventueel efficiencywinst te behalen valt. Daarnaast loopt er op dit moment een fusietraject met de ODRA waar ook (financiële) afspraken worden gemaakt.

De VTH-milieutaken die de ODRN uitvoert, hebben een wettelijke basis. Binnen de uitvoering bestaat echter een zekere beleidsvrijheid ten aanzien van het uitvoeringsniveau en het niveau van dienstverlening. Daarbij geldt dat minimaal moet worden voldaan aan de kwaliteitseisen die zijn vastgelegd in het Besluit omgevingsrecht en de Verordening uitvoering en handhaving omgevingsrecht 2022. Deze eisen betreffen onder andere de deskundigheid van medewerkers, de kritieke massa en de kwaliteit van de processen.

21 We zijn een circulaire stad waar we verantwoord omgaan met grondstoffen en deze zoveel mogelijk opnieuw gebruiken

21.1 Verbeterde afvalpreventie en verdergaande afvalscheiding bij huishoudens

Dankzij het principe van “de vervuiler betaalt” behalen we in de huidige inzamelstructuur een hoge mate van afvalscheiding. Met de verdere uitrol van de gescheiden inzameling van luiers verwachten we onze eerdere doelstelling van 75% afvalscheiding te halen. In het nieuwe afvalbeleidsplan is naast een focus op afvalscheiding, ook de kwaliteit van het ingezamelde afval een leidend principe. We zetten de lijnen uit om minimaal aan te sluiten bij de nieuwe landelijk geformuleerde doelstellingen van 60% hergebruik in 2030 en 65% hergebruik in 2035. We willen deze doelen bereiken door het serviceniveau voor het aanbieden en inzamelen van herbruikbare afvalstromen te vergroten en dat voor restafval aan te passen aan het aanbod.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2101	Afval	Programma	382	381	279	278
	Afval	Uitvoering	346	346	346	346
Totaal			728	727	626	624

Activiteiten

- We onderzoeken nieuwe inzamelmethoden met pilots als de schillenboer en zetten in op in pandige inzameling om de afvalscheiding bij hoogbouw te verbeteren.
- We volgen nieuwe verwerkingstechnieken voor deelstromen, bijvoorbeeld het nascheiden van plastic afval.
- We maken de gescheiden inzameling van afval op basisscholen mogelijk en onderzoeken een uitrol naar middelbare scholen en maatschappelijke organisaties.
- We monitoren de kwaliteit van ingezamelde herbruikbare afvalstromen en zetten acties wijkgericht in ter verbetering van de kwaliteit van gft en plastic+ afval

De gemeente heeft de wettelijke taak om afval in te zamelen. Er zijn lokale en regionale samenwerkingsprojecten met Dar NV en de aangesloten regiogemeenten. Veel projecten zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen, het voorkomen van afval en projecten die het verder scheiden van huishoudelijk afval moeten bewerkstelligen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja (afvalinzam)	4-5	€	€ 197 €

€ 197 Betreft budget voor ontwikkeling beleid en uitvoering afvalbeleid. Dit budget is benodigd om de gestelde acties uit het vigerende afvalbeleid uit te kunnen voeren. Dit zijn lokale en regionale samenwerkingsprojecten in met Dar NV en de aangesloten regiogemeenten. Veel projecten zijn gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde afvalstromen, het voorkomen van afval en projecten die het verder scheiden van huishoudelijk afval moeten bewerkstelligen.

Beleidswijzigingen kunnen worden doorgevoerd na het aannemen van nieuwe beleid door de gemeenteraad. Beleidswijziging heeft een doorlooptijd van 1 tot 2 jaar en heeft de goedkeuring van de raad nodig. Het te behalen bedrag is beperkt ivm wettelijke verantwoordelijkheden tot het scheiden van afval en het maken van andere kosten die door de uitvoer van het beleid worden voorkomen, zoals het verbranden van afval ipv recyclen.

De uitvoeringskosten en de kapitaallasten zijn niet beïnvloedbaar (€ 362+€ 68)

Regionaal beleid/wettelijke taak

Kwaliteitsniveau en benchmark

Score Nijmegen op benchmark recycling.

Knoppen

- Ontwikkeling beleid en uitvoering afvalbeleid
Gedacht kan worden aan:
 - Het aanpassen van inzamelfrequenties en de mate van dienstverlening
 - Het invoeren van afvalstoffenheffing

21.2 Betere afvalscheiding bij bedrijven

Bedrijven zijn vrij om hun eigen commerciële afvalinzamelaar te kiezen. In samenwerking met stakeholders willen we gescheiden inzameling van bedrijfsafval stimuleren. Specifiek voor de binnenstad is er de mogelijkheid voor gezamenlijk gebruik van de ondergrondse restafvalcontainers. We streven daarnaast naar collectieve en duurzame inzamelsystemen voor de herbruikbare stromen, waardoor er minder logistieke bewegingen nodig zijn. Door het ingestelde containerverbod wordt de aanwezigheid van bedrijfsafvalcontainers in de openbare ruimte teruggedrongen. Dit zorgt niet alleen voor een betere afvalscheiding, maar ook voor een aantrekkelijke binnenstad.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2102	Afval	Programma	-938	-938	-938	-938
	Afval	Uitvoering	196	196	196	196
Totaal			-742	-742	-742	-742

Activiteiten

- We ondersteunen waar mogelijk initiatieven om de gescheiden inzameling van bedrijfsafval te bevorderen.
- We verzorgen de inning van reinigingsheffing bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	4-5	€	€	€
Uitvoeringskosten				€ 196

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend

Knoppen

- Verhoging reinigingsheffing bedrijven en instellingen
We verzorgen de inning van reinigingsheffing bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak. De kostendekkendheid van deze taak mag niet hoger zijn dan 100%.

21.3 Een circulaire economie in onze regio en meer circulair inrichten en bouwen

We werken met de Groene Metropoolregio samen aan ontwikkeling en introductie van de Circulaire Impactladder voor nieuwbouwprojecten. In de bouw kiezen we vaker voor houtbouw en minder voor beton. Dit is landelijk nog een redelijk nieuw thema dat vraagt om tijd en innovatie. Via ons opdrachtgeverschap kunnen we in de bouw en infrastructuur stappen zetten. Dit is ook nodig voor een toekomstbestendige economie en verstedelijking. Samen met de regio willen we circulair bouwen versnellen en initiatieven ondersteunen die bijdragen aan een duurzame grond-, weg- en waterbouw.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2103	Circulaire economie	Programma	331	331	331	331
Totaal			331	331	331	331

Activiteiten

- We benoemen en toetsen criteria voor circulair bouwen in ontwikkeldocumenten, tenders en aanbestedingen, zowel voor gebiedsontwikkelingen, (maatschappelijk) vastgoed als GWW. We hebben bijvoorbeeld voor de aanbesteding van de Hezelpoorttoren met adviseurs een beoordelingsmethodiek voor circulariteit ontwikkeld en als gunningscriterium gebruikt.
- We ontwikkelen kennis over circulair bouwen met onze regionale partners en delen deze in regionale en landelijk netwerken, waaronder de Citydeal Circulair en Conceptueel bouwen en Duurzaam GWW. We nemen bijvoorbeeld met andere gemeenten, provincies, Prorail en Rijkswaterstaat deel aan de werkgroep van het CROW om het landelijke instrument “ambitiweb duurzaam GWW” te actualiseren.
- We investeren in de verbinding met en de totstandkoming van Via-T, het centrum voor vakmanschap, innovatie, circulariteit en duurzaamheid in de bouw-, installatie- en electrotechniek.
- Met andere overheden, brancheorganisaties en materialenleveranciers faciliteren we circulaire hubs en zetten in op het zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken van reststromen. We maken bijvoorbeeld gebruik van DuSpot voor vrijkomend materiaal uit de grond-, weg- en waterbouw

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	5	€	€ 320 €

Voor circulaire economie zijn er geen wettelijke taken waarvoor budget gereserveerd is. We hebben een budget voor het uitvoeren van de agenda ‘Circulaire Stad’ en dragen ieder jaar de inwonersbijdrage af aan de GMR voor deelname aan de opgave ‘Circulaire Regio’. Beide budgetten zijn enigszins beïnvloedbaar.

De opgave Circulaire regio gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. We werken binnen deze opgave samen met andere gemeenten in de regio op thema's als inkoop, circulaire bouw en infra, water en klimaatadaptatie en energietransitie. Als we dit budget weg zouden nemen, gaat de gezamenlijke krachtenbundeling met de regiogemeenten verloren, terwijl we de regio juist hard nodig hebben op deze thema's. Bijvoorbeeld het opwekken van energie: dit kan niet alleen binnen eigen gemeentegrenzen meer worden voorzien. Ook zorgt samenwerking met de regio voor meer uniformiteit in beleid en gezamenlijke kracht en capaciteit op bijvoorbeeld inkoop.

De uitvoeringsagenda Circulaire Stad is afgelopen maart vastgesteld door het College. Met de Uitvoeringsagenda geven we praktische invulling aan al vastgestelde ambities uit de Omgevingsvisie. We geven hiermee ook invulling aan de ambities van het Rijk om in 2030 voor 50% en 2050 voor 100% circulair te zijn. Een groot gedeelte van het budget van de uitvoeringsagenda komt uit de CDOKE gelden. Als we dit geld niet inzetten voor de agenda, kunnen we een aantal projecten niet meer uitvoeren. We willen een bijeenkomst organiseren voor de repaircafés, naar aanleiding van de moties die hierover uit de gemeenteraad kwamen dit jaar. Ook willen we een businesscase maken voor een materialendepot, waar materialen kunnen worden opgeslagen voor hergebruik. Van het budget nemen we ook deel aan de Circulaire Raad en betalen we contributie voor het gebruik van o.a. DuSpot en DuboCalc, waar we binnen infra en GWW veel gebruik van maken. Het schrappen van dit budget gaat in tegen de ambities uit de Omgevingsvisie.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er is geen echte benchmark het kwaliteitsniveau van circulaire maatregelen. Dit komt onder andere door het feit dat dit lastig te meten is en we ons aan het begin van de transitie bevinden waardoor er nog veel verandert. We doen in Nijmegen echter veel aan circulaire economie. We hebben een circulaire raad, waar we in triple-helix verband samenkomen om netwerken en projecten te versterken. Dit is uniek in de regio en grotendeels in Nederland. Als we kijken naar de meest vergelijkbare stad in ordergrootte in de regio, Arnhem, kunnen we zien dat zij ook een uitvoeringsagenda circulaire economie hebben opgesteld. Zij hebben hiervoor 450.000 euro begroot, dat meer geld is dan wij hieraan besteden (375.000 euro). Daarbij moet opgemerkt worden dat slechts een deel van dit geld komt uit structurele middelen, de rest uit CDOKE gelden van het Rijk, die we niet overal voor in te zetten zijn. Qua personele capaciteit in Nijmegen zitten we relatief aan de hoge kant, om de hoge ambities waar te kunnen maken.

Knoppen

- **Agenda Circulaire stad**
De agenda Circulaire Stad is net vastgesteld. We staan aan het begin van uitvoering van onze ambities en projecten. De Circulaire economie is een belangrijke transitie waar we aan het begin van zitten. Als de uitvoeringsagenda niet uitgevoerd kan worden, kunnen we geen ervaringen opdoen in verschillende sectoren om deze transities in gang te zetten. Het gaat niet alleen om materialen, maar raakt ook aan thema's als klimaatadaptatie en energietransitie.
- **Verhoging reinigingsheffing bedrijven en instellingen**
We verzorgen de inning van reinigingsheffing bij bedrijven en instellingen die afvalstoffen door de gemeente laten ophalen. Hiermee worden de kosten gedekt van deze niet wettelijke taak. De kostendekkendheid van deze taak mag niet hoger zijn dan 100%.

21.4 Zoveel mogelijk hergebruik van grond

We willen voorkomen dat er te veel gebruik wordt gemaakt van primaire stoffen en er te veel grond wordt afgevoerd of onnodig aangevoerd.

Budget

Geen

Activiteiten

- We houden onze nota Bodembeheer up-to date

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja / nee / deels		€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

-

Knoppen

Aan dit doel zijn geen budgetten gekoppeld.

22 We zijn een duurzame en energie neutrale stad, waarin we inwoners en bedrijven ondersteunen bij de energie- en warmte transitie en duurzame inwonersinitiatieven stimuleren

22.1 Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming in de wijken die samen met de Nijmegenaren en organisaties is gerealiseerd

We staan voor de opgave om in 2050 de warmtetransitie gereed te hebben. Hiervoor hebben wij, met betrokkenheid van stakeholders, een projectmatige gebiedsgerichte aanpak bepaald richting een aardgasvrije gebouwde omgeving met een routekaart waarop wijken en bedrijventerreinen aansluiten op potentiële alternatieve warmte of energie infrastructuur. Dit handelingsperspectief betekent dat we kansrijke projecten als eerste uitwerken en we betaalbare en duurzame warmtebronnen moeten vinden voor de verwarming van panden, warm water en koken zonder gas. Per project onderzoeken we samen met betrokken bewoners en partijen wat er mogelijk is. Als er zicht is op een (betaalbare) warmtebron werken we een businesscase uit, die we voorleggen aan de gemeenteraad. Om de warmtetransitie mogelijk te maken, moeten we vaart zetten achter het aanleggen van warmtenetten. De gemeente krijgt een publiek aandeel in het publiek warmtebedrijf Nijmegen Warmte, die voldoet aan de Wet collectieve warmte (Wcw). Om voldoende duurzame warmtebronnen te hebben, volgen we ontwikkelingen en signaleren kansen voor kansrijke bronnen richting partners. Met campagnes, collectieve acties, maatwerkadviezen en subsidieregelingen helpen we daarnaast bewoners, bewonersinitiatieven, MKB-bedrijven en organisaties om energie te besparen en zelf op te wekken. We geven prioriteit aan huishoudens met het risico op energiearmoede en woningen die slecht zijn geïsoleerd. Voor het slagen van deze opgave moeten we beroep doen op professionals in de bouw- en installatietechniek. We zien echter dat hier grote tekorten zijn. We willen daarom meer mensen laten leren, werken en innoveren in de techniek. Tenslotte kunnen we deze doelstellingen om te verduurzamen niet bereiken zonder samenwerking met de inwoners in de stad. We zetten hier met verschillende activiteiten extra op in.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2201	Duurzame leefomgeving	Programma	205	205	205	205
	Energietransitie wijken	Programma	2.354	75	75	75
	Nijmegen aardgasvrij	Programma	1.962	2.528	4.082	1.882
Totaal			4.521	2.808	4.362	2.162

Activiteiten

- We stimuleren de ontwikkeling van alternatieve duurzame warmtebronnen en onderzoeken wat in Nijmegen de beste mogelijkheden zijn om energie te winnen uit all-electric, afvalwater, PVT, grondwater, oppervlaktewater en geothermie.
- Wat betreft waterstof worden landelijke ontwikkelingen gevolgd. Waterstof wordt vooral inzet in scheepvaart en mobiliteit.
- We ondersteunen bewonersinitiatieven die zelf een andere duurzame warmteoplossing vinden, door onder meer het Steunpunt Energietransitie voor bewonersinitiatieven te ondersteunen.
- We hebben een Aanjaagfonds voor bewonersplannen om energie te besparen of duurzame energie te gebruiken.
- We volgen innovatieve ontwikkelingen en voeren een actieve lobby om kansen uit nationale en Europese programma's en netwerken te benutten.

- We zetten vervolgstappen in de verdere voorbereiding van de oprichting van een publiek integraal warmtebedrijf.
- We breiden onze inzet uit om daarmee de energiearmoede aan te kunnen pakken en inwoners tegelijkertijd zoveel mogelijk te stimuleren actief te worden op het gebied van besparen. Daarbij verschuift de aanpak van gedrag en kleine maatregelen steeds meer richting het nemen van grote isolatiemaatregelen aan de woning.
- We blijven inzetten op het verkrijgen van Rijksmiddelen om inwoners in Nijmegen te stimuleren bij het nemen van energie- en warmtebesparende maatregelen.
- We sporen sportclubs, onderwijsinstellingen en andere eigenaren van maatschappelijk vastgoed aan om te verduurzamen.
- We verkennen samen met woningbouwcorporaties welke mogelijkheden er zijn om te verduurzamen, zodat ook huurders het verbruik van gas en elektriciteit kunnen verminderen.
- We ondersteunen schoolbesturen in hun lobby bij het rijk om voldoende middelen te verkrijgen voor een duurzame onderwijshuisvesting.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja (Nijmegen aardgasvrij)	5	€	€ pm	€

Voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving door schone opwek en het isoleren (energiebesparing) en aardgasvrij maken (warmtetransitie) van woningen is in het Klimaatakkoord uit 2019 een centrale rol belegd bij gemeenten als bijdrage aan het halen van de klimaatdoelen uit de Klimaatwet. De mate en snelheid van het nemen van maatregelen is niet per gemeente vastgelegd. Echter, in de Lokale energie strategie 2025-2050 is berekend dat in 2030 in Nijmegen 17.000 extra woningen geïsoleerd en 10.000 woningen aardgasvrij moeten zijn om het landelijke, regionale en lokale klimaatdoel van 55% CO₂-reductie in Nijmegen te halen. Hiertoe zijn over het warmtenet Dukenburg, de oprichting van het publieke warmtebedrijf Nijmegen Warmte en de lokale isolatieaanpak (uitvoeringsplan, aanbestedingstraject) vergaande besluiten genomen. De aanpak voor netcongestie is randvoorwaardelijk voor de energietransitie en nodig om het risico op vertraging van woningbouw te verkleinen. De resterende bijdrage van Nijmegen aan het RES-doel van de Groene Metropool Regio voor schone opwek met wind en zon (1,62 TWh in 2030) betreft grootschalige opwek van zon op dak.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Nijmegen loopt in Nederland voorop met de oprichting van een publiek Warmtebedrijf en de ontwikkeling van het collectieve warmtenet in Dukenburg. Vrijwel alle (zeker grotere) Nederlandse gemeenten hebben een isolatieaanpak voor (goedkope) koopwoningen.

Knoppen

We zien beperkt knoppen om aan te draaien, omdat dit niet strookt met het Klimaatakkoord. Als we bezuinigen op de energietransitie kunnen we de beoogde 55% CO₂-reductie in 2030 t.o.v. 2019 niet realiseren.

22.2 Een energie- en warmtetransitie en verduurzaming bij bedrijven die samen met ondernemers en organisaties/instellingen is gerealiseerd

Bedrijven zijn verantwoordelijk voor ruim de helft van het gasverbruik en voor 75% van het elektriciteitsverbruik in Nijmegen. Een belangrijke doelgroep in de energietransitie dus. Wij vinden dat bedrijven zelf hun verantwoordelijkheid moeten nemen om energie te besparen. Hiertoe zijn bedrijven die meer dan 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas gebruiken al wettelijk verplicht. Wij blijven bedrijven hierop controleren. Daarnaast blijven we bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling in de energie- en warmtetransitie. Belangrijk aandachtspunt is de netcongestie in het aanwezig elektriciteitsnetwerk. Zelf geven we het goede voorbeeld door onze CO₂-footprint te verkleinen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2202	Energietransitie bedrijven	Programma	361	360	360	360
Totaal			361	360	360	360

Activiteiten

- Wij blijven bedrijven controleren op de verplichting om energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd binnen 5 jaar. We nemen maatregelen als hieraan niet wordt voldaan.
- We hebben een Aanjaagfonds voor de energietransitie bij bedrijven.
- In de periode 2022-2035 maken we de gemeentelijke kernportefeuille op logische momenten energievriendelijker en aardgasvrij.
- We faciliteren waar nodig de ontwikkeling van een warmtenet op TPN-West.
- We ondersteunen het regionale Expertiseteam Energie (REE).
- We blijven bedrijven onafhankelijk en pro-actief benaderen voor versnelling in de energie- en warmtetransitie. Belangrijk aandachtspunt is de netcongestie in het aanwezige elektriciteitsnetwerk.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
deels	5	€ 361 €

Beïnvloedbaar. Echter, bij bedrijven is gezien het hoge energiegebruik veel energie te besparen en bedrijven kunnen via energyhubs de netcongestie verminderen. Daarnaast is het voor het draagvlak in de stad nodig om de energietransitie behalve op woningen - waar het grootste deel van de lokale middelen voor de energietransitie op worden in gezet - ook te richten op het gemeentelijk vastgoed (voorbeeldfunctie) en bedrijven. In de Lokale energiestrategie 2025-2050 hebben we hiervoor maatregelen opgenomen (o.a. plan van aanpak MKB, ondersteuning energyhubs).

Kwaliteitsniveau en benchmark

Veel gemeenten hebben projecten om bedrijventerreinen te verduurzamen (waaronder energyhubs), vaak met behulp van landelijke en provinciale middelen die lokale cofinanciering vereisen. Een specifieke bovenwettelijke aanpak voor MKB-bedrijven (die niet onder de wettelijke energiebesparingsplicht vallen) heeft niet iedere gemeente.

Knoppen

- **Energietransitie bedrijven**
Er zijn mogelijkheden om op het budget voor de energietransitie bij bedrijven te bezuinigen, ook al gaat dit ten koste van de ontwikkeling van smart energy hubs, innovaties bij bedrijven (Aanjaagfonds), handhaving en toezicht op de energiebesparingsplicht bij bedrijven door de ODRN en bovenwettelijke energiebesparing bij bedrijven. Het overgrote deel van de middelen voor de energietransitie gaan naar woningen (zie 22.1), maar het is van belang ook inzet te plegen op de energietransitie bij bedrijven. Bij bedrijven is gezien het hoge energiegebruik veel energie te besparen. En bedrijven kunnen via energyhubs de netcongestie verminderen. Daarnaast is het voor het draagvlak in de stad nodig om de energietransitie behalve op woningen - waar het grootste deel van de lokale middelen voor de energietransitie op worden in gezet - ook te richten op het gemeentelijk vastgoed (voorbeeldfunctie) en bedrijven.

22.3 Meer opwekken en gebruiken van duurzame energie

Een volledig duurzame energievoorziening is ondenkbaar zonder regionale samenwerking. Nederland is opgedeeld in 30 regio's die elk een Regionale Energie Strategie maken. Daarin geven zij aan welke bijdrage ze kunnen leveren aan deze doelstelling op zowel het gehele energiesysteem, elektriciteit als warmte. Op regionale schaal werken we samen met gemeenten, provincie, waterschappen en veel lokale stakeholders aan dit voorstel voor de opwek van grootschalige duurzame energie. Onze inzet is om zo veel mogelijk duurzame energie binnen

de eigen grenzen op te wekken en op het gebied van warmte van elkaar te leren. We grijpen daarom alle mogelijkheden aan om duurzame elektriciteit op te wekken door energieprojecten te faciliteren en het plaatsen van zonnepanelen op daken te stimuleren. Al deze ontwikkelingen leiden samen met de groei van de stad tot een explosieve groei van vraag en aanbod op het elektriciteitsnet. We kiezen voor een actieve aanpak van het tekort op het elektriciteitsnet en laadinfrastructuur.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2203	Opwekken duurzame energie	Programma	632	632	632	632
Totaal			632	632	632	632

Activiteiten

- We onderzoeken de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat op alle daken van nieuwe gebouwen in onze stad zonnepanelen komen en stellen hiervoor extra geld beschikbaar.
- In 2025 blijven we de mogelijkheden om de resterende potentie van grootschalige opwek van zon op bestaande (bedrijfs)daken tot en na 2030 (in relatie tot netcongestie) te realiseren onderzoeken.
- We nemen deel aan het project van firma ZES (Zero Emission Services) waarbij duurzaam opgewekte energie opgeslagen wordt in batterijcontainers, die ingezet worden voor het batterij-elektrisch varen in de binnenvaart. BCTN, ENGIE, provincie Gelderland en Oost-NL zijn ook partners in dit project.
- We benutten mogelijkheden voor groene waterstof als deze zich voordoen en ondersteunen initiatieven voor waterstoftankstations op of in de omgeving De Grift, Bijsterhuizen en het Engie-terrein

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	6-8	€122	€	€

Een bedrag van € 510.000 betreft landelijke middelen die we doorsluizen naar de GMR/RES-regio. We hebben hier geen zeggenschap over en is niet beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De afgesproken en gerealiseerde bijdrage aan de landelijke opgave voor duurzame opwek van zon en wind uit het Klimaatakkoord varieert per RES-regio en per gemeente.

Knoppen

De resterende (niet gerealiseerde) bijdrage van Nijmegen aan het RES-doel van de Groene Metropool Regio voor schone opwek met wind en zon (1,62 TWh in 2030) betreft grootschalige opwek van zon op dak, waar we ondanks netcongestie op in willen blijven zetten als onderdeel van bredere energieprojecten, zoals smart energy hubs.

22.4 Aanpak netcongestie met netbeheerders en medeoverheden

Er is sprake van een tekort in transportcapaciteit op het stroomnet. Dit zet druk op het in stand kunnen houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening voor de huidige functies, op de ontwikkelambities en op verduurzamingsopgave van de gemeente. De schaarste speelt zowel in het hoogspanningsnet, als in de midden- en laagspanningsnetten:

- Schaarste op het hoogspanningsnet zorgt ervoor dat er sinds 2021 geen nieuwe aansluitingen voor grootschalige elektriciteitsopwek (zon en wind) mogelijk zijn. In oktober 2023 maakte TenneT bekend dat er in Gelderland geen extra stroomcapaciteit beschikbaar is voor nieuwe aanvragen van grootverbruikers, ingediend vanaf 17 november 2022. De verwachting van de netbeheerders is dat deze situatie aanhoudt tot minimaal 2033. Nieuwe aansluitingen voor kleinverbruik - zoals voor woningbouw - zijn in deze periode nog wel mogelijk, mits er aanvullende maatregelen komen voor de aanpassing van de netinfrastructuur en het beter benutten van de bestaande netcapaciteit.

- Binnen de gemeente Nijmegen is het midden- en laagspanningsnet in de wijken zodanig belast dat forse investeringen door netbeheerder Liander nodig zijn, met uitbreiding van onderstations, van trafostations in wijken en kabels.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2204	Aanpak netcongestie	Programma	122	122	122	122
Totaal			122	122	122	122

Activiteiten

- De gemeente helpt Liander bij de uitbreiding van de infrastructuur voor elektriciteit binnen de gemeente.
- Samen met Liander en in afstemming met mede-overheden geven we uitvoering aan het gemeentelijk Masterplan Netcongestie.
- We zijn actief betrokken bij bovengemeentelijk prioriteitskeuzes voor investeringen in het energiesysteem de komende jaren - met buurgemeenten, in regioverband en op provinciaal niveau.
- Stimuleren van slimme oplossingen om de beschikbare netcapaciteit beter te benutten.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)
ja / nee / deels	6-8	€122 €

Kwaliteitsniveau en benchmark

De resterende (niet gerealiseerde) bijdrage van Nijmegen aan het RES-doel van de Groene Metropool Regio voor schone opwek met wind en zon (1,62 TWh in 2030) betreft grootschalige opwek van zon op dak, waar we ondanks netcongestie op in willen blijven zetten als onderdeel van bredere energieprojecten, zoals smart energy hubs.

Knoppen kwalitatief

Maatregelen masterplan netcongestie: De aanpak voor netcongestie is randvoorwaardelijk voor de energietransitie en nodig om het risico op vertraging van woningbouw te verkleinen, maar het is een optie om de sturing op beperking van de gevolgen van netcongestie aan de netbeheerders en de provinciale en landelijke overheid over te laten. Dit zou ten koste gaan van lokale kansen en van de samenwerking met de netbeheerder(s) waarbij we elkaar kunnen versterken.

23 We hebben een openbare ruimte die toekomstbestendig en leefbaar is

23.1 We vernieuwen en beheren de openbare ruimte zo toekomstbestendig mogelijk

Wij beheren en onderhouden onze kapitaalgoederen (onder andere groen, wegen, verkeerslichten, openbare verlichting, bruggen/tunnels) om de huidige functie te borgen. Dit doen we door gestructureerd jaarlijks het onderhouds- en vervangingsprogramma op te stellen. De basis hiervoor is voldoen aan wet- en regelgeving, landelijke richtlijnen en normen. Hiermee borgen we veiligheid, de technische kwaliteit en voorkomen we kapitaalvernietiging. We maken dit programma met een horizon van ten minste 5 jaar. We kijken steeds verder vooruit om kostenstijgingen als gevolg van het ouder wordende areaal aan te zien komen. De beheerstrategie voor de verschillende kapitaalgoederen is vastgelegd in de jaarlijkse beheerplannen en is actueel.

We programmeren niet alleen vanuit de onderhouds- en investeringsbehoefte maar stemmen integraal af met de wijken, andere fysieke voorzieningen en onder andere met de gemeentelijke programma's op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit. Hiermee leveren we zo goed mogelijk een bijdrage aan de bereikbaarheid van de stad, het woon-, leef- en vestigingsklimaat en andere doelen binnen onze programma's.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2301	Groen	Programma	9.277	9.399	9.648	10.151
	Openbaar water	Programma	211	211	211	211
Totaal			9.488	9.610	9.859	10.362

Activiteiten

- We beheren en vernieuwen onze verhardingen, straten en pleinen sober en doelmatig.
- We beheren en onderhouden onze civiele constructies en tunnels.
- We beheren en onderhouden onze installaties.
- We beheren onze bomen conform het Nijmeegse Bomenbeleids- en beheerplan.
- We beheren en onderhouden ons groenareaal conform de nota Beplantingen en de nota Maaibeheer.
- We beheren en vernieuwen onze openbare verlichting.
- We beheren en vernieuwen ons straatmeubilair sober en doelmatig.
- We beheren en onderhouden onze havens en kades.
- We beheren en onderhouden waterobjecten zoals siervijvers, fontein, watergeefinstallaties en watertappunten.
- We onderhouden sport- en speelvoorzieningen en ontmoetingsplekken in de openbare ruimte. We inspecteren de kwaliteit van de speeltoestellen en valondergronden.
- We onderhouden en beheren onze stedelijke en wijkspeluinen en kinderboerderijen.
- We zorgen voor voldoende hondenvoorzieningen zoals hondenloopgebieden en/ of hondenuitlaatplaatsen (HUP's) en onderhouden deze.
- We beheren onroerend goed dat bijdraagt aan de doelen van dit programma

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	7-10	€ 50	€ 314	€ 1.107
deels	7-10	€	€ 1.042	€ 4.167
nee	7-10	€ 562	€ 37	€
nee	7-10	€	€ 204	€

Openbaar water

De waterobjecten die hier genoemd worden staan los van de wettelijke watertaken en is niet verplicht maar esthetisch belangrijk voor de stad. Beperkt beïnvloedbaar vanwege de lopende contracten met de aannemers.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

- Beheer en onderhoud kapitaalgoederen
Voor de verschillende kapitaalgoederen kan het beheer en onderhoud op een lager niveau worden gezet. Hiermee wordt de frequentie van bijvoorbeeld reiniging verlaagd. Hierbij kan gedacht worden aan minder vaak omvorming van groenvakken, verminderde reiniging van straatmeubilair, sport- en speelvoorzieningen en hondenvoorzieningen. Dit kan gevolgen hebben voor de leefbaarheid in de wijken.

23.3 We voeren de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater) duurzaam en doelmatig uit

Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen (GRP) is het beleidskader voor onze taken op het gebied van afvalwater, hemelwater, oppervlaktewater en grondwater tot 2026. Vanuit dit GRP werken we verder aan de uitvoering van een van onze gemeentelijke watertaken. De hoofdoelen van onze wettelijke gemeentelijke watertaken zijn het beschermen van de volksgezondheid, bijdragen aan een leefbare woonomgeving en het

beschermen van het milieu. De kaders van de wet bodembescherming ten aanzien van de grondwaterkwaliteit verdwijnen onder de omgevingswet. De provincie voert regie op de grondwaterkwaliteit op basis van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn. De focus voor oppervlaktewater is om te voldoen aan de gestelde normen binnen de Kaderrichtlijn Water (KRW). De uitkomsten van de evaluatie Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2017 – 2023 worden opgenomen in het nieuw op te stellen Water en Rioleringsprogramma conform het instrumentarium van de omgevingswet. In 2023 is gestart met een vervangingsgolf voor de kapitaalgoederen die 40-50 jaar geleden gebouwd zijn. De werkzaamheden voor de gemeentelijke watertaken liften mee met deze vernieuwingsgolf. Zo worden gebieden zoals kinderdorp Neerbosch, Spoorbuurt en de Kanunnikenbuurt opgepakt. Voor Neerbosch-Oost, Winkelsteeg, Hatert en de Noord-Oostkanaalhavens hebben we samen met het Waterschap Rivierenland de waterbergingsopgaven bepaald, volgend uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) voor een watersysteem dat klimaatbestendig is. De maatregelen die daaruit voortvloeien, pakken we zoveel mogelijk samen met gebiedsontwikkelingen op zoals Winkelsteeg/Kanaalzone en Kinderdorp Neerbosch.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2303	Riolering Huisaansluitingen	Programma				
	Riolering Huisaansluitingen	Uitvoering				
	Riolering investeringslasten	Programma	9.710	10.297	12.411	11.428
	Riolering niet-onderhoud	Programma	2.271	2.772	2.480	2.572
	Riolering niet-onderhoud	Uitvoering	1.732	1.732	1.732	1.732
	Riolering onderhoud	Programma	3.623	3.644	3.661	3.684
	Riolering opbrengst rioolheffing	Programma	-19.699	-22.836	-26.071	-29.430
	Riolering opbrengst rioolheffing	Uitvoering				
	Riolering Voorziening	Programma	-5.610	-3.781	-2.716	1.668
Totaal			-7.973	-8.172	-8.503	-8.347

Activiteiten

- We leggen infrastructuur en voorzieningen aan die behoren tot de gemeentelijke watertaken op nieuwe en bestaande bebouwing.
- We reinigen, inspecteren, beoordelen en voeren onderhoud uit en verbeteren hierdoor het functioneren van rioolstelsels of rioolsystemen.
- We ondersteunen de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) bij de behandeling van vergunning, toezicht en handhaving (bijvoorbeeld lozingen).
- We voeren de maatregelen uit die voortvloeien uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Dit zijn maatregelen die uitvoering geven aan de grote wateropgave voor Nederland.
- We geven voorlichting en communiceren over een veilig en verantwoord gebruik van de voorzieningen via een waterservicepunt en zoeken samenwerking met de Bastei.
- We beheren de verordening rioolheffing en verzorgen de inning van de rioolheffing bij woningen en niet woningen.
- We beheren de verordening eenmalig rioolaansluitrecht, we verzorgen de inning van de riool aansluitrechten en realiseren de aangevraagde eenmalige rioleringsaansluitingen.
- We bewaken en communiceren in samenwerking met het waterschap over de waterkwaliteit van het stedelijke oppervlaktewater in het kader van de volksgezondheid.
- We onderzoeken of er aanvullend op het provinciale beleid, gemeentelijk beleid noodzakelijk is voor het bereiken van een acceptabele grondwaterkwaliteit in Nijmegen

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	4-5	€	€	€

Vanwege het feit dat er voor 2026 een nieuw rioleringsplan is opgenomen in de Begroting welke nog ter besluitvorming voorligt (Programma Water en Riolering) worden op deze plek geen nadere bedragen opgenomen.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

- Voorlichting gebruik voorzieningen
Hierbij gaat het om bewoners informeren over bijvoorbeeld wadi's en wat deze betekenen, maar ook over het informeren van bewoners over wat er wel en niet door het riool gespoeld kan worden. Als dit niet gebeurd zijn bewoners minder goed op de hoogte en worden de beheerskosten hoger. Bijvoorbeeld door het ontstoppen van riolering als daar babydoekjes doorheen worden gespoeld.

23.5 Huishoudelijke afvalstromen worden ingezameld

Gemeenten hebben de wettelijke zorgplicht voor de gescheiden inzameling en milieuhygiënische verwerking van huishoudelijk afval. Om hier invulling aan te geven is in Nijmegen een uitgebreide inzamelstructuur ontwikkeld. Hiermee ontzorgen we onze inwoners, behalen we een hoge mate van hergebruik en dragen we bij aan een schone stad. Dar NV voert deze activiteiten uit. In een jaarlijkse overeenkomst leggen we activiteiten vast waarbij we streven naar zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Gedurende het hele jaar werken we samen met Dar aan een continue verbetering en optimalisatie van de inzamelstructuur. We willen een circulaire stad zijn. Via ons opdrachtgeverschap willen we zorgen dat er verantwoord wordt omgegaan met grondstoffen. Dat doen we bijvoorbeeld in de Woondealgebieden en in de openbare ruimte. We voeren het nieuwe afvalbeleid uit waardoor nog meer huishoudelijk afval opnieuw kan worden gebruikt. In de binnenstad werken we samen met stakeholders en binnenstadondernemers bij het inzamelen en het scheiden van afvalstromen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2305	Afval	Programma	10.526	10.526	10.526	10.526
	Afval	Uitvoering	46	46	46	46
Totaal			10.572	10.572	10.572	10.572

Activiteiten

- We organiseren de gescheiden inzameling van onder meer restafval, gft, plastic+, oud papier, luiers, glas, textiel, kringloopgoederen, grof restafval en grof herbruikbare afvalstromen.
- We exploiteren milieustraten waar onze inwoners hun huishoudelijk afval gescheiden kunnen afgeven.
- We zetten in op een betere afvalscheiding en het tegengaan van verspilling door communicatie, educatie en de inzet van afvalcoaches. Waar nodig zetten wij in op handhaving.
- We beheren de Verordening Reinigingsheffingen en verzorgen de inning van de reinigingsheffing.
- We bieden Nijmeegse huishoudens de mogelijkheid één keer per jaar gratis het grofvuil aan huis op te laten halen door Dar.
- We beheren de NEDvang-gelden. Dit is een vergoeding die we ontvangen voor de inzameling van verpakkingsafval.
- In de binnenstad zien we toe op handhaving van het containerverbod.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja	4-5	€	€	€ - 5.752
ja	4-5	€	€	€ 13.678

€ 5.752.000 Betreft baten (leges, belastingen en rechten) Betreft inkomsten van verkoop groene, rode en oranje afvalzakken en tevens de 'kliks' door inworp in de ondergrondse container. Dit is het variabele deel van de afvalstoffenheffing. Deze is niet zonder ernstig effect beïnvloedbaar. Effect van prijsverhoging is zeer groot op de mate van deelname aan Nijmeegse systematiek voor afvalinzameling en -scheiding. Gevolgen zoals verminderde afvalscheiding, verkeerd aanbiedgedrag (afvaldumping of recycle-stromen vervuilen met huishoudelijk afval). Risico's voor de kwaliteit van de leefomgeving (openbare en private ruimte) door vervuiling en risico's voor de volksgezondheid door opslaan van afval waardoor stank, ongedierte en verloedering ontstaan.

€ 13.678.000 Betreft lasten (kosten voor inzameling en verwerking via Dar NV) Deze kosten bestaan uit inzamelmiddelen zoals kliko's, ondergrondse containers etc. het onderhouden van deze inzamelnetwerken en structuren, de feitelijke inzameling door Dar NV en de kosten voor het verwerken van het afval zoals verbranding van huishoudelijk restafval of compostering van GFT-afval. Binnen de wettelijke taken op dit vlak heeft de gemeente gemotiveerde vrijheid in bijvoorbeeld de mate van service o.a. inzamel frequenties. Deze motivatie komt voort uit het afvalbeleid en hangt zeer nauw samen met de huidige insteek op de systematiek 'omgekeerd inzamelen', de bekostiging en adoptie van de hierboven benoemde van de variabele component van de afvalstoffenheffing/inzamelwijze, de continuïteit in de inzet van Dar NV (personeel en materieel), de contracten met de verwerkers van het afval en onze circulaire en duurzaamheidsambities op dit vlak, zoals de verregaande mate van recycling van huishoudelijke afvalstromen en afvalpreventie. Daarnaast is deze systematiek recent in de raad bevestigd door de keuze om op deze wijze het nieuwe grondstoffenplan in te steken.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Zie benchmark afvalscheiding

Knoppen

- Stoppen met inzameling luiers en incontinentiemateriaal
Inzameling van deze fractie is geen wettelijke taak maar een maatregel uit het afvalbeleid. Stoppen is een optie. Risico's zijn extra kosten voor verwerking van deze fractie als huishoudelijk restafval (verbranden), hogere kosten voor restafvalzakken voor gebruikers van luiers en incontinentiemateriaal en druk op het regionale project omdat Nijmegen het grootste aanbod heeft in de regio.
- Stoppen met regionaal project kwaliteitsverhoging grondstoffen (recycling)
De deelname aan dit project is niet wettelijk verplicht. Het levert betere scheidingsresultaten op m.b.t. recycling. Het verlaagt de kosten voor het verbranden van huishoudelijk restafval en de vermarkting van fracties van goede kwaliteit. Risico's zijn extra kosten voor verbranding en verlaging subsidies door slechte kwaliteit inzameling en druk op het regionale project omdat Nijmegen het grootste aanbod heeft in de regio.
- Frequentie reiniging inpandige containers van 18* naar 12*
De inzamelcontainers in de inpandige afvalruimtes van hoogbouw reinigen we nu 18x per jaar voor Plastic+ en GFT-containers en Oud papier en karton (OPK) 2x. Dit is niet vastgelegd en geen wettelijke verplichting. Deze frequentie is de resultante van klachten over stank en vervuiling. Door de reiniging terug te brengen bezuinigen we op de reinigingskosten. Risico is dat het draagvlak onder inpandige afvalinzameling wegvalt zowel VVE's, bewoners en woningcorporaties, de kwaliteit van de herbruikbare fracties afneemt.

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

24 We zijn een aantrekkelijke stad met een bereikbaar en hoogwaardig cultureel aanbod en hebben een cultureel klimaat gericht op vernieuwing en innovatie

24.1 We maken kunst en cultuur toegankelijk voor en door iedereen

We willen dat cultuur voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk is en dat zoveel mogelijk mensen kunnen participeren en profiteren van cultuur. Naast het blijvend verlagen van de drempels tot cultuur willen we bestaande en nieuwe doelgroepen laten deelnemen aan cultuur door het aanbod te versterken en vernieuwen. We richten ons op drie speerpunten. Ten eerste cultuur op school. We willen een vaste plek voor kunst, cultuur en creativiteit in het onderwijs. De opgaven van onze tijd vragen niet alleen om snelle technische reacties, maar ook om slimme en creatieve oplossingen uit het domein van kunst en cultuur. Als tweede richtten we ons op cultuurparticipatie. De cultuurparticipatie is hoog in Nijmegen en dat willen we zo houden. Als laatste ligt onze focus op publiek. We willen een benadering waarin iedereen mee kan doen en waar ruimte is voor verschillende perspectieven. We willen een aanbod dat toegankelijk en aansprekend is voor verschillende groepen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo				
			2026	2027	2028	2029	
D2401	Amateurkunst	Programma	193	193	193	193	
	Amateurkunst	Uitvoering	36	36	36	36	
	Cultuureducatie	Programma	4.849	4.849	4.849	4.849	
	Cultuureducatie	Uitvoering	36	36	36	36	
	Cultuureducatie met kwaliteit	Programma					
	Cultuureducatie met kwaliteit	Uitvoering	36	36	36	36	
	Koningsdag Beleid	Programma	25	25	25	25	
	Media	Programma	211	211	211	211	
	Media	Uitvoering	36	36	36	36	
	Meerjaren Culturele Programmering	Programma	2.212	2.212	2.212	2.212	
	Meerjaren Culturele Programmering	Uitvoering	36	36	36	36	
	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	Programma	7.772	7.207	7.207	7.520	
	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	Uitvoering	32	32	32	32	
	Totaal			15.477	14.912	14.912	15.225

Activiteiten

- We stimuleren cultureel aanbod voor het onderwijs en ondersteunen instellingen en netwerken die leiden tot meer cultuur op school.
- We stimuleren groei en bloei van amateurverenigingen door subsidieregelingen.
- We stimuleren aanbod voor nieuwe publieksgroepen door subsidieregelingen.
- We verlagen de drempels voor de groep die minder gemakkelijk toegang heeft tot cultuur via de meedoenregeling en stichting Leergeld.

- We stellen de code Diversiteit & Inclusie als voorwaarde bij alle culturele instellingen die subsidie krijgen.
- We ondersteunen de streekomroep via subsidie.
- Media,
Bedrag € 211.000 Media; subsidie aan RN7 ontvangen wij in het gemeentefonds een bedrag voor en moeten we doorsluizen naar de lokale omroep. Wettelijk zijn wij verplicht een omroep in stand te houden.
- Subsidie amateurkunst
Bedrag € 185.000; Dit betreft de kortlopende subsidies voor amateurkunst. Deze kunnen tussen 1 en 3 jaar worden afgebouwd. de subsidie voor amateurkunst omdat dit en subsidieregeling is waar amateurverenigingen voor 1 tot 4 jaar een subsidie kunnen aanvragen. Deze verenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan de sociale basis, omdat het de groepsvorming en persoonlijke ontwikkeling combineert. Hiermee hebben 40 amateurverenigingen minder inkomsten en kunnen ze ook geen huur betalen aan de wijkcentra. We kunnen ook deels verminderen.
- Meerjarige subsidies grote organisaties
Overige 14 miljoen; Dit betreft meerjarige subsidies aan grote organisaties zoals de Lindenberg (€ 4.6 mln.) en de bibliotheek (7.6 mln.). Daarnaast meerjarige programmasubsidies (2.1 mln.) aan toonaangevende festivals zoals InScience, Go Short Music Meeting en de Wintertuin. Deze subsidies zijn verleend tot en met 2028. Beïnvloeden van het bedrag kan dus alleen op termijn. Er moet dan rekening gehouden worden met frictiekosten (personeel) en leegstaande panden. De bijdrage van cultuur aan de leesvaardigheid en creatieve vaardigheden van kinderen zullen dan (gedeeltelijk) wegvallen.

Bedrag € 168.000 (Staat niet in de tabel); Dit betreft een SPUK uitkering IDO (niet beïnvloedbaar), die wij moeten besteden voor inrichting informatiepunten Digitale Overheid. Als we dit geld niet uitgeven, moet het terug naar het rijk.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
ja	1	€	€ 211
nee	8-9	€	€ 185
nee	8-9	€	€ 14.000
Uitvoeringskosten			€ 176

Bedrag € 211.000 Media; subsidie aan RN7 ontvangen wij in het gemeentefonds een bedrag voor en moeten we doorsluizen naar de lokale omroep. Wettelijk zijn wij verplicht een omroep in stand te houden.

Bedrag € 185.000; Dit betreft de kort lopende subsidies voor amateurkunst. Deze kunnen tussen 1 en 3 jaar worden afgebouwd.

Overige 14 miljoen euro; Dit betreft meerjarige subsidies aan grote organisaties zoals de Lindenberg (€ 4.6 mln.) en de bibliotheek (7.6 mln.). Daarnaast meerjarige programmasubsidies (2.1 mln.) aan toonaangevende festivals zoals InScience, Go Short Music Meeting en de Wintertuin. Deze subsidies zijn verleend tot en met 2028. Beïnvloeden van het bedrag kan dus alleen op termijn.

Uitvoeringskosten (personele lasten) zijn indirect beïnvloedbaar.

Bedrag € 168.000 (Staat niet in de tabel); Dit betreft een SPUK uitkering IDO (niet beïnvloedbaar), die wij moeten besteden voor inrichting informatiepunten Digitale Overheid. Als we dit geld niet uitgeven, moet het terug naar het rijk.

Kwaliteitsniveau en benchmark

In 2020 hebben wij ons beleidskader Groei. vastgesteld. Daarin hebben we onze ambities beschreven en is groei van de culturele sector zowel in omvang als in kwaliteit een belangrijke speerpunt.

Nijmegen is de 9e stad van het land, maar qua cultuuruitgaven staan we nog steeds op een lagere plek dan past bij deze stad (plek 15 in 2023). Op basis van het beleidskader hebben wij een subsidieregeling waarlangs de subsidies worden verleend.

Voor de bibliotheek geldt dat er landelijk een aangepaste bibliotheek wet in de maak is, waarin gemeentes zorgplicht krijgen. Zowel bibliotheek als Lindenberg leveren een belangrijke bijdrage aan persoonlijke ontwikkeling en groepsvorming/ontmoeting.

Knoppen

- **Subsidie amateurkunst**
Enigszins beïnvloedbaar is de subsidie voor amateurkunst omdat dit en subsidieregeling is waar amateurverenigingen voor 1 tot 4 jaar een subsidie kunnen aanvragen. Deze verenigingen leveren een belangrijke bijdrage aan de sociale basis, omdat het de groepsvorming en persoonlijke ontwikkeling combineert. Hiermee hebben 40 amateurverenigingen minder inkomsten en kunnen ze ook geen huur betalen aan de wijkcentra. We kunnen ook deels verminderen.
- **Meerjarige subsidies grote organisaties**
Voor de meerjarige subsidies kan minder budget beschikbaar gesteld worden in de toekomst. Er moet dan rekening gehouden worden met frictiekosten (personeel) en leegstaande panden. De bijdrage van cultuur aan de leesvaardigheid en creatieve vaardigheden van kinderen zullen dan (gedeeltelijk) wegvallen.

24.2 We vergroten de aantrekkingskracht van Nijmegen

Door de aanwezigheid van hoogwaardig cultureel aanbod te stimuleren dragen we bij aan de aantrekkelijkheid van Nijmegen voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Het is van groot belang dat onze culturele instellingen en partners in staat zijn om zich professioneel en toekomstbestendig te ontwikkelen. Met ons subsidiehuis zorgen we ervoor dat onze subsidievoorwaarden aansluiten bij onze behoefte om hoogwaardig cultureel aanbod te stimuleren. We sturen meer op inhoudelijke kwaliteit, een sterkere top in de Nijmeegse culturele sector en een innovatief aanbod. Hierbij richten we ons op de volgende punten. Ten eerste op behoud en versterking van het cultureel ecosysteem en het creatieve klimaat. Ten tweede op een veelzijdig aanbod. Hiervoor zijn dynamiek binnen kunst en cultuur belangrijk.

We stimuleren aanbod dat actueel, relevant en aansprekend is. Ten derde richten we ons op kwaliteit. We stimuleren de ontwikkeling hiervan. Dat doen we onder andere door een externe adviescommissie de subsidies te laten beoordelen op kwaliteit. We onderzoeken hoe we de ontwikkeling van de beeldende kunst kansrijker kunnen maken. Voor kunst in de openbare ruimte geven we bijvoorbeeld prioriteit aan hoogwaardig, spraakmakend aanbod passend bij een stad met stedelijke allure. Ten vierde richten we ons op de top. Dat betekent dat we inzetten op het krijgen van meer landelijke betekenis met ons cultuuraanbod. We maken ruimte om rijksmiddelen te matchen waar dat nodig is. Om de top te bereiken blijft het noodzakelijk te investeren in een goede basisinfrastructuur in de stad.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2402	Beheer vastgoed Musea	Programma	250	244	239	234
	De Bastei	Programma	875	875	875	875
	De Bastei	Uitvoering	36	36	36	36
	Doornroosje	Programma	1.825	1.825	1.825	1.825
	Doornroosje	Uitvoering	36	36	36	36
	Evenementen beheer	Programma	95	94	94	93
	Festivals	Programma	-1	-1	-1	-1
	Festivals	Uitvoering	36	36	36	36
	LUX	Programma	1.908	1.908	1.908	1.908
	LUX	Uitvoering	36	36	36	36

Museum het Valkhof	Programma	2.911	2.911	2.911	2.911
Museum het Valkhof	Uitvoering	36	36	36	36
Ondersteuning en innovatie	Programma				
Ondersteuning en innovatie	Uitvoering	584	584	584	584
Panden culturele invulling	Programma	1.061	1.738	2.473	2.588
Panden culturele invulling	Uitvoering				
Stadsschouwborg Vereniging	Programma	4.020	4.020	3.761	3.761
Stadsschouwborg Vereniging	Uitvoering	36	36	36	36
Vergoeding Commissies	Programma	20	20	20	20
Vergoeding Commissies	Uitvoering	36	36	36	36
Werkbudget Beeldende Kunst	Programma	123	123	123	123
Werkbudget Beeldende Kunst	Uitvoering	36	36	36	36
Totaal		13.965	14.635	15.105	15.214

Activiteiten

- We investeren in hoogwaardig cultureel vastgoed.
- We geven meerjarige subsidies aan culturele organisaties, die samen zorgen voor een stedelijk aanbod in Nijmegen.
- We faciliteren netwerkvorming en dragen bij aan een krachtige en vitale culturele sector.
- We stimuleren professionaliteit en vernieuwing in de culturele sector en dragen bij aan de Cultuur Academy.
- We vragen grote culturele instellingen om de code Diversiteit & Inclusie, Fair Practise en de Governance Code Cultuur toe te passen, om zo onze culturele organisaties te ontwikkelen en versterken.
- We werken als onderdeel van de Groene metropoolregio aan de versterking van Cultuurregio 025.
- We moedigen nieuw aanbod van kwalitatief hoogwaardige cultuur aan door subsidieregelingen culturele projecten en meerjarige culturele programma's.
- We ontwikkelen hoogwaardige kunstwerken in de openbare ruimte.
- We stimuleren artistieke kwaliteit door een externe adviescommissie onze subsidies te laten beoordelen: de commissie Groei.
- We ondersteunen de top in de Nijmeegse cultuurwereld door het aanbod onder de aandacht van landelijke fondsen en subsidieverstrekking te brengen.
- We eren gevestigde namen met de Karel de Grote Oeuvreprijs.
- We beheren onroerend goed dat bijdraagt aan de doelen van dit programma.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	8-9	€	€ 11.600	
nee	8-9	€	€	€ 6.000
Uitvoeringskosten				€ 872

Bedrag € 11.500 miljoen. Het betreft meerjarige subsidie aan de Bastei, Doornroosje, LUX, Doornroosje en Stadsschouwborg en Vereniging en Museum Valkhof. Totaalbedrag €11,5 miljoen . De subsidie loopt tot en met 2028. Afbouw van subsidie en subsidieregeling is mogelijk vanaf 2028.

€ 6 miljoen, huisvestingslasten culturele panden en uitvoeringskosten (personeel). Afbouw is mogelijk als subsidies aan instellingen stoppen kunnen panden verkocht worden. Dit bedrag is indirect beïnvloedbaar.

kwaliteitsniveau/benchmark

In 2020 hebben wij ons beleidskader Groei. vastgesteld. Daarin hebben we onze ambities beschreven en is groei van de culturele sector zowel in omvang als in kwaliteit een belangrijke speerpunt.

Nijmegen is de 9e stad van het land, maar qua cultuuruitgaven staan we nog steeds op een lagere plek dan past bij deze stad (plek 15 in 2023). Op basis van het beleidskader hebben wij een subsidieregeling waarlangs de subsidies worden verleend.

Knoppen

- Meerjarige subsidies
Voor de meerjarige subsidies kan minder budget beschikbaar gesteld worden in de toekomst. Er moet dan rekening gehouden worden met frictiekosten (personeel) en leegstaande panden. De bijdrage van cultuur aan de leesvaardigheid en creatieve vaardigheden van kinderen zullen dan (gedeeltelijk) wegvallen.
- Huisvestingslasten en uitvoeringskosten
Afbouw is mogelijk als subsidies aan instellingen stoppen kunnen panden verkocht worden.

24.3 We geven ruimte aan innovatie en creativiteit

Innovaties vanuit cultuur zijn van betekenis als drijvende kracht achter tal van de brede economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Voor innovatie is naast creativiteit een stedelijk klimaat nodig dat bijdraagt aan innovatievermogen van de stad. We zetten in op de volgende speerpunten. Ten eerste bieden we ruimte voor creativiteit. We gaan creativiteit stimuleren en de aanwezigheid ervan zichtbaar maken. Hiervoor is een goede infrastructuur belangrijk. Het gaat dan om aanwezigheid van broedplaatsen, netwerken/platforms, een goed atelierbeleid en de mogelijkheid en ruimte om samen te werken met andere domeinen. Ten tweede zetten we in op talentontwikkeling. Het hebben van talenten zorgt voor een gezonde groei en ontwikkeling van de cultuur in de stad. Talenten inspireren anderen en we kunnen hun kwaliteiten inzetten om maatschappelijke uitdagingen met creatieve oplossingen te benaderen. Ten derde stimuleren we experimenten en innovatie. Dat wil zeggen innovatie van de kunsten zelf, door vernieuwing, verrassing, ontwikkeling van het genre of de discipline. En innovatie in de samenleving met behulp van creativiteit uit de kunst- en ontwerpsector.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2403	Cultuureducatie met kwaliteit	Programma	347	347	347	347
	Infrastructuur en overige	Programma	1.841	1.841	2.100	1.600
	Infrastructuur en overige	Uitvoering	36	36	36	36
	Productiehuizen	Programma	18	18	18	8
	Productiehuizen	Uitvoering	36	36	36	36
	Toptalent	Programma	46	46	46	46
	Toptalent	Uitvoering	36	36	36	36
Totaal			2.362	2.361	2.620	2.111

Activiteiten

- We stimuleren de ontwikkeling van het festivalklimaat.
- We faciliteren kunstenaars door middel van atelierruimten en broedplaatsen.
- We ondersteunen talentvolle kunstenaars door deelname aan Poppunt Gelderland.
- We steunen talentontwikkeling door inzet van een cultuurscout.
- We stimuleren jong talent met cultuurprijzen.
- We stimuleren innovatie en vernieuwing in de culturele sector door middel van subsidieregelingen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	9	€	€ 335	€
nee	9	€	€ 1.300	
Uitvoeringskosten				€ 108

€ 335.000. Dit betreft het budget voor eenjarige culturele activiteiten. Het is een laagdrempelige subsidieregeling voor festivals en nieuwe projecten. Hiermee kunnen nieuwe culturele organisaties een subsidie aanvragen. Ook kunnen bestaande organisaties doorgroeien naar meerjarige culturele programma's. Er komen 3x zoveel aanvragen binnen voor een subsidie uit dit budget dan er middelen zijn. Het budget is dus deels beïnvloedbaar.

Uit de regeling infrastructuur (totaal € 1.3 mln.) worden eenjarige en meerjarige subsidies betaald die de infrastructuur ondersteunen, zoals bijvoorbeeld de subsidie aan de Cultuur Academy (ondersteuning culturele sector door middel van scholing en cultuurscout) en atelierorganisatie SLAK. Een deel ontvangt meerjarig subsidie tot en met 2028 en een deel jaarlijks zoals de stadstekenaar, stadsdichter. Ook wordt de uitvoering van het broedplaatsenbeleid en nachtcultuur uit deze post betaald. Het budget is dus deel beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

In 2020 hebben wij ons beleidskader Groei. vastgesteld. Daarin hebben we onze ambities beschreven en is groei van de culturele sector zowel in omvang als in kwaliteit een belangrijke speerpunt. Nijmegen is de 9e stad van het land, maar qua cultuuruitgaven staan we nog steeds op een lagere plek dan past bij deze stad en onze ambities (plek 15 in 2023). Op basis van het beleidskader hebben wij een subsidieregeling waarlangs de subsidies worden verleend.

Voor broedplaatsen en nachtcultuur is in 2025 een aanvullend kader vastgesteld met tijdelijke middelen tot en met 2026. We hebben de ambitie om meer aanbod te ondersteunen en bekijken na twee jaar wat daarvoor nodig is en of het beleid gecontinueerd wordt.

Knoppen

Enigszins beïnvloedbaar is de subsidie voor eenjarige culturele activiteiten. Dit betreft een jaarlijkse subsidie. We kunnen ook deels minder subsidie beschikbaar stellen. Het huidige budget wordt al zwaar overvraagd. Minder beschikbare subsidie betekent een krimp aan culturele activiteiten. Ook stukt de doorgroei van vernieuwend cultureel aanbod.

Voor de meerjarige subsidies kan minder budget beschikbaar gesteld worden in de toekomst (na afloop van de meerjarige subsidieperiode in 2028). Het betreft ondersteuning op het gebied van scholing en het aanbieden van atelierruimten. Het is door de gestegen kosten nu al moeilijk om een betaalbaar atelieraanbod te realiseren. Als er minder budget is zal het aanbod nog verder dalen en zullen kunstenaars wegtrekken uit Nijmegen.

- Eenjarige culturele activiteiten
€ 335.000. Dit betreft het budget voor eenjarige culturele activiteiten. Het is een laagdrempelige subsidieregeling voor festivals en nieuwe projecten. Hiermee kunnen nieuwe culturele organisaties een subsidie aanvragen. Ook kunnen bestaande organisaties doorgroeien naar meerjarige culturele programma's. Er komen 3x zoveel aanvragen binnen voor een subsidie uit dit budget dan er middelen zijn. Het budget is dus deels beïnvloedbaar.
We kunnen ook deels minder subsidie beschikbaar stellen. Het huidige budget wordt al zwaar overvraagd. Minder beschikbare subsidie betekent een krimp aan culturele activiteiten. Ook stukt de doorgroei van vernieuwend cultureel aanbod.
- Subsidies
Uit de regeling infrastructuur (totaal € 1,3 miljoen) worden eenjarige en meerjarige subsidies betaald die de infrastructuur ondersteunen, zoals bijvoorbeeld de subsidie aan de Cultuur Academy (ondersteuning culturele sector door middel van scholing en cultuurscout) en atelierorganisatie SLAK. Een deel ontvangt meerjarig subsidie tot en met 2028 en een deel jaarlijks zoals de stadstekenaar, stadsdichter. Ook wordt de uitvoering van het broedplaatsenbeleid en nachtcultuur uit deze post betaald. Het budget is dus deel beïnvloedbaar. Voor de meerjarige subsidies kan minder budget beschikbaar gesteld worden in de toekomst (na afloop van de meerjarige subsidieperiode in 2028). Het betreft ondersteuning op het gebied van scholing en het aanbieden van atelierruimten. Het is door de gestegen kosten nu al moeilijk om een betaalbaar atelieraanbod te realiseren. Als er minder budget is zal het aanbod nog verder dalen en zullen kunstenaars wegtrekken uit Nijmegen.

25 We benutten ons unieke erfgoed om de aantrekkelijkheid van onze stad voor (nieuwe) bewoners, bedrijven en bezoekers te vergroten en hen nog sterker te verbinden aan de stad

25.1 We zorgen voor bescherming en instandhouding van ons erfgoed

We adviseren en begeleiden wijzigingen en restauraties van bestaande monumenten. Ook brengen we cultuurhistorische waarden in beeld. Aan de hand hiervan vertellen we verhalen en maken we verbeeldingen, omdat zichtbaarheid van de verhalen leidt tot bekendheid met de geschiedenis van de stad en dat zorgt voor draagvlak voor het erfgoedbeleid. Dat draagvlak is van groot belang voor een goede instandhouding en bescherming van ons erfgoed. We bouwen kennis op door bouwhistorische, archeologische of andere onderzoeken. Deze kennis gebruiken we ook om het erfgoed voor een groot publiek toegankelijk te maken. Voor het duurzaam beheer van het digitaal archief hebben we een e-depotvoorziening en zorgen we voor goede aansluiting bij de informatiebeheerketen voor archivering by design. Een e-depot is een elektronische archiefvoorziening waarin informatie duurzaam bewaard wordt en toegankelijk is.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2501	Archeologisch Onderzoek	Programma	239	239	239	239
	Archiefwerk ten behoeve van derden	Programma	-602	-602	-602	-602
	Archiefwerk ten behoeve van derden	Uitvoering	2.023	2.023	2.023	2.023
	Beheer en ontsluiting Nijmegen	Programma	59	59	59	59
	Bescherming en instandhouding	Programma	273	472	322	222
	Cultuurhistorie	Programma	1.298	1.489	1.408	1.390
	Cultuurhistorie	Uitvoering	1.106	1.106	1.106	1.106
	Restauratie Monumenten	Programma	218	218	218	218
Totaal			4.613	5.004	4.772	4.654

Activiteiten

- We beschermen monumenten.
- We begeleiden wijzigingen en herbestemming van monumenten.
- We voeren de subsidieregeling Duurzame Instandhouding Monumenten uit.
- We beoordelen plannen met betrekking tot erfgoed.
- We voeren archeologisch onderzoek uit om de archeologische waarden in de Nijmeegse bodem in beeld te brengen, indien mogelijk te beschermen of te bewaren.
- We werken oud archeologisch onderzoek uit voor een hogere proceszekerheid bij nieuwe ontwikkelingen.
- Voor het fysieke beheer en behoud van het werelderfgoed stellen we jaarlijks in samenwerking met de provincie Gelderland een managementplan op.
- We onderhouden een eigen archeologisch depot voor het opslaan en bewaren van archeologisch vondstmateriaal.
- We verbouwen het archeologisch depot, zodat het weer voldoet aan de gestelde eisen.
- We beheren en onderhouden eigen cultuurhistorische panden.
- We beheren en onderhouden bijzondere objecten die het (historische) verhaal van de stad vertellen.
- We zorgen voor een goed geordend en toegankelijk overheidsarchief door overbrenging naar een archiefbewaarplaats, tijdige vernietiging en door advisering voor en toezicht op beheer van de niet-overgebrachte archieven door het Regionaal Archief Nijmegen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
verplicht [1] [2] [3] [7] [8]	2	€	€ 2.054	€
langdurig verplicht [2]	1	€		€ 33
ja wettelijk [4] en [5, uitv kst.]	1	€	€	€1.421
nee [6] uitv. kst.	3	€	€ 1.106	

[1] archeologisch onderzoek

Betreft voor een klein deel een bescheiden budget van € 12.000,- voor een stimulans voor onderzoek. Het leeuwendeel van het budget ad € 227.000,- zijn de gelden voor de exploitatie van het archeologisch depot, zoals nu toegevoegd aan de begroting (zie "veranderingen in de begroting"). Daarbij is rekening gehouden met een bijdrage van de provincie. Op het moment dat de afwikkelingen van het project definitief gaan worden zullen we de gelden op de juiste plekken in de begroting plaatsen. Aangezien we de exploitatielasten zijn aangegaan én archeologisch onderzoek verplicht kan zijn, plaatsen we het volledige budget in de categorie "verplicht", oranje categorie.

[2] bescherming en instandhouding

Het budget Bescherming en Instandhouding is voor uitvoering van het beschermingsprogramma. We voeren hiermee de voorbereidende werkzaamheden voor de beschermingsprocedures uit. Het budget is beperkt beïnvloedbaar. Uit het budget is een subsidie van € 33.000 voor 10 jaar verleend aan de Stevenskerk (looptijd 2021-2031). Dat budget is vereist en valt in de rode categorie. Vanuit de Omgevingswet en het Europese verdrag van Granada hebben we de verplichting om voor ons erfgoed te zorgen, maar hoe we dat invullen is een beleidsvrijheid. De hoogte van het budget is beïnvloedbaar, maar dit heeft invloed op planning van het beschermingsprogramma. Vanwege de wettelijke zorgplicht voor het erfgoed nemen we de rest van het budget € 140.000 op in de oranje categorie verplicht/ beperkt beïnvloedbaar. Inmiddels zijn via de " veranderingen in de begroting" de extra gelden toegevoegd voor :

- de eenmalige subsidie begraafplaats Daalseweg: € 100.000,- voor 2026, € 300.000,- voor 227 en € 100.000,- voor 2028;
- structurele onderhoudssubsidie voor de begraafplaats Daalseweg: € 50.000,- vanaf 2028.

ook deze budgetten rekenen we toe aan de categorie "verplicht".

[3] restauratie monumenten

Het budget Restauratie Monumenten is voor uitvoering van de subsidieregeling Duurzame Instandhouding Monumenten, waarmee we eigenaren stimuleren verduurzamingsmaatregelen in combinatie met onderhoud uit te voeren, zodat monumenten toekomstbestendig in stand gehouden worden. Op basis van het Verdrag van Granada zijn we als gemeente verplicht financieel bij te dragen aan de instandhouding van ons cultureel erfgoed. De subsidieregeling is gepubliceerd en bekend gemaakt. Eigenaren maken nu plannen in de wetenschap dat ze subsidie kunnen krijgen. Op korte termijn dit subsidiebudget schrappen zorgt voor onduidelijkheid en onzekerheid voor investeringen van monumenteigenaren in de instandhouding van hun monument. Daarnaast heeft dit budget als voordeel dat we ook provinciale subsidie kunnen krijgen, gekoppeld aan ons subsidiebudget. Als wij subsidie verlenen, verleent de provincie ook. Schrappen van ons budget heeft als gevolg dat eigenaren ook geen provinciale subsidie meer kunnen krijgen. Vanwege de wettelijke zorgplicht nemen we dit budget € 218.000 op in verplicht/beperkt beïnvloedbaar categorie oranje.

[4] Archiefwerk ten behoeve van derden

Dit betreft wettelijke taken van het Regionaal Archief Nijmegen. De archiefbewaarplaats en de fysieke en digitale studiezaal moeten voldoen aan wettelijke eisen om archieven veilig te kunnen bewaren en aan het publiek te kunnen tonen. Daarnaast zijn er meerjarige dienstverleningsovereenkomsten afgesloten voor de uitvoering van de wettelijke taken voor 8 andere gemeenten in de regio en een waterschap. Derhalve staan op dit budget de bate begroot, tegenover de corresponderende lasten bij de uitvoeringskosten (zie nummer [5]).

[5] *Archiefwerk ten behoeve van derden Uitvoeringskosten*

Gegeven het wettelijke karakter rekenen we ook deze toe aan de categorie wettelijk, rood

[6] *cultuurhistorie Uitvoeringskosten*

Deze uitvoeringskosten rekenen we toe aan de categorie "verplicht".

[7] *Beheer en ontsluiting Nijmegen*

Specifiek voor enkele cultuurhistorische panden worden beheerkosten op dit deel geregistreerd.

[8] *Cultuurhistorie*

Betreffen de budgetten voor exploitatie en planmatig onderhoud van onze cultuurhistorische panden. Deze lasten zijn verplicht en nauwelijks beïnvloedbaar.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

- Cultureel erfgoed
De knoppen *restauratie monumenten* en *bescherming en instandhouding* hebben een verplicht en wettelijke karakter. Als het budget naar beneden wordt bijgesteld is het de vraag of we nog kunnen voldoen aan onze wettelijke zorgplicht.

25.2 We maken het verleden zichtbaar en beleefbaar

We koppelen waar mogelijk erfgoed en kunsten aan elkaar en verzilveren daarmee kansrijke samenwerkingen. We dragen financieel bij aan projecten die de Nijmeegse cultuurhistorie verbeelden. We bepalen onze keuzes op basis van de erfgoedstrategie en we werken met de erfgoedaanjager aan de professionalisering van instellingen en verenigingen. Door de transitie van papier naar digitaal wordt het belang van de digitale dienstverlening van het Regionaal Archief Nijmegen steeds groter ten opzichte van de dienstverlening in de studiezaal. Steeds meer toegangen en bronnen worden op de website geplaatst en als (linked) open data beschikbaar gesteld en waar mogelijk worden archiefstukken digitaal geleverd.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2502	4-5 mei	Programma	40	40	40	40
	Dienstverlening Nijmegen	Programma	9	9	9	9
	Dienstverlening Nijmegen	Uitvoering	875	875	874	874
	Informatiecentrum WO	Programma	192	192	192	192
	Verleden Beleefd	Programma	892	1.128	1.125	1.122
	Verleden Beleefd	Uitvoering	48	48	48	48
	Vrijheid	Programma	237	237	237	237
	Wettelijke Inspectie	Programma	-47	-47	-47	-47
	Gemeenschappelijke Regelingen					
Totaal			2.247	2.482	2.479	2.476

Activiteiten

- We voeren het beleid Verleden Beleefd en bijbehorende subsidieregeling uit.
- We stimuleren publieksgerichte en educatieve activiteiten op het gebied van erfgoed. Dit doen we in samenwerking met partners in de stad.
- We werken samen met de instellingen in de Basis Infrastructuur Erfgoed op basis van Verleden Beleefd.

- We stellen de archieven en collecties van het Regionaal Archief Nijmegen beschikbaar aan publiek/gebruikers in de studiezaal en online.
- We maken, op verzoek, het archeologisch materiaal in het depot toegankelijk voor presentatie in exposities of in een museum.
- We voeren het Masterplan Romeins Verleden uit.
- We bespelen de beiaard in de Sint Stevenstoren.
- We verwerven particuliere archieven en collecties (waaronder boeken, foto's en films, websites) door het Regionaal Archief Nijmegen
- We ondersteunen het Infocentrum WO2 in het uitvoeren van een verbindende rol voor het ontwikkelen van een aantrekkelijk programma voor het WO2-erfgoedveld en het informeren van bezoekers over de activiteiten en te bezoeken locaties in het Rijk van Nijmegen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
Verplicht [1] [2] [6]	3	€	€ 599	€
Verplicht uitvoering [7] [8]	6		€ 923	
Vrij [1] [3] [4]	6	€ 771	€	€
wet [5]	7	€	€	€-47

[1] Verleden beleefd

Voor ca € 550.000,- zijn meerjaren verplichtingen aangegaan, te weten: verleende meerjarensubsidies voor de Basis Erfgoedinfrastructuur Instellingen, de leerstoel hoogleraar Romeinse geschiedenis en de ondertekende Samenwerkingsovereenkomst Romeinen in Gelderland, die wij niet eenzijdig kunnen opzeggen. Ook voeren we hiermee de verplichtingen van het Unesco Werelderfgoed uit. (categorie "verplicht" oranje)

Dan resteert ca € 342.000,- jaarlijks dat bestemd is voor projectsubsidies en daarmee meer beïnvloedbaar is. Maar zonder dit budget kunnen we de ambities van Verleden Beleefd en het Masterplan Romeinen niet uitvoeren.

Vandaar dat we de andere helft ad € 342.000,- opnemen in de categorie vrijere beleidsruimte geel- score 6. Voor de volledigheid merken we op dat het budget vanaf 2027 toeneemt vanwege de begroting van kapitaallasten.

[2] 4 en 5 mei

Zonder budget kunnen we geen herdenking meer organiseren. We verlenen hiervoor jaarlijks een subsidie aan de Stichting 4 en 5 mei Comité en daarmee is het een verplichting.

[3] Vrijheid

Het budget Vrijheid is beïnvloedbaar. Het programma Vrijheid is er op gericht om bewustwording voor de waarde van vrijheid te creëren. Dat gebeurt door de gebeurtenissen van de Tweede Wereldoorlog op betekenisvolle manieren te herdenken en onder de aandacht te brengen. Zonder dit budget kunnen deze betekenisvolle evenementen niet meer georganiseerd worden.

Ook dit budget ad € 237.000 nemen we op in de categorie vrijere beleidsruimte geel.

[4] Informatiecentrum WO II

De subsidiebeschikking voor het WOII Informatiecentrum loopt eind 2025 af. Daarmee valt het budget ad € 192.000 in de categorie vrijere beleidsruimte (geel). Bij het opladen van de begroting is een nieuwe subsidiebeschikking in voorbereiding. De verwachtingen zijn gewekt dat er een nieuwe subsidie gaat komen. Een nieuwe subsidieperiode zal voor meerdere jaren zijn.

De Tweede Wereldoorlog is een belangrijke periode in onze geschiedenis. Het WOII Informatiecentrum is het vertrekpunt voor inwoners en bezoekers om meer te weten te komen over deze periode. Het is één van de tijdsperiodes die in de Erfgoedstrategie en Verleden Beleefd als speerpunt zijn benoemd.

Een bezuiniging op dit budget heeft tot gevolg dat we deze ambitie niet kunnen realiseren.

[5] Wettelijke Inspectie Gemeenschappelijke Regelingen

Het Regionaal Archief Nijmegen heeft wettelijke archieftoezichttaken en beheer van 5 regio's (GGD Gelderland-Zuid, Veiligheidsregio Gelderland Zuid, ODRN, MGR Rijk van Nijmegen en Groene Metropoolregio). Op basis van een archiefwettelijk besluit hebben deze GR's de archiefbewaarpaats en archivaris van Nijmegen aangewezen als hun bewaarplaats en gemeentearchivaris. Deze dienstverlening is op basis van een raadsbesluit geregeld.

[6] Dienstverlening Nijmegen

Betreft archiefwerkzaamheden voor cultuur, we beschouwen dit als “verplicht”.

[7] en [8] Uitvoeringskosten dienstverlening Nijmegen en verleden beleefd

De uitvoeringskosten nemen we op in de categorie “verplicht”.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

- *Cultureel erfgoed*

Op de budgetten *Vrijheid*, *Verleden Beleefd* en *WO II Informatiecentrum* rusten deels geen vaste verplichtingen en wettelijke taken. Daarmee zijn het Knoppen die actiever in beeld zijn en juist derhalve bewust zijn afgesteld op het behoud van het cultureel erfgoed programma. De Knop *Vrijheid* is beïnvloedbaar maar uit de bovenstaande tekstuele omschrijving blijkt al dat we op onze gedeelde waarden inleveren indien we dit budget naar beneden draaien. De Knop *WO II Informatiecentrum* is beïnvloedbaar. De consequentie hiervan is dat op een andere manier invulling moet worden gegeven aan het WOII informatiecentrum of dat het (bij geen budget) in zijn geheel er niet meer kan zijn.

Sport

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

26 We maken een leven lang sporten en bewegen mogelijk voor alle Nijmegenaren met goede, toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte

26.1 Goede en bereikbare sport- en beweegvoorzieningen, verspreid over de stad

We hechten veel waarde aan een breed sport- en beweegaanbod in Nijmegen. Goede sportaccommodaties en de inrichting van een beweegvriendelijke openbare ruimte vormen hier de fysieke basis voor. We zorgen voor veilige, toegankelijke, multifunctionele en duurzame gemeentelijke sportaccommodaties en we richten de openbare ruimte op een aantrekkelijke manier in die uitnodigt om te sporten en te bewegen. We zorgen voor faciliteiten voor urban sports (verzamelnaam voor sporten die op straat of in de parken zijn ontstaan).

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2601	Beheer vastgoed Binnen- en buitensportaccommodaties	Programma	1.093	840	722	705
	Binnensportaccommodaties	Programma	2.381	2.381	2.296	2.261
	Binnensportaccommodaties	Uitvoering	1.578	1.578	1.578	1.578
	Buitensportaccommodaties	Programma	4.700	4.815	4.619	4.634
	Buitensportaccommodaties	Uitvoering	880	880	880	880
	IJsbaan Triavium	Programma	886	867	860	857
	IJsbaan Triavium	Uitvoering	1.001	1.001	1.001	1.001
	Zwemmen	Programma	2.454	2.454	1.509	1.509
Totaal			14.973	14.816	13.465	13.424

Activiteiten

- We realiseren en onderhouden sporthallen, gymzalen en sportzalen.
- We huren, beheren en exploiteren Triavium om schaatsen in Nijmegen mogelijk te maken.
- We voeren renovaties van onze (kunstgras)velden uit, onder andere de vervanging van toplagen.
- We leggen nieuwe (kunstgras)velden aan.
- We dragen zorg voor de uitvoering van het cultuurtechnisch onderhoud van buitensportaccommodaties.
- We verstrekken subsidie aan hockeyverenigingen die zelf zorgdragen voor topaagvervangings- en onderhoud van de kunstgrasvelden.
- We werken integraal aan de inrichting van een beweegvriendelijke openbare ruimte.
- We verstrekken een exploitatiesubsidie aan de zwembaden en realiseren het Sportcentrum Winkelsteeg i.c. sporthal en zwembad
- We verduurzamen onze gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels (zwemsubsidies)	9	€	€ 2.454	€
deels (beheer vastgoed binnen- en buitensportaccommodaties)	9	€	€	€ 621
nee (binnensportaccommodaties)	9	€	€	€
deels (buitensportaccommodaties)				€ 2.425
deels (Triavium)				€ 1.181
Uitvoeringskosten				€ 3.459

Zwemsubsidies

Hier zit in 2026 en 2027 een a-structurele aanvullende subsidie voor energiekosten op van 400K en vanaf 2028 een taakstelling op van circa € 530K i.v.m. de oplevering van het nieuwe sportcomplex met zwembad. Kapitaallasten zijn niet beïnvloedbaar, subsidies in het kader van zwemmen (exploitatiesubsidie zwembaden) technisch gezien wel. Tegelijkertijd is de opdracht van de gemeenteraad en de bestuurlijke toezegging om de zwembaden in Nijmegen open te houden tot het nieuwe sportcentrum in Winkelsteeg is geopend. Indien we aan deze knop draaien heeft dit een impact op de exploitatie, met het risico op sluiting van de zwembaden. Het gaat om bedragen van € 2.454 in 2026 en 2027 en om € 1.509 in 2028 en 2029.

Beheer vastgoed binnen- en buitensportaccommodaties

Kapitaallasten en belastingen zijn niet beïnvloedbaar. Het meerjarig onderhoud van objecten is zeer beperkt beïnvloedbaar. Het gemeentelijk vastgoed onderhouden we conform NEN 2767-norm niveau 3, redelijke conditie. Zo zorgen we ervoor dat de objecten het noodzakelijk onderhoud krijgen, waardoor deze ingezet kunnen blijven worden voor de functie waarvoor deze bedoeld zijn. Doen we dit niet, lopen we het risico dat het object in verval raakt. Bij sluiting object vallen ook de huurinkomsten weg en moeten kapitaallasten worden afgeschreven. Sluiting leidt tevens tot negatieve maatschappelijke gevolgen (voor sport- beweegdeelname, gezondheid en welzijn, sociale cohesie). Van de totale lasten (€ 2.484k in 2026) is slechts een kwart (€ 621k in 2026) in beperkte mate beïnvloedbaar. Het gaat dan om de post onderhoud, waar vaak langdurige contracten onderliggen (let op: hier zit ook nog het af te boeken Goffertstadion in).

Binnensportaccommodaties

Niet beïnvloedbaar. We hebben als gemeente de wettelijke verplichting in het faciliteren van het bewegingsonderwijs.

Buitensportaccommodaties

Dit gaat om de gemeentelijke buitensportaccommodaties, die beperkt beïnvloedbaar zijn. Kapitaallasten en belastingen zijn niet beïnvloedbaar. Het meerjarig onderhoud is beperkt te beïnvloeden. Uitstellen onderhoud leidt in veel gevallen tot hogere kosten op de lange termijn en/of het risico op afgekeurde accommodaties. Bij sluiting van de buitensportaccommodatie vallen huurinkomsten weg en moeten kapitaallasten worden afgeschreven. De hoofdhuurder kan haar activiteiten niet meer voortzetten met negatieve maatschappelijke gevolgen (voor sport- en beweegdeelname, gezondheid en welzijn, sociale cohesie). De accommodaties zijn daarnaast niet te privatiseren en onverkoopbaar. Sluiting staat haaks op de sport- en beweegnota (beleid) en de actuele behoefte aan buitensportaccommodaties. We streven in algemene zin naar een fysieke basis die op orde is en dit vraagt om gemeentelijke binnen- en buitensportaccommodaties. Sport en bewegen is belangrijk voor zowel individuen als de gehele (Nijmeegse) samenleving, voor zowel fysiek als mentaal welzijn. Van de totale lasten (€ 6.144k in 2026) is slechts een derde (€ 2.425k in 2026) in beperkte mate beïnvloedbaar. Het gaat dan om de beïnvloedbare post (groen)onderhoud.

IJsbaan Triavium

Kapitaallasten en belastingen zijn niet beïnvloedbaar. Stoppen met de exploitatie betekent, naast het wegvallen van de maatschappelijke functie (recreatie, ontmoeting, sporten en bewegen), dat het de gemeente circa €1,2 miljoen per jaar kost i.v.m. het doorlopend huurcontract tot 2033. Sluiting Triavium betekent tevens wegvallen huur-

horeca en entree inkomsten. Momenteel loopt er (in opdracht van de gemeenteraad) een traject om te komen tot een toekomstvisie voor ijs in Nijmegen. Van de totale lasten (€ 2.579k in 2026) is slechts minder dan de helft (€ 1181k in 2026) in beperkte mate beïnvloedbaar. Het gaat dan om beïnvloedbare posten zoals onderhoud en schoonmaak.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Voor de gemeentelijke gebouwen hanteren we onderhoudsnorm NEN 2767 norm-niveau 3 redelijke conditie (sober en doelmatig). De gebouwen worden dus kostenbewust en effectief onderhouden, hier is weinig financiële ruimte.

Knoppen

- Beheer vastgoed onderhoud sportaccommodaties
Voor de gemeentelijke gebouwen hanteren we onderhoudsnorm NEN 2767 norm-niveau 3 redelijke conditie (sober en doelmatig). De gebouwen worden dus kostenbewust en effectief onderhouden, hier is weinig financiële ruimte.
- (Groen)onderhoud buitensportaccommodaties

Minder regulier onderhoud is moeilijk uitvoerbaar, omdat het veld dan niet bespeelbaar is. Actueel is ruimte in de begroting, omdat er weinig onvoorziene tegenvallers (i.v.m. storm, droogte, ongedierte etc.) waren. Het structureel aframen van deze post betekent regelmatig een tekort in de jaarrekening, wanneer deze omstandigheden zich wel voordoen.

26.2 Effectief en efficiënt gebruik (verhuur) van onze sportaccommodaties, zodat deze zo veel als mogelijk aansluiten bij behoeften en uitdagingen in wijk en stad

We willen een grotere (maatschappelijke) opbrengst realiseren en bezetting verhogen. Daarom stimuleren we breder gebruik van onze gemeentelijke sportaccommodaties en zetten we in op multifunctionele sportaccommodaties.

Budget

Er is geen budget gekoppeld aan dit doel.

Activiteiten

- We verhuren gemeentelijke accommodaties om de beleidsvoornemens vorm te geven.
- We monitoren het gebruik van onze sportaccommodaties met onderzoek en indicatoren. We kijken daarbij naar innovatieve interventies, multifunctioneel gebruik en bezettingsgraad.
- We zorgen ervoor dat het vergunning technisch mogelijk wordt om meer activiteiten in onze accommodaties te organiseren.
- We stimuleren met onze buurtsportcoaches breder gebruik van accommodaties.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
ja / nee / deels	9	€	€	€

Kwaliteitsniveau en benchmark

-

Knoppen

Er is geen budget gekoppeld aan dit doel.

27 We stimuleren en motiveren (structureel) sporten en bewegen

27.1 Een toekomstbestendige sport- en beweegsector, door de versterking van de vitaliteit van onze sport- en beweegaanbieders

Om alle Nijmegenaren een leven lang te laten sporten en bewegen, hebben we gezonde sportverenigingen en (semi) commerciële sport- en beweegaanbieders nodig. Belangrijk voorwaarde voor een kwalitatief goed sport- en beweegaanbod is dat sport- en beweegaanbieders voldoende vitaal en toekomstbestendig zijn. Bekwaamheid, kennis en kunde en professionele kwaliteit op verschillende gebieden van trainen, techniek, pedagogische en didactische vaardigheden zijn noodzakelijk om een toekomstbestendige aanbieder te zijn en te blijven. De gemeentelijke ondersteuning richt zich op wat er voor nodig is om sportverenigingen te laten professionaliseren, het creëren van innovatief sport- en beweegaanbod en het stimuleren van kennisdeling en samenwerking, onder andere met de (semi) commerciële sport- en beweegaanbieders.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2701	Versterken sportverenigingen	Programma	400	400	371	371
Totaal			400	400	371	371

Activiteiten

- We zorgen samen met sport –en beweegaanbieders voor sterke jeugdopleidingen. Denk daarbij aan activiteiten als deskundigheidsbevordering voor jeugd kader, train de trainer trajecten en aan subsidiëring.
- We werken aan een pedagogisch verantwoord sport- en beweegaanbod én wij gaan aan de slag met clubkadercoaching indien we mogelijkheden en energie constateren bij de sportvereniging. Hiermee ondersteunen we verenigingen gericht met het opzetten, uitvoeren en borgen van trainersbegeleiding.
- We werken aan de invoering van de basiseisen integriteit sportaanbieders.
- We brengen vraag en aanbod van sportprofessionals samen op het platform Sport Community Nijmegen.
- We stimuleren sportaanbieders om sportaanbod te ontwikkelen en dragen hier financieel aan bij.
- We verstrekken subsidies voor clubs die maatschappelijke initiatieven ontplooiën. We subsidiëren opleidingskosten die de deskundigheid van het bestuurlijk of sporttechnisch kader bevorderen.
- We geven samen met onze partners uitvoering aan ambities benoemd in het Nijmeegs Sportakkoord 2.0, waarbij het thema 'vitale sport- en beweegaanbieders' centraal staat.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
deels	9	€	€ 159

Versterken sportverenigingen

Dit heeft voor een groot deel betrekking op de financiële ondersteuning van hockey en Waalhalla in Nijmegen. Het aangegeven bedrag is in beperkte mate beïnvloedbaar. Het (gedeeltelijk) stopzetten van de financiële ondersteuning kent een groot financieel en maatschappelijk effect, wat ten koste gaat van de ambities in de sport- en beweegnota gelet op de (instandhouding van de) breedtesport (denk aan contributiestijgingen, prijsstijgingen, ledenafname waardoor de sport niet meer toegankelijk is en de toekomst van de sportaanbieders onzeker wordt). Waalhalla is tegelijkertijd cruciaal voor de gehele urban scene, die veel nieuwe sport- en beweeg en cultuurparticipatie aantrekt. Dit is aanleiding geweest om te investeren in een toekomstbestendig pand. Het (gedeeltelijke) stopzetten van de financiële ondersteuning brengt het voortbestaan van Waalhalla in gevaar, met het risico op een toekomstbestendig pand, maar zonder exploitant.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Niet bekend.

Knoppen

Geen.

NB, toelichting op de tabel 'budget': vanaf 1-7-2025 is de exploitatie van de Sportqube overgegaan naar de gemeente Nijmegen. Hierdoor moet vanuit doel 27.01 circa 230k overgeheveld worden naar doel 26.01. Dit wordt doorgevoerd bij de tweede voortgangsmonitor 2025.

27.2 Meer inclusief sporten en bewegen, waarbij een extra focus ligt op specifieke doelgroepen met een sport- of bewegachterstand

Inclusie gaat over meedoen, verbondenheid en erbij horen. Het is van belang dat sport- en beweegaanbieders voor iedereen openstaan, ongeacht geslacht, leeftijd, beperking, geloofsovertuiging, afkomst of seksuele voorkeur. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn en mee kunnen doen, in standaard aanbod waar het kan en in de vorm van specifiek/aangepast aanbod waar het moet. Ons doel is alle Nijmegenaren een leven lang te laten sporten en bewegen, omdat dit een belangrijk onderdeel vormt in het gezond en vitaal ouder worden en onderdeel is van een gezonde leefstijl. We ondersteunen dat iedereen op een passend niveau kan sporten en bewegen. Om dit te realiseren is passend sport- en beweegaanbod nodig. We zetten hierbij extra in op jeugd en op succesvolle sport- en beweeginitiatieven voor groepen met een bewegachterstand. Denk aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, LHBTIQ+, mensen met migratieachtergrond, laaggeletterden, mensen met lage inkomens, ouderen en mensen met een beperking in de breedste zin van het woord. Daarom gaan we (nieuwe) verbindingen (in de wijk) aan met de sport- en beweegaanbieders, het onderwijs en partijen binnen de zorg- en welzijnssector. Zo willen we de belemmeringen zoveel mogelijk wegnemen en zorgen voor gelijke kansen.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2702	Product Sport Algemeen	Programma	55	55	55	55
	Product Sport Algemeen	Uitvoering	3.077	3.077	3.077	3.077
	Sportontwikkeling	Programma	-469	-469	-469	-469
	Sportontwikkeling	Uitvoering				
	Sportstimulering	Programma	301	301	301	301
	Topsport	Programma	227	227	227	227
Totaal			3.192	3.192	3.192	3.192

Activiteiten

- We maken via allerlei initiatieven in samenwerking met onze partners sport en bewegen toegankelijker en laagdrempeliger.
- Wanneer er geen kwalitatief aanbod beschikbaar is en/of de sport- en beweegsector wil of kan dit niet oppakken dan zorgen wij in de uitvoering voor breed motorisch aanbod, bijvoorbeeld door middel van (onbeperkt) wijkspporten.
- We nemen onder alle doelgroepen beweegadviesgesprekken af om inwoners (structureel) aan het sporten en bewegen te krijgen (toeleiding naar structureel sport- en beweegaanbod).
- We stimuleren het behalen van zwemdiploma A bij kinderen tot 10 jaar.
- We verstrekken onder andere subsidies voor (wijkgerichte) sport- en/of beweeginitiatieven.
- We stimuleren specifieke, kwetsbare en inactieve doelgroepen tot sport en bewegen via doelgerichte programma's. Deze zijn eventueel gekoppeld aan sportevenementen.
- We stimuleren breedmotorisch opleiden (veelzijdig leren te bewegen) van jeugd door verenigingen en het onderwijs te ondersteunen en adviseren en door activiteiten die wij zelf ondernemen.
- We realiseren gezamenlijk met sport- en beweegaanbieders sportaanbod voor mensen met een beperking en matchen dit aanbod aan individuele sportvragen. Dit doen we samen met Beuningen, Wijchen, Heumen, Berg en Dal en Mook en Middelaar (Rijk van Nijmegen).

- Om bewustwording en inclusie te vergroten en beleidsmatig te verankeren blijven we actief in gesprek met de sport- en bewegingssector en leveren we verenigingsondersteuning op thema's als veilig sportklimaat, positieve coaching en inclusie.
- Als partner blijven we actief en intensief betrokken bij de uitvoering van het Nijmeegs Sportakkoord 2.0.
- We verstrekken subsidies voor trainingsuren aangepast sporten.
- We zorgen voor extra aandacht op sportplezier en inclusiviteit, bijvoorbeeld door het creëren van verbinding van de wijk met de sportaanbieders en het verbeteren van het beweegaanbod.
- We helpen verenigingen om talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Dit doen we door ondersteuning aan te bieden in samenwerking met Topsport Gelderland.
- We zetten initiatieven op om sportaanbod van verenigingen aan te laten sluiten bij behoeften in de stad. Denk aan speciaal aanbod, zoals walking sports. We stellen aanvullende eisen aan de top- en breedtesportevenementen zodat we daarmee breedtesport, jeugd of thema's als diversiteit en Groen, gezond en in Beweging verder kunnen stimuleren.
- We verstrekken jaarlijks subsidie aan verschillende top- en breedtesportevenementen.
- We stimuleren en faciliteren de ontwikkeling en toenemende behoefte aan urban sports.
- We adviseren over de uitvoering van het kader Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen (BOSS) dat is gericht op een aantrekkelijke inrichting van de openbare ruimte. We stimuleren bewegen in de openbare ruimte op de daarvoor (lokale) aangewezen locaties zoals sportveldjes, speelplekken, bewegroutes, Calistenics park en urban spots en voorzieningen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels (sportontw.subsidies)	9	€	€	€ 101
deels (sportstimulering subsidies)	9	€	€	€ 291
deels (topsport subsidies)	9	€	€	€ 220
Uitvoeringskosten				€ 3.077

Sportontwikkeling subsidies

Met de sport- en beweegsubsidies maken we, conform sport- en beweegnota, sport- en beweeginitiatieven mogelijk om de sportstimulering te verhogen en aanbieders de mogelijkheid te bieden om leden te werven. Stoppen met de subsidies betekent minder sport- en beweegaanbod in de stad, wat effect heeft op de fysieke en mentale gezondheid van inwoners, maar ook op de sociale cohesie, ontwikkeling van jeugd en de economie van de gemeente (werkgelegenheid). Ook kan het leiden tot hogere zorgkosten en een hogere belasting van de gezondheidszorg, verdeling van de gemeenschap. Het is juist een investering in de toekomst van gemeenschappen, die op (lange) termijn waarde toevoegen, sociaal en economisch. Hiermee draagt het dus bij aan de sociale basis.

Sportstimulering subsidies

Dit heeft voor een groot deel betrekking op de subsidie aan Stichting Leergeld en stichting Koprol. Hierdoor geven we aandacht aan het belang van zwemveiligheid en zorgen we ervoor dat kinderen met ouders in een kwetsbare positie alsnog zwemvaardig kunnen worden. Daarnaast zorgen we ervoor dat mensen met een beperking kunnen sporten bewegen op maat. Deze partijen/aanbieders hebben zonder financiële ondersteuning geen bestaansrecht wat haaks staat op de beleidsambities van de sport- en beweegnota.

Topsport subsidies

Topsport heeft een hoge maatschappelijke waarde, omdat het voor de inwoners een inspirerende functie heeft en Nijmegen een aantrekkelijke stad maakt. We ondersteunen topsportevenementen in het geval deze een bijdrage leveren aan de breedtesport in Nijmegen. In dit specifieke geval heeft dit voor een groot deel betrekking op het meerjarig convenant met stichting Zevenheuvelenloop. Op het moment dat we de financiële ondersteuning (subsidie) stopzetten kunnen diverse lopen (Zevenheuvelenloop, de trail, de hike, de Stevensloop) niet meer georganiseerd worden en behalen we niet onze ambities op het gebied van sportstimulering, duurzaamheid en citymarketing.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Alle subsidies worden getoetst aan onze beleidsregels en grote subsidies worden voorgelegd aan het college.

Knoppen

- Subsidies sportontwikkeling, sportstimulering en topsport
Er kan op termijn voor worden gekozen om subsidies te verminderen of stop te zetten. Gevolg hiervan is dat er minder sport- en beweegaanbod in de stad is, wat effect heeft op de fysieke en mentale gezondheid van inwoners. De zwemveiligheid voor kinderen met ouders in een kwetsbare positie komt hiermee in het geding. En diverse lopen (Zevenheuvelenloop, de trail, de hike, de Stevensloop) kunnen niet meer georganiseerd worden

Financiën

Toelichting

Per doel tonen we het bijbehorende meerjarige budget.

Vervolgens of er sprake is van *wettelijke taken* (landelijke wet- en regelgeving). En wat de mate van *beleidsvrijheid* is, waarbij 1 weinig beleidsvrijheid en 10 volledige beleidsvrijheid betekent).

We geven met kleuren aan op welke termijn budgetten *beïnvloedbaar* (beleidsvrijheid) zijn:

Beïnvloedbaar op korte termijn (binnen een jaar)	Enigszins beïnvloedbaar tussen één en drie jaar	Beperkt beïnvloedbaar vanaf het 4e jaar
--	---	---

28 We zijn een financieel gezonde gemeente nu en in de toekomst

28.1 Inzicht in en overzicht van te verwachten (meerjarige) inkomsten van algemene middelen

We brengen het financieel meerjarig effect van de algemene middelen in beeld en verwerken deze jaarlijks in de planning & control producten.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2801	Concernposten - Stelposten	Programma	2,443	22,767	30,780	52,760
	Concernposten - Stelposten	Uitvoering	365	377	377	390
	Uitkering gemeentefonds	Programma	-596,540	-612,435	-613,836	-634,311
Totaal			-593,732	-589,291	-582,679	-581,162

Activiteiten

- We stellen een reële meerjarige raming op van de inkomsten uit de gemeentefondscirculaires.
- We maken een integrale afweging van de inzet van nieuwe gemeentefondsmiddelen (taakmutaties).
- We oefenen invloed uit op de landelijke herijking van het gemeentefonds.
- We lobbyen over de hoogte van de inkomsten van het gemeentefonds.
- We stellen algemene begrotingscorrecties vast en verwerken deze op stelpost.
- We minimaliseren het aantal stelposten door periodiek te beoordelen of deze toe te wijzen zijn aan de programma's of kunnen vervallen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee (overige taakmutaties GF)	9-10	€ 101	€ €
uitvoeringskosten			€ 390

Beïnvloedbaar

We kunnen ervoor kiezen om de stelpost 'Overige taakmutaties' (€ 101.000) vrij te laten vallen.

Niet-beïnvloedbaar

De stelposten 'reservering prijsindexatie, gemeentefonds Wmo, overige materiële indexering' (16,5 miljoen) zijn noodzakelijk om de indexering van de programmabudgetten mee op te vangen.

De stelpost 'Overige Ontwikkelingskosten sociaal domein' (€ 998.515) is noodzakelijk vanwege het amendement 'Sociale basis'.

De stelposten 'Kapitaallasten en Verwachte onderuitputting kapitaallasten' (2,2 miljoen) zijn noodzakelijk vanwege financiële spelregels. Er liggen afspraken aan ten grondslag over de doorrekening kapitaallasten bij parkeren en wat we beschikbaar hebben in de begroting.

De stelpost 'IU Beschermd wonen' (1,7 miljoen) is noodzakelijk vanwege onderliggende afspraken met omliggende gemeenten.

Kwaliteitsniveau en benchmark

het gemeentefonds wordt zo verdeeld (o.a. op basis van maatstaven) dat iedere gemeente een gelijkwaardig voorzieningenniveau kan realiseren. De verdeling sluit zo goed mogelijk aan bij de kosten van de gemeenten. Daarnaast is het gemeentefonds bestedingsvrij en kan de raad zelf kiezen hoe de middelen worden ingezet. We kunnen hier dus niet zomaar een vergelijk maken met de keuzes van andere gemeenten.

Knoppen

- Stelpost 'Overige taakmutaties' (€ 101.000) vrij laten vallen
- Geen bestemmingsreserves
Als we stoppen met bestemmingsreserves en deze overhevelen naar de saldireserve, dan zorgt dit voor verbetering van de weerstandsratio.
- Stoppen met toerekenen bespaarde rente aan saldireserve
Op dit moment wordt rente toegerekend aan eigen vermogen. Deze rente wordt toegevoegd aan de saldireserve. Het is mogelijk om te stoppen met deze toerekening. Gevolg hiervan is dat de ontwikkeling van de saldireserve lager wordt.

28.2 Een uitlegbaar lokaal heffingenbeleid op het gebied van OZB, reclame- en precariobelasting om aanvullende inkomsten te genereren

We hanteren een zorgvuldig vastgesteld heffingenbeleid.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2802	Aanslagen niet-woningen	Programma	-54.907	-55.820	-56.736	-57.654
	Aanslagen niet-woningen	Uitvoering	1.215	1.215	1.215	1.215
	Aanslagen overige	Programma	-897	-897	-897	-897
	Aanslagen overige	Uitvoering	32	32	32	32
	Aanslagen woningen	Programma	-62.557	-64.204	-65.135	-65.481
	Aanslagen woningen	Uitvoering	1.863	1.863	1.864	1.864
Totaal			-115.252	-117.811	-119.657	-120.921

Activiteiten

- We zorgen voor uitvoering van de Wet WOZ.
- We zorgen voor het opleggen en innen van OZB bij woningeigenaren en niet-woningeneigenaren, reclamebelasting en precariobelasting.
- We herijken/ actualiseren jaarlijks bovengenoemde verordeningen en periodiek de van toepassing zijnde beleidsregels.
- We behandelen bezwaar- en beroepszaken van bovengenoemde belastingen.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)	
nee	8-9	€	€ 1.100
uitvoeringskosten			€ 3.111

De inkomsten van de OZB zijn beïnvloedbaar en kunnen worden verhoogd. Ieder procentpunt bovenop de prijsstijging (op zowel woningen als niet-woningen) levert 1,1 miljoen euro extra opbrengsten op. Dit past binnen de doelen van het programma.

Kwaliteitsniveau en benchmark

De Waarderingskamer toetst jaarlijks of de waardering van de woningen en niet woningen juist zijn. Indien de herwaardering juist is uitgevoerd geeft ze een goedkeurende verklaring af, zodat de WOZ-beschikkingen over het belastingjaar afgegeven kunnen worden aan belanghebbenden.

We hanteren een zorgvuldig vastgesteld heffingenbeleid. Voor woningen geldt dat we aansluiten op de berekeningssystematiek van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO). De cijfers COELO 2026 komen naar verwachting pas in april 2026 beschikbaar. Daarom maken we voor onderstaand overzicht gebruik van de cijfers COELO 2025, deze verwerken we in de Stadsrekening 2025 in de paragraaf Lokale Heffingen.

Op basis van de cijfers COELO 2025 rangorde 'scoort' de gemeente Nijmegen ten opzichte van andere gemeenten als volgt:

'Duur' ten opzichte van andere gemeenten:

- Relatief hoge OZB woning eigenaren plek 338 van 342
- Duurste tarief eigenaar OZB niet-woningen plek 342 van 342
- Duur gecombineerd tarief OZB niet-woningen (gecombineerd tarief is tarief eigenaar + bewoner) plek 338 van 342

'Goedkoop' ten opzichte van andere gemeenten:

- Laagste afvalstoffenheffing plek 1 van 342
- Voor huurder veruit goedkoopste gemeente plek 1 van 342
- Laagste tarief gebruiker OZB niet-woningen (0%) plek 1 van 342

Gemiddeld (iets duurder) voor wat betreft woonlasten (ozb, riool en afval) eigenaar/bewoner woning.

Knoppen

- Verhogen OZB (1% boven prijsindex)
De OZB kan worden verhoogd. Ieder procentpunt bovenop de prijsstijging (op zowel woningen als niet-woningen) levert 1,1 miljoen euro extra opbrengsten op.

28.3 Voortdurend genoeg liquide middelen om activiteiten van de gemeente uit te voeren

We zorgen voor een passend en behoedzaam financieringsbeleid. We voorkomen hiermee dat we niet tijdig of adequaat kunnen inspelen op onze financieringsbehoefte.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2803	Bespaarde rente reserves	Programma	-4.634	-4.608	-4.632	-4.753
	Financiering	Programma	-282	1.054	1.026	2.152
	Opbrengst beleggingen	Programma	-861	-861	-861	-861
Totaal			-5.777	-4.415	-4.467	-3.462

Activiteiten

- We hebben een strategie om tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden te lenen. Periodiek stellen we deze strategie bij op basis van de markt en economische omstandigheden.
- We analyseren inkomsten en uitgaven om te bepalen of er voldoende geld op de bank staat om dagelijks te voldoen aan betalingsverplichtingen. We volgen nauwgezet onze inkomende en uitgaande geldstromen. Als instrument gebruiken we daarvoor de liquiditeitsbegroting: dat is een prognose voor de komende weken en maanden. De eerste weken worden zeer nauwkeurig in beeld gebracht, zodat helder is of en hoeveel er eventueel aan kort geld geleend moet worden.
- We adviseren over en beoordelen aanvragen van leningen om maatschappelijke doelen te ondersteunen.

- We trekken leningen aan met een korte of langere duur, mede op basis van de vastgestelde strategie.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels	4-6	€ 4.634	€	€

Op dit moment wordt rente toegerekend aan eigen vermogen. Deze rente wordt toegevoegd aan de saldireserve. Het is mogelijk om te stoppen met deze toerekening. Gevolg hiervan is dat de ontwikkeling van de saldireserve lager wordt.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn hierover geen uitspraken te doen.

Knoppen

- Stoppen met toerekenen bespaarde rente aan saldireserve
Op dit moment wordt rente toegerekend aan eigen vermogen. Deze rente wordt toegevoegd aan de saldireserve. Het is mogelijk om te stoppen met deze toerekening. Gevolg hiervan is dat de ontwikkeling van de saldireserve lager wordt.

28.4 Onze reserves zijn op peil zodat eventuele risico's kunnen worden opvangen

We vangen risico's op die verstorend werken op het begrotingsevenwicht.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2804	Mutatie reserves	Programma	12.140	10.467	4.424	5.058
	Vennootschapsbelasting Vpb	Programma	69	69	69	69
Totaal			12.209	10.536	4.493	5.127

Activiteiten

- We beoordelen periodiek de risico's in relatie tot de ontwikkeling van onze reserves.
- We beoordelen periodiek het gebruik en de noodzaak voor (bestemming)reserves.
- We nemen een pro-actieve rol aan daar waar het gaat om vraagstukken die fiscale consequenties kunnen hebben.
- We adviseren gevraagd en ongevraagd over fiscale vraagstukken van programma's en verbonden partijen om fiscale heffingen te voorkomen.
- We voeren afspraken uit die we hebben gemaakt met de Belastingdienst met betrekking tot het vernieuwd horizontaal toezicht (Doorontwikkeling Horizontaal Toezicht, DHT) op de fiscale activiteiten van de gemeente.
- We actualiseren ons huidig Tax Control Framework en fiscale monitoring. Dit doen we door de nieuwe mogelijkheden in ERPX te onderzoeken, waardoor we aanvaardbare aangiften kunnen blijven indienen

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
deels	4-5	€	€	€

Het gewenste niveau van de saldireserve is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1.

Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van 25 miljoen euro om onze risico's af te dekken.

Op de overige bestemmingsreserves rust geen wettelijke verplichting. Reserves worden ingesteld en opgeheven door uw raad. Het zijn middelen die door uw raad zelf zijn gereserveerd voor specifieke doelen.

Het begrote bedrag voor vennootschapsbelasting voor de jaren 2026- 2029 is de te betalen vennootschapsbelasting op het te behalen resultaat van parkeren achter de slagboom.

Kwaliteitsniveau en benchmark

Gemeenten zijn vennootschapbelastingplichtig als ze een onderneming drijven. Sommige gemeenten kiezen ervoor om de exploitatie van parkeren aan de markt over te laten. De gemeente Nijmegen is vanaf 2022 vennootschapsbelasting verschuldigd voor de activiteit 'parkeren achter de slagboom'

Voor reserves zijn geen vergelijkbare gegevens met andere gemeenten beschikbaar.

Knoppen

- Geen bestemmingsreserves
Als we stoppen met bestemmingsreserves en deze overhevelen naar de saldireserve, dan zorgt dit voor verbetering van de weerstandsratio.
- Verlagen saldireserve
De hoogte van onze saldireserve laat een ratio zien die hoger is dan noodzakelijk om onze risico's af te dekken. De saldireserve kan verlaagd worden. Deze middelen zijn dan a-structureel vrij inzetbaar.

28.5 Onroerend goed dat nog niet in exploitatie is of aan een beleidsveld toe te delen is, wordt beheerd

Als eigenaar houden wij ons onroerend goed in een goede staat voor de gebruikers.

Budget

Doel	Project	Budget (x 1.000)	Saldo			
			2026	2027	2028	2029
D2805	Beheer overige gebouwen en grond	Programma	-211	-213	-215	-216
	Beheer overige gebouwen en grond	Uitvoering	436	438	440	440
Totaal			225	225	225	223

Activiteiten

We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma. Zo niet, dan bekijken we of afstoten mogelijk is en zetten hiervoor vervolgacties in.

Wettelijk	Beleidsvrijheid	Budget beïnvloedbaar (x € 1.000)		
nee	2-5	€	€	€
uitvoeringskosten				€ 440

Kwaliteitsniveau en benchmark

Er zijn hierover geen uitspraken te doen.

Knoppen

Geen. We beoordelen of vastgoed onderdeel is van een beleidsinhoudelijk programma. Zo niet, dan bekijken we of afstoten mogelijk is en zetten we hiervoor vervolgacties in.